

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hjørlande Sogns Historie

af

E. Carstensen,
Lærer i Stjertelsø.

Udgivet ved Understøttelse af det Kgl. Danske Landhusholdningselskab

Kjøbenhavn.

Forlagt af G. L. G. Gad.

Trykt hos Nielsen & Lydiche.

1878.

Forord.

I nærværende bestedne Arbejde har jeg søgt at samle og gjengive Bondestandens Historie i det Sogn, hvor jeg har levet og virket i saa mange Aar. I denne Stand, den ældste og talrigeste i Landet, har længst ned i Tiden bevaret sig den gamle Levevis, de gamle Sæder og Skikke; men da disse, ved den store Udvikling og det deraf følgende mægtige Opsving Standen har taget i den sidste Menneskealder, snart ganske ere forsvundne, vil dette Værk være et lille Bidrag til en vordende fylldig Landvæsenshistorie, som sikkert med Tiden vil fremkomme, nu da Bondestanden og dens Gjærning, Landbruget, har naaet en saa stor Betydning for hele Samfundet. Saavidt jeg ved er dette Værk — et enkelt Landsogus Historie — det eneste i sit Slags i vor Litteratur og har vel, som et saadant første Arbejde i denne Retning, mange Fejl; men det har den Fordel, at dets Materiale, med stor Flid og Omhu er samlet i en affidesliggende Egn, hvor

det gamle Præg — som ofte kan have noget smukt og ærbærdigt ved sig — muligens længst er bevaret, og at flere gode Billeder, som jeg har øst af til det, ikke kan nyttes af Andre fordi de ikke mere ere til, saa at det, hvad jeg haaber, vil være velkommen hos Enhver, som ønsker at kjende noget til Landboernes og Landbrugets Historie, og særlig hos dem her fra og her i Sognet, som det interesserer at faa Kundskab om deres Forfædres og deres Fødeegns Fortid.

Jeg griber her Lejligheden til at takke det Kgl. Danske Landhusholdningssekskabs høje Præsidium for dets Understøttelse, som for dets velvillige Bedømmelse af dette Værk, ligesom jeg ogsaa takker de Mænd her i Sognet, der have vist det virksomme Interesse.

For at et saa lokalt Værk ikke skulde blive for stort og som Følge deraf for kostbart, har det været nødvendigt at foretage mange Forkortelser i Teksten; men da disse paa behørigte Steder ere forklarede, saa haaber jeg, at de ikke ville skade Tydeligheden.

Sljntkelsø, i Juni 1878.

E. Garstensen.

Indholdsfortegnelse.

	Side
Sognets fornuus Bunde og Bandleb	1
Hjorlunde Bymarks antitvariske Steder	3
Dens Bange, Koskilde Bang	5
Paastrup Bang	6
Slangerup Bang	9
Lille Bang	11
Sperrestrups Bange, Hjorlunde Bang	12
Kovangen og Thorsted Bang	13
Stjenkelsø Bymark	15
Kirken i Hjorlunde	19
Om Præsterne	24
Om Degnene	34
Om Skoleholderne	38
Om Skovriderne	42
Kratmøllen	47
Et og andet om Sognet i det 16de og 17de Aarh.	60
Forklaring over foretagne Forkortelser; Gaardene i Hjorlunde By, Nr. 1, Hjorlundegaard	63
Nr. 2, Sørisgaard	70
„ 3, Ejendalgaard	74
„ 4, Brogaard	82
„ 5, Søgaard	88
„ 6, Birkedalgaard	92
„ 7, Lærkenfrydgaard	99
„ 8, Gadagergaard	104

VI

	Side
(Præstegaarden var i det 17de Aarhundrede Nr. 10, men senere ikke anført i Statte- eller lign. Bøger)	
Nr. 11, Skovgaard	117
„ 12, Dildalgaard	121
„ 13, Korsøjgaard	127
„ 14, Selvlustgaard	132
„ 15, Voelstedet Sindshvile	148
Huse i Hjortunde By	152
Sperrestrup By	157
Nr. 1, Damgaarden	158
„ 2, Bakkegaard	189
„ 3, Bængegaard	196
„ 4, Bygaard	202
Sperrestrup Bys Huse	210
Stjentelso By	213
Nr. 1, Brandhøjgaard	216
„ 2, Gadagergaard	221
„ 3, Gilefjærgaard	228
„ 4, Sobjerggaard	233
„ 5, Maglehøjgaard	241
„ 6, Allingebjerggaard	246
„ 7, Siebjerggaard	250
„ 8, (nedlagt ved 1718)	257
„ 9, Sandhøjgaard	257
„ 10, Skjelbæksgaard	261
„ 11, Kirkegaarden	268
„ 12, Tungegaarden	270
„ 13, Holmegaard	275
„ 14, Halebæksgaard	278
Stjentelso Bys Huse	282
Sundbylille	287
Nr. 1, Hjorthøjgaard	289
„ 2, Ringlebjerggaard	292
„ 3, Barmedalgaard	295
„ 4, Gaspeholmgaard	298

VII

	Side
Nr. 5, Rittbjerggaard	301
„ 6, Magleholmgaard	304
„ 7, Gjersholmgaard	306
„ 8, Bybjerggaard	310
„ 9 } to nedlagde Gaarde	314
„ 10 }	
Sundbylille By's Huse	316
Nøjstolen i Sundbylille	317
Hagerup By	319
Nr. 1, Steensbjerggaard, Hofgaarden	322
„ 2, Ellisgaard	326
„ 3, Hagerupgaard	332
Huse i Hagerup	338
Paastrup By	338
Nr. 1, Øster Paastrup	341
„ 2, Vester Paastrup	346
Huse i Paastrup	349
Hjortlunde Sogns Læseforening	349
Hilbeangivelser	351

Sognets fordums Bæde og Bædeløb.

Hjørlande Sogn har fordum været rigt paa Bædeløb og Søer, som da, foruden flere mindre Holme, har gjort Storstædelen af Sognet til to Dæer.

Vest for Sognet vare de to Søer Skjænkelsø og Hagerup-Sø, som bleve udgravede 1838. Denne affatte en Bugt mod Øst ind i Sognet, som bestyillede mod Nord Hagerup-, mod Nord og Øst Hjørlande- og mod Syd Skjænkelsø-Vymark; i denne Bugt laa nordligst Kavsholm, Kjærtingeholmen sydligere, Øst for disse den mindste, Bibeholmen, og Syd for Kjærtingeholmen, „Holmen“, den største af dem. Denne Bugt fortsatte sig mod Øst med et temmelig bredt Bæddrag — som nu er Eng med en lille Åa, der løber mod Vest — og udmundede sig i Hjørlande-Sø; denne med et endnu bredere Bæddrag gif mod Syd, Øst om Sperrestrup's Marker til Kollind-Sø, nu en stor Torvemoose imellem Sperrestrup's, Slagslundes og Østtykke — Thorsted's — Marker. Sidstnævnte Sø affatte et Bæddrag mod Vest, Sønden om Sperre-

strups Forder og over Siebjergs, Allingebjergs, Brandhøjs og Holmegaards Marker, i Skjenselso, igjen til Hagerup Sø og gjorde den sydlige Del af Hjortlunde Bymark, hele Sperrestrup og en mindre, nordlig Del af Skjenselso Bymark til en D. Den forðum bethdelige Sø, som nu er Tørvemose ved Navn Lyngen, stod i Forbindelse med det forannævnte Vanddrag fra Kollindso og begrænsede Skjenselso Bymark mod Syd og Vst, affatte et Vanddrag Syd om Skjenselso Marker — den af dette Vanddrag tilbageværende Groft kaldes Skjelbæk — til Skjenselso-Sø, og dannede saaledes en D af den større og sydlige Del af denne Byes Marker. Disse Søer og Vanddrag ere nu dels tilgroede, dels udgravede og udtørrede. Disse to forðums Der har havt en Mængde Gravhoie — hvilke, forsaavidt de endnu ere til, eller Stedet, hvor de laa, kjendes, senere ville blive omtalte — saavel fra Stenalderen som fra Bronzealderen. I disse, saavel som i de udgravede Søer og paa Markerne, ere i Tidernes Løb fundne mange Oldsager. Det mærkeligste Fund, for henved 20 Aar siden, er Resten af en smukt dannet Baad, som fandtes i Skjenselso-Sø. Syd for Skjenselso-Sø, paa den nu bortførte „Blodhøj“ paa Udleire Mark, laa nok den Borg, som tilhørte Erkebiskop Eskild — se Saxo, Suhm og Danske Magasin. Hagerup-Sø maa have været en sænket Skovstrækning, thi efter dens Tørlægning fandtes paa Bunden af den Fyrretræsstammer, af hvilke ikke saa havde en Høide af 3—4 Alen, ligesom der endnu paa „Lyngen“, af

hvilken Vandet allerede udgravedes ved 1730, findes friske Fyrretræs Støde.

Hjørlande Bymark.

Dens antikvariske Steder.

- 1) Den gamle dobbeltsporede Hjulvej paa Søriskaards Mark, spores først paa Gaardens Overdrev ved Lonemose; her gjorde den en Bojning mod Syd, Vest og Nordvest ned ad en brat Skrænt, saa gik den i sidstnævnte Retning over Lavningen imellem Hjørlande- og Kollind-Sø, hvor denne Lavning er smaltest og hvor den var fyldt med en Mængde Sten, i Bunden meget store og overflad smaa Sten, først formodentlig til et Bad, som senere er bleven til Kjørevej. Fra Lavningen gaar den mod Vest en 350 Alen op ad en Bakke, hvor dens Spor forsvinder.
- 2) „Røverkulen“, en dyb Hule paa en Bakke, hvor denne skræner brat mod Nord ned til den dybe Lonemose, tæt Nord for hvor forannævnte gamle Vej drejer ned ad Skrænten. Ved 1800 fandtes i eller ved den en 6 til 8 Tommer lang Bendsløjtte af meget raat Arbejde, som man antog havde været en saadan Røverbænk, som omtales ofte i gamle Fortællinger om Fortids Røvere. Sperrestrup og Hjørlande Overdrev samt Hjørlande lille Bang var endnu for henved 200 Aar siden Skov.

- 3) Borren, paa hvilken nu Brogaard's Huslod ligger, var fordum en Halvo i Hjørlande-Sø, som da kun med en smal Landstrimmel mod Syd var forbunden med Land. Halvoens naturlige Beskaffenhed, dens Navn og at Brogaard's nuværende Ejer har opløjet store, røde Mursten der, tyder paa, at her har været en Borg.
- 4) „Korsøj" kaldtes en Høj, almindelig ved alfar Vej, hvorpaa i de katholske Tider stod et Kors. Denne ligger omtrent 1000 Alen Nordvest for den under Nr. 1 betegnede gamle Vej og lidt Nord for den Gaard, der har taget Navn efter den. Den gamle Vej har nok gaaet forbi den, over det Bad, som vil blive omtalt ved Skjenkelsø, og videre over den gamle Bærebros. Den ny øvre Bærebros er fra 1636.
- 5) En stenomsat, ellers ganske afdækket Stengravnstøtte, i den sydøstre Del af Gaarden Dildals Mark, oval og omtrent 7 til 8 Alen lang. Alle dens Sten bortført 1874.
- 6) En meget stor Høj — Skihøj —, det højeste Punkt i Sognet, med Spor af 3 Høje S., N. og NØ. for den.
- 7) Midt paa den sydlige Del af Brogaard's Mark har været en stenomsat Gravhøj.
- 8) Grydehøj eller Grydhøj, en Gravhøj paa Lynghøj, i det nordvestre Hjørne af Godagergaard's Mark; tæt Nord for samme er en lille Eng kaldet Grydehullet.
- 9) Lynghøj, vest for forrige paa samme Bakke, men paa Søgaard's Mark.

Fortegnelse over Byens Bange, Agre og Enge, saaledes som de betegnedes for Udsiftning.

- A. Røskilde- eller Skivangen**, begrænses mod N. af Aaen fra Hjørlande- til Hagerup-Sø, mod V. af Hjørlande-Sø og Sperrestrup Mark, mod S. af Skjættelsø Bymark og mod V. af den forrige Hagerup-Sø. Dens Agre:
- Sandbjerg,
 Sorisstykket, paa hvilket Sorisgaard nu ligger,
 Langebjerg, den nærmeste Vasse SV. for Sorisgaard.
- 10) Skjødelen, S. f. Langebjerg ved Vassegaards Huslod paa Sperrestrup Mark — gjødet til Byg 1773.
 - 11) Staaderen, den yderste, V. for forrige paa Røskildes højgaards Mark i dens nordøstre Hjørne
 - 12) Kjørningen, V. for Langebjerg, S. for Brogaards Mose — gjødet 1772 og 1773.
 - 13) Staaderen, den inderste, i det nordøstre Hjørne af Dildals Mark, Syd for Huslodden — gjødet til Byg 1766 og 1778.
 - 14) Lille Brodager, SV. for forrige — gjødet 1762, og
 - 15) Store Brodager, SV. for forrige, paa samme Gaards Mark op til Allingegaards Mark i Skjættelsø — gjødet 1763 og 1777.
 - 16) lille Leerbjerg, midt paa den sydligste Del af Brogaards Mark og paa den nordligste Del af Boelstedet Sindshviles Mark — gjødet Stub 1769 og 1778.
 - 17) Store Leerbjerg, S. for f., paa den sydligste Del

af nævnte Boelsted's Mark og nordligst paa Kors-
højgaard's Mark; Landevejen fra Hillerød til Ros-
kilde gaaer over dem begge — gjødet Stub 1769
og 1778.

- 18) Skinderknold, V. for lille Leerbjerg, paa Nord-
grænsen af Brogaard's Mark — gjødet 1775.
- 19) Brostykke, S. for Broen over Laen fra Hjør-
lunde- til Hagerup-Sø ved forannævnte Landevej
— gjødet 1769 og 1779.
- 20) Dildalstykke, hvor Gaarden Dildal nu ligger.
- 21) Huuskæbjerg paa den vestre Side af Brogaard's
Mark, S. for Laen, og
- 22) Biveholm, V. for forrige paa Søgaard's Mark.
- 23) Præstehøj — Nr. 7 — antages at ligge imellem
Haskbjerg og lille Leerbjerg med en forlængt
bortført itenomsat Gravhøj paa sit — ikke høje
— højeste Punkt.

Disse Ugres Udsæd angaves 1775 at være 15 Tdr.
og 3 Skpr. Korn. Deres Areal er omtrent 300 Tdr.
Land.

Engene i denne Bang:

Broengen, Soppeengen, begge ved Laen fra Hjør-
lunde- til Hagerup-Sø, hin østlig og mindre, denne
vestlig og større og ender ved Søgaard's Mark; Kor-
mosen V. for Gaarden Dildal; Biveholmen, N., S.
og V. om denne Holm; Dildal imellem Gaarden af
dette Navn og Haskbjerg; for Enden af Langebjerg
og Skjødelen, Øst for Kors højgaard; noget af lille
Leerbjerg mod S.

B. Baastrup Bang, som grænser mod Syd til

oftnævnte Aa, mod Øst til Bejen imellem Hillerød og Roskilde og Bejen fra denne til Have Mølle, mod Nord til Aaen fra Have Mølle og mod Vest til Paastrups og Hagerups Byens Marker. Dens Ager (det Tal bagved hver Agers Navn angiver hvormange Skjæpper Sæd, der kan saaes i Ageren):

- 1) Hyrebakken, N. for Broengen, 2 $\frac{1}{2}$; den havde Navn af, at Byens Hyrde ofte sad her, fordi han herfra kunde overse det meste af Skivangen og denne Vang — Stubben gjødet 1769 og 1778.
- 2) Soppeitnykket, N. for Engen af samme Navn, 6, — Stub gjødet 1775.
- 3) Sydre Hagersøholm, N. for forrige, paa den vestre Side af Gadagergaards og den østre Side af Søgaards Mark, 6 — Stubben gjødet 1775.
- 4) Nordre Hagersø Holm, N. f. j., 5.
- 5) Præstefulen, Ø. f. j., paa Grænsen af foranævnte Gaardes Marker, 3.
- 6) Sandager, midt paa den sydligste Del af Gaarden Birkedals Mark, V. for dens Huslod, 6.
- 7) Stenvads eller Stensvadsnykket, paa Lynghøjs Huslod — Vandvejen fra Hjørlande til Sundbylille gaaer over dette fordums Vad —; se videre om dette under Skjenkelsø, 7 — Stubben gjødet 1772.
- 8) Revshøj, N. N. V. for Sandager, 7 — Stubben gjødet 1759 og 1778, altsaa ikke faaet Gjødning i 18 Aar, men denne Ager laa ogsaa langt fra Byen.
- 9) „nedenfor samme“.
- 10) store Paastrups Ager, 8 $\frac{1}{2}$, (paa Birkedals Mark?) — gjødet 1775.

- 11) Raasfiden, 4, N. N. B. for Nr. 8 — Stubben gjødet 1768 og 1769.
- 12) Grydhøj, det nordvestlige Hjørne af Gadagergaards Mark — gjødet 1775.
- 13) Eilefjær, 4, maa nok søges paa den sydlige Midterdel af Gadagergaards Mark.
- 14) Soerbæk — Bækken til Hagerup So -- 4, paa Birfedals Huslod og B. S. B. for samme — gjødet 1775.
- 15) Bjørnehøj, 7, det højeste Punkt paa Bjørnholmgaards Mark — gjødet 1768 og 1777.
- 16) Gaardendet til Gærdet, $4\frac{1}{2}$, maa være Syd eller Nord for forrige — gjødet 1771.
- 17) Gaardendet, nedre, $3\frac{1}{2}$ — gjødet 1771.
- 18) Malekisten, 2, paa den sydligste Midterdel af Gadagergaards Mark. Herved var 1664 en Malekiste i Aaen, af hvilken Frederik Jensen i Hjørlande da svarede 1 Tønde og 1 Hjerding Aal aarlig, men fort efter istod den bestandig øde.
- 19) Bondemosen, $3\frac{1}{2}$, paa den nordvestre Del af Søgaards Mark.
- 20) Birkeboel, 3, hvor Gaarden Birfedal ligger, deus Have og B. for denne.

Engene i denne Bang:

Soerbæk, B. og S. B. for Ageren Nr. 14; Bjørnehøj, B. og S. B. for Ageren Nr. 15; Gaardende; Birkeboel, ved Ageren Nr. 20; Stenvadet for begge Ender, N. D. og S. for Ageren Nr. 7; Mølleengen, N. og B. for Bjørnehøj Nr. 15; Nebshøjskule, maa søges ved Ageren Nr. 8, nu opfyldt; Bunde-

moje, en stor Eng, oprindelig et Vanddrag mod N. for Hagerup-Sø imellem Hagerups og Hjørlundes By-
mark; Hagerfø Holm W. S. V. for Agrene Nr. 3
og 4: Soppeengen, S. for Ageren af samme
Navn; Præstefulen, tæt V. for Aftg. fra Sogaard,
P. Petersens Have; Alekisten, Gilekjær og Hyrebakken,
en smal Engstrækning ved Aaen, S. for Agrene af
samme Navn.

C. Slangerups-Bangen med dens Agre, hvad
der kan faaes i hver Ager, og dens Enge.

Den grænser mod N. til Slangerup Byes Marker,
mod V. til samme og lille Bang, mod S. til lille Bang og
Bygaden og mod V. til Paastrups Bang. Agrene:

- 1) Torlen, eller Toolen, i det nordvestre Hjørne af
Hjørlundegaards Mark — paa denne Ager er en
Langdysse med 16 til 17 store Kredstene —
8 gamle Skjæpper, 6 til Tønden — gjødet 1767
og 1776.
- 2) Bonager, 3, gjødet 1767 og 1777.
- 3) overste Gjersager, paa den sydøstre Side af Præste-
gaardens Mark og ind paa den vestlige Grænse
af Gaarden Selblyts Mark, 4, — gjødet 1774
og 1779.
- 4) nederste Gjersager, S. V. for forrige ved Hjør-
lunde Bygade, 2 — gjødet 1774 og 1779.
- 5) søndre Skidenaas, paa den nordlige Midterdel af
Præstegaardsjorden, 3 — gjødet 1767 og 1779.
- 6) nordre Skidenaas, N. f. f. ved Slangerups Marks
Skjel, 3 — Vejen fra Slangerup til Roskilde
gaær over dem begge — gjødet 1764.

- 7) Brenten, 5 — maaste S. B. for Nr. 5 — gjødet 1767 og 1779.
- 8) Trollebust, N. B. for Nr. 3, paa den nordvestre Del af Selvløfts Mark, $6\frac{1}{2}$ — gjødet 1768 og 1777.
- 9) Ornummen, nu Kirkebaffen, S. for Byen imellem fornævnte Landevej og Hjørlande Sø, gaaer mod S. til Aaen fra denne, 6 — gjødet 1761 og 1776.
- 10) Værteland, 4, — gjødet 1767.
- 11) store Skel, 5 — gjødet 1764 og 1779.
- 12) lille Skel, 3, paa og B. for Hunslobden fra Gaarden Selvløft — Stubben gjødet 1768.
- 13) Stenslingen, paa den nordlige Midterdel af Hjørlandegaards Mark, med Møllevejen, $4\frac{1}{2}$ — gjødet 1764.
- 14) Trollestov, S. for Nr. 8, 3 — Stubben gjødet 1768.
- 15) Leerbjerg, N. D. for Hjørlandegaard, N. for Vejen fra Hjørlande til Slagslunde — Møllevejen gaaer over den, 2 — gjødet 1767 og 1777.
- 16) Lyngdal, 5, paa Hunslobden af samme Navn, N. for Leerbjerg — gjødet 1774.
- 17) Møllebak, den vestlige Del af Leerbjerg med Vejen til Kratmøllen, $3\frac{1}{2}$, gjødet 1772.
- 18) Langfredag, 3, D. for Nr. 15 — gjødet 1767.
- 19) Skjødelen, 18, maaste S. for Nr. 15 eller D. for Nr. 1 — gjødet 1770 og 1773.
- 20) inderste Nyvang, 16.
- 21) yderste Nyvang, 6, begge nok paa Skovgaardens Mark.

Bangens Enge:

Bredemoje, paa den nordligste Del af Hjørlundegaards og Selvløys Mark, til Korsvejen; store Syel, N. for Nr. 11; Trollestovs Hule, i det nordvestre Hjørne af Selvløys Mark; Ornum, V. og S. om Kirkebakkens, Nr. 9, ogsaa kaldet Grimmers Mad, maaste efter Anders Grimmarssen, som var Præst i Hjørlande i 27 Aar, til 1604; Trollebust, V. for Trollestovs Hule, ind paa Præstegaards-Jorden; for Enden af begge Skidenaas, Nord for Agrene Nr. 5 og 6; for Enden af Gersager, Dalen, V. N. V. for Præstegaarden. I denne Eng findes Spor af kunstige Fiske-damme. Paradis, en lille dyb Eng N. for Selvløys Have.

D. Lille Bang, har mod N. Hjørlande Gadetjær, den tørlagde Rappendam og Vejen til Slagslunde Skov, mod D. Hjørlande Overdrev, mod S. og S. V. Hjørlande = Sø og mod V. Ornummen, Kirkebakkens og Grimmers Mad, og bestaaer saaledes kun af Gjendalsgaardens Mark. Dens Agre: 1) Dalsbjerg, $3\frac{1}{2}$, tæt S. S. D. for Gaarden og V. for Rappendam — gjødet 1775; 2) inderste Rappendams Stykke, 3, V. for denne Dam — gjødet 1775; 3) yderste Rappendams Stykke, $2\frac{1}{2}$, D. for Rappendam — gjødet 1773; 4) Søstykket, 3, V. for Nr. 1 — gjødet 1773; 5) Ornum, den østlige Del af Kirkebakkens; 6) Storkejaaten, S. for Nr. 4 og 3 — gjødet 1775.

Bangens Enge: for begge Ender af Dalsbjerg, imod D. og V.; for Enden — mod S. — af Søstykket.

„Af denne Vang 1 Skjæppe Udsæd for hver Gaard.“

De to Agre, inderste og yderste Nyvang i Slange-
rup's Vangen og lille Vang, er nok de Skovstrækning-
er, som Staten lod rydde her i Sognet i Slutningen
af det 16. Aarhundrede.

At der har været megen Skov ved Hjørlande ses
af, at der i det 18. Aarhundrede og tidligere, boede
i Byen Skovfoged, Skytte, Skovløber, og til 1767
eller 1769 Skovrider. Byens Overdrev kaldtes endnu
i Midten af det 18. Aarhundrede Hjørlande Skov.
1664 var Bymændenes Skovstylds Hartkorn 4 Tdr.
1 Skp., 1756 var det 6 Skpr. 2 Fjdgfr. 2 Alb.
1664 var her en Kirkestov af Hartkorn 2 $\frac{1}{2}$ Tdr. —
det synes at være den, der senere blev til Lille Vang —
og „tageret af uvillige Mænd at kan fede 60 Svin
naar Olden er“. 1716 var dens Skovstylds Hartkorn
2 Skpr. 2 Fjdgfr., 1718 blev den sat til 2 Fjdgfr.
2 Alb. og 1756 synes den at være ganske forsvunden.

Sperrestrup Vange. Hjørlande Vang.

Sperrestrup Bymark havde før Udskiftningen
3 Vange: A. Hjørlande-Vang, som bestod af Dam-
gaardens og den største, nordre Del af Bakkegaardens
Mark; B. Røvangen indtog den mindre sydøstlige Del
af Bakkegaardens og hele Bygaardens Mark paa et
lille Hjørne nær i S. O., som horte til; C. Thorsted's-
marks — Fossemarks — Vangen indtog, foruden det
nævnte Hjørne, hele Vængegaard's Mark. Af Agres
og Steders ældre Navne har Meddelelsen kun kunnet
opspore følgende: I Hjørlande-Vangen 1) Kalvedysje-
Stykket paa Damgaardens Mark i Lavningen S. O.

for Gaardens Huslod; 2) Gadager, nærmest ved Damgaard paa Ballegaard's Mark; 3) Dalsager paa Huslodden fra sidstnævnte Gaard og i S. ind paa denne Gaard's Mark; 4) Hjørlande Dalsager S. O. for forrige; 5) Langedybsse-Stykket, med Langedybsse, som har været omkredset af store Sten og har Steustifter af regelret dannede Sten i den østre og vestre Ende, paa den sydlige Midterdel af Damgaardens Mark; 6) Tjørneager, paa den sydlige Midterdel af denne Bang; 7) Bavneshøj, N. for Damgaarden, det højeste Punkt i Bangen; 8) Busthøj ved Busthul tæt ved og V. for Ballegaard's Huslod. Paa denne Bang: to Gravhøje imellem Langedybsse og Busthøj, som tilligemed denne, der ogsaa var en Gravhøj, ere bortførte, og to endnu ikke bortførte Gravhøje B. f. Langedybsse tæt ved Siden af hinanden. I den østre af disse fandtes 1863 ved Gravning i dens Top et Mæsjingsfad i Form af en stor, dyb Tallerken, 14 til 16 Tom. i Tvvermaal.

Kovangen og Thorsted Bang.

I Kovangen: 1) Ornum, imellem Bygaard og dens Huslod; 2) Ravsholm paa Husloddens nordre Side; 3) Skalhøj, S. for Huslodden; 4) Karens Ager, S. for forrige; 5) Biveholmen; 6) Trolldhøj, en velbevaret Gravhøj, B. for Nr. 4; 7) Karens Eng, omkring Biveholmen og V. for denne. Noget af Nr. 4, 5 og 7 hørte til Thorstedmarks Bang. Kovangens sydlige og vestlige Side er en brat Hældning ned til et Mosebrug paa Bangens Grænse. Denne Hældning kaldtes Snorren, den sydøstlige Del, og Sønderbjerg,

den sydvestlige; 8) Hønsknold, V. for Nr. 6; Nr. 2, 3 og 8 synes at være bortførte Gravhøje. Thorstedsmarks Vange var det fornævnte Hjørne af Kobangen og hele Bængegaards Mark; 1) Karens Bakke, en Fortsættelse mod V. af Snorren; 2) store og lille Flækbens Ager, paa Bængegaards Huslod og N. og V. for denne; 3) Vandrestrogen, S. og V. for Husloden; 4) Højstensdysjen, paa den høje Bakke N. for Nr. 2 og ved Grænsen til Overdrevet. Denne Dysje havde endnu ved 1830 sin store Overligger paa 3 mindre Stene; 5) Knolsager, N. for Karens Bakke; 6) lille og store Kildeager, V. for Bængegaard, ned til Dalsstrøget, som gaaer N. og V. om Byen. Øst for Byen er Overdrevet, næsten ligesaa stort som Bymarken, og V. for hint er Torvemøjen, forrige Kollind Sø. Et Sted paa Bakkegaards Overdrev, hvor Bakken sænker sig brat ned mod bemeldte Sø, er en Hulning i Bakken, som ligner et Slæbested — Udskibningssted —. I Nærheden af dette Sted er fundet flere Oldsager, inellem 1853 og 1863, et Glas-Drillehorn, 1 Broncespand, en større og en mindre Guldring m. m. I et Dokument fra 1690 findes følgende Navne paa Steder i Marken, hvis Beliggenhed nu ikke kjendes: store og lille Damsager — maaske ved Dammene N. for Byen —; Tørvestykket, Hyllestykket, Rjærde, Berltme eller Berltme, Kobommen — maaske i Kobangen —, Sturltøfte eller Sturtøfte, Eiendal og Eigelbal.

Nogle Bletter i Overdrevet med Stubbe er Rester

af en Skov, som endnu for 100 Aar siden strakte sig hen til Hjørlande Overdrev, som da ogsaa havde Skov.

Skjenskø Bymark.

Skjenskø Bymark havde før Udfirstningen 3 Bange: A. Hjørlande Bang, som grænsede til Hagerup=So, Skihøj Bangen paa Hjørlande Bymark, til Sperrestrup Bymark og til Lyngvangen, i dens inderste Ende ved Skjenskø laa Byens Hørhøve. Navne paa Aagre og Steder i denne Bang: 1) Bingerne, Aagre paa den nordre Del af Holmegaards Mark; 2) Skimmelsemose, et Engdrag fra Hagerup=So, mod V. igjennem hele Bangen til Dals Ved, som luffede imellem denne Bang og Lyngvangen; 3) Brostykket N. V. for Bingerne tyder paa en Bro over til „Holmen“; 4) de østre Aagre, S. V. for forrige; 5) Brændebatterne, som før havde Brandhøj, S. for forrige, 6) Krogengen, N. for Gaardene Malebæk og Holmegaard; 7) Flodholmen, den østlige Bakke paa Holmegaards Mark, N. for Skimmelsemose; 8) Toften tæt N. for Holmegaard; 9) Holmekjær i det nordvestre Hjørne af sidstnævnte Gaards Mark; 10) Spor af et gammelt Bad, som gif over Snæbringen imellem Skjenskø og Hagerup=So, fra Holmen i N. V. over Snodstrup Mark. Ved Opdyrking af et Hjørne af den udtørrede Hagerup=So fandtes det og ryddedes ved 1860. I Hagerup=So laa, til dens Vand 1838 blev udledt, to smaa Holme: Søren's Holm mod N. V. og Hans's Holm mod S. V.; Gadehøj, midt paa Skjenskøes østre Gade — en Gravhøj — var Samlingssted før, naar Olsmanden tudede til Bystævne; 12) Brød=

agrene, nordligst paa Allingbjerggaards Mark; 13) Sovbrødene, — Agre — S. for forrige; 14) en gammel Vej, som har gaaet over disse Agre; 15) Allingehøj — bortført — S. S. V. for sidstnævnte Gaard, 1 til 200 Alen fra denne; 16) Gadagreene, i Vangens sydvestre Hjørne ved Byen; 17) Sindhøj, V. for Siebjerggaard, 18) Siebæk, Vandingsstedet V. for Gaarden; denne har Navn efter Siebjerg, en brat Brink S. for Gaarden. Over Bejen fra Slangerup til Roskilde luffedes med Dals Led imellem denne Vang og Lyngvangen.

B. Lyng-Vangen, Byens største Vang, S. for forrige, havde mod V. Sperrestrup Mark og Lyngen, mod S. Udlejre Mark og mod V. lille Vang: 1) Tjørnehøj i V. ved Skjellet til lille Vang; 2) Hyldestykkerne — Agre — nordligst i Vangen, paa Brandhøj og Allingegaards sydlige Zorder; 3) Planterne, V. for forrige og over den nordvestre Del af Skoleladden; 4) Stans- eller Stangshøj, østlig paa Nr. 2; 5) Gabelerne i Vangens sydvestre Hjørne — Agre — S. f., inde paa Udleire Mark have de samme Navn; 6) Loonehøj, en bortført Høj N. for Sandhøjgaard; 7) en gammel Vej gif fra V. S. V. mod V. N. V. over den sydlige Del af Vangen; N. for denne Vej i samme Retning gif et Engdrag, som endte paa Maglehojgaards Mark, det kaldtes i V. Kjæret og i V. Broue-Moje; 8) Dnshen, en Stengravliste paa Skjelbækgaaards Mark, V. N. V. for Gaarden; 9) Maglehoj, N. for Gaarden af samme Navn; 10) Weisagreene, paa den sydøstre Del af Siebjerggaards Mark ved og over

Landevejen; 11) Bjørneagreene, paa Østfiden af Magle-
høj ind paa Tungegaards Mark og dens Huslod; 12) Bjørnefjær, S. V. paa disse Agre ved Lande-
vejen; 13) Tungerne — Agre — ved Eng og Mose-
huller N. N. V. for Tungegaarden paa dens Mark; 14) Trehøjene, 3 Gravhøje, som dannede en Trekant,
2 imod N., 1 imod S. paa Tungegaards Markens —
Tungens — østlige Ende. Over Landevejen S. for
denne Bang luffede „Landevejs Led“.

Lille Bang, den mindste af Byens Bange, om-
gaves af Byens Hørhavn, Lyngvangen, Udlejre. By-
mark og Skjenkelsø-Sø. Hørhaven brugtes af alle
Bymændene til Hø- og Hampavl og til at have Krea-
turerne i om Natten paa de Tider de ikke vare paa
Stald; her havde Kvæget Læ af Byen mod N. og V.

Agre m. m. i denne Bang: 1) Bislingen, det nord-
vestre af Bangen, paa Søbjerg; 2) Brændebakken, Ø.
for forrige og V. for Eilekjærgaard; 3) Eilekjær, et
lille, forlængit oplydt Vandhul, som laa tæt S. for
sidsnævnte Gaard og hvoraf den vel har faaet Navn;
4) Fuglehullet, S. for forrige; 5) den hvide Koes
Ager, S. for forrige; 6) Skjælbæks Agrene, S. og S. Ø.
for forrige, fortsattes mod S. og Ø. i Skjellingbæks-
Engene, sydligt paa Skjælbæk- og Gadagergaards
Mark, hvor Vanddraget havde været fra „Lynge“ til
Skjenkelsø-Sø, 7) Bannehøj, en bortført Gravhøj, som
laa omtrent midt paa Gadagergaards Mark. Sagnet
fortæller, at fra denne Høj til Tjørnehøj — Ø. for
den — var en meget bejaret Sti, som dog ikke blev
brugt af Mennesker, og omkring Tjørnehøj gik altid

en fort Høne med forte Kyllinger; 8) Blistorneager, S. f. Bavneshøj.

Vejen fra Skjenslø til Kjøbenhavn gik før Udstiftningen over det nordøstre Hjørne af Gadagergaards Mark, i Nærheden af denne Gaards Markstjæl mod Syd ned over Skjelbækgaards Mark, ind paa Udleire Bymark mod Øst, norden om Drnebjerg, imellem to smaa Høje øst for dette, saa imod Sydpst over Slangerup-Roskildevejen, og syd om Hængehøj ad Ølstykke. Vejen til Sperrestrup fulgte Vangeskjellet imellem Hjørunde-Vang og Lyngvangen og paa Sperrestrup Bymark Vangeskjellet nord for Røvangen.

Hver By holdt, før Udstiftningen, en Hyrde for hele Byens Kvæg. I Skjenslø fik Hyrden sin Kost paa Omgang hos Bymændene og den stakkels Hyrde fik Klar ud og Klar ind ikke andet end Urter til Middag, fordi man altid havde for Skik at tage denne Ret til Middag den Dag man skulde have Hyrden paa Kost.

Paa denne Bymark omtales ingen Skov i de sidste to og et halvt hundrede Aar, dog var der før Udstiftningen meget Stub og Krat omkring Lyngen og ligeledes noget paa Siebjergbrinken. „Lyngen“ har, siden der ved 1730 gravedes den første Afløbsrende fra den, især givet megen Tørv, dog kjendte man endnu ved Aar 1800 kun at skære Tørv, og den, man fik som Handelsvare til Kjøbstaden, var smaa Tørv, omtrent paa Størrelse som Formetørv nu. Ved Tørvefæring er funden i den nordlige Del af Lyn-gen Skeletter af to Dyr med Nag og Træktøj paa,

og ved dens vestre Side en meget klodset Hjulbør, paa hvilken der aldeles ikke havde været Jern.

Hjørlande Kirke er bygget til tre eller maaske fire forskjellige Tider. Skibet, det ældste, og (efter J. Kornerup) maaske fra Knud den Helliges Tid, er bygget af Traadsten og har oprindelig haft Bjælkeloft; noget af det i den senere Tid fremkomne Kalkmaleri kan ses ovenfor Hvælvingerne; har oprindelig haft tre meget smaa Vinduer mod Nord og ligesaa mange mod Syd, der alle vare anbragte meget højt oppe under Loftet, af Storrelse 38+18 Tom. Dets ældste Indgang synes at have været imod Syd nær Vestergavlen og den skal være bleven tilmuret, fordi en Vindorm lagde sig udenfor den; dernæst ses en meget snever og lav Døraabning mod Vest paa Taarnet, som er tilmuret med tilhugne Graasten. Taarnet synes at være den næstældste Del, bygget af Graasten og Mursten, det har to Klokker, den ene fra 1606, den anden fra 1669, men en af dem er i de senere Aar omstøbt, fordi den revnede. Sakristiet og den østlige, højere Del af Koret, bygget af røde store Mursten med Graasten i den nederste Del af Muren, synes, tilligemed Baabehuset — imod Nord med Indgang til Kirken — at være Kirkens senere Tilbygninger. Til 1865, da Kirken fik en Hovedreparation og nyt Sparreværk, var i Sakristiets østre Gavl indmuret to Kranier — Dødningshoveder — det ene meget stort med svær Benbygning, det andet synes at være af en Halvvojen. Et mindre rimeligt Sagn vil vide, at det ene er af en Præstefone, det andet af en Skovriderkone,

der, medens de levede, ofte stredes i Kirken om den øverste Plads, og derfor blev deres Hoveder efter Døden indmurede i Sakristigavlen. Kirken er smukt bygget og større end de fleste Landsbykirker. Dens Længde er: Skibet 23 Al., den ældre Del af Koret 9 Al., den nyere og øverste Del 12 Al., Taarnet 12 Al., altsaa dens hele indvendige Længde 56 Al.; dens Bredde, ligeledes indvendig, er i Taarnet 12 Al., i Skibet 16 Al. og i Koret 10 Al. I Kirken findes: over Degnestolen — fandtes til 1865 — en Table med to af Lehnets Befalingsmænds Navne og Baaben og Marskallet 1654; over Præstens Stol en Table med Hjørlande Præsters Navne fra 1523. Den hænger nu i Taarnet paa den vestre Bæg; nedsfor Trappen til Korets øverste Del laa en stor Vigsten over Præsten Oluf Jacobsen Kjøbing og Hustru og midt i Skibets Gulv laa en smuk firkantet, aflang Sten af gullandsk Marmor med følgende Indskrift med god latinisk Skrift: „Her ligger begravet erlig oc velact Mand Jens Hansen fordom Sognefogit i Forlund Sogn med sin kjære Hustru erlig oc gudfryctig Daneqvinde Bodil Jensdaater som levede tilfammen i XIII Aar, han døde Aar 1655 den 22. Juni (begravet d. 26. Juni) 62 Aar og 3 Uger gammel og bortfaldede vor Herre Hende 16... den. Gud give dem en glædelig Opstandelse.“ Paa samme Stens nederste Del stod med mindre Bogstaver over bemeldte Bodil Jensdatters anden Mand: „Herunder endnu ligger begravet erlig oc velact oc velfornemme Mand sl. Frederich Hansen fordom Skovrider her paa Friderichsborg Amt oc

boende her i Byen men formedelst en uheldelig Hændelse
død paa Græfeshofgaard ar 1678 den 1 Marts udi sit
Alders 41 Aar — i Kirkebogen staaer 62 Aar —
Gud give ham med alle Guds Børn O
1706."

Disse to Stene bleve 1865 optagne, sønderflaede
og lagte, den første udenfor Sakristidøren, den anden
udenfor Vaabenhusedøren. Bag Alteret ligger en Sten,
paa hvilken staaer med mindre god latinsk Skrift: „Her
ligger begravet Hederlig og veltret Mand (Mand?) Hr.
Anders Grimmersøn som var Sogneprest til Torlunde
Saagen udi 2 . . . (o: 31) Aar oc døde Mand d. 7. Juli
1604 Gud gifve hannem en salig Opstandelse.“ Nord
for denne ligger en mindre Sten, næsten i □, hvorpaa staaer:

H
F E D
KIERL P I
GREMM R
2 SON SOM
I E I IIOR
E DEN 19
AN 098
DE K

Det maa være en Søn af A. Grimmersøn, som
er død 1598. Paa en lille, $\frac{1}{2}$ □ Al. stor, Sten, S. V.
for Alteret i Højforet — den østre Del af Koret er
 $1\frac{1}{2}$ Al. højere end den vestre Del — staaer: „Her
ligger begravten (Hr.?) Anders (Grimm?)ers først(e
Søn?) Niels And(ersøn?) som død(e 15)78 han var
12 WG(ER). Under Korbuen i den nederste Del

af Koret, ligger en stor Vigten, paa hvis øverste Halvdel staaer med latinisk Skrift: „Her hviler i Haabet til en glædelig Opstandelse den ærbaarne meget hæderlige og fornemme Matrone nu salig hos Gud Vene Andersdatter fordum, Mag. Peter Dviist Sognepræst til Hjørlande Menighed hans fiere Hustru født Anno 1678 d. 1. Jan. og døde salig i sin Frelser 1703 d. 3. Juni levede kierlig udi Ecteskab paa . . . (7)de Aar med denne sin Mand och føde ham 3 Sønner og 2 Døttre hvis Sjæle er i Guds Haand til en frydefuld Samling med dette i et Legeme paa den yderste Dag.“ Den anden Halvdel af Stenen, hvorpaa intet staaer, skulde nok være til Mindeord over hendes Mand, som ogsaa hviler under den. Andre Vigterne findes nu ikke i Kirken, men følgende Personer vides at være jordede i den: den forannævnte Præsts Søn Frederik Dviist, Kong Christian den 7des første Hofpræst, Anna Sorensdatter Brochmand, Datter af Søren Rasmussen Brochmand — en Broder til Sjællands Bisp Jesper Rasmussen Brochmand — og Barbare Olsdatter, de boede i Rands Øster i Norge. Hun var Enke efter Præsterne Gudmann Svendsen og Sigvard Underjen Wilde, som senere omtales, og døde af „Boval Opflag for Brystet“ d. 27. Novbr. 1682 og nedsat i sin Begravelse her i Kirken d. 4. Decbr., 65 Aar og 3 Uger gammel.“ Præster i Hjørlande: Bernhart Colerus, begravet d. 20. April 1695; Peter Willadsen Dviist d. 15—7—1740; Hans Lauridsen Tulle begravet i Koret, øst for Dviist, i Marts 1743; P. B. Dviists anden Kone Gedffe Frederiksdatter Knopper, David Jendrif

Schindler begravet „under den tredie Mandfolkefestol fra Brædikestolen“ i Juli 1786 — død d. 24. Juli. Dette synes at være den sidste, som blev begravet i Kirken.

Kirkens Inventarium, som nu findes i den: En Sten-Dobefond, af samme Form, som i andre Kirker her i Egnen; deri et større Dobefad — af Messing, stort og massivt — med følgende Indskrift: „Her Anders Grimmarson Sogenprest til Jørlund Kirke oc Magt Ipsen i Spiristrup Anders Monsen Kirke Bærge lodt stobe deite Vechen til Jørlund til Guts ere 1591“; et mindre Dobefad uden Indskrift; en stor Altertavle med meget Villedskærerarbejde, som omfatter et, som det synes godt udført Maleri forestillende Kristus paa Korset, med Marie og Johannes under Korset; paa Alteret to store Malmstager med enslydende Indskrift paa hver, saalydende: „Matias Hæsse med sin kjære Hustrue hae: ver disse toe Liuse stage forærit . til . jørlunde kirke . gud . til ære . och kirkin til en beprydelse. Anno 1660.“ En Lysekrone, som hænger over den nederste Del af Koret af massivt Malm og Messing til fjorten Lys, givet af Anna Sørensdatter Brochmand og hendes Datter, paa den staaer: „Anno 1682 d. 18. Juni haver erlig, gudfrygtig og meget dyderig Matrone Anna sl. Hr. Gudmand Svendsøns Efterleverste Med hendis kjære Suoger erlig agtbar vel forneme Mand Pofvel Glasbach og hans kjære Hustru erlig gudfrygtig og meget dydefulde Matrone Elisabeth Gudmandsdatter forerit denne Liuse Crone Jørling Kirke til Birat oc dennen et lofverdug Estermaele.“ Bemeldte Anna Sørensdatter har ogsaa givet en mindre

Sølvkande til Kirken, paa hvilken staaer: „A. S. D. 1682“, og en Sølv-Oblatæske med Indskrift: „haver jeg Ane Sørensdatter Gudmand Svendsens Efterleverste givet denne til Hjørlund Kirke 1682.“ Paa Sølv-Oblat-tallerkenen staaer: „† Fr. IV.“, paa Sølvkalken „F. V.“

I Taarnet hænger en Tavle med Fortegnelse over Præsterne heri Sognet fra 1523. 1) **Christen Sørensen**, død 1523, altsaa den sidste katholske Præst, dersom der ingen har været imellem ham og den Efterfølgende; 2) **Jacob Andersøn**. „For hans Trylleri og Guds Ords Vanbrug, som han i lang Tid havde brugt og var ofte paamindet at afstaa fra samme ugudelige Handel, men vilde ikke; især paamindet af Mester Lars Thomesen i Kjøbenhavn, som havde raadet fra Prædikestolen sine Sognesfolk — (maaske han har været Præst heri Egnen før han kom til Kjøbenhavn) — at tage sig ivare for Hr. Jacob.“ For saadanne Bestyrdninger stævnedes Hr. Jacob Mg. Lars Thomesen og Hr. Hans — vel en af Jacobs Nabopræster —. Der blev 1573 af Lensmændene Lave Bech og Sorgen Munk, af Bispen og alle — Venenes? — Provster, deriblandt Hr. Jacobs egen Provst Mag. Erasmus Catholmius — Rasmus Katholm, Præst i Slangerup —, domt, „at M. Hans ingen Uret havde gjort Hr. Jacob i denne Sag, efterdi han broderlig varede ham tilforn, at han ikke skulde forføre nogen i hans Sogn eller Herredet, og, at Hr. Jacob skulde fra sit Embede og Sogn, Hjørlande i Liunge Herred.“ Hr. Jacob døde i Hjørlande s. A. 3) **Anders Grimmersen**. Over ham og to Børn findes der endnu tre Vigstene i den

højere Del af Koret; han var, som anført, med selv tredie at stjænke det store Malm=Døbefad til Kirken, og Mosen Gimmersmad, sydvest for Byen har maasse Navn efter ham. Han døde den 29. Juli 1604; 4) **Peter Mogensen**, død 1605; 5) **Knud Simonsen Hoff**, død 1610; ved denne Tid var her flere Præster af dette Navn i Amtet; 6) **Oluf Jacobsen Rjøbing**. En Digsten over ham og Kone laa til 1865 ved Dypgangen til Alteret, han døde 1618; 7) **Antonius Hermansen**, maasse en Broder til Jens Hermansen, Stamfader til Virkeroderne. For hans usædelige Forhold til en Kone i Sognet blev han sat fra Embedet 1630. 8) **Gudmand Svendsen**, født i Juni 1606. Er han kommen til Kaldet itrag efter Hermansen, saa er han jo bleven Præst da han var 23 Aar. Hans Kone var den foraaævnte Kirkens Belgjorerinde, Anna Sørensdatter Brochmand, født i Oktober 1617, deres Born vare: Lizabet f. 1637, † d. 20—10—1654 af Pesten, som rasede langt mere heri Egnen det Aar end Pesten 1711 — 1654 døde her i Sognet af Pesten 114, 1646 f. Ex. døde 7, — Christian Brochman Gudmandsen, dimitt. fra Frederiksborg Skole den 3. Aug. 1660, blev Præst i Ude- og Oppesundby, begravet i Oppesundby Kirke, til hvilken han 1687 gav en Ulysefrone. Hans Kone Mette døde hos Byfoged John Gad i Slangerup og blev d. 12. Septbr. 1728 nedsat i Oppesundby Kirke; Sille, f. 1643, † 8—7—1647; Magdalene, d. — døbt — i Foraaret 1647, Fd. — Faddere — Mg. Rasmus Brochman, Prof. i Kjøbenhavn, Mg. Hans Larsen, Canonicus i Roskilde,

Mg. Sørne Kappeln til Frue Kirke i Kjøbenhavn., Anders Svendsen paa Christianshavn, Drude sl. Dr. Hans Brochmans Søsterdatter, Karen Clausis i Udesb., Mette Hr. Binnings i Herlov; Silke, f. i Oktober 1649, Fdd.: Hr. Lave i Ramløse, Hr. Søren, Kap. ved Frue Kirke, A. Svendsen paa Christianshavn, Drude sl. Dr. Hans Brochmans, Mg. Hans Brochmans Dvinde til St. Nicolai, Appelona sl. Jens Pouls Datter paa Christianshavn, † d. 9—11—1654; Susanne født i Foraaret 1651, Fdd.: Mag. Hans Brochman, Sognepræst til St. Nikolai, Hr. Jens, Kap. ib., Ditlev From, Foged i Slagssunde-Gaard, Søster sl. Dr. H. Brochmans Datter og hans Enke Drude, Kjøbmand og Borgermester Faldh Oluffen i Slangerup, † d. 20—10—1654; Jesper, f. 29—11—1652, Fdd.: Mag. Hans Iversen, Rector i Kjøge og Kone, Bodil, Hr. Nielsis i Strø, Jacob Jørgensen Brochman, Junger Hr. Baltzars i Kjøbh. og Karen Hr. Sofrens i Græse, † d. 15—11—1654; Lizabet, f. i Foraaret 1655, Fdd.: Rasmus Sørensen i Malmo, Lars Sørensen i Kjøge, Kirsten Mg. Hansis i Ramløse, Appelone Hr. Peters i Liunge og Datter, Drude, sl. Dr. Hans Brochmanns bar hende; g. m. Poul Glasbach. Gudmand Sveneren † i Jan. 1661 og hans Enke Anna g. m. hans Eftermand i Kaldet. 9) **Sigvard Andersen Bilde.** Han skal have faaet Kaldet fordi han i Krigen med Karl d. 10. skjød saa mange Svenskere her omkring i Skovene; der fortælles endnu om ham, at han var en ivrig Fisser og han lever endnu i Folkemunde som „Sigvard Fisser“. Om Søndag

Morgen fiftede han almindelig nedensfor Kirkebaffen i Hjørlande Sø, og naar det saa ringede sammen, kom han opad Baffen med sin Fiskebræt, kastede den udenfor Kirkedøren og sagde til en af de der forsamlede Kirkegængere: „bær den hjem og hent mig Kjøle og Krave.“ Han døde barnløs og blev begravet d. 3—11—1681, „som havde været Præst heri Menigheden paa tiuvende Aar,“ 49 Aar gammel, hans Kone Anna † d. 27—11—1682, 65 Aar 8 Uger gl., nedsat i sin Begravelse heri Kirken d. 4. Dec. s. A. Hun var født i Norge i Rands Øster, hvor hendes Fader Søren Rasmussen Brochman var Amtmand, Son af Kjøbmand og Borgermester i Kjøge. Præsten fik en Solvbog — Solvspændebog — for sin Vigprædiken over bemeldte Anna. 10) **Daniel Bernhard Colerus**, eller som han selv skriver sig: Bernhard Danielsen Colerus, fik allerede før den 12. Novbr. 1681 af Christian den femte Kaldsbrev paa Hjørlande Præstekald og blev den nævnte Dag indsat af Slotsprædikanten i Frederiksborg. Han var født i Skalkendrup Præstegaard i Sjyen 1635, kom først „til sin Bog“ da han var 18 Aar, var, inden han kom her til Kaldet, først paa 6te Aar Collega i Frederiksborg Latinskole og saa paa 6te Aar Slotskapellan i Frederiksborg; hans Broder Peter, først Præst i Viunge, senere Slotspræst i Kjøbenhavn. Daniel synes ikke at have været gift og havde sin Søsterdatter, Ane Margrete Thorsenia eller Thorstens, i Huset. Han har stiftet et Legat paa 50 Rd. til Trængende i Sognet og havde fra 1690 eller tidligere Mg. Hans Bøng — senere Præst i Stenløse — til

Vicepastor. B. D. Colerus, som har ført Kirkebogen, i historisk Henseende, bedst af alle Præsterne i Sognet, † d. 18—4—1695 om Aftenen Kl. 10. 11) **Peter Willadsen Dvift**, født i Liunge Præstegaard i Jan. 1668, hans Fader, Willads Dvift, var Præst til Liunge og Uggeløse og hans Moder, Christense Petersdatter, var en Datter af Faderens Formand i Kaldet, Peter Birkerød og Appelone. Efter Faderens Død giftede hans Moder sig d. 21 Febr. 1671 med Eftermanden i Kaldet, den forannævnte Peter Colerus. Dvift blev d. 15. Juli 1686 dimitt. fra Frederiksborg Latinskole, d. 8. Mai 1695 kaldet til Præst i Hjørlande og Maret efter gift med Lene Andersdatter, født i Jan. 1678, hendes Moder var Ellen og hendes Stedfader, Peter Dgelby, nævnes 1697 som Stads-kæmner og 1714 som Raadmand i Kjøbenhavn. Deres Børn vare: Anders d. 30—11—1697, Fdd.: Ellen Peter Dgelbys, Ludvig Niels Sletting, Akademikus fra Kjøbh., Mg. Plums Datter Lene fra Kristianshavn; dimitt. fra Frbg. Skole — næst efter Dug — 1717 og havde en Datter Margrete, som 1747 var hos hans Stedmoder, Præsteente i Slangerup; Daniel, d. 21—3—1699, Fdd.: Christense Peter Coleri i Kjøbenhavn, Mg. Frederik Plum i Gjentofte, Mg. C. F. Tanim i Herløvmagle, Hr. H. Vindelilde i Stenløse, Sidse fl. Niels Rasmussens og Datter Anna Lufie paa Nørregade; † d. 5—5—1703 af Smaakopper, ligget ihg paa 51de Uge; Christense, d. 6—12—1700, Fdd.: Jørgen Ebbesen, Søn af den rige Kjøbmand Ebbe Jensen i Slangerup; † 3 Ug. gl. Efter en Mand-

talsliste af Aar 1700 var Præstegaardens mandlige Befolkning: Præsten, hans to Sønner, Anders og Daniel, samt fem Tjenestekarle. Villads, d. 24—1—1702. Fdd.: Hr. Lars Jordhøi i Udesundby, Hr. Vangemark i Skievinge, Hr. Henrik Først i Lyngby, Hans Dgelby og Birte Petersdatter fra Kjøbenhavn; dimitt. fra Frederiksborg Skole 1721. Christense, d. 2—4—1703, Fdd.: Hr. Jens Werner fra Tjæreby, Peter Tommesen fra Kjøbh., Mg. Jens Hovs — Hovs — Kone fra Viunge. Den 11. Juni 1703 „blev min egen Hustru begravet, som mig til stor hjertesorrig oc bedrøvelse døde d. 11te Sønd. p. Trin. — den 3. Juni — Kl. 11 om Aftenen, Gud troste.“ Saaledes staaer i Kirkebogen om hans første Kones, Lene Andersdatters, Død. 1705 døde i Præstegaarden Studiosus Thomas Jensen Bang — Søn af Præsten Jens Bang i Slagslunde — „paa 3die Aar af Svindfot“, 29¹/₄ Aar gl. Ved denne Tid er Lovist igjen bleven gift med Gedste Marie, Datter af Præst i Hjerlev ved Jægerspris Frederik Knopper. Deres Børn: Lene Marie, d. 30—10—1710, Fadd.: Kaptain Frederik Urne; Frederik, d. 3—6—1714, Fadd.: Mg. Lovberg — gift med Barnets Fæster Anna — i Slagslunde, Hr. Lambert Bindifilde i Frederiksborg, Just Falkman i Helsingør, Barnets Morbroder Peter Knopper, Hans Møenboes Datter Sofie Amalie fra Samsø og Raadmand Peter Dg. Abys Kone fra Kjøbenhavn; dimitt. fra Frederiksborg Skole 1732, 1744 Kapell. ved Vaisenhuset i Kjøbenhavn, 1746 Præst i Vorup ved Ringsted, og gift med Charlotte Amalie

Gundelach, 1755 overste Hofprædikant ved Frue Kirke i Kjøbenhavn og død d. 7—3—1778 som Kongl. Majestæts første Hofpræst, d. 2—4—f. A, nedsat heri Kirken i Skibets sydvestre Hjørne. Hans Søsters Sønneson har vist Meddeleeren Stedet hvor han hviler. Vene, d. 17—12—1717, Fdd.: Ane Mg. Lovbergs i Slagslunde, Hr. Henrik Forst i „Løndby“, Hr. Niels Skive, Capp. i Frede — riksborg —, Hr. Frieses Kone i Slangerup, Provst Hoffs Datter Benedicte fra Frederiksborg, viet af sin Fader i Hjortlunde Kirke, efter Kongebrev, d. 7—6—1738, til Præst i Slangerup Ditlev Gothart Zvergius — hans anden Kone, han kom som Præst fra Amrum til Slangerup —, død som Provste-Enke i Mid. Brøndums Sted i Fromsgade i Slangerup og d. 13—3—1797 nedsat i Kirkens Kor der. „Hun saa sine Børneborns Børn“. Anne Marie, d. 29—3—1721, Fadd.: Præst til St. Nicolai i Kjøbenhavn Iver Brendes Kone Marie; Justitsraad Seidelin ib., Mg. Niels Løvberg fra Slagslunde, Hr. Lambert Bindekilde fra Græse og Rector Starde Kone fra Slangerup. D. 3—10—1741 i Slangerup g. m. Hr. Kjobmand Niels Jørgensen Bjørn der — hans første Kone, Bivege Rife Olgod † d. 6—7—f. A. —, han † 16—1—1748, nedsat i Kirken og hun d. 5—8—f. A. g. m. Enkemand og Møller i Kratmøllen Lars Nielsen Gad — se Kratmøllen —. 1730 nævnes en Leicher som Lærer i Præstegaarden. P. B. Dvift † d. 8—7—1740 Al. 7½ Morgen, „nedsat i Koret ved Degnestolen og Fonten.“ D. 20—12—1749 blev hans Enke, som boede i Slangerup, Geste

Marie, nedfat i Koret, 66 Aar 1 Maaned og 3 Uger gammel, † 15—12—1749. 12) **Hans Lauridsen Tulle**, indsat i Embedet 11—12—1740. I Marts 1742 fik han Tilhold fra Amtet om, at han ikke maatte forbyde Bonden Jens Rasmussen i Sundbylille at gaae til Alters fordi denne var forfalden til Drif; d. 22. Juli s. A. fik han igjen Paamindelse fra Amtmand Gram i Frederiksborg om, at han ikke maa forholde de Bønder i Hjørlande Altersens Sakramente, som have forment ham at siſte i deres Dam paa Marken; d. 30te s. M. faaer han en Trettesættelse af Amtmanden fordi han ikke vil betale Skat, 5 Rd. 4 Mk. $5\frac{1}{8}$ ß, og Skatte Korn, 3 Skpr. 1 Tjdf., af Kirkejorden og ikke paa lovlig Maade vil fravige sig denne, og ikke saaledes vise Stridighed og Selvflogskab. Han synes at have en Søn, Jens Tulle, dimitt. fra Fredbrg. Skole og som Skoleholder i Søsum i Febr. 1759 g. m. gamle Lars Andersens Datter Kirsten paa Gaarden Selvlyst i Hjørlande, hvor hun som Degneente døde d. 4—2—1801. Præsten H. O. Tulle † d. 3—3—1743. Hans Kone var Marie Magdalene Catrine Falsen. 13) **David Jendrik Schindler** nævnes første Gang i Kaldet d. 24—4—1754. Han f. 1714, hans Kone, Lene Marie Bech, f. 1722. Deres Børn: Niels, f. 7—2—45, Fdd.: Hr. Underfoged fra Kjøbenhavn Niels Bech og Kone Karen — Præstefonens Forældre —, Hr. Peter Bech og Fr. Stach fra Kjøbenhavn; confirm. 1761, 1763 dimitt. fra Frederiksborg Skole; d. 30—1—1787 gift med Elſebet, Datter af gl. Lars Andersen, see Gaar-

den Selvblyst; Poul Christian Schindler, d. d. 4—3—1747, Fdd.: Karen Bech, Skovriderkonen og Degnekonen i Hjørlande og Jordemoder Ingeborg Ole Jensen fra Frederiksborg; † 2 Timer gl. 1768 blev Ingeborg Helvig Winter confirmeret fra Præstegaarden. Provstefruen Lene Schindler † 9—2—1782 og hendes Mand † 24—7—1786, nedsat i Kirken under den 3die Mandfolkestol fra Prædikestolen. Han var Præst her i 43 Aar, Provst i Herredet i 21 Aar og Præpositus Honorarius i 8 Aar og 5 Mdr. 14) **Niels Hansen Møller**, f. 1731, var Præst i 22 Aar i Bloustrød og Provst i Liunge, Kronborg Herred, inden han kom til Hjørlande. Hans Søn Løjtnant Niels Basse Møller, blev fra Hjemmet d. 1—5—1794 g. m. Sfr. Ane Catrine Soelberg fra Kongsted; deres Forlovere vare Etatsraad Møller i Kjøbenhavn og Kaptein Soelberg. I Hjørlande Kirke confirmeredes hans to Børn: Johan Georg Møller 1794 og Kristine Dorte Møller 1797. N. S. Møller † d. 30—3—1799. 15) **Thomas Hulegaard** var Præst i Karlebo og Provst, da han kom hertil; hans Kone hed Antonette. Han † d. 26—8—1800, 57 Aar gammel og jordeedes paa Kirkegaarden tæt nordost for Kirken, hvor en stor Digsten dækker hans Grav, og hans Eftermand i Kaldet her var 16) **Peter Sølling**, hvis Kone, Johanne Wilhelmine, var Datter af en rig Skorstensfejer Stearinffi i Kjøbenhavn. Deres Børn: Johan Christoffer, f. d. 3—5—1798, confirmeret 1814, † d. 23—3—1866 i Hillerød, som Kjøbmand, Brændevinsbrænder, Forligsmægler og Cancelliraad; So-

hanne Eleonora, d. 14—3—1802, Fdd.: Moderens Forældre, Regiments-Chirurg Gieseman, Provst Billestov fra Stenløse, Præst Rotvit fra Slagslunde, Dhr. Banting, Gabrielsen og Brammer og Zfr. Marie Raben; Samuel Anton, d. 26—7—1804, Fdd.: Moderens Forældre, Præst Kampman i Farum, Løjtnant Feilberg fra Lindholm, Byfoged Rattenborg fra Slangerup og Zfr. Marie Billestov fra Steenløse; dimitt. fra Frederiksborg Skole 1823; Carl Frederik f. d. 14—11—1806; Hans Adolf, f. d. 24—7—1808, dimitt. fra samme Skole 1826; Catrine Elijabet, f. d. 10—5—1810; Gustav Emil, f. d. 8—3—1813, dimitt. fra samme Skole 1833.

17) **Johannes Jensen** var Provst og Slotspræst ved Frederiksborg Slotskirke, men 1818 bnyttede han Embede med Solling og kom saaledes til Hjørlande. I Præstegaarden havde han to Døtre: Fru Fangel og Jacobine og en Dattersøn P. G. Brammer. Hans Søn Christian Bagge Jensen, Præst ved Trinitatis Kirke i Fredericia, døde pludselig af et Nerveflag ved et Besøg i Kjøbenhavn d. 19—10—1836, 48 Aar gl.; hans Lig blev ført til Hjørlande, hvor han jorledes paa Kirkegaarden ved Siden af sin Fader, som var død som Amtsprøvst d. 17—5—1823, 71 Aar gl.

18) **Christian Fog** kom hertil fra Bornholm og var Præst her til sin Død d. 15—12—1833. Han var Søn af Præst Jørgen Fog i Dalby Præstegaard i Thyen, hvor han var født. Hans Eftermand i Kaldet,

19) **Peter Nielsen Gade** † d. 9—8—1840. Han efterfulgtes af: 20) **Gottlieb Schønheyder**, f. i Kjø-

benhavn 1790, hvor hans Fader var Professor og praktiserende Læge. Han kom som Præst fra Sandby og Brangstrup hertil efter Gade. Han var roget musikalsk og ytrede ofte, at Musikken skulde have været hans egentlige Fag, og at han ikke var kommen paa sin rette Hylde; dette bekræftede ogsaa hele hans geistlige Virksomhed. Afskediget i Foraaret 1850. — Føit ansatte **Degne** var her ikke før 1684. Først efter Reformationen er Degnetjeneren maaste besorget af Lovedegne fra Slangerups Latinskole, derefter besorgedes den af Substitutter. Den første som kendes af disse er „Hans Petersen Røge Substitut i Tjorlunde 1631“. Substitut Frans Nielsen nævnes første Gang 1646, hans Kone var Maren Hansdatter; deres Datter Kirstine blev i Mai 1664 g. m. Peter Larsen i Morstrup; en Edele Fransdatter nævnes 1656 i Præstegaarden og 1660 i Kratmøllen. F. Nielsen † d. 28—1—1671, 66 Aar gl. og hans Kone Maren, som i sin Tid holdt mange Børn over Daaben, † d. 27—10—1676, 76 Aar gl. Substitut Niels Christensen nævnes første Gang 1680. Han flyttede 1687 til Hjørlose i samme Egenkab; hans Kone hed Inger. **Ditlef Hansen Lidstrup**, „som var den første Sogndegn her til Sognet.“ Han kom hertil 1684 og boede i Huset Nr. 5 i Hjørlose; han var ugift og † „efter 10 Dages Vindsel om Morgenens imellem Kl. 2 og 3 d. 27—7—1691, 59¹/₄ Aar gammel.“ **Frederik Jensen Buch** blev Degn efter ham, hans Kone Regine fødte her: Dortehea Sophia, d. 20—2—1692, Fdd.: Dorte fl. Henrik Bisfings fra Kongens Haraldsted,

Else Marie Trane ib., Mag. Hans Bang, Niels Michelsen, Inspektør i Børnehuset; Johanne, d. 9—5—1694, Fdd.: Agnete Hr. Rasmussis i Slangerup, Villum Seid, Collega ib., Ebbe Jensen's Datter Maren ib., Maren Jensen's Datter fra Mindemagle, Niels Tøgersen, Ridefoged hos Amtmanden.

3 Decbr. 1697 stod „denne Menigheds forrige Degn Buch“ aabenbar Skrifte for Leiermaal med sin Pige Mette Petersdatter 1695 — hun blev abfolveret paa Moen ved St. Hans Dag. Han blev saaledes her affat, „men til et bedre Kald i Brøndby Vester befordret.“ **Jens Christensen** blev Degn her efter Buch, kom hertil med Kone, en Stedføn, Anders Jensen, f. 1683, som var Krøbling, fire Sønner: Nicolai, f. 1684, Christen, f. 1690, Peter, f. 1692 og Hans, f. 1696, her fødtes ham Klara, i Novbr. 1697.

Degn **Jens Sørensen (Ørsted(?))** og Kone Dorte Martins, er kommen hertil efter Mar 1700. Deres Born: Søren Ørsted, d. 25—1—1705, Fdd.: Hr. Søren Ørsted's Kone fra Kjøge, Jørgen Ebbesen og Byfogdens Sønner Jens og Hans, Hører, alle fra Slangerup, Møller Jens Petersen fra Kratmøllen, Mg. Niels Sphdstrup fra Helsing, Anna Madsdatter, Hr. Søren's Søsterdatter i Kjøge; Jørgen Martinus, d. 30—3—1707, Fdd.: Søren Dogel i øvre Bærebros Mølle, Ole Rasmussen, Student i Kjøge, Hr. Søren ib., Terkel Jensen's Kone i Hestetangs Mølle; Christoffer Sphdstrup, d. 5—9—1708, Fdd.: Mg. Niels Sphdstrup's Kone fra Helsing, Kapellan i Kjøge Hr. Søren Ørsted og Kone, Mg. Niels Løvberg fra

Slagslunde. Den 19—11—1720 nævnes Anna Marie Orsted hos Degnen i Hjørslunde. **Benjamin Falch**, f. i Mariager 1695 og kaldet til Degn i Hjørslunde d. 15—7—1729. Hans Kone Dorte Ingvorsdatter † d. 16—10—1737 56 $\frac{1}{3}$ Aar gl. D. 26—5—1739 igjen g. m. „Dydædle“ Jfr. Conradine Francke. Deres Børn: Dorte Margrete, d. 14—4—1740, Fdd.: Jfr. Anna Jordine Almantan fra Stro. Tjente Præsten i Slangerup 1760 og † i Hjørslunde 31—3—1766; Benjamin, d. 4—2—1742, Fdd.: Jfr. Boel Tulle, Student Hans Tage, Kjøbmand Boie Nielsen Møller fra Slangerup; † d. 2—9—f. A.; Benjamin, d. 15—7—1745, Fdd.: Niels Hein fra Slangerup og Sofie Amalie Grosdt i Præstegaarden; synes efter sin Faders Død at have havt Ophold i Præstegaarden, hvorfra han confirmeredes 1762. Conrad Francke, d. 1—9—1748, Fdd.: Johan Madsen Riis, Postmester i Slangerup, Student Lars Granberg, Møller i Havn Mølle; confirmeret fra Hjørslunde Præstegaard 1764. 1742 anføres, at Degnen havde ingen Jord, men maatte betale for Græsning til sit Kvæg.

Falch † d. 21—2—1756 og hans Enke Conradine † i Hjørslunde d. 24—4—1779, 70 Aar. Skoleholder i Hjørslunde, Student **Christen Larsen Svane-tjør** blev Degn efter sin Svigerfader Falch. Han var Skoleholder i Hjørslunde fra 1734, hans første Kone Beredte Jensdatter † d. 2—11—1744, 35 Aar, og d. 16—2—1745 blev han igjen g. m. Falchs Datter af første Ægteskab Mette Marie. Børn: Anna, af hans første Ægteskab, d. 24—8—1763 g. m. Enke-

mand Hr. Poul Olsen Bruun, forh. Skoleholder i Slangerup; af andet Egteſtab: Johan Henrik, f. i Okt. 1745, † 11 Ug. gl.; Johan Henrik, f. i Marts 1749; Dorte Margrethe, d. 7—4—1749; Birte Margrete, d. 15—8—1751; fra Provſt Raben i Slangerup d. 19—2—1790 g. m. Chriſten Chriſtensien, Skoleholder i Hørup; Lars, d. 10—2—1754; Johanne f. i Juni 1756; Anne Liſbet, d. 4—11—1759; Inger Marie, d. 24—9—1762, † i Frederikſlund, hvor hendes Moder da boede, 1782. Ingen af diſſe Svaneſjærs 7 Børn ere confirmerede i Hjørlande. Fattiglem Pigen Karen Svaneſjær † her i Hjørlande d. 14—9—1796, 70 Aar. C. V. Svaneſjær † d. 11—12—1765, 58 Aar, hans Kone † d. 26—6—1794, 74 Aar. Hans Eſtermand, **Hans Chriſtian Voigt**, var den ſidſte Degn i Hjørlande. Han ſynes at være bleven g. m. Provſt Zvergius' Datter Grete i Slangerup d. 8—3—1750, ſom fødte ham der d. 13—6—1750 en Søn, Chriſtian Frederik; fra 1753—1758, og maafte længere, boede han paa Vhſtrupgaard hos Mdm. Anne Marie Voigt — maafte hans Moder —, ſom † der d. 4—10—1760. Den 5—3—1755 blev han paa Vhſtrupgaard g. m. Sofie Vilhelmine Hindſholm. Deres Børn: Anne Marie blev allerede d. 26. Febr. ſ. A., confirmeret i Hjørlande 1772. Kirſten — hvis Fødetid og -Sted ikke kjendes — blev d. 1—5—1789 g. m. Høm. Mads Andersen af Sperreſtrup. to nette Folk; de havde en Tid Hus i Hjørlande, men flyttede ſenere til Kjøbenhavn; Severin, d. 4—6—1769, blev Skræder i

Hjørlande, hvor han † d. 2—4—1798; Helene, d. 9—12—1770, † 15 Ug. gl.; Helene, d. 19—9—1773, † 15 Ug. gl. **H. C. Voigt**, † d. 20—11—1790, 75 Aar, hans Kone Sofie † 15—7—1791, 59 Aar. Efter hans Død blev Degneboligen, som laa paa Hjørnet af Bygaden og Kirkebakken, solgt til Tingmand Rasmus Larsen.

Hjørlande Skole er en af de Skoler, som Frederik d. 4de lod bygge paa Rytterdistriktet i 1721, som hver har en Mindesten i Muren med hans Navnetræk. Krone m. m. og følgende Vers:

„Halvtredjindstyve Aar, Gud! har du mig opholdet
 At Sygdom, Krig og Pest mig intet Ondt har voldet:
 Thi yder jeg min Tak, og breder ud dit Navn
 Og bygger Skoler op, de Fattige til Gavn.
 Gud lad i dette Værk din Raadesfylde kjende!
 Lad denne min Fundats bestaae til Verdens Ende.
 Lad altid paa min Stoel En findes af min Et,
 Som mener dig, min Gud! og disse Skoler ret.“

Skoleholdere: Jens Olsen nævnes første Gang 1708 og sidste Gang 1715. Der har altsaa været Skole i Hjørlande før Frederik d. 4des Skole blev bygget. **Johan Otto Holsted**, en Søn eller Slægtning af Kratmølleren af samme Navn, dimitt. fra Frederiksborg Skole 1723, opholdt sig nogen Tid derefter i Kratmøllen og nævnes første Gang som Skoleholder her d. 2—7—1724 og sidste Gang 1727. **Arild Petersen Jordhøj**, beskiftet d. 25—3—1729 og som „hæderlig og vellærd Studiosum og Skoleholder i Hjørlande,“ d. 29—9—1729 g. m. Skovriderens

Sonnedatter, Pigen Gjerild Kirstine Christiansdatter, Datter af Skoleholder i Allhynderup, Christian Ugelsen Møller. „Petrus Jordhøi“, Student fra Frederiksborg Skole 1724, er maaste denne. Deres Børn: Helvig, d. 16—7—1730; Christian, d. 24—2—1732.

Christen Larsen Svanehjær, den forannævnte Degn, var Skoleholder fra 1734 til 1756. **Niels Lottrup** blev Skoleholder her 1756. I Skrivelse fra Stiftsamtmand Grev Holstein til Biskoppen, af 21 April 1756, bestemmes at en studeret Skoleholder skal nyde Præferents til Hjørlande Degnekald, om han vil træde i samme Accord som Niels Lottrup har oprettet med den afdøde Degn. Lottrup havde i 8 Aar været Skoleholder i Lindballe By i Jylland, blev d. 21—10—1752 kaldet til Skoleholder i Uggeløse og kom derfra til Hjørlande. Hans Kone hed Anne Sophie. Han nævnes sjödte Gang i Decbr. 1774. Mange Aar derefter stod der Øst for Indgangen til Kirkegaarden et Hus, som kaldtes Lottrups Hus. **Stou**, cand. phil., kom efter Lottrup. Han skal have været en god og lærd Mand, men blev uheldigt g. m. Karen Christensdatter d. 2—7—1777, hun var Søster til Hsm. Lars Christensen i Hjørlande. Han blev tungjindig og mennejsfky, og endte sine Dage i Aug. 1802 ved at stjære sig i Halsen med en Ragesniv. **Hans Christian Brøns**, f. i Bellev i Aarhus Stift, dimitt. fra Blaagaards Seminarium 1800 med tredie Karakter, var Skolelærer i Mellose i Lille Lyngby Sogn til 1802, da han kom til Hjørlande Skole. I sine Drengear havde han Tjeneste i Augustenborg Slotshave paa Als.

Han fortalte flere, mindre rtmelige Historier om hans Forhold til Augustenborgerne, den bl. a., at de vilde overtale ham til at blive Gardeofficer — han var lille af Væxt og ingen Aldonis. Med sin første Kone, Johanne Margrete, blev han Fader til Johan Christian Brøns, f. d. 30—3—1803, Student fra Frederiksborg Skole 1822 og † som Skolelærer i Fyen 1873; Elise, f. 16—6—1801; Caroline Amalie, f. 10—12—1807; Johan Christian, f. 6—4—1810; Louise Augusta, f. 29—5—1813; Ludvig Brøns, en yngre Søn, lærte Stomageriet, men tjente senere som Røgter hos forskellige Jordbrugere her i Sognet. Efter hans første Kones Død d. 29—3—1828, blev han igjen g. m. Søren Christensen Triges i Jylland fra skilte Kone Dorte Nielsdatter, f. 14—9—1780 og † 20—12—1850. Ved sin store Flid og Sparksomhed bragte hun Velstand ind i sin Mands før saa forarmede Hus. Hun blev Moder til den flittige og driftige Pottemager, Gaardejer, Kalkbrænder og Kjøbmand Mørchs Kone i Slangerup og til Lærer ved Græse Skole ved Frederiksfund, Niels Peter Brøns. H. C. Brøns † 29—1—1857. Han oplevede sit halvhundredede Aars Jubilæum, blev Dannebrogsmænd og af hans Skoledistriktts Beboere, der betragtede ham som en dygtig Lærer, fik han ved samme Lejlighed en Sølvpokal. Hans sidstnævnte Søn fik Skolen efter ham d. 21—4—1857 og blev i Novbr. 1863 befordret til Græse Skole. Den 13—9—1862 brændte Hjørunde Skole om Morgenen imellem Kl. 5 og 6. Ilden opkom i nogen Hør i den vestre Ende paa Loftet, an-

tændt der af et Bagebarn, som tjente hos Brøns; hele Skolen med Udhus og et Hus nord for Skolen brændte, men ingen levende omkom ved Branden. **Jens Christian Kosob**, f. 17—4—1840 paa Brandsgaard i Bodilsker Sogn paa Bornholm, — hans Fader, Ejer eller Bruger af bemeldte Gaard, Peter Jensen Kosob og Moder Margrete Hansen — blev indsat som Skolelærer i Hjørlande, 24—4—1864.

Skjættelsø Skole, bygget 1798, og dens første Lærer **Hans Christian Fich**, f. 2—7—1769 i Masum i Fyen, hvor hans Fader var Bæver, dimitt. fra Blaagaards Seminarium 1791, g. m. Elisabet Christine Techt, Datter af Kapt. Techt i Fyen og Søsterdatter af Amtsforvalter Becher i Odense. Han var først Skolelærer i Badstrup i Fyen og kom til Skjættelsø Skole i Juni 1799. Han medbragte en Datter, Lykke Christine, som døde her 1806 8 Mar gl. Hans øvrige Born, som fødtes i Skjættelsø: Carl Gottfried Fich, d. 10—8—1799, Fdd.: Provst Møllers Datter Christiane i Hjørlande, Loitnanterne Techt, Baudis og Treptka, † som Kordegn og Skolelærer i Svendborg; Catrine Elisabeth, d. 18—9—1801, Fdd.: Præst Sollings Kone og Fr. Hulegaard i Hjørlande, Gaardmændene Hans Larsen og Peter Jensen i Skjættelsø og Grdm. Lars Villumsen i Sperrestrup, d. 1—9—1826 g. m. en god og hæderlig Mand, Jørgen Andersen, Lærer i Nordrup paa Giesegaards Gods — her døde hans Svigerfader 1854 og ligger begravet paa Nordrup Kirkegaard —; Andersen † der 1872; Jacob Ditlef Christian F. d. 24—2—1804, dimitt.

fra Jøenstrup Seminarium 1826 med første Karakter, † som Lærer i Greve ved Skjoge; Lykke Christine Amalie, d. 6—10—1806, d. 3—7—1824 g. m. Peter Olsen, først Lærer paa Dmø, senere † som Saa-
dan i Freerslev i Herløv Sogn, hun † hos sin Søster i Nordrup 1871; Juliane Wilhelmine Ottilia, d. 2—11—1808, g. m. Lærer Olsen i Fyhng; Nicoline Frederikke Marie, d. 5—2—1811, 1853 g. m. Lærer Sandberg, først Hjælpe lærer hos hendes Fader og fra 1853 Lærer i Landerslev ved Jægerspris, † som Enke i Steenløse Enkesæde og begravet hos sin Mand paa Gjerløv Kirkegaard; Thomas Wilhelm Gerschart, d. 29—4—1813, dimitt. fra Jøenstrup 1835, Lærer i Englerup i Præsto Amt; Dianore Lovise Sophie f. 1818 — hendes Fødsel kostede Moderen Livet og hendes Fader sad derefter Enkemand med otte Børn i meget trange Kaar, men ved sin Flid og Nøjsomhed, ved sin Godmodighed og Hæderlighed fik han opdraget dem alle til Glæde for sig og Gavn for dem — hun blev g. m. H. P. K. Holck, Lærer først i Landerslev og senere i Gandløse. Fik tog sin Afsted fra Skjenslø Skole 1853 og døde som anført i Nordrup hos sin Datter. Hans 3 Sønner blev Lærere og hans fem smukke Døtre gift med Lærere. **Peter Wilhelm Eduard Carstensen**, f. i Odense d. 7—8—1813, og kaldet til Lærer i Skjenslø 1853.

Skovridere og andre Skovbetjente i Hjørlande. **Frederik Hansen** blev som Skovrider i Hjørlande — han synes her at have været den første i denne Stilling — i Foraaret 1656 g. m. Sognefoged Jens Han-

jens Enke Bodil og fik med hende Hjørlundegaard. Han var f. 1616 og omkom ved en uheldelig Hændelse paa Græsegaard d. 15—3—1678, blev nedsat i Kirken under den samme Ligsten, hans Kones første Mand hviler under. D. 27—2—1682 dode Skov- og Sognefoged i Hjørlande Hans Agelsen Olsen, 47 Aar gl. og d. 9—3—f. A. hans Enke, Karen Jensdateer, † af hastig Feber, 66 Aar gl. Frederik Hansens Eftermand var **Axel Sørensen**, f. i Marts 1636, g. m. Hjørild Jørgensdatter fra Gylldenlund — nu Charlottelund ved Kjøbenhavn —, f. i Novbr. 1654. En Slægtning af dem, Helvig, blev fra deres Hjem, i Juni 1686 g. m. Lve Jensen „som tjener paa Gylldenlund“. Deres Børn: Christen Agelsen, f. 1672; 1700 tjente han paa Gylldenlund og blev, som Skoleholder i Afsynderup, i Aug. 1728, som Enkemand g. m. Anne Christensdatter, da tjenende i Skratmøllen; Valentin, f. 1675, † 10 Aar gl.; Jørgen, f. i Febr. 1678, † 1 Aar gl.; Anna Helvig — ogsaa kaldet Halling —, d. 17—10—1676, Fdd.: Møg Lorents, Borgermester Hans Atke, Jørgen Atkes Kjæreste, Manuel Jensen og Kjøbmand Ebbe Jensen, Anna (Atke?) Marie Hr. Jensis, alle fra Slangerup, Michel Clausen, Jørgen — Møller? — Amelung (?) paa Jægerspris, Thomas — Thorkildsen? —, Peter Veil, Hr. Hans i Græse, Mg. Frederik i Hjertøfte, Peter Jacobsen i Lynge, Jens Møller Skytte, Anna Hr. — Willenbus? — Stenbek, Peter Mannels Kjæreste, Truede Nielsdatter, Nielses Kjæreste paa Jægersborg og Tolder i Kjøbenhavn, Laurits Eskildsens Kone, var Barnet, †

3—4—1682; Jørgen, d. 9—9—1618, Fdd.: Christen Nielsen i Frederiksborg, Peter Willumsen, Vnfsoged i Kjobenhavn, Hr. Michel i Liungby, Hans Torsten paa Kollerødgaard, Anna Frederik Isenbergs, Magdalene Hr. Hansis i Thorup og Marta Henriksdatter, † 5 Ug. gl.; Přebjørn, d. 20—10—1682, Fdd.: Kirsten Ole Olfens i Kongens Lyngby bar ham, Mg. Frans Khr, Peter Jørgensen paa Jægersborg, Mg. Hans Gardens — Gudmans? — paa Lystrupgaard, Magdalene M. Davids, Hoffmed paa Frederiksborg, Anna sl. Caspar Herlofs i Lyngby, Anna Michel Peters i Frederiksborg, Ture Hr. Nielsis Datter i Olstykke, Anna Willadsdatter, Hr. Peters Datter i Liunge. Aar 1700 var Přebjørn hos Frans Skovrider ved Frederiksborg; Jver, d. 8—7—1684, Fdd.: Hr. Mourits Birkerød, Jagtfoged Joachim Christoffer Sevelius, Degn Hans Nielsens Kone Anna i Birkerød, Slotsprædikant Peter Coleri Steddatter Sidse Willadsdatter fra Kjobenhavn. Jver havde ved 1700 Ophold i Kjobenhavn, blev senere Skytte hos Fru Birgitte Steel paa Selsø, kom syg hjem derfra og døde hos sin Moder i Hjørlande. Ballentin, d. 11—5—1686, blandt Fdd.: Skovrider Peter Jørgensen; † 10—1—1687; Jørgen, d. 11—9—1688, Fdd.: Annike sl. Johan Vilis Tolber — af Norge? — Ole Olfen Forvalter paa Gylldenlund, Ane Catrine Blofi paa nedre Bærebros Mølle, sl. Vager Johan Laves Datter Karen fra Kjobenhavn; Ebbe, d. 8—9—1690, Fdd.: Kirstine Ole Olfens paa Gylldenlund, Slotspræst Mag. Peter Colerus, Mg. Hans Vang, Vicepræst i

Hjørlande, Peter Dvift, Bachalaureus, Anna Ebbe Jensen i Slangerup. Axel Sørensen døde af Slag „paa 3die Dag“, 28—4—1693, og hans Enke blev d. 22—11—f. A. igjen g. m. hans Eftermaud **Peter Hansen Skjt**, han var f. 1656. Deres Børn: Hans Jørgen, d. 24—4—1694, Fdd.: Fæster til Moderen Maren fl. Bager Johan Laves fra Kjøbenhavn, „selbuden“ Anna Ebbe Jensens og Datter Maren fra Slangerup; han døde hastig i Underød 24—4—1711, blev hjemført og begravet i Hjørlande Kirke; Axel, d. 30—6—1695; Peter, f. efter Faderens Død, d. 12—9—1697, Fdd.: Gjørilds Søster Kirstine Ole Olsens paa Gyldeulund, Hr. Johan Drevis paa Strand(Papir)møllen. P. H. Skjt † 8—4—1697 af det Saar, hans egen Bøstes Svandsfrue gjorde ham, da han vilde styde en Bildand ved Lindholm. Tredie Gang blev hans Enke Gjørild d. 18—10—1697 g. m. den ny ansatte Skovrider **Jacob Leutesen**, som da var 34 Aar og hun var 43 Aar. Deres Barn: Catrine d. 21—8—1698, Fdd.: Kirstine Johan Drevis i Gyldeulund — Ole Olsen er vel død og hin har faaet Enken og Embedet —, Byrge, Kromand i Roskilde, Albert Skovfoged i Manderup; d. 10—8—1717 blev hun efter Kongebrev g. m. „agbare og vel fornemme Ungk. og Tommermeister i Kjøbenhavn Gabriel Sørensen.“ Deres Forlovere vare hendes Fader og Johan Drevis.

Skovriderne boede, fra den førstes Død, i Huset Nr. 7 i Hjørlande, som havde 2 Fjdf. Hartk. og —, 1718 — 51 Fag Hus; af dette svarede Skovrideren

ligesom andre Hsmd., 2 Mt. aarlig, senere 3 Mt.; men fra 1699 brugte han Zorderne fra den da øde Gaard Nr. 12 i Hjørlande i længere Tid. Bemeldte Hus, Nr. 7, kaldtes 1664 og senere, Hjørlande Skovhus, men fik saa Navn af Skovridergaarden, maaste fordi det havde ligesaa store Bygninger, som en af de store Bondegaardde i Byen. Senere fik Skovrideren et Vænge i Overdrevet, som endnu kaldes Skovridervangen, af hvilket han aarlig svarede 1 Rd. Jacob Leutesen † 7—11—1735 og hans Enke, Gjorild d. 23—3—1745 nærved 90 $\frac{1}{2}$ Aar. Hendes Søn af første Egteskab, **Jørgen Kjelsen Møller**, havde allerede 1731 faaet Skovriderembedet efter sin Stedsfader. Han var, som foran meldt, j. her i Septbr. 1688, blev ikke Fader til Børn her i Sognet, men bragte 2 Sønner med sig hertil: Søren Jørgensen Møller, confirmeret 1737 og blev 1759 Skovrider ved Jægerspris; Jacob Jørgensen Møller, confirmeret 1744. Jørgen Kjelsen Møller † 29—8—1757. Hans Eftermand, **Carl Graner** — den sidste Skovrider i Hjørlande — nævnes første Gang her d. 24—6—1758. Hans Børn: Louise, f. 1746, d. 16—5—1765 g. m. Draganist og Bognmand Anders Bøiesen Møller i Slangerup, † med sine to nyfødte Børn d. 12—9—1788; Stephen maatte i Septbr. 1770 staa aabenbar Skrifte for Leiermaal; Frederik, f. 22—8—1759; Anne Marie Christiane, d. 7—9—1761, Fdd.: Hr. Graner fra Jægerspris, Hr. Smit fra Ladegaarden ved Kjøbenhavn, † 23—9—j. A.; Johan Otto, d. 10—8—1762, Fdd.: Folemester Aarestrups Kone Elisabet, Zfr. He-

lene Juliane Aarestrup, Staldskriver Adam Vegge, Amtmandens Fuldmægtig Jørgen Brandt, alle fra Frederiksborg; † 16 Dage gl. Helvig Kirstine, d. 24—9—1763, bl. Fdd.: Skovrideren Broder Frederik Graner, confm. i Slangerup 1780; Johan Otto d. i Marts 1766, bl. Fdd.: Michel Graner fra Jægersprieis; Johan Ernst, f. i Dec. 1767; Birte Kirstine, f. i Mørdrup i Sept. 1770, † 12 Dage gl. Skovrider Graner var nok en Søn af Skovrideren paa Jægersprieis, synes først at have haft Embedet paa Njebenhavns Amt, forlod Hjørlande 1768 eller 1770, flyttede saa til Mørdrup, boede senere i Slangerup, hvor han † 1—8—1785, 65 Aar. Ved hans Fraflyttelse fra Hjørlande er Skovrider-Embedet der vel nedlagt.

Af andre Skovbetjente er i Hjørlande Kirkebog nævnet: Skovløber Lars Jørgensen, † 2—6—1709, 74 Aar; hans Enke Anke † 3—10—1714, 75 Aar; den 3—2—1704 havde Anders Skovløber en Datter Else til Daaben; d. 8—9—1737 døde Skovrideren Skytte Lars Petersen; d. 24—2—1754 døbtes Skytte Hans Larsens Datter Mette; d. 16—5—1756 havde samme en Datter Bodil til Daaben. Alle boede i Hjørlande.

Kratmøllen har maaske faaet Navn af Kratvængen, en af Slangerup Byes Bange, som før Udskiftningen strakte sig fra Møllen ad Slangerup og Jordhøj til, eller ogsaa har Vængen faaet Navn efter Møllen, omkring hvilken endnu for 100 Aar siden var megen Kratkov. Den har sandsynlig en høj Alder, fordi der

ingen anden Mølle findes at have været nærmere ved den i Oldtiden betydelige Hjørlande By, som har givet det forrige Hjørlande Herred Navn. Møllen tilhørte i Mellemalderen Baldemar Utterdag, som skjødede den til Nikle Uvesen — Niels Aagesen af „Korstøtteholm“ — i Skaane? — af Slægten Galin eller Galen. Denne Nikle U. ejede meget Gods i Nordsjælland, i Sydsjælland og „østen for Øresund“. Møllen skyldte dengang 10 Pund Mel — 1 Pund Rug var 3 Tdr. og Byg 4 Tdr. Hans Niklesen arvede Kratmøllen med mere Gods efter sin Fader, og efter Hans's Dod, arvede d. 19—3—1397 hans Broder Peter Niklesen af Husøen, hans Svoger Bertold van der Dyt, Ridder, og dennes Hustru Ingeborg Niklesdatter, hans Søster, dette Gods. Efter Peters Dod skjødede hans nævnte Svoger og Søster 1799 — d. 17. Dec.? — med alt tilhørende — Agre, Enge, Skove, Fiskevand, Færgang, Møller, Møllestæder, Damme og Damsbund, vaadt og tørt, øde og byggt intet undtagen — til Dronning Margrete. Ingeborgs Moders Søster søn, Jac. Stig Petersen, hendes Frænde, Tne Galen, Anders Pap, Jonis Due, Riddere, Peter Due, Henrik i Lund, har forseglet dette Skjøde tilligemed Jacob, Erkebiskop i Lund, Hr. Jonis Lavesen, Hr. Peter Niklesen de Agard — Aagaard —, Hr. Bjørn Oleffen, Hr. Peter Wasse, Hr. Nikle Uvesen og Hr. Jacob Kalff, som vare med at forsegle dette Skjøde. Kratmøllen jiges heri at skyldte 10 Pund Mel. Dronning Margrete har nok givet Møllen til Uebelholt Kloster, fra hvilket den faldt til Kronen ved Reformationen. Ved en Formalitets-

fejl af Abbeden i Welholts Kloster synes Møllen at have mistet Ejendomsretten til to smaa Bange, Thormanshave og Stræderholmen. Imellem Slangstrup By og Mølleren fortsattes Striden om disse, da begge vilde eje dem, indtil Christian den Tredie i et Brev af 29—6—1536 tilkjendte Slangstrup By dem, paa Betingelse, at Mølleren, paa billige Vilkaar, altid skulde have dem i Tæste, da han foruden Mølledammen ikke havde anden Uger og Eng. Thormanshave laa op til Møllen, syd for denne og Mølleaaen og nord for Hjørlande Skov — nu Skovriderbangen og Gaarden Værkenfrøds Jorder under Hjørlande — Stræderholmen laa nord og vest for Møllen og „grænsede til Slangstrup Byes Ugerland.“ De bestode baade af Uger og Eng. Mølledammen var meget stor, en Del af den kaldtes Kalbehaven; den strakte sig fra Møllen til Boels-Sø — paa Mørdrups Mark i Uggeløse Sogn — „i Sønder til Slangstrup Ugerland og i Nord langs Bejen“ — fra Uggeløse til Slangstrup —. Til 1664 svarede af Kratmøllen: i Møllestyld 21 Tdr. Hartkorn, 6 Bund 6 Skpr. Mel og 1 Bund Byg, men efter den Tid blev Afgiften forhøjet til 30 Tdr. Hartkorn og 9 Bund Mel. Møllens to Aalekister blev da sat i Hartkorn til 1½ Tde. og en aarlig Udelse af 2 Hjerding Aal; dens Skov blev til samme Tid taget til Olden for 40 Svin og sat i Skovstyldshartkorn til 1 Tde. 4 Skpr. En Skov, som kunde føde 40 Svin med sin Olden regnedes til 1 Tde. Skovstylds Hartk. for en 300 Aar siden. Resten af denne Skov er nu Fuglebakken, en skovbegroet Bakke ved Kratmøllen paa en 6 Skpr.

Lands Størrølse. Kort efter Krigen med Carl den Tiende pantsatte Frederik den Tredie Kratmøllen med meget Bøndergods i Sognet til Krigsbogholder Matias Haas, som d. 19—10—1670 fik Ejendoms- Skjøde paa den. Aar 1700 var den endnu i hans Familys Eje, men 1716 findes den igjen at tilhøre Kongen. Den brændte 1760 og blev igjen opbygget nogle 100 Al. nordvest for hvor den laa før denne Brand; 1772 siges den at have rigeligt Vand fra fire Søer — Boels-, Buur- eller Borg-, Lange- og Skjelsø — og tre Sluser. 1839 blev Vandmøllen nedlagt og en Windmølle opbygget paa det tæt ved liggende Møllebjerg.

Møllens Fæstere og, efter 1839, Ejere: **Niels Møller**, dette Tilnavn havde han nok af sin Næringsvej, var Møllens Fæster ved 1536; **Anders Jacobsen** havde den ved Aar 1600. 1646 havde **Ole Pintsøn** den; d. 4—4—d. A. døbtas hans Datter **Maren**, Fdd.: Hans Hanssen Resen, Rector i Slangerup, Niels Hanssen Binding, Collega — Lærer — sammesteds, Hans Hoi, Præst i Slagslunde og Borgermester Falk Oluvsens Kone Margrete fra Slangerup; 1647 nævnes **Hans Møller** og Kone Birgitte i Kratmøllen; **Poul Hansen Bartman** træffe vi som Fæster af Møllen 1651; i Novbr. d. A. viedes han i Hjørlande Kirke til Anike Petersdatter, i Septbr. 1652 døbtas deres Son **Johan**, Fdd.: Ditlev From, Foged paa Slagslundegaard, Præst Thyges Enke Dorte fra Lhngby; d. 22—10—1654 døde hans Kone 31 Aar gl., efter at have født en Datter, som fik hendes Navn, Anike, Fdd.: Foged Jens Hansen paa Hjørlundegaard, Lutse

Svend's i Lindholm, Møller Peter Olfens Kone Karen fra Havn Mølle. P. H. Barkman † 19—4—1655 26 Aar gl. Mester Hans Snedker, maatte hans Fader — nævnes som Hans Møller 1647 — boede i Møllen 1630, da han forfærdigede en ny Prædikestol til Uggeløse Kirke. Han har gjort flere Billedstjærer-Arbejder til Kirker her i Egnen. Hans Kone Anna † 17—4—1650, 55 Aar gl. Møllersvend paa Møllen, **Jens Regelsen**, fik den efter Barkman, og blev i Mai 1655 g. m. Maren Jespersdatter, som ogsaa havde hjemme i Møllen, Børn: Christense, d. i Aug. 1656, Fdd.: Herman Vech, Rector i Slangerup, Villads Anderssen, Collega — Lærer — i Frederiksborg, Peter Møller i — Frederiksborg — Slotsmøllen, Edele Fransdatter i Kratmøllen. Jens Regelsen † i Mai 1657, 30 Aar, ÷ 14 Dage, gl. Hans Kone Maren blev i Dec. f. A. igjen g. m. **Peter Bentsen**, Børn: Jens, d. i Juli 1660, Fdd.: Stovriderne Frederik Hansen i Hjorlunde og Peter i Uggeløse og Borgermester Hans Atkes Kone Anna i Slangerup. D. 17—4—1667 fæstede han paa egen og Kones Livstid Thorshavnshave for 4 Rd. og Skræderholmen for 4 Rd. aarlig. I Jan. 1663 døde „den fransjofiste Qvinde Marie“ hos dem. I Jan. 1677 † Peter Bentsen 53 Aar. Hans Son **Jens Petersen** har vel holdt Møllen med Moderen indtil han selv fæstede den. Hans Fæstebrev lyder saaledes: „Kiendes jeg Understrevne, oc herve Bitterliggjør, at jeg haver Stedet oc Fæstet, Som jeg oc herved Steder oc Fæster til Jens Petersen min af Hans Kongl. Majestæt, min aller-

naadigste Arffue Herre og Konning mig naadigst Schote Mølle Kaldis Kratt Mølle beliggende under Friderichsborg Amt udi Førlunde Sogn, som tilforn hans nu afdøde Sal. Fader Peter Benzen før hannem beboed haffuer, med al dens Rettighed oc rette Tilligende, saasom bemeldte hans Fader, denne nyt, brugt oc beboet haffuer intet Vndtagen i nogen Maade, saalænge oc ald dend stund hand deraff betaller sin tilbørlige Landgilbe och de paaløbende Skatter och holdder Møllen med ald sin tilbehør undergods biugning og — ved? — forsvarlid heffd og magt som det sig bør, Desforuden Mig och mine efterkommere er lydigh och horig i billige og behørige maader efter Refessen, Til Stadfæstelse och forsichring haffuer jeg denne Fæstebrev med egen haand underskreffued och med min Signet bekræffiget actum Hafniæ d. 1. Octobr. 1680. Mathias Haff, Mag. (Segl.)“ Jens Petersens Moder, Maren Jespersdatter, † i Aug. 1681 63 Aar og d. 1—2—1692 † hendes Søster Ane Jespersdatter 74 Aar i et Besøg i Møllen fra Jylland. Ved 1694 blev han g. m. den rige Kjøbmand Ebbe Jensens Datter Maren fra Slangerup, deres S. Peter, d. 8—5—1695, Fdd.: Vysfoged Hans Olgod og Tørgen Carstensens Enke Dorte fra Slangerup. I Marts 1698 † hans Kone, f. i Novbr. 1673, „med sin Smerteføn“. Deres Søn Peter † i Marts 1698 af Børnekopper og i Juli 1705 blev en Tjenestdreng malet ihjel i Møllen. Efter Mandtalsliste af 1700 var den hele mandlige Befolkning i Møllen: Jens Petersen, Møllersvend Peter Hansen 34 Aar, Tjenestekarl Hans Knudsen

54 Aar, dennes Søn Knud 14 Dage og Tjenestebørg
 Johan Hansen 15 Aar. Jens Petersen blev igjen
 g. m. Vene Carstensdatter, nok en Datter af den Borger
 i Slangerup, Carsten Hansen, som ejede 22 Tdr.
 5 Skpr. 2 Fjdf. og 1 Alb. Hartforn af Byens For-
 der; i April 1708 blev deres Datter Maren d., Fdd.:
 Student Jørgen Ebbesen — Broder til hans første
 Kone —, Jørgen Alfes Enke Dorte fra Slangerup og
 Præsten Jens Hof's Kone Karen fra Liunge; Dorte,
 d. 8—5—1709, Fdd.: Claus Ebbesen, Kjøbmand
 i Hillerød, Peter Friis, Præst i Slangerup. Hans
 anden Kone † i Septbr. 1710, 31 Aar og 4 Md. gl.
 Christense, Jens Regelsens Datter, havde en Datter
 gift med Niels Rasmussen i Kjøbenhavn, hun var i
 Besøg i Møllen og i Juni 1715 døde hendes Søn,
 Hans Frederik Salling der, 1 Aar, og Jens Petersen
 † i Septbr. 1716. D. 24. Septbr. f. A. skrev alle-
 rede Amtmand Gram i Frederiksborg til Rentekammer-
 ret: „Møller Jens Petersen i Krattmøllen er død og
 har ikke efterladt sig Hustru eller myndige Arvinger,
 hvem Møllen kunde betroes, men jeg har tilfagt en
 Mand i Hillerød bemeldte Mølle imod at give 100 Rbd.
 i Fæste, som jeg mener kunde ansees for et resonabelt
 Fæste. Manden er i den Stand, at han kan holde
 Møllen og Husene forsvarelig vedlige og idare alle
 Afgifter.“ Saa hurtig Efterspørgsel efter Møllen og,
 som Amtmanden siger, en saa resonabel Indfæstnings-
 sum, viser at Jens Petersen ved sin Død har efter-
 ladt Møllen i meget god Stand og at Mølleneringen
 der har været meget indbringende. D. 1—10—1716

fæstede bemeldte Mand, **Jørgen Didrikfen Holsted**, Borger og Kjøbmand i Hillerød, Kratmøllen for 100 Rd., hvis samtlige Bygninger var 60 Fag Hus, heraf Stuehuset omtrent 7 Fag, alt i god Stand, dens Møllestjlds Hartkorn var 10 Tdr. 2 Skpr., 2 Malekister, 1 Td. 4 Skpr. Hartk., hvilken sidste Afgift efter Forening med Indbyggerne og Byfogeden i Slangerup, af 25—5—1718, blev forandret til Penge — 9 Rd. —, 6 Skpr. Hartkorn for Græsningsret til 12 Hoveder i Slangerups Overdrev, Skovstjldshartk. 5 Skpr. 1 Fjdf. 1 Alb. ogsaa taxeret til 16 Svins Olden, i Landgilde svarede 21 Tdr. Mel og 1½ Fjerding Mal og til Rytterhold 71 Rd. 10½ f. Det blev i Fæstebrevet paalagt J. D. Holsted at have tilbørlig Tilsyn med den omkring Møllen liggende Skov, at intet af den til Unytte eller uden videre Tilladelse bortføres — ikke 100 Mar for var Skoven mere end dobbelt saa stor som nu —. Samme Maaned han havde fæstet Møllen havde han, som næsten alle hans Formænd i Møllen, Strid med Slangerups Borgere om de to smaa Bange, Stræderholmen og Thormanshave, som de vilde fratage ham, men da det bevistes, at Møllen havde havt dem i Fæste i over 100 Mar, at de for mange Mar siden med Borgernes Samtykke var indgrøftet til Møllen og at Jens Petersen havde fæstet dem af Borgerstabet for 36 Mar siden, saa maatte de lade ham beholde dem. Han fæstede 1718 Thormanshave for 6 Rd. aarlig og Stræderholmen for 4 Rd. og den halve Høstet og Græsning hver tredie Mar. 1724 klagede han til Amtet over Skovrideren i Hjørlande, fordi han ikke

vilde lade hans lille med Elle og Hassel indhegnede Bøng Skræderholmen være i Fred. Skovrideren fik fra Amtet Tilhold om at holde sig fra den, men da Bønderne i Skjentelsø og Sundbylille igjen klagede over, at de ingen andre Steder i Skovriderdistriktet end der kan faa Gjærdsfel til deres Gjærder, maa de for denne Gang under Skovriderens Tilshyn tage det der.

Jørgen D. Holsted's Kone, Margrete Jørgensdatter † i Jan. 1726, 55 Aar 1 Md. 2 Ug. 1718 eller kort før kom hans vordende Svigersøn og Eftersmand til Møllen, **Peter Simonsen Schyt** fra Slangerup, hvor hans Broder Carsten S. Schyt var Kjøbmand. Han havde ved denne Tid ogsaa sin Søster i Møllen. Holsted afstod ham Møllen, som han fæstede d. 12—9—1727 for 30 Rd. Møllen havde da to Dværne, en Stampemølle og 10 Jag Hus — vel Stuehus — foruden Mølleværket, 10 Tdr. 5 Skpr. Møllestylds Hartkorn og Skovstyldshartk., som sidst anført, ligejom samme Hartk. — 1½ Tde. — af 2 Malestjer. D. 13—2—1728 blev han g. m. Holsted's Datter Jørgen Dorte Jørgensdatter. Stoleholder Otto Holsted i Hjørulunde var vel hendes Broder. Hendes Fader, J. D. Holsted, † i Møllen i Jan. 1730, 71 Aar. D. 8—1—1730 fæstede Schyt Skræderholmen for 10 Rd. aarlig og det Halve af hvert 3die Aars Axl til Kæmneren i Slangerup og Thormanshave for 6 Rd. Deres Børn: Jørgen, d. 4—5—1729, Fdd.: Kjøbmand Claus Ebbesen og Kone fra Hillerød, Rector Mag. Frijs og Kone, Carsten Simonsen og Jacob Frenger, alle fra Slangerup; Simon, d. 16—10—

1731, Fdd.: Lars Nielsen Gad, Byftriver Scheel, Procurator Michel Hofst, Carsten Simonsen, alle fra Slangerup og Møller Anders Nielsen Gad i Høve Mølle.

Ved denne Tid har P. S. Schyt fraflyttet Krattmøllen. D. 24—2—1732 finde vi Møller **Lars Nielsen Gad** i den. Denne var af en meget udbredt og anset Familie i Slangerup. Hans Fader, Niels Gad, Borger i Slangerup, synes at have været Kjøbmand og boet paa det søndre Hjørne af Kongensgade og Skolegade, hvor dennes Svigersøn, Kjøbmand Boie Nielsen Møller senere boede. Hans ældste Brødre, John Nielsen Gad, f. 1682, blev Byfoged i Slangerup ved 1713, † 1746; Anders Nielsen Gad, f. i Juni 1695, ved 1714 Kjøbmand der i Byen, men kort efter blev han Møller i Høve Mølle, hvor han døde d. 19—4—1749. L. N. Gad fæstede Møllen, som P. S. Schyt afstod ham, 1733. Ved 1724 blev han første Gang g. m. Maren Jensdatter, deres Børn: Jens, f. i Juni 1725, Niels, f. 1728, begge fødte i Slangerup og den sidste † der 1731; Niels, f. i Septbr. 1732, Fdd.: Regimentsftriver Jøen Morsleth og Kone, Kjøbmand Claus Ebbesen og Kone, alle fra Hillerød, Byfoged J. N. Gad og Mad. Scheel fra Slangerup, A. N. Gad fra Høve Mølle, Jens N. Gad, Kromand i Herløv; 1762 gift med Enken Karen Jensdatter og fik med hende Gaard i Sigerløvvejter; Anders, f. i Aug. 1735, Fdd.: Præst Peter Friis, Byftriver Christoffer Scheel og Kjøbmand Boie Nielsen Møller fra Slangerup og Præst Rasmus Orm og Kone fra Melby; Karen, f. i Jan. 1738, Fdd.: Kapt. Rosling og Zfr. Zbergius —

Præstens Søster — fra Slangerup; H e l e n e, f. i Okt. 1739 og † med sin Moder i Novbr. f. A., denne 31 Mar 7 Md. gl. D. 13—7—1740 blev L. N. Gad igjen, i Liunge Kirke g. m. Catrine Larsdatter Granberg — nok en Søster til Student Lars Larsen Granberg, som 1745 blev g. m. Kjøbmand Bøie Nielsen Møllers Datter Anne og fik Høve Mølle. Deres Børn: 1741—30—6, en Datter † strax; Hans, f. i Juni 1742, Fdd.: Provst Lambert Vindefilde i Liunge og de foransførte fra Slangerup; Anna Catrine, f. i Febr. 1745, hun blev g. m. Karetmager Vagner i Kjøbenhavn; M a r e n, f. i Mai 1747, † i Novbr. 1751. Hans anden Kone † i Dec. 1747, og d. 5—8—1748 blev han tredie Gang g. m. Anne Marie Petersdatter Dvigt, Datter af den 1740 afdøde Præst Dvigt i Hjørslunde, f. der 22—5—1721 og nu Enke efter Kjøbmand i Slangerup Niels Bjørn. Deres Børn: Peter Dvigt, f. i Oktbr. 1749, Fdd.: Provst Zvergius og Kone — Søster til Barnets Moder — og Byffriver Svend Cort Gad fra Slangerup, Hr. Christoffer og Zfr. Michæ Vindefilde fra Liunge; Joen, f. i Okt. 1750, Fdd.: Md. Fog og Jordmoderen Lise Polmans fra Slangerup; Geske Marie, f. i Oktober 1751, † 3 Uger gl.; Geske Marie, f. i Septbr. 1752, d. 7—4—1775 g. m. Zacharias Arthmann, Færgemand ved Frederiksfunds Færge; Ditlev Gotthart Zvergius Gad, f. i Juli 1757, Fdd.: Fru Frederik Dvigts fra Kjøbenhavn, Provstinde Muus og Zfr. Muus fra Steenløse; A n d e r s, f. i Septbr. 1758, først g. m. Ane Kirstine Larsdatter Granberg fra Høve Mølle, anden Gang

med Grdm. Christen Nielsens Datter Ane Cathrine fra Tude i Holbæks Amt. Han var først Kærtmager-
svend hos sin Svoger Wagner i Kjøbenhavn, senere
Høker der og † som Hsm. i Udefundby. 1733 den
10. Novbr. fik L. N. Gad udvist en Eg i Skoven til
Bro ved Kratmøllen; d. 18—11—1724 købte han
af sin Svoger Claus Ebbesen i Hillerød et Stykke
Jord i Slangerups Kratvang ved Nybro imellem
Hemmings Jord paa den ene Side og Anders Ing-
voldsens paa den anden Side, paa 2 Tdr. 3 Skpr.
Sædeland og en Englod i den søndre Ende paa 1½ Læs
Hø, og ¼ Part af et Stykke Jord kaldet Malebæks-
ager beliggende i Raasevang næst op til Hr. Peter
Frises Jord paa den ene og min — Gads? — paa
den anden Side paa 1½ Tde. Sædeland for 86 Rd.
1743 sælger samme Svoger ham igjen to Stykker Jord
ved Slangerup, som han ejede ifølge Skjøde af 7—
8—1705 for 70 Sletdaler. Kjøbstedjord var Ejen-
dom, Bondejord Fæstegods her paa Amtet. 1740 blev
Gad anklaget for ulovlig Krohold og Brændevins-
brænden. Regeringen holdt i denne Tid en Tjiftal,
hvis Hverv det var, at rejse omkring paa Amtet for
at opspore og melde de overhaandtagende Smugtroer
og Smugbrænderier. Lars Nielsen Gad døde i Sept.
1758 og hans Enke giftede sig tredie Gang med **Jens
Peter Abel**. Han synes at være en Søn af Hjøst-
giveren ved Slottet i Hillerød, blev 1746 Student fra
Frederiksborg Skole. I Muren paa den Længe ved
Kratmøllen, som vender imod Aaen, sidder en Sten
med hans Navn og Årstallet 1759. 1760 brændte

Møllen og han opbyggede den, hvor den nu ligger, nogle 100 Al. nordvest for, hvor den laa før denne Brand. J. P. Abel døde ved 1790 og hans Enke holdt Møllen med sin Søn, forhen Krambodsvend Peter Dvigt Gad — † 1810 —, i Mai 1804 døde „Mbd. Anne Marie Abel født Dvigt, 85 Aar.“ **Peter Hvidt** fik saa Møllen og havde den til 1825, da han kjøbte Nørdrupgaard efter Agerstov og flyttede til den; efter Hvidt kom **Jung**, han havde Krammøllen til 1839 og var dens sidste Fæster. D. 13—3—1839 fik Armand i Burrekro ved Liunge, **Jørgen Andersen**, kongelig Skjode paa Møllen, maaske med Forpligtelse til at nedlægge Vandmøllen, da han strax gjorde dette og byggede en Vejrmølle. Jørgen Andersen boede ikke i Møllen, men lod den bestyre, en Tid af sin Svigerinde, folgte den til Grosserer **Lange**, denne havde den kun en kort Tid og boede heller ikke i den, men folgte den d. 30—5—1859 til Møller fra Kjøbenhavns Bold **Jonas Christian Skjum**, Søn af Arrestforvarer Skjum i „Kulhytten“ ved Eskrom og g. m. en Datter af Bageren paa Kulturvet i Kjøbenhavn; han havde, da han kom til Møllen, 2 Sønner, 4 à 6 Aar gamle, Wilhelm og Heinrich, og her fødtes ham en Datter Laura. 1870 folgte han den til **Fris** og flyttede ind ved Gladsaxe, senere har han kjøbt Søgaard der i Eggen. Han var en driftig Mand, men den fri Møllenaring, som fremkaldte Møllen ved Slangerup, i Forbindelse med at Regjeringen, som det synes, ubilligen vedbliver at tage de høje Afgifter af de forhen privilegerede Møller, var maaske tildels Grund til at han folgte Krammøllen.

Frig, Søn af en Præst i Tjen, havde havt en større Landejendom i Sverige, sad ugift ved Kratmøllen og folgte den 1874 til den bekendte dygtige Landmand og Ditefabrikant **Christofferfen** paa Nabogaarden Landsgaard.

Udelsmænd og andre udenfor Sognet, som have havt Ejendom og Brugsrret i Hjørunde Sogn: Knud Andersen til Svandholm — af Familien Rosenfrands — pantsætter 1416 til sin Broder, Peter Felding, Vikarius i Roskilde, alt sit Gods i Hjørunde, Sundbylille og Skjenskø for 100 Mark. 1553 bestemmer Kong Christian den Tredie, at Jomfru Ane Trumsdatter, som er forlovet med hans Hoffinde Jacob Sehted, dersom hun skulde overleve ham, skal have saalænge hun lever, 2 Gaarde i Hjørunde Sogn.

1561 magesifte Vikarierne i Roskilde til Frederik den Anden noget Gods i Hjørunde, Skjenskø, Sperrestrup og Sundbylille. Udelsmænd og Gejstlige havde før denne Tid, her paa Amtet, som overalt i Landet, meget Jordegods, men da Frederik den Anden havde tilbyttet sig Hillerødsholm, hvor han byggede Frederiksborg Slot, samlede han Tid efter anden, ved Magesifte og Kjøb, næsten alt Jordegods her i Amtet og lagde det under Frederiksborg og Kronborg Lehn, nu Frederiksborg og Kronborg eller Østrom Amtstue-Distrikter.

Ved 1567 havde Hjørunde Kirke 42 Tiendeydere, en Gaard i Slangerup, hvori Rasmus Dvigt boer, der skylder aarlig 3 Mark, en Jord paa Sundbylille Mark, som skylder aarlig 8 Skpr. Byg, Herligheden heraf til-

hører Kongen, den Jord i Stjenkelsø, som Jens Petersen boer paa, som skylder 1 Bund Korn, dennes Herlighed tilhører J. Rosengaards Arvinger, endvidere en Oldenskov, dog fodrer den ingen Svin.

Til Præstegaarden kan faaes: i Søndervang — Skihøjs-Vangen — 3 Bund Korn og 3 Skpr. Havre, i Nørrevang — Slangerups-Vangen — 2 Bund Rug og 1 Skp. Havre, i Vestervang — Paastrups-Vangen — 2 Bund Byg og 2 Skpr. Havre og i alle tre Vanges Enge kan den aarlig høste 12 Læs Hø; af Præstegaardens Skov skyldes aarlig 1 Mark, endvidere har den paa Sperrestrup Jord, hvori den kan faae 1 Tde. Havre, i Sundbylilles vestre Bang 2 Tdr. Havre Jord, i Vestre(?)=Bang 2 Tdr. Havre Jord og i Nørre=Bang 2 Tdr. Havre Jord; paa Hagerup Mark 3 Skpr. Havre Jord, paa samme Mark 2 Tdr. Havre Jord; paa Hjørlande Mark en Jord — der nok var udfildt fra Fællesmarken — i hvilken kan faaes 1 Bund Blandkorn. En Skov, kaldet Præsteskoven, kan føde, naar Olden er, 22 Svin. Til Degnestuben — Degneboligen — kan faaes: i Søndervang 22 Skpr. Byg, i Nørrevang 14 Skpr. Byg og i Vestervang 13 Skpr. Byg, ingen Eng. Degnens aarlige Rente er 7 halve — eller Trælle — Læs Korn. Ved 1570 blev de faste Degne=Embeder nedlagde og Degnetjenesten i Kirkerne besørget ved Løbedegne — Skoledrenge fra de nærmeste Latinskoler — eller ved Substituter; men da der her i Sognet 1684 igjen blev ansat en fast Degn, fik denne ingen Ret til at lade faae Sæd eller lade græsse Kvæg i Byens Vange.

Man ser af det Foranstaaende, at Præsten har havt en meget stor Avling, sikkert flere Gange større end nogen Bondes. Man lægge ogsaa Mærke til, at Lille-Bang Ilet ikke nævnes her, den var altsaa vel endnu bevoget med Skov. Slagslunde Skov synes saaledes til for 300 Aar siden at have naaet til og omkring Hjørlande-Sø, til Kirkebakken og Hjørlandegaard og bedækket Bymarken nordost, øst og sydost for Byen, samt hele Overdrevet.

1651 havde Hjørlande By en hel Gaard — Hjørlandegaard — som yder i Landgilde 4 Pund 4 Tdr. Sæd, fire tredjededel Gaarde, de to yder 2 Pund og 21 Skpr. hver, de to andre 2 Pund 18 Skpr. hver, 4 Halvgaarde, af hvilke 2 yde 2 Pund 2 $\frac{1}{2}$ Tde. hver og 1, 1 Pbd. 18 Skpr. Korn og 1 Tde. Havre, den 4de 1 Pbd. 5 Skpr. Korn og 1 Tde. Havre; en liden Kirkegaard — Lærkenfrød — hvoraf holdes Brød og Vin til Kirken. Et Hus — Sindshvile? — med nogen Jord til, skulder 12 Skpr. Byg; 5 Gadehuse, deres Fæstere skal „til Kongelig Majestæts Behov ved Frederiksborg“ arbejde hver en Dag om Ugen eller betale derfor, det 5te Hus tilhører Angl. Majst. Skov — Skovriderens Bolig —, hvert Hus svarer i Jordskuld aartlig 2 Mk. 4 Sk. og Byens samtlige Gaarde regnes til 6 $\frac{1}{2}$ Boel og hvert Boel regnes til 4 Pund Korn i Landgilde. Et Boel — Bolig — var fra Oldtiden en Gaard eller saa megen Jord, som en Mand drev med 1 Plov, men eftersom Folkemængden tog til blev de delt i $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ ja $\frac{1}{16}$ Boel, hvilke sidste almindelig kaldtes Gaardsæde og var omtrent som vore Huse med

Lod. De her nævnte Gaarde og Huse i Hjørlande tilhørte Kongen, de andre 3 Gaarde i Byen, som ikke nævnes, har enten tilhørt Private eller været øde.

— — — — —

U n m. Forat dette Skrift ikke skal blive større og kostbarere end nødvendigt, har Meddeleeren i det Følgende forfortet de almindeligst forekommende Personnavne saaledes: Anders A., Andersen As., Andersdatter Ad., Bent B., Bentsen Bs., Bentsdatter Bd., Christen C., Christensen Cs., Christensdatter Cd., Frederik Fr., Frederiksen Frs., Frederiksdatter Frd., Hans H., Hanssen Hs., Hansdatter Hd., Jens J., Jensen Js., Jensdatter Jd., Lars L., Larsen Ls., Larsdatter Ld., Mads Md., Madsen Mds., Madsdatter Mdd., Mogens Mg., Mogensen Mgs., Mogensdatter Mgd., Niels N., Nielsen Ns., Nielsdatter Nd., Ole O., Olsen Os., Olsdatter Od., Peter P., Petersen Ps., Petersdatter Pd., Rasmus R., Rasmussen Rs., Rasmusdatter Rd., Villum V., Villumsen Vs., Villumsdatter Vd.

— — — — —

Hjørlande By med dens Gaarde, Huse og Beboere.

Hjørlundegaard.

Gl. Nr. 1. Hjørlundegaarden havde 1664 og tidligere 17 Tdr. 1 Skp. Hartk., ydede i Landgilde 2 Pund Rug, 2 Pund Byg, 4 Tdr. Urre o: Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 4 Høns. Det synes som Vejen fra Hjørlande til Kratmøllen — den gamle Vej fra

Roskilde til Hillerød — fordem har gaaet vesten om Gaarden, eller denne er flyttet fra den østlige Side af Vejen til hvor den nu ligger, da man sædvanlig gav Gaardene fortløbende Nummer paa hver Side af Bygaden, men her kommer Nr. 2 paa den anden Side af Gaden.

Gaardens første Bruger, som kjendes, er Sognefoged unge **Jens Hansen**. Han er kommen til Gaarden ved 1632; 1637 blev han g. m. Bodil Jensdatter; de synes ikke at have havt Børn sammen; han † 22—6—1655, 62 Aar og blev nedsat midt i Gulvet i Kirken — den eneste Bønde, som findes at være jordet i Kirken —; han har nok været en meget velhavende Mand. Hans Enke blev i Jan. 1656 g. m. Skovrider Fr. Hf., som da fik Gaarden; i Marts 1678 kom Fr. Hf. ved en ulykkelig Hændelse paa Græsegård af Dage og hans Lig blev nedsat i Kirken i Jens Hansens Grav. Hans Eftermand paa Gaarden var Sognefoged **Peter Christensen**, før boende paa Topholm, et Sted her i Sognet, som nu ikke kjendes; d. 20—11—1671 blev han g. m. Inger Ed. Børn: Anna, d. i Oktbr. 1672, Fdd.: Marie Mathilde Haas — Datter af Krigsbogholder M. Haas —, Kornet Numsen, Fr. Hf., Skovrider Albret i Manderup og og Ebbe Jensens Kone Anna i Slangstrup; C., d. i April 1675, † 21—5—f. A., Fdd.: Skovrider Axel Sørensen og Kone Gjørild, Johan Haas og J. P. i Krattmøllen; Sidse, d. 18—12—1678, † 1680; Karen, d. 19—8—1683, Fdd.: A. P. og N. P., „Amtsforvalterens Tjenere“ o: Skrivere, i Frederiks-

borg. H., d. 11—4—1686, † 1687; H., d. 15—1—1688, Fdd.: David Benche ved Slottet, Ebbe J. Datter Maren fra Slangerup og Maren J. Hf. fra Sagerup; Dorte, d. 15—2—1691, Fdd.: Sofie P. Gordeus — Thordeus — og Anna H. Mf. ved Slottet o: Frederiksborg; Else, d. 14—5—1693, † f. A. 1686 traadte den ny — nu den gamle — Hartkorn's Matrikel i Kraft og Gaarden fik da 23 Tdr. 2 Skpr. og 2 Alb., som f. A. blev nedfat til 15 Tdr 4 Skpr. 3 Fjdf., dens Vandgilbe blev 1695 nedfat til 3 Tdr. 1 Pot Rug — før 2 Bund, som var 6 Tdr. —, 3 Tdr. Byg — før 2 Bund, som var 8 Tdr. —, 1½ Tde. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 4 Høns.

Sognefoged P. Gf. † 21—4—1694 „efter $\frac{3}{4}$ Aars Koldesjge“, 51 Aar 9 Md., hans Enke Jnger, som var Jordemoder, blev d. 16—9—f. A. g. m. Frans Clausen, Borger i Slangerup. D. 20—5—f. A. var **Peter Jacobsen** paa Gaarden. Han var f. i Dvinde-
rup 1641, hans Kone Ingeborg Md., A. Skomagers Datter i Uvelse, f. 1662; 1673 og 74 var han i Lystrup, 1675 i Slangerup, han havde en Broder, D. i Lystrup; i Septbr. 1678 blev han g. m. Ingeborg, de boede da i Liunge til han fik Hjørlundegaard. Han blev ogsaa Sognefoged og alle paa Gaarden efter ham var det indtil L. V. † 1806. Deres Børn: Ellen, f. 1682 i Liunge, i Oktbr. 1697 g. m. Grmd. paa Selvlyst — Nabogaarden — A. Simonsen, † i Marts 1700; A., f. i Liunge 1692. Som Dreng faldt et Træ over hans ene Ben, hvilket i Fremtiden gjorde ham udhygtig til Arbejde, derfor fik hans meget

formaaende Fader d. 24—6—1716 Krohuset til ham i Liunge; han skulde dog til 1718 blive hos Faderen til hans Broder blev voksen, men han giftede sig forinden med Formandens, N. Pj., Enke i Kroen og var der 1717. Kroen laa dengang inde i Liunge By. Birte, f. 1693, † 4 Mar gl.; Aune, f. i Dec. 1695, d. 6—10—1715 g. m. Ungk. F. Hs. Sylvest — hans Fader H. Sylvest havde Kirkegaarden — Nr. 27 i Liunge og Uggeløse Kirkejord. Han, Fr., var 18 Mar, da han blev gift og fik Siebjerggaard i Skjenkso. Maren, f. i Jan. 1698; d. 21—6—1722 g. m. Ungk. F. Hs. i Hagerup, som fik Hagerupgaard efter sin Fader; Jacob, d. 22—10—1699, Fdd.: Anne Ebbe F. fra Slangerup, U. Uj. Kornmaaler paa Frederiksborg Slot, Gjørild Axel Skovriders; 1723 boede han i Uggeløse; H., f. i Juni 1701, † kort efter; Ellen, d. 19—8—1703, i Decbr. 1723 g. m. Ungk. Erik Hs., Karen, f. i Liunge, blev d. 5—7—1705 g. m. Ungk. Tørgen Uj., bosiddende i Ølstykke; H., d. d. 18—4—1706, d. 6—11—1729 g. m. N. Pj. Datter Mette og fik hendes Faders Gaard, Ellisgaard i Hagerup. En Datter Margrete, f. i Liunge, blev d. 29—7—1711 g. m. Grmd. og Enkemand Niels Mortensen i Græse — Broder til Maren Mortensdatter, U. Uj. Kone paa Damgaarden i Sperreftrup.

1715 var mange Folk fra Landet pressede til Arbejde paa Holmen, men de borttrønte og skjulte sig, især i de store Skove her paa Amtet, hvor de slittigt efterjogtes og opsnappedes. D. 4—4—d. U. „fik Sognefoged P. Jacobsen i Hjørunde Brev med Ordre

til Civile og Militære, at være ham behjælpelig i at efterføge og opsnappe paa Frederiksborg Amt og Rjøbenhavns Amt, samt paa Amager de indrullerede til Militairtjenesten ondbegne."

Ved Mandtallet, Aar 1700, var den mandlige Befolkning paa Gaarden: P. Jacobsen, hans 2 Sønner A. og Jacob, 2 Tjenestekarle N. Poulsen, 32 Aar og P. Vj., 20 Aar, Tjenestebredng N. Sørensen, 14 Aar og Indf. A. Kf. „i P. Jacobsens Huus“, 31 Aar. 1718 havde Gaarden 72 Fag Hus — da den største Gaard i Sognet —, dens Besætning var 12 Heste, 4 Stude, 6 Køer; dens Udsæd var 15 Tdr. Rug, 16 Tdr. Byg og 6 Tdr. Havre; den havde Græsning til 12 Heste og 12 Køer; dens Høslæt gav 16 Læs godt og 4 Læs slet Hø; den havde 1 Stp. Skovstyhlds Hartf. og godt Tørveffjær; den svarede til Rytterhold 15 Læs — à 32 Lpd. — 20 Lpd. 5½ Pd. Halm og 62 Rd. 36 St.

D. 3—9—1723 jæstede **Erif Uj.** Gaarden for 12 Rd. og Underhold til sine Svigerforældre for deres Livstid. Han var fra Gundsomagle, nævnes i Hjørunde første Gang 1720 og var Sognefoged her inden han blev gift med P. Jacobsens Datter. P. Jacobsens Kone Ingeborg Ud. † i April 1726, 64 Aar og han i Febr. 1727, 86½ Aar. Paa Ellisgaard i Hagerup, som hans Søn H. fik, er endnu en Sølvste med deres Navnebogstaver P. J. S. — J. A. D., og Aars-tallet 1691. Erif Andersens og Ellen Pd. Vørn: Jacob, d. 22—5—1725, Fdd.: Major Schinkel, A. Pj., Kromand i Liunge, S. S. fra Hagerupgaard, Bræste,

Skovrider- og Degnefonen i Hjørlande, † i Septbr. 1727; Anne Catrine, d. i Oktbr. 1727, † i Jan. 1729, Fdd.: L. Uf. fra Damgaarden i Sperrestrup, P. Pj. fra Uggeløse; P., d. i Oktbr. 1729, Fdd.: Skoleholder Holsted's Kone Gjørild Kirstine; Jacob, d. i Novbr. 1730, Fdd.: P. Uf. fra Gundsømagle; han blev efter sin Moders Død opfødt hos sin Morbroder H. Pj. paa Ellisgaard i Hagerup og fik siden Brogaard i Hjørlande. Ellen Pd. † i Mai 1732 og d. 5—12—f. A. blev Erik Uf. igjen g. m. Anne Mortensdatter, Datter af afdøde Morten Uf. paa Bygaard i Sperrestrup. Hun var nu hos sin Farfader L. Uf. paa Damgaarden i samme By. Deres Børn: Morten, d. 4—9—1735, Fdd.: Foged P. Uf. fra Bexø; Ellen, d. 14—7—1737, † i Jan. 1738; P., d. 7—7—1739, Fdd.: L. Uf. Gad i Kratmøllen, Skoleholder Svanebjerg og P. Zachariasen paa Lærkenirrhgaard i Hjørlande, † 17—6—1742; L., d. 19—2—1741, 1768 g. m. Margrete Pd. i Hjørlande. Erik Uf. † 13—4—1741, 42 Mar 3 Ug. 3 Dg. gl. Hans Enke, Anne Mortensdatter, blev d. 10—10—1742 igjen g. m. Ungk. A. H., Søn af H. Hf. paa Gaarden Hjorthøj i Sundbylille. Børn: H., d. 28—7—1743, † i Marts 1751; Erik, d. 27—9—1745, Fdd.: J. Uf. Kone Anne, Kjøbmand Jørgen Bjørn i Slangerup og L. Hf. fra Sundbylille; H., d. 7—2—1748; H., d. 24—4—1750, † f. A.; H., d. 16—5—1751, Fdd.: D. Hf. fra Udlejre; H., d. 16—12—1753. A. Hf. † 21—5—1754 og i Novbr. 1755 blev hans Enke g. m. Ungk. D. Hf. fra Steenløse. Med denne sin tredje

Mand havde hun 2 Døttre: Karen, d. i Marts 1756, Fdd.: C. Skytte; Anne Margrete, f. i Juni 1758. Anne Mortensdatter, † i Marts 1760 og D. Jf. kort efter g. m. Bodil Jørgensdatter, Datter af Grmd., Sognefoged og Kirketiende=Jorpagter Jørgen Arildsen i Græse — f. paa Skjelbæksgaard i Skjenslø. Børn: Johanne, d. 14—8—1763; Birte, f. i Septbr. 1767. D. Jf., † i Mai 1770, 43 Aar; i Oktbr. f. A. blev hans Enke Bodil g. m. Ungk. L. V., Søn af L. V. paa Nabogaarden Selvlyst, denne var bleven Overfoged efter D. Jf. og hans nævnte Søn var Underfoged til Faderens Død, saa blev han Overfoged. Børn: Jørgen, d. 20—8—1772, Fdd.: Løjtnant Kalisch og Frue, boende paa Søbjerggaard i Skjenslø, † 1787. Bodil, † i Marts 1794, 59 Aar; i Juni f. A. L. V. igjen g. m. Grmd. P. Jf. Datter Inger fra Holmegaard i Skjenslø. Hun fødte ham i Juli 1796 en Datter, som † faa Dage gl., og selv † hun i Jan. 1800, 37²/₃ Aar, d. 7—8—f. A. blev han tredie Gang g. m. Grmd. K. V. Datter Maren fra Borup. Deres Søn L., d. 3—8—1801, Fdd.: Morten V. fra Steensgaarden i Tvinderup. L. V. † i Juli 1806, 64 Aar og Maren Rasmusdatter, d. 19—9—f. A. g. m. Ungk. og Wøllersv. paa Have Mølle Morten H., Søn af H. V., Grmd. paa Budebjerggaard i Søsrum. Børn: H., d. 5—10—1808, Fdd.: Madame Vech fra Have Mølle, † kort efter Daaben; H. d. i Dec. 1809. Han itak som Barn sit ene Øje ud med en Sax og blev som Eldre blind paa det andet Øje, var først Spillemand og ejede en Parcel fra Holmegaard i Skjenslø,

købte senere den gamle Lærer Brøns' Hus i Hjør-
lunde — fordum Byens Smedie — hvor han drev
Høsterhandel og † af Kopper i Juli 1872, en grund-
god og retfindig Mand. Maren, d. 6—9—1811, g. m.
Grnd. og Sognefoged C. Nf. paa Halebækgaard i
Skjænkelsø og † ung af Brystfygde; Karen, f. i Maj
1813, g. m. Grnd. paa Bængegaard i Sperrestrup
H. Hf. Ane Marie, g. m. Afbg. A. Nf. i Hjortespring
paa Abhøns. Amt. L. P. Mortensen, g. m. Afbg.
fra Halebækgaard i Skjænkelsø J. Hf. Dat. Kirsten og fik
hendes Forældres Sted, og N. Mortensen, som er Lømrer.

Nr. 2. Søriisgaard,

der før Udskiftningen laa tæt øst for Gaarden Ejen-
dal i Byen og syd for Gadefjæret, har faaet Navn
efter den Ager — Søriisstykket —, den ved Udskift-
ningen blev bygget paa ved Hjørlande Sø. Peter
Hansen Thyde blev i August 1651, fra sin Tjeneiste
hos Jens Jørgensen paa Bjørnsholmgaard i Hjør-
lunde, gift med Birgitte Hd., som tjente hos C. Nf.
paa Ellisgaard i Hagerup, og er vel ved denne Tid kom-
men til Gaarden, som han 1664 drev sammen med
P. Hf. Liunge; denne synes at være 1660 bleven g. m.
Anne Sørensdatter. P. Hf. Thydes Børn: Anne,
f. i Juni eller Juli 1652, Fdd.: J. Jørgensen, Jør-
gen Hf., Simon Hf. fra Hjørlande og Borgermeister
H. Atkes Pige fra Slangerup. H., d. i Juli 1655,
Fdd.: C. Hf. Thyde og Margrejte P. Hf. af Hjørlande.
1664 var Gaardens Hartf. 8 Tdr. 4 Str., den svæ-
rede i Landgilde 1 Bund Rug, 1 Bund Byg, 4 Tdr.
Havre, 1 Lam, 1 Gaaß og 2 Høns. J. Novbr. 1669

† hans Kone Virgitte, 55 Aar; d. 3—11—1676 blev han igjen g. m. Bodil Pd. Deres Søn P., d. 17—8—1679 — d. A. havde Faderen endnu Gaarden sammen med P. Hf. Liunge — Fdd.: Mette Christens, N. Tyde. A. Pj. og Bent Bryde. P. Hf. Tyde † „af den ny Springshge“ d. 24—4—1682, 70 Aar; d. 5—5—j. A. blev hans Dot. Virgitte d., Fdd.: Sognefoged P. Gf. paa Hjørlundegaard og Sidse A. Pj. i Hjørlande. P. Pj., d. 29—2—1680 g. m. Anne Rasmusdt., er nok kommen til Gaarden efter P. Hf. Tyde. Han havde den 1686, da den blev sat i Hartk.: 10 Tdr. 4 Skpr. 2 Fjdr. 1 Alb., efter den ny Matrifel, men f. A. ved Omtaxering paa Aastedet er dens Hartkorn nedsat til 7 Tdr. 6 Skpr. 1 Fjdr. Ved denne Taxation bemærkes: „denne Byes Jorder eragtes Helvten til god og ringe Bygjord, item $\frac{1}{4}$ til middel Havrejord og Resten med 2 Mars Hvile imod 1 Mars Brug til ringe Havrejord, hvorimod forrige godt gjødet for Mangel ikke ansees.“

P. Pj. Born: Frans, d. 13—2—1681, Fdd.: Karen H. Df. 1687, da P. Pj. var Indf. i Hjørlande, havde P. Hf. Gaarden — maaste P. Hf. Liunge, — men 1696 havde Haagen Svendsen den. D. 31—1—d. A. † hans første Kone efter en for tidlig Fødsel og d. 3—6—j. A. blev han igjen g. m. P. Skræders Pige fra Slangerup, Mette Jørgensdatter, som ikke stjænkede ham levende Alskom. Gaarden maa have været i daarlig Tilstand, da han modtog den, for han fik Skattefrihed det første Aar og dens Landgilbe nedsat til 3 Tdr. $3\frac{1}{2}$ Skpr. Rug, 4 Tdr. 1 Skp. Byg,

2 Tdr. $\frac{3}{4}$ Skpr. Havre, Gaas, Lam og Høns som før. Ved Mandtal Aar 1700 var Gaardens Mandfjøn: Manden, Haagen Svendsen, hans Søn H. og Tjenestekarl Morten Hf. 55 Aar. 1716 fæstede hans Søn H. Haagensen — 27 Aar — Gaarden og blev d. 24—6—f. A. g. m. Kirkebonden i Hjørlande H. Zachariesens Datter Maren — „Kirkegaarden“ er nu Gaarden Lærkenfryd. Børn: Maren, d. 6—6—1717, † fort efter; Maren, d. 23—8—1722. 1718 havde Gaarden 36 Fag Hus, af hvilke 14 Fag var brostfældig, dens Besætning var 7 Heste, 4 Køer og 10 Faar, dens Udfæd var 7 Tdr. Rug, 7 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre, den havde Græsning til 8 Heste og 6 Køer, dens Høavl gav 3 Læs godt og 2 Læs slet Hø, dens Skovstjlds Hartk. 2 Tjdf. og den havde daarligt Torvefjær, til Rytterhold svarede den 31 Rd. 12 f. og 9 Læs og 22 $\frac{1}{2}$ Lpd. Halm. Formedelt Svaghed afsjød han Gaarden d. 24—9—1724 til Svigerfaderen H. Zachariesen; da denne var 67 Aar har han nok taget Gaarden for at hjælpe sin Datter og Svigersøn. Hans Fader var Hsmd. Zacharies Hf. i Hjørlande, som var f. ved Næstved Aar 1600, og hans Moder var Gundel, Gjordemoder, hans Kone, Vente Ud. blev Gjordemoder efter sin Svigermoder. D. 26—11—1724 † H. Haagensen og hans Enke, i Oktbr. 1725 igjen g. m. N. Mortensen, Søn af Morten Larsen paa Kirkegaarden i Skjentelsø — se om Kirkegaardene ved Gaarden Nr. 7 i Hjørlande — ; d. 26—11—1718 blev H. Zachariesens Søn Zacharias Hf. g. m. Karen Gundersdatter, som da tjente hos Handelsmand Claus

Ebbesen i Hillerød. Han havde allerede overtaget Kirke-
 gaarden efter sin Fader, men da han 1725 afstod denne
 til sin Svoger N. Mortensen, saa er han nok flyttet
 her til Gaarden, hvilken han havde i over tyve Aar.
 Deres Børn: Karen, d. 18—5—1719; P., d. 26—
 10—1721, 27—11—1740 g. m. Underfoged N. Afs.
 Datter Margrete og fik Skovgaard i Hjørlande; Bente,
 d. 9—1—1724, Fdd.: Præst Mg. Muses Kone fra
 Stenløse og Student Johan Otto Holsted fra Krat-
 møllen, † i April 1726; Bente, d. i Jan. 1727,
 Fdd.: Møller Jørgen Didrikken Holsted's Datter Dorte
 fra Kratmøllen, d. 15—11—1750 g. m. Morten P.,
 som fik Gaarden; Anna, d. 23—9—1731, Fdd.: P.
 og Søren Villadsen og A. Hf., alle fra Borstingerød.
 Hans Fader, Hans Zachariesen, † i April 1742 hen-
 ved 85 Aar; hans Moder, Bente M., Gjordemoder,
 var allerede † i Jan. 1723, 67²/₃ Aar. I April 1762
 † Zacharies Hf., f. 1688. Hans Svigersøn Morten
 P. fra Gandløse, som 6 Aar før han som Enkemand
 blev g. m. hans Datter Bente, havde tjent i Hjør-
 lande, kom nu til Gaarden, men fæstede den først nogle
 Aar efter. Hans Svigermoder, Karen † i Jan. 1768,
 84 Aar. Morten P. Børn: Anna, d. 23—4—
 1758, Fdd.: M. Gad i Kratmøllen, i Mai 1786 g. m.
 A. Df., hendes Faders Eftermand paa Gaarden; Ka-
 ren, d. 26—8—1770, i Juli 1796 g. m. Soldat
 J. P. fra Slagslunde, som blev Hønskræmmer i
 Gandløse. Morten P. Kone Bente † i Septbr. 1788
 og han Aaret efter i Aug., 73 Aar. A. Df. eneste
 Barn H. Zacharias, d. 1—12—1787, † ung. A.

Dj. † 6—2—1804 og hans Enke holdt Gaarden til 1823, da folgte hun den til Sognefoged og Grmd. paa Ejendal — før Udføistningen Rabogaarden —, P. Af., som for 2000 Rd. købte denne, den største Bondegaard i Sognet med 129 Tdr. Land, Størstedelen god Jord, til sin Søn N. Pj., der f. A. d. 16—5 blev g. m. Karen, Dat. af J. Hs., Ejer af Paastrupgaarden. Hun døde i høj Alder, som Undertagskone paa Gaarden.

Nr. 3, **Ejendalsgaarden,**

ligger endnu i Byen. Niels Nielsen Bødker — eller Hørup — blev i Februar 1652 g. m. Peter Rasmussens — hans Formands — Enke Bodil, som i September f. A. fødte deres Datter Karen. 1679 var han endnu paa Gaarden, men 1686 havde Hjørundegaards Fæster, Sognefoged P. Es. den; 1687 havde N. Pj. den — Broder til P. Pj. i Paastrup — hans Kone var Ane Ed. Deres Børn: C., d. 20—8—1687, Fdd.: Catrine P. Pj. og H. Es. fra Paastrup og Skovriderens Kone Gjørild, † i Novbr. f. A.; P., d. 2—9—1688, Fdd.: J. Pj. fra Grønholt; C., d. 5—1—1690, Fdd.: Kirsten D. Dj. fra Gylbenlund, Karen H. Larsens fra Paastrup, Jørgen Es. og A. Pj. fra Sørup; N., d. 5—3—1693. Hans Kone † 3—4—1694, 29 Aar.

Gaardens ældre Hartk. og Landgilde var som ved Nr. 2, 1686 blev dens ny Hartk. 11 Tdr. 2 Skpr. 2 Tjdr. 1 Alb., som f. A. blev nedfat til 8 Tdr. 3 Skpr. 2 Tjdr. og 1687 blev dens Landgilde nedfat til 3 Tdr. 3½ Skp. Rug, 4 Tdr. 1 Skp. Bng, 1 Td. ¾ Skp. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns. Han

fik Frihed for Landgilde d. A., han kom til Gaarden. D. 23—9—1694 igjen g. m. Bodil Nielsdatter, f. i Tifjød Sogn, men tjente nu i Hjørlande Præstegaard. Børn: H., d. 20—9—1696; J., d. 6—11—1698; D., d. 8—10—1702; N., d. 9—8—1705, blev Faderens Eftermand paa Gaarden. Aar 1700 var Gaardens mandlige Beboere: Manden N. Pj. 40 Aar, 5 Sønner og Tjenestekarl Poul Nf. 32 Aar. 1718 havde Gaarden 39 Fag Hus, hvoraf 8 vare brøstfældige, dens Besætning var 8 Heste, 3 Stude, 4 Køer, 2 Ungkvæg og 12 Faar — en god Besætning paa de Tider —; dens Udsæd var 7 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre; dens Skovstyldshartk. 2 Fjdd.; den havde Græsning til 8 Heste og 8 Køer; dens Høslæt gav 6 Læs godt og 3 Læs slet Hø og den havde temmelig godt Torveffjær; ydede til Rytterhold 33 Rd. 72 Sk. og 3 Læs, 3 Lpd. og 15 Pd. Halm. 1734 fæstede N. Nf. Gaarden, som hans Fader afstod ham med 39 Fag Hus og en Landgildeafgift af 8 Rd. 42 þ. Han gav ingen Indfæstning. Han er gift kort efter. Børn: N., d. 11—6—1736, † strax efter; Anne, d. 21—7—1737, † $\frac{3}{4}$ Aar gl. Han kaldtes nu gamle N. til Forstjæl fra unge N., der kort efter for bestialist Forhold til en Hoppe først blev dømt til Baalet, saa til Halskugning og endelig, da han var stor og stærk, til Arbejde i sin Livstid paa Bremerholm. Bente, d. 4—1—1739, Fdd.: D. Nf. — Mandens Broder, som 1732 var bleven Hsmd. i Skjenkelsø —; Anne, d. 24—4—1742, Fdd.: H. Pj., Smed i Hjørlande. Hans Fader, N. Pj., † 12—12—1742, 90 Aar; N.,

d. 11—12—1746, Fdd.: Grmd. N. P. fra Oppe-
 sundby; Karen, d. 27—7—1749, Fdd.: Degn Ja-
 cob Bøgvads Kone fra Magleby paa Moen. Denne
 Karen kom 1827 hertil Sognet fra Svenstrup som
 Fattiglem. 1755 blev N. N. sat fra Gaarden — han
 forfød sig —, da var det saa usfelt for ham, at han
 i Vinteren 1756—57 ikke havde Seng til at ligge i,
 men bad sin Eftermand paa Gaarden om han maatte
 ligge i Seng med ham, hvilket denne ikke kunde tillade
 ham, fordi han var saa fuld af Utøj. N. P., hans
 Eftermand paa Gaarden, f. i Febr. 1732 paa Male-
 bækgård i Skjenkelsø, hvilken hans Fader P. N. havde
 i Fæste, fik Gaarden ved følgende Fæstebrev:

(Paa Stempelpapir Nr. 30 til fire og tyve Skilling.)

„Paa Hans Kongel. Majestættis Begne haver Jeg
 Stedt og Fæst, saasom Jeg og herved steder og Fæster
 til Anders Petersen Ungkarl gaarden Nr. 3 i Jor-
 lunde af Hartkorn 8 Tdr. 3 Skp. 2 fdkar som Niels
 Nielsen er frakommen, hvilken Gaard med ald dens
 rette Tilligende i Mark og By som nu dertil ligger
 og med rette tillige bør Bemelt Anders Petersen sin
 Livstid maa nyde, bruge og behoe. Naar han deraf
 rigtig og i rette tiider erlegger og betaler alle Kongel.
 Contributioner som nu er eller herefter paabuden vor-
 der tilligemed den sædvanlige Landgilde Arkelig efter
 Jordbogen samt gaardens Viugninger forsvarlig Re-
 parerer forbedrer og altid i god stand vedliigeholder
 tilligemed Besætningen setter Piiler, Vægger humle-
 kuuler hympes Uebler og planter andre gode frugttræer
 tilligemed steengjærders setning og Jordgrøsters op-

kastning, hvilket den fæstende med ald flid og vind-
 stibeligbed haver at opælske og til sit Gavn og Beste
 samt hæve Gaardens Tilligende Ager og Eng samt
 Tørvestiær maa hand ingenlunde bortvende til upligt
 bruge eller bruge lade, men i den ited selv gjøde Dyrke
 og fremme, ingen huser eller hælter uden øfrighedens
 foreviidende og Tilladelse. Imod sine foresadte Øvrig-
 hed skal hand vise ald sømmelig Dydighed og ærbødig-
 hed, samt forrette Høveri og Reiser tilligemed sine
 Naboer. Iøvrigt rette og forholder sig efter hans
 Kongel. Mayestetts Allernaadigste Lov og Forordninger
 aldt under dette sit Fæstes fortabelse Giver fæste paa
 videre De høye Herrer i Sessjonen Deris approbation
 og gotfindende. Fridericiborg dend 3die Januarii
 Ao. 1756ve. M. Dahlstrøm.

Fæstet Approberis og giver festen Sessjonen hol-
 den paa Fridericiborg Slott den 9de Octob. Anno
 1756ve. H. v. Gram. J. Willumsen."

3 Juni s. A. blev unge A. P. — han kaldes
 unge, til Forskjel fra Manden paa Korshøjgaard som
 kaldtes gamle A. P. — g. m. Rasmus P. Dat. Naren
 fra Bygaard i Sperrestrup. Børn: Søren, d. 27—
 2—1757, Fdd.: unge L. P. paa Birkedal, gamle
 A. P., J. P., Sognefoged. D. P. og D. Christoffer-
 sens Kone paa Dildal; Ellen, d. 27—12—1758,
 Fadd.: Degn Falchs Enke Conradine, P. P. fra
 Skjenslø, R. P. fra Sperrestrup og Morten P.
 Kone fra Nabogaarden Sørus; † 1759. Anne, d.
 3—12—1766, † 2 Dage gl.; P., d. 22—10—1769,
 Fdd.: Skovrider Graners — Gjenboens — Kone,

Morten P. paa Soris, Foged D. Jf., P. Mj. og C. P. alle af Hjørlande. Sønnen Søren blev d. 13—8—1785 g. m. Enken Karen Nd. og fik med hende Manderup, Vestergaard i Slangerup Sogn, efter hendes Død d. 26—1—1798, g. m. Pigen Karen Petersdatter fra Vorstingerød.

Huset Nr. 7, som kaldtes Skovridergaarden og laa lige overfor Ejendalgaard, beboedes i den Tid af Skovrider Graner, der havde et eller flere mindre heldige Børn. I hans Svineslot saa en Morgen M. P. en af sine Grise, som han nogen Tid havde savnet. Da han synes den havde det godt derovre, lod han den gaa der til den var bleven et fedt Svin, saa tog han først sin Gris igjen.

Den 17. Oktbr. 1783 „fik han sin Jord for sig selv“—ved Udskiftningen—og 1784 aflede han 124 Traver Korn—man bandt ved den Tid meget større Reg end nu—. Hans Søn, og Eftermand paa Gaarden, fæstede denne d. 21. Febr. 1789 for 70 Rd. og paa- tog sig Undertags Forpligtelser til sine Forældre efter nedenanførte Kontrakt:

(Paa anden Klasse's Stempelpapir Nr. 4455 til en halv Rigsdaler).

„I Forventning af den høje Øvrigheds Approbation er imellem Os undertegnede sluttet og indgaaet følgende Contract:

1) Jeg Gaardmand Anders Pedersen af Ikaar her- ved til min Søn Peder Andersen min af Fjelledsfabet udskiftede Gaard af Alger og Engs Hartkorn 8 Tdr. 3 Skpr. 2 Fjdf. $\frac{1}{2}$ Alb. og Skovstygld 2 Fjdf. $\frac{2}{3}$ Alb.

under Matricul Nr. 3 i Hjørlande By paa Frederiksborg Amt med den dertil hørende Jndlod med fuldkommen og forsvarlig Besætning og Bygning samt de fornødne Aulsredskaber og ellers saaledes som den nu befindes og jeg den til hannem har leveret tilligemed forsvarlig Jndbo i overværelse af undertegnede 2de Bitterligheds Vidner, dog paa de Vilkaar: At han giver mig og min Hustru til Underholdning saalænge vi begge ere levende Aarlig 2 Tdr. Rug, 2 Tdr. Byg 1 Tde. Havre 1 Tde. Malt, 1 fedt Sviin til 4 Lpd., 6 Stkr. fede Gies og to Rd. aarlig i Penge. Men naar en af os ved Døden afgaaer, da bortfalder det halve af hvad som nu er anført, desuden skal os leveres aarlig 20 forsvarlige Læs Torv frit staaren og hjemfort uden nogen Betaling, ligesom hand og frie foerer og græsser os en Roe og 6 Stkr. Faar blandt Gaardens ægne Kreature baade Winter og Sommer uden nogen Betaling. Endelig opbygger Vores Søn os 6 Fag forsvarlig Huus med Loft, Skorsteen, Vinduer og Dørre; og ellers hvad andet, som til et beboeligt Huus henhører, og besørger sammes Reparation, da det efter den sidste Dod skal tilhøre Gaarden, og Undertaget skal leveres os hvert Aars Middelsdag. — Torven saavel som Foeringen og Græsningsen til Kreaturene samt Huus Lyet beholder den Længstlevende uden Affortning. — Fra Gaarden forbeholder jeg mig jaa som: 4 Blaadignes Underdyner, 2 Olmerdugs Overdyner, 6 Hovedpuder, 4 Trækkepuder, 4 Par Blaar Lærrets Lagener, 2 Par Hør Lærrets Ditto, 2 Kister, 1 Bord, 1 Bænk, 3de Stole, 1 Skab, 2de

Nyse Stager, 1 Kruus, 1 Bielæggers Døn til 8 Rd.,
2de Gryder, 1 Kobberkjedel paa 3de Spander Vand,
1 Brygger Kar, 1 Dre Ballie, 2 Spande, 2de halv
Tønder, 1 Sælde, 1 Gryn Kule — af Halm lig et
Vistade — 1 Meel Sold, 2de Ed. Sække, 1 Træe
Fod samt 1 Koe og 6 Faar.

2) Derimod lover og indgaaer jeg herved at Alt,
hvad mine Forældre herudi af mig har begjært skal
udi et og alt trolig holt og efterkommet; og saaledes
bede vi begge underdanigst at vores høye Øvrighed
Deres Excellence Hrr. Geheime Raad og Amtmand
Levezow naadigst ville til fellede's Sikkerhed Ratificere
denne vores Contract som af os er underskrevet i
2de Bitterligheds Vidners overværelse. Hjørlande,
den 21de Febr. 1789.

Anders Pedersen.

Peder Andersen.

Til Bitterlighed underskreven

Lars Larsen.

Kasmus Larsen.

Imod foranstaaende Contract ved jeg paa Di-
strictets Vegne ikke noget at erindre, saalænge hand's
Kongl. Mayestets Prætentioner blive ufornermede,
hvorfor jeg underdanigst recommanderer samme til
Deres Excellences Hr. Geheimeraad og Amtmand Le-
vezow's Naadigste Ratification. Friderichsborg, den
21. Martij 1789. Rosenqvist.

Paa de af Regimentskriver Rosenqvist foranførte
Vilkaar, bliver forestaaende Contract herved af mig
Ratificeret. Friderichsborg, den 19de Juni 1790.

Ch. v. Levezow.

At Peter Andersen har drevet Gaarden med sine

Forældre til han blev gift, fremgaaer af følgende Op-
tegnelser, som han har efterladt paa denne: „Aar 1789
saaet 12 Tdr. Rug og høstet 56 Tdr. 2 Skpr., saaet
14 Tdr. Korn og høstet 96 Tdr., og høstet 46 Tdr.
Havre, tilsammen 100 98 — 198 — Tdr. Hjørlande
d. 19. Majus 1790. Anders Peterfen. Peder Andersen.“

„Anno 1790 er her saaet 11 Tdr. 3 Skpr. Rug
og høstet 72 Tdr. 3 Skpr., saaet 11 Tdr. 3 Skpr.
Korn og høstet 100 22 — 122 — Tdr., saaet 19 Tdr.
Havre og høstet 68 Tdr., tilsammen 262 Tdr. den
30 Manus (1791).“

D. 9—11—1791 blev P. M. g. m. Pigen So-
hanne Dsd., Datter af afdøde Grm. og Sognej. D. Jf.
paa Hjørlandegaard. Hun stjænkede ham Sønnen
Jørgen, f. 22—12—1792, † 3½ Aar gl. og op-
kaldt efter sin Moders Morfader Grmd. og Sognefoged
Jørgen Arildsen i Græse. Hun † 20—12—1793,
og han igjen g. m. Grmd. og Sognefoged H. Vj. Dat-
ter Bodil paa Gaarden Pudebjerg i Søsrum, som den
17—1—1795 fødte ham Datteren Johanne, † 1 Aar
2 Md. gl. Jørgen, f. 3—11—1796 — se Gaar-
den Selvløst —, Rasmus, f. 18—3—1799 — se
Søriisgaard —, Anne, f. 8—1—1804, † som Barn;
Anders —, f. 18—5—1807 — se Bygaard i Sperre-
strup, Karen, f. 26—10—1810, 1831 g. m. L. Pj.
Søn af gl. P. Svendsen paa Bygaard i Sperrestrup.
De fik J. A. Gaarden efter hendes Fader, som † 1832.
P. M. var i mange Aar Sognefoged og i en videre
Areds kjendt som en dygtig og fremragende Bønde.
Hans Kone overlevede ham i nogle Aar.

Nr. 4, Brogaard,

laa før Udstiftningen øst for Hjørlande Skole og har faaet sit Navn af, at den ved Udstiftningen blev lagt ved Broen over Hjørlande Na, hvor Bejen gaaer ad Roskilde til.

Jørgen Jensen var Gaardens Fæster 1652, da han i Maj d. A. blev g. m. Karen Sørensdtt. fra Sundbylille. Børn: Sidje, d. i Septbr. 1653, Fdd.: Margrete P. Hansens i Hjørlande og Anna i Krætmøllen; Margrete, d. i Juni eller Juli 1656, Fdd.: D. Mogensen i Sundbylille, P. Hf. i Hjørlande og Anna Pd. i Sperrestrup.

Paa Frederiksborg Birteting, som holdtes i Distrikte d. 13. Septbr. 1660 af Birtetingsfoged Mogens Petersen og Birteskriver Bartolomæus Haagenjen, begge boende i Udleire, fremstod Kongl. Majejt. Ridesfoged Hans Madsen fra Frederiksborg med følgende 8 Mænd — formodentlig for at tages i Ed — L. Hf. i Distrikte, Soren Bertelsen ibid., D. Pj. i Korbæk, L. Hf. i „Kordit“, P. Mf. i Dppesundby, J. Gf. ibid., H. Pj. i Sundbylille og P. Hansen Tyde i Hjørlande, hvilke 8 Mænd skulde tagere den Skade, de Svenste i Krigen 1658 og 1659 havde tilføjet Gaarde og Huse i Birtet. Tinghorere vare D. Andresen i Neiede, H. Mas. i Liunge, D. Hf. i Grønholt, J. Pj. i Meeløse, H. Pj. i Herløv, J. Jf. i Distrikte, Henr. Mas. i Sundbylille, P. Jørgensen i Græse, L. Df. i Lystrup, Jørgen Margvarsen i Røddebo, P. Jørgensen i Sigerslevøster og J. Lf. i Skievinge. Deres Kjendelse over denne Gaard var, at dens tre Udlænger var ganste

borte, Stuelængen var brøstfældig for 10 Rd. — mange Penge i den Tid —, der var intet af Besætning og Avlsredskaber og intet saæet til den.

Jørgen Jensen har vel forladt sin af Fjenden udplyndrede Gaard i Krigens Tid, thi 1660 finde vi **H. Lauridsen** ved Gaarden. Han synes at være bleven gift i April 1655 fra sin Tjeneste hos Morten Jensen Broch i Hjørlande, med Jørgen Jensen Brochs Enke Karen fra Skjenkelsø og da i nogen Tid at have været Hsmd. i Hjørlande. Børn: Tinger, f. først i Maret 1657, Fdd.: Grmd. N. Willumsen i Skjenkelsø og Anne Jordemoder fra Slangerup; Anders, d. 1660, Fdd.: Anna B. Hf. i Hjørlande, † 4½ Aar gl. 1664 havde Gaarden 7 Tdr. 5 Skp. Hartk. og dens Landgilde var 1 Pund Rug, 21 Skpr. Byg, 2 Tdr. Havre, 2 Lam, 1 Gaas og 2 Høns. 3 Aug. 1681 døde H. Lauridsens Kone Karen, 52 Aar, og han er vel da kommen fra Gaarden; thi da han døde i April 1691, 71 Aar, var han ikke Grmd. **Anders Jensen** havde Gaarden, da den 1686 efter det ny Hartkorn blev sat til 9 Tdr. 2 Skpr. 3 Fjdf. 1 Alb., som dog i. A. blev nedsat til 6 Tdr. 7 Skpr. Anders Hf. og Kone Sidse Petersdts. Børn: Ellen, d. i Dec. 1689, Fdd.: Præstens Søsterdatter Ane Margrete, Gjørild Axel Skovriders og Foged N. Cf., alle i Hjørlande. Han var i flere Aar Underfoged og synes at have været Hsmd. i Sperrestrup inden han fik Gaarden. Han døde i Septbr. 1704, 74 Aar. Aar 1700 var han og hans Karl C. Cf., 26 Aar, hele den mandlige Befolkning paa Gaarden. 3 Jan. 1705 giftede

hans Enke, Sidse Pd., sig igjen med sin Tjenestefarl, Landsoldat J. Nf.; hun † 1711 og d. 10—4—1722 afftod han Gaarden, imod at nyde lidt til Livsophold, til den 28aarige **Peter Nielsen**, Søn af N. Pf. paa Bannershøj i Jordhøj; denne gav i Jndfæstning 6Rd.64 S.

1718 havde Gaarden 37 Tag Hus, paa hvilke der var udsat for 10 Rd.; dens Besætning var 7 Heste, 3 Køer, 1 Ungkvæg og 8 Faar; dens Udsæd var 6 Tdr. Rug, 7 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre; den havde Græsning til 8 Heste og 6 Køer; dens Høslæt gav 6 Læs godt og 2 Læs slet Hø, dens Skovstylds Hartk. var 1 Fjdd. 2 Alb., den havde maadeligt Tørvestjær og gav til Rytterhold 27 Rd. 48 Sk. og 2 Læs — à 32 Lpd. — Galm. P. Nf. og Kone Kirstens Børn: N., d. i Juni 1723, Fdd.: N. Pf. fra Jordhøj; Kas-mus, d. i Maj 1725, Fdd.: Præstefonen, Gjørild Arel Skovriders i Hjørlande og N. Pf. fra Jordhøj — begge bleve confirm. 1743 —; Anna, d. i Novbr. 1727, † i Febr. 1730; P., d. i Juni 1729; Anna, d. i Oktbr. 1730; Margrete, d. i Aug. 1733, Fdd.: unge N. Nf. i Hjørlande, Mandens Sødskende fra Jordhøj Søren Nf. og Mette Nd.; Sidsel, d. 1—5—1735; Bodil, d. 5—5—1737. Dette Aar blev P. Nf. dømt fra Gaarden, rimelig paa Grund af Armod og d. 5. Oktbr. f. A. fæstede **A. Caspersen** den med en Landgildeafgift af 6 Rd. 84 Sk. P. Nf. synes at være død i Hjørlande 1773 og hans Kone i Jan. 1766, 63 Aar.

J Sommeren 1736 blev Bejen fra Hjørlande til

Brogaard brolagt. Stenbroen ligger endnu under hvad der senere er paafyldt Bejen.

A. Caspersens Børn: A., d. 1—8—1738, † strax efter; Anna, d. 26—7—1739; Margrete, d. 23—9—1742, Fdd.: H. Caspersen og Tingmand P. Sj. i Hjørlande; Karen og Maren, d. 6—1—1746, Fdd.: Præstefonen, Degnefonen, Maren N. Mortensens, alle i Hjørlande og Johanne L. Sørensens fra Skjenselø; Karen, d. 12—4—1750 — da var han Indf. i Hjørlande, men 1756 blev han Hsmd., fik Hus efter N. Nf. J. Jan. 1767 † hans Broder H. i Hjørlande, 72 Aar; i Febr. f. A. hans Kone, 50 Aar, og han † i Oktbr. 1781, 75 Aar. Hans synes at være en Søn af Jesper, eller Casper Oj. i Ølstykke, som havde Møllestensgaard der, og Kone Bodil Mortensdatter, en Søster til Knud Mortensen i Stenløse og at være den yngste af følgende Søskende: Helvig Caspersdatter † i Ølstykke i Oktbr. 1698, 19 Aar, D., Morten, S., P., H. Caspersen og Karen Caspersdatter, † i Juli 1776, 79 Aar.

Efter A. Caspersen fik **Christen Hansen** Gaarden, Søn af H. Oj. i Nittebjerggaard i Sundbylille, hvor han fødtes i Septbr. 1713. Han opholdt sig hos sine Søskendebørn, tre Grmd. i Sperrestrup, da han i Juni 1747 blev g. m. Skovrider i Hjørlande Tørgen Agelsen Møllers Pige Kirsten Pd. Han er ved denne Tid kommen til Gaarden. Børn: H., d. 1—9—1748, Fdd.: M. Tørgensen, Grmd. D. Nf. fra Lungegaard i Skjenselø, L. Oj. Kone Inger fra Bængegaard i Sperrestrup; P., d. i Jan. 1750, Fdd.: S. Mas. fra

Skjenkelsø, † 4 Mar gl.: Jnger, d. 21—3—1751, Fdd.: Degnekonen og Morten V. fra Sperrestrup; Birte, d. 5—10—1753, g. m. Grmd. N. H. paa Dybendalsgaard i Udesundby; Dorte, d. 17—7—1757. 3 Aug. 1762 døde hans Kone Kirsten, 43 Mar, og i Dec. s. A. blev han igjen g. m. Jnger Jørgensdatter af Hjørlande; deres Forlovere vare Willum V. i Skjenkelsø og hans Søffendebarn L. V. paa Bængegaard i Sperrestrup. Christen Hansen † i April 1763. Jacob Eriksen; Søn af Sognefoged Erik V. paa Hjørlandegaard, var kun 11 Mar, da han mistede sin Fader, og synes kort efter at have faaet Ophold hos sin Morbroder H. V. paa Ellisgaard i Hagerup, derfra blev han i Oktbr., s. A. E. H. døde, g. m. hans Enke Jnger og fik med hende Brogaard. Born: E., d. 25—4—1764; Fdd.: Præstekonen, J. Svendsen, Foged D. V. og J. V., alle i Hjørlande; Erik, d. 13—4—1766, Fdd.: Præstek., Tingm. Henrik V. og Kone, alle i Hjørlande; Ellen, d. 15—6—1770, Fdd.: Præstek. Præsten har ved hendes Konfirmation 1788 anmærket: „Denne Pige var döv og stum, men kunde dog ved Tegns og Skrift give sin Tro og Kjærlighed til Jesum tilkjende, samt sin Lyst og Længsel efter Sacramentet, ligesom hun og forbemeldte H. V. — en døvstum Dreng, der tjente hos H. Simonsen og blev confirmeret s. A. — have vist sig forstandige i alle udbortes menneskelige Handlinger. Hans Højærværdighed Hr. Biskop Halle havde derfor formædelt min Forestilling foranstaltet Tilladelse for begge disse stumme og døve Børn, fra det D. Cancelli at de maatte

antages til Haandspaalæggelse ved Confirmationen, og siden med de andre til Herrens Vord; Biskoppens Brev herom findes hos Herredsprovsten, dat. d. 16—3—1788."

Kirsten, d. i Jan. 1777, Fdd.: Underfoged L. V. Kone paa Hjørlundegaard, P. Jørgensen paa Gadagergaard i Skjentelso, og C. Carlsten i Qvinde-rup. D. 2—8—1797 g. m. Entemand P. V. paa Tungegaardshus i Skjentelso. Jakob Erikstens Kone Jnger † i April 1792, 54 Aar, og han i Oktober Aaret efter, efter at han i længere Tid havde lidt af Kræft i Ansigtet og i Svælg. Trinitatis Søndag 1793 blev hans Søn Erik Jacobsen g. m. Kirstine Drevesdatter fra Gandløse, deres Forlovere vare Andreas Drevesen — hendes Broder — fra Gandløse og P. V. i Hjørlande. Hun stammede fra Drevesen, som ved 1680 var Slotsforvalter paa Gyldeulund — nu Charlottenlund — og var af Slægten paa den store Papirfabrik Strandmøllen, og fra Løjtnant Andreas Langebæk, som ved 1713 var Kromand i Stenløse og senere Grmd. i Gandløse. Børn: Drevis, f. 25—2—1794, † d. 2—3—f. A.; Jnger, f. 11—5—1795, g. m. Grmd. L. V. i Hørup; Drevis, f. 1797 — se Lærkenfrydgaard —; Dorte, f. 20—10—1800, g. m. Grmd. Ma. C. i Svedstrup, og Jacob Eriksten, f. 31—3—1809, Fdd.: Pastor Søllings Kone holdt ham over Daaben, Henrik J. og Kone paa Birkebal, H. Simonsen paa Bjørnsholm, D. V. paa Korshøj og J. M. paa Dildal, alle af Hjørlande. Han blev g. m. Jnger, en Datter af Grmd. Jacob M. i Slagslunde, fik Gaarden efter Faderen

og har givet Meddelelsen heraf flere Bidrag til dette Skrift.

Nr. 5, **Søgaard,**

laa før Udføistningen ved Siden af fornævnte Brosgaard inde i Byen og har vel faaet sit Navn af, at den blev udflyttet saa nær ved Hagerup Sø.

C. H. Zyde og Kone Ane Od. findes paa Gaarden 1645. Børn: H., d. i Foraaret 1646, Fdd.: N. N., O. N., J. Maj. og Margrete P. Clausens, alle i Hjørlande; Else, d. i Dec. 1647, Fdd.: Sognefoged J. H. paa Hjørlandegaard, H. Gundersen og Kirsten J. Jørgensens paa Bjørnsholmgaard, alle i Hjørlande.

Efter Svenskerfrigen fandtes hans Gaard 1660 brostfældig for 5 Rd., dertil blev af Gaarden ydet 1 Bund Rug; til Gaarden var f. N. faaet 3 Tdr. Rug og 4 Tdr. Byg. Dens Landgilde d. N. var 3 Tdr. Rug og 8 Skpr. Byg. Hans Kone Anne † i Jan. 1663 og i Juli f. N. blev han igjen g. m. Mette Od. Børn: Andreas, d. 1664, Fdd.: Præstefonen, P. Michelsen fra Slangerup og Morten Broch paa Dildal i Hjørlande. 1664 var Sogaard en hel Gaard, som fra Oldtiden kaldtes et Boel, men som senere med Folkmængdens Tiltagen ofte blev delt i $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{8}$ og i endnu mindre Dele, enkelte havde mere, men flere mindre end en hel Gaard. Dens Hartk. var da 10 Tdr. $4\frac{1}{2}$ Skp., dens Landgilde var 1 Bund 5 Skpr. Rug, 1 Bund 6 Skpr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns; dens aarlige Udsæd var 11 Skpr. Rug, 11 Skpr. Byg og 2 Skpr. Havre — gamle Skjæpper,

hvoraf gif 6 til Tonden —; dens Høavl gav aarlig 5 Læs Hø. I Haven paa Gaardens Grund er et Hus, som J. Hf. Bonde iboer og svarer Bonden „med Tynnes Vejlighed“. Forst i 1666 d. Anna, Fdd.: Baltzar Knudsen i Hjørlande; Ellen, d. 1668. C. Hf. Tyde „Gtmd. i Hjørlande døde d. 3—5—1682, begravet ved Hoimesse d. 7. Mai, 84 Aar gammel.“ Ved hans Død har nok C. Hf. Tyde faaet Gaarden. Han havde den 1686, da den daværende ny Matrikel blev sat, hvorved Gaarden fik 12 Tdr. 3 Skpr. og 1 Alb. Hartk., hvilket dog i. A. blev nedjat til 9 Tdr. C. Hf. Tyde havde kun Gaarden i faa Aar; for 1695 finde vi B. Hf. Bonde ved den, anført blandt dem, der resterede med Afgifter. 1690, da han tjente hos H. Zachariafen, blev han g. m. dennes Søster Ingeborg og var Tndj. hos denne sin Svoger — paa Lærkenryd — inden han fik Sogaard, 1700 var han allerede igjen Tndj. I April 1696 blev B. Børgesen, „som fik B. Bondes Gaard i Hjørlande“, g. m. Skovriders Pige der, Ane Nd. Born: Billum, d. 8—11—1696, Fdd.: Gjorild Axel Skovriders, † i Novbr. 1719; Borge, d. 26—2—1699. Aar 1700 var den mandlige Befolkning paa Gaarden: Manden B. Børgesen, hans Søner Billum og Borge, Tjenestdreng L. Lj., 17 Aar og Tndj. Haagen Df. 30 Aar. Søren, d. 3—4—1701; Elje, d. 20—4—1703; Tvillingerne Michel og Dorte, d. 1—8—1706; faa Uger efter døde hans Kone, 36 Aar og blev begravet d. 25. Aug. S. A. eller 1707 blev han igjen g. m. Sidse Nd., Datter af N. Eriksen paa Gaarden Peters-

holm og Søster til Erik Af. paa Kongstedgaard, begge i Oppefundby. Børn: Anna, d. 29—11—1707, Fdd.: P. Jørgensen fra Birkefald i Hjørlande, Erik Af. og P. Af. fra Oppefundby, † i Jan. 1711. 22—11—1705 havde P. Børgesens Søster Birte en Søn P. til Daaben, som Nikolai Børentsen fra Christiania, der tjente sammen med hende hos Cancelliraad Drens i Kjøbenhavn, var Fader til. Kirsten, d. i Juni 1710; M., d. 9—2—1713, † 1717; N., d. 12—1—1716.

1718 havde Søgaard 39 Fag Hus, som var brostholden for 6 Rd.; dens Besætning var 7 Heste, 2 Stude, 2 Køer, 3 Ungkvæg og 8 Faar; dens aarlige Udskud var 8 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg, 2 Tdr. Havre; den havde Græsning til 8 Heste og 10 Køer; dens Høstet gav 8 Læs godt og 4 Læs flet Hø; dens Skovstyldshartk. var 2 Fjkd. 1 Alb.; den havde temmelig godt Tørvefær. Til Nytterhold ydede den 33 Rd., 3 Læs og 9 Lpd. Halm. Sidsel, d. 8—7—1720, † 1725; M., d. 9—7—1723, Fdd.: Præst Lambert Windkildes Kone fra Græse, † i Oktbr. 1733. I Juni 1730 † P. Børgesens Kone Sidsel, 53 Aar 1 Maaned 2 Uger. I Novbr. derefter † han selv, 59 Aar 8 Maaned. D. A. fæstede hans Søn **Børge Petersen** Gaarden for 13 Rd. En ualmindelig stor Indfæstning paa den Tid, som viser, at Tilstanden paa Gaarden har været meget god. Han maa ved denne Tid have giftet sig. Børn: P., d. 27—4—1732, Fdd.: N. P. fra Græse og P. Stub fra Skjenkelsø; i Juni 1764 g. m. Maren P., begge i Skjenkelsø, † som Hjulmand i Hjørlande

i Marts 1776; A., d. 8—11—1733; S., d. 7—8—1735, han blev som Landsoldat confirmeret 1758 og i Novbr. 1767 g. m. Anne Pd. begge i Hjørlande; A., d. 24—2—1737, 1768 g. m. L. Ds. Datter Ane i Hjørlande. I Oktbr. 1740 † Børge Ps., som Inds. i Hjørlande. Han var allerede kommen fra Gaarden 1736, da den d. A. var sættet bort til Svend Ps., Søn af gl. L. Ps. paa Damgaarden i Sperrestrup, som 4—10—1736 blev g. m. A. Simonsens Datter Vente paa Gaarden Selvslyst i Hjørlande. Børn: A., d. i Juli 1737, † 2 Maaneder gl.; A., d. i April 1739, † f. A.; Marie, d. i Novbr. 1740, Fdd.: L. Ps., Morten Ps. og C. Ps., alle fra Sperrestrup; † 1746; L., d. i Marts 1742; A., d. 26—12—1744, Faderens Eftermand paa Gaarden; Morten, d. 4—10—1747; Marie, d. 16—8—1750, † i Jan. 1751; Marie, d. 16—4—1752, † f. A.; Maren, d. 16—5—1754, † 14 Dage gl., A., d. 2—7—1755; P., d. 8—6—1758. D. 3—11—1782 blev A. Svendsen g. m. Ellen, Datter af afdøde Grm. N. Ns. i Baastrup, som da var hos sin Morfader H. Ps. paa Ellisgaard i Hagerup. Svend Ps. Dødstid kjendes ikke, maaske er han død ved 1782; hans Kone † i Maj 1792. A. Svendsens og Ellens Børn: Ingeborg, d. 16—2—1783, Fdd.: J. Ns. — hans Svoger — senere Grmd. paa Dildal, C. Ns. paa Halebækgaard i Skjentelso, † f. A.; Ingeborg, d. 25—1—1784. Dette eller det følgende Aar byttede han Gaard med N. Ns. paa Brandhøj i Skjentelso og fik denne Gaard for Søgaard. Han har maaske, som saa mange andre,

været utilfreds med, at hans Gaard blev flyttet saa langt fra Byen, hvilket vel var Grunden til dette, for ham mindre fordelagtige Bytte. **Rasmus M.**, som nu boede paa Søgaard, fik sin Steddatter Johanne Zd., j. i Skjenslø i Marts 1773, 1794 g. m. Eiler M., Søn af den ansete Sognesoged N. Poulsen paa Jettehøjgaard i Jordhøj, og Dattersøn af den ligesaa ansete Eilert Jensen samme Sted, som da fik Gaarden med hende. Børn: J., d. i Aug. 1794; L., d. i Juli 1796; K., d. i Maj 1798, † 3 Uger gl.; K., d. i April 1799, † i Maj s. A.; K., d. 11—5—1800; P., d. 28—11—1802; Maren, d. 30—1—1807, g. m. **S. Adserfen** fra Græse, som fik Gaarden efter hendes Fader; Anna, d. 1—10—1810, g. m. A. Adserfen, de fik Lodhuset fra Damgaarden i Sperrestrup. S. Adserfens eneste Søn J. H., g. m. en Datter af Grmd. i Baastrup S. P., har nu Gaarden, som han driver med Kraft og Dygtighed og har i de senere Aar smukt og solidt opbygget alle dens Udlænger.

Birkedalgaard.

Nr. 6, Birkedal, laa for Udstiftningen Nord for Hjørunde Skole og Ost for Kirkegaardsmuren, fik ved Udstiftningen Navn efter den Ager — Birkeboel — hvorpaa Gaarden da byggedes. Dens første Fæster, man ved, er **Niels Andersen Bryde**, som i Marts 1655 blev g. m. Anne Hansdatter, født i Mørdrup. Børn: Bent, d. 1656, Fdd.: Frederik Hf. Skovrider, Morten Jf. Broch paa Dildal og Kirsten J. Jørgensens paa Bjørnsholm, alle i Hjørunde. Bent fik senere Gaarden; Ellen, d. i Febr. 1658, Fdd.: Ellen

Morten J. Brochs paa Dildal og Børge Nf., d. 20—9—1677 g. m. Carl Df. fra Halland og Hsmd. i Hjørlande, hun var da 19 og han 66 Aar. Carl Df. første Kone, Karen Bentsdatter, som han ægtede i April 1677, † i Juni 1677. Hidtil havde han været Hsmd., men med Ellen fik han hendes Faders Gaard, og N. Nf. Bryde † som Indf. i Hjørlande i Maj 1678. Efter Svenskerfrigen 1660 var Gaarden odelagt for 50 Rd., til dens Istandsættelse blev givet af Gaardens Besætning m. m. 1 forthjelmet og 1 ravensfort No, begge vurderet til 20 Rd., 1 rødsuubbet Hoppe til 10 Rd., 1 sort Hest til 10 Rd., 1 Vogn med „samfælle og Ledder“ til 6 Rd. og 2 Bægge Hø til 4 Rd. Man mindes, at alt hvad der var paa Gaarden i de Tider ikke egentlig tilhørte Fæsteren, men dette, saavel som han selv var Godsherrens Ejendom. Til Gaarden var d. N. kun faaet 1 Bund Byg og den kunde f. N. kun svare 4 Skpr. Byg i Landgilde. Carl Df. og Ellens Børn: Karen, d. i Novbr. 1678, Mette Christens holdt hende over Daaben, † i Martz 1681: N., d. i Juni 1681, Fdd.: Inger B. Cf. paa Hjørlandegaard, L. Christoffersen paa Selvlyst og Christoffer Nf. paa Kirkegaarden — nu Lærkenfryd. Birkedal kaldtes dengang Klokkergaarden — alle i Hjørlande; N. † i Martz 1685. Ved at indføre dette Dødsfald i Kirkebogen, vedføjer Præsten: „af nedrig-
hed imod Herrens Tjener lod kaste Jord paa uden Betaling“. 1686 eller 1687 er Carl Df. kommen fra Gaarden. D. 5—12—1686 blev hans Konebroder, Bent Nf. Bryde, g. m. Ane, fl. N. Mortensens Dat-

ter, paa Gaarden Hilderup i Liunge og fik Gaarden i Fællesskab med Christoffer Nf. paa Kirkegaarden.

Ved den ny Matrifel 1686 fik Gaarden 11 Tdr. 5 Skpr. 2 Fjdf. Hartk., som dog f. A. igjen blev forhøjet til 11 Tdr. 6 Skpr. 3 Fjdf. Den havde saaledes, efter Hjørundegaard, det højeste Hartk. blandt Gaardene i Byen. Børn: N., d. 5—6—1688, Fdd.: A. Nf., Konens Stedsfader paa hendes Faders Gaard i Liunge, † i April 1699 af Brystsyge; S., d. 21—3—1691, Fdd.: Kirkebonden A. Simonsen — paa Selvløst — Knud Pf., Karl paa Bjørnsholm. D. 30—4—1694 † Bent Nf. Brydes Kone Ane Nd., 37 Aar, af Brystsyge og den 12—8—f. A. han igjen g. m. Ane Mikelsdatter hos R. Vj. paa Hjorthøjgaard i Sundbylille. 3 Juni 1695 blev hans Eftermand paa Gaarden, J. Pf., g. m. Ane Simonsdatter, Søster til A. Simonsen paa Gaarden Selvløst. De tjente begge paa denne Gaard før hendes Broder fik den — 1697. Børn: P., d. 18—10—1695, Fdd.: Konens Broder. D. 19—2—1697 jæstede Søren Nf. fra Kvinderup Gaarden og J. Pf. flyttede til Kvinderup og fik Lov til at tage alt sit Gods med sig undtagen Bogn, Blov og Harve. Han kunde ikke længere holde sig ved Gaarden og den var saa forfalden, at Søren Nf. skal have Frihed for Skat, Landgilde og Hofstinuge — Hoveri — det første Aar og det andet Aar for Landgilde. Alle disse Lettelse kunde dog ikke holde Søren Nf. ved Gaarden, „han forsvad sig“ — havde ikke Magt til at drive Gaarden — 1700. D. A. var Gaardens Mandtjøn: Manden Søren Nf., 60 Aar,

Jndf. N. Svendsen og Søn, N., 14 Mar, Jndf. D. Haagensen med 3 Sønner: Haagen boer i Bhen, J., 23 Mar, tjener i Hjettinge, B., 18 Mar, er sengeliggende, „fordi han blev kvæstet, da Edevensten faldt i Vand“ — Karl d. 12te —. Der var nu kun 8 Tdr. Hartk. til Gaarden, det øvrige — 3 T. 6 S. 3 F. — var lagt under Selvløst. Driftige Mænd i en By kunde dengang ofte faa Jord fra saadanne Gaarde, hvis Fæstere ikke selv kunde bære deres Gaardes Byrder, eller fra Gaarde, som stode øde, hvorved Herstabet jo dog fik nogen Afgift af forhnutlede eller øde Gaarde. D. 30—3—1700 fik Ungf. N. Poulsen den, „bekom til dens Besætning 6 Væster, 1 Ko, 2 Kalve, 1 So og Bogn, Plov og Harre.“ Efter N. Poulsen, som flyttede til Lonholt, fik, d. 7—7—1701, Ungf. B. Jørgensen Gaarden med Besætning: 6 Væster, 2 Føl, 2 Kalve, 8 Gæs, 1 So, 2 Gribe, Markens Afgrøde og den Frihed, som var tilfagt de to foregaaende Fæstere. Han var født paa Skjelbæksgaarden i Skjentelso i Dft. 1671, hans Fader, Jørgen B., Fæster paa denne Gaard, døde i en ung Alder af Brystsyge, hans Stedfader — hans Faders Eftermand paa Gaarden — var den ansete Arild Lf.

1664 havde Gaarden 11 Tdr. 5½ Skp. Hartk.; dens aarlige Udsæd var 8 — gamle — Skpr. Rug, 8 Skpr. Byg, 6 Skpr. Havre og dens Høslæt gav 6 Læs Hø; den ydede i Landgilde 1 Bund 8 Skpr. Rug, 1 Bund 9 Skpr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns. Efter dens her anførte Udsæd, efter de ringe Fødd, som dengang avledes og efter Fra-

drag af Føde- og Saafæd, synes det ikke muligt at Gaarden kunde yde det foranførte Landgilde. 1718 var Gaardens Tilstand saaledes: den havde 7 Tdr. 6 Skpr. 3 Fjdt. Hartk.; 36 Fag Hus, som var brøstholden for 16 Rd. — dens Bygninger var de daarlige blandt Byens Gaarde —; dens Besætning bestod af 6 Heste, 2 Stude, 3 Køer, 2 Ungkvæg og 10 Faar; havde Græsning til 8 Heste og 8 Køer; dens Høslæt gav 6 Læs godt og 2 Læs slet Hø — 1 Læs = 32 Lpd. —; havde 2 Fjdt. Skovstjlds-hartk. og maadeligt Tørvestjær; til Rytterhold ydede den 31 Rd. 36 Sk. og 2 Læs, 22 Lpd. og 9 Pd. Palm.

P. Jørgensens og Kones, Kirsten Ad., Børn: Bodil, d. 13—1—1704; Margrete, d. 20—5—1705, † i Aug. 1710; Karen, d. 5—9—1706, † i. A.; Jørgen, d. i Dec. 1707; A., d. 14—7—1709, † i. A.; A., d. 9—4—1710, † kort efter; A., d. 29—1—1713; J., d. 19—8—1714, † Maret efter; J., d. 22—3—1716; Mads, d. 10—10—1717, † i. Md. P. Jørgensen † i Maj 1722 og hans Enke Kirsten Ad., d. 24—6—1723, igjen g. m. Dragon N. Nf. D. 21—4—1723 fæstede H. Nf. Gaarden og gav 4 Rd. i Fæste. Han synes at have været fra Lundtofte i Lyngby Sogn og 27—12—1722 at være i Hjørlande bleven g. m. Pigen Ingeborg Nf., som tjente hos L. Nf. paa Vængegaard i Sperrestrup. 1739 fik han, tilligemed 6 andre Bønder heri Eggen, Penge til at købe sig Heste for; 1744 d. 30. Juni gav Amtmand Gram Amtsforvalter Dahls Forslag om at H. Nf. skal sættes fra Gaarden, Medhold, „da han ikke efter

Løfte har søgt at forbedre den". Efter ham fik unge **L. Nf.** Gaarden — gamle **L. Nf.** havde Gaarden Selvløst —. Han var Søn af **A. Torbensen** paa Bakkegaard i Sperrestrup og efter Kongebrev d. 3—10—1742 bleven g. m. Præsten **Tulles** Pige **Catrine** Jd. i Hjorlunde. Deres Forlovere vare **L. Nf.** Gad i Kratmøllen og **Jørgen** Gf. — hans Søsters Mand — paa nuværende **L. Nf.** Gaard i Svedstrup. De boede hos hans Fader til han fik Birkebal. Børn: **A.**, d. 1—12—1743, Jdd.: **Poul Nf.** Kone **Karen** — **Barnets** Fæster — fra Svedstrup, **Jørgen** Albrechtsen og **Svend** Bj. i Sperrestrup; **Sidsø**, d. 1—11—1745, Jdd.: **Poul Nf.** og — hans anden — Kone **Maren** fra Svedstrup; † i Jan. 1747. 3 Febr. 1748 † hans Kone **Catrine**, 29 Mar 7 Md. og 3 Uger gl. Han fort efter igjen gift; Børn med anden Kone: **J.**, d. 27—7—1749; **B.**, d. 28—4—1752; **N.**, d. 3—6—1754; **Catrine**, d. 23—1—1757, † f. **A.**; **L.**, d. 29—9—1758; **H.**, d. 19—11—1762. Unge **L. Nf.** † i Novbr. 1783, f. i Sperrestrup i Septbr. 1715. Hans Søn **P. Nf.** fik Gaarden efter ham; han var i Nov. 1780 bleven g. m. **Kirsten** Simonsdatter, Datter af den i 1772 afdøde Grmd. **Simon Nf.** paa Bjørnsholm. Børn: **L.**, d. i April 1783; **N.**, d. 3—6—1787, flyttede som Bogen til Røddebo eller Maarum. Hans Kone **Kirsten** † i Novbr. 1788, 40 Mar. Kort efter blev han igjen g. m. **Kirsten** Christensdatter, en Gaardmandsdatter fra Gandløse. Børn: **N.**, d. 9—3—1790. Han — **Rasmus** — og gale **L.** fra Paastrup, ogsaa kaldet Profeten, stjal en Vogn; han kom

derfor 2 Mar i Forbedringshuset og blev senere Vordel-
vært i Kjøbenhavn. P. Sj. † 1793 eller 1794. Rigtet
sagde, at han blev forgivet „fordi han gif en anden i
Vejen“, men intet herom blev bevist. Hans Enke gif-
tede sig d. 5—12—1794 med **Henrik Jf.** Søn af
J. Henriksen paa Brandhøj i Skjenslø. Børn: Ma-
ren, d. 28—9—1797; Kirsten, d. 28—9—1797;
Margrete, d. 1799.

Henrik Jensen kom ogsaa 2 Mar i Forbedrings-
huset, fordi han købte den forannævnte stjaalne Bogn,
som Ejeren saa og gjenkjendte engang Henrik kjorte
til Havn Mølle med den.

Henrik blev skilt fra sin Kone og Birkedal blev
ved 1813 solgt ved Auction for tredsindstyve tusinde
Rd. til Prokurator Smith paa Mordrup, som solgte
Gaarden igjen 1815 til Slagter og Kvæghandler **Sø-
rensen** fra Jylland. J. Henriksen tjente i længere Tid
hos Jordbruger Bendixens Enke i Skolegade i Slange-
rup, som Avlsbestyrer, senere — 1822 — blev han
Indf. i Hjørlande. Uagtet den Skygge, som Skil-
misse m. m. fastede paa hans Vandel, skal han dog i
flere Henseender have været en retskaffen Mand. Sø-
rensen solgte Gaarden, omtrent 1817, for 10000 Rd.
til **A. Nf.** og købte igjen en Gaard ved Kjøbenhavns
Dyrehavn. A. Nf. var Søn af gamle N. Hf. og
Ellen Rd. paa Brandhøjgaard i Skjenslø; Bent Jo-
nasens Datter Kirsten paa Gadagergaard ibid., som da
skal have været en af Egnens fagreste Piger, blev han
g. m. d. 28—6—1816. Ved 1819 brændte Gaarden
for dem, han opbyggede den igjen og solgte den 1828

til forhenv. Birkedommer i Horns Herred Brøndum, som da boede i Ordrup i bemeldte Herred, for 4500 Rd., han havde den til sin Død den 19—5—1840. Efter at N. Ns. havde solgt Gaarden boede han hos sin Kones Fader, men købte sig siden et Afhyggersted paa Manderup Mark i Nabo sognet. Brøndums Enke, Erasmine Henriette Fog, havde en Broder til. at styre Gaarden for sig; disse vare Præstebørn fra Nordsjælland. 1859 afstod hun Gaarden til sin yngste Søn, **J. Johan Brøndum**, som ved den Tid blev g. m. Pouline, yngste Datter af Forpagter Limpricht paa Favrholm, hos hvem han havde lært Landvæsenet; hans ældre Broder, Søren Lemvig B., Cand. jur., har Embede i Kjøbenhavn og hans smukke Søster, er gift med en vacker Landmand Rosted i Smørum. Brøndum havde Gaarden til den 25—5—1866, da den ved Auction blev solgt for ham til en Løjtnant **Baage**, uden Besætning og Inventarium, for 25,500 Rd. Brøndum blev senere Bestyrer paa en større Gaard i Sverrig og Baage synes ikke at have haft Held med det Birkedalske Landbrug og solgte vel derfor Gaarden d. 11—5—1871 til afdøde Pouls Søn **G.** paa Skibstedgaard i Vexo, som hans Stedfader Wilhelm Ns. nu ejer. Hans Poulsen giftede sig ved denne Tid med en Datter af afdøde, Grmd. paa Budebjerg i Søsrum, G. Hf.

Nr. 7. Lærkenfrydgaard.

Lærkenfryd kaldtes tidligere, saa langt tilbage man ved, Kirkegaarden eller Kirken's Gaard, af den „holdtes Brød og Vin vedlige til Kirken“ — maaste

ogsaa Uds, og hvad den ellers ydede tilfaldt Kirken —. Skjenkelsø havde ogsaa en „Kirkegaard“ og Sundby-
 lille en Kirkejord paa noget over 2 Tdr. Hartk. Kirke-
 gaardenes Fæstere synes for en 200 Aar tilbage at
 have haft bedre Vilkaar og nydt større Anseelse end
 andre Bønder her i Sognet. Den første Fæster man
 har fundet paa Gaarden er **N. Sj. Bryde**, som † i
 Februar 1658, 70 Aar. Hans Eftermand paa Gaar-
 den synes at have været **C. Nj. Tyde**. 1660 var
 der af Svensken ødelagt for 5 Rd. paa Gaarden, hvor-
 til gaves 1 Pund Rug af dens Afgrode. Til Gaar-
 den var saaet 3 Tdr. Rug og 4 Tdr. Byg og den
 kunde dog d. N. svare i Landgilde 3 Tdr. Rug og
 8 Skpr. Byg. 1663 blev han g. m. Mette Ud. Børn:
 N., d. 1664, Fdd.: Præstefonen, P. Michelsen fra
 Slangerup og Morten Broch i Hjørlande; Anne, d.
 i Jan. 1666, Fdd.: Valgar Knudsen i Hjørlande;
 Ellen, d. i Juni 1668. † Septbr. 1680 † C. Nj.
 Tyde i Hjørlande, 67 Aar. **N. Sj. Tyde** er kom-
 men til Gaarden før sin Formands Død, hans Kone,
 Dorte Ud., var f. i Thyland. Børn: N., d. i Aug.
 1675, Fdd.: Grylles Bartstjær fra Slangerup; Ma-
 ren, d. 30—12—1677, Fdd.: Barnets Broder P.
 Tyde; † 1½ Aar; Maren, d. 9—5—1680, Fdd.:
 Mette Es., formodentlig hans Formands Enke, som
 maaske har haft Ophold paa Gaarden, † 10 Aar, hos
 sin Formynder N. Sj. paa Gadagergaard deri Byen.
 N. Sj. Tyde † Paaske Lørdag, d. 15—4—1682, 46 Aar,
 „af den ny Springsyge, efter paa 4de Aar at have
 laboreret af den sorte Feber“, begravet 2den Paaske-

dag. Hans Søn N. † 2 Dage efter ham. D. 3—7—f. N. blev hans Enke g. m. **Christoffer Nf.**, hans Eftermand paa Gaarden, som kom til den fra sin Tjeneſte hos N. Jf. paa Damgaarden i Sperreſtrup. Børn: Anne, d. 11—2—1683. Aaret efter, d. 8. Okt. † Dorte Dd. i Børnsnød uden at blive forløst, 37 Aar. Kort efter blev Christoffer Nf. igjen g. m. Torben Nf. Datter fra Snodstrup. Børn: N., d. 29—8—1686, Fdd.: Bent Bryde, Vente Knud Pf. i Hjørlande og L. Pf. fra Sundbylille; A., d. 24—6—1688. Fdd.: Gjørild Ngel Skovriders og Hånd. N. Pf. Tugls Kone Margrete i Hjørlande; Anna, d. 21—9—1690, Fdd.: Konens Broder Torben Nf. fra Snodstrup, Sidse Andreſis og Ellen Poul Nf. fra Hjørlande; Dorte, d. 12—11—1693, Fdd.: Kirſten C. Hf. Brodis. Fra 1687 eller 1688 havde **Christoffer Nf.** Gaarden ſammen med **H. Zachariasen** og 1700 havde ſidſtnævnte den alene, fra 1702 til 1714 eller 1716 havde denne den ſammen med **A. Simonsen** paa Selvlyſt, og fra 1716 havde H. Zachariasen den ene, til han d. 20—3—1721 aſttod den til ſin Søn **Zacharias Hf.**, hvis Bedſtefader og Navne var Hånd. i Hjørlande og dennes Kone Gundel Dd. var Jorde-moder der i Byen. H. Zachariasen, f. 1657, 1683 g. m. Vente Ad. Børn: D., d. 12—10—1684, † 4 Ug. gl. af Smaafopper; Zacharias, d. 10—6—1688, † af Forſtrækkelse og hidſig Feber ¼ Aar gl.; Zacharias, d. 15—12—1689; Maren, d. i Dec. 1691, 24—6—1716 g. m. H. Haagensen paa Sorisgaard der i Byen. A., d. 17—11—1695, † 18 Ug.

gl. A., d. i Juli 1698 — her kaldes Faderen Kirkebonden; Guudel, d. 12—3—1702.

1700 var Gaardens Mandfjøn: Manden H. Zachariasen, hans to Sønner Zacharias og A., Jndf. Torvgen Frederiksen, 74 Mar; 1718 havde Gaarden 2 Tdr. Hartk., 19 Fag Hus — den laa for Udskiftningen nord for og op til Kirkegaardsmuren —, dens Besætning var 4 Heste, 2 Køer og 8 Saar; dens aarlige Udsæd var 2 Tdr. Rug, 1½ Tde. Byg, 1 Tde. Havre; den havde Græsning til 2 Heste og 4 Køer; dens Høslæt gav aarlig 2 Læs godt Hø; dens Skovfjeldshartk. var 2 Alb. og den havde maadeligt Torvesfær; til Rytterhold ydede den aarlig 8 Rd. og 18 Lpd. Halm. Torvhen havde den ydet i Vandgilde til Kirken 4 Tdr. Byg.

D. 26—11—1718 blev Ungf. og Grmd. i Kirkegaarden Zacharias Hf. — Formandens Søn — g. m. Karen Gudmandsdatter, som tjente hos Claus Ebbe- sen i Hillerød. Vorn: Karen, d. 18—5—1719; P., d. 26—10—1721. D. A., d. 20. Marts, fæstede han denne sin Faders Gaard, som da havde 22 Fag Hus. Vente, d. 9—1—1724, Fdd.: Præst Mg. Muses Kone i Stenløse, Student Johan Otto Høstved i Kratmøllen, N. P. og Søren N. i Hjortlunde, † i April 1726. Faderen og han havde nogen Tid haft Gaarden Soris med, men d. 25—5—1725 afstod han Lærkenfryd til sin Svoger N. Mortensen fra Skjenkelsø, som i Oktbr. f. A. giftede sig med hans Søster, H. Haagensens Enke, og fæstede Gaarden for 2 Rd. med 19 Fag Hus, Bogn, Plov og Harve. Zacharias Hf. blev saa paa Soris. N. Mortensens Vorn:

Morten, d. 24—2—1726, Fdd.: S. Mortensen fra Mhynderup og Mogens Svendsens Kone fra Skjenkelsø; † i Novbr. 1727; Kirsten, d. 22—8—1728; Bente, d. 3—9—1730. Fdd.: Helene Pd. fra Mhynderup og S. Herluffen i Hjørlande. 1732 blev M. Mortensen dømt fra Gaarden, blev Inds. i Hjørlande, hvor hans Kone † i Marts 1749 og han i Jan. 1764, 92 Aar. Efter ham fæstede **M. Poulsen** den, 1734 afstod han den igjen til **M. Ds.**, som synes at være en Son af Hsmd. D. Ns. i Hjørlande, hvis Hus han fæstede 1733 for 2 Mk., men afstod det, da han fik Lærkenryd, til J. Gudmandsen, som fæstede det for 1 Rd. Ungf. M. Ds. var den 24—10—1731 bleven g. m. Margrete Pd. fra Sofum, som da tjente i Hjørlande Præstegaard. Børn: Kirsten, d. i Jan. 1733; L., d. 17—4—1735, Fdd.: Præstefonen og B. Ds. fra Veyø; † saa Dage gl. 3 Septbr. 1739 † hans Konemoder, Maren Villumsdatter fra Sofum, hos dem. Hvorkænge M. Ds. blev ved Gaarden og hvad Aar hans Eftermand, **S. Herluffen**, kom til den, vides ikke; denne havde den 1756 og havde tjent som ung Karl i Hjørlande, senere hos gamle L. Ds. paa Damgaarden, hvorfra han i Oktbr. 1743 blev g. m. Maren Pd., som ogsaa tjente der paa Gaarden. 1744 boede de i Skjenkelsø og 1746 i Sperrestrup. Børn: Margrete, d. 24—4—1744; † 5 Dg. gl.; L. — † 4 Dg. gl. — og Margrete, d. 3—4—1746, i Dec. 1765 g. m. **A. Jørgensen**, Jørgen Ps. Son i Lvinderup, som fik Gaarden med hende. S. Herluffen † i Jan. 1770, 60 Aar og hans Kone i Dec.

1780, 70 Mar. A. Tørgensens Børn: Karen, d. 29—12—1771; Anne, d. 27—11—1774. J. Jan. 1775 † A. Tørgensen og i Dec. f. A. giftede hans Enke sig igjen med **J. Mogensen**, Broder til Svend Mf. paa Ellisgaard i Hagerup, f. i Store Korbæk 1739, hvor hans Fader M. Svendsen — Svend Skræders Son i Stjengkelsø — var Grmd. Børn: A., d. i Foraaret 1777; Mogens, d. 14—2—1779; H., d. i Jan. 1782, † 14 Dage gl.; Karen, d. 30—7—1786; † 5 Ug. gl.; H., d. 31—8—1789, og 23—11—1819 g. m. Birte, Datter af Hæmd. J. Mf. i Gandløse. Han mistede sit ene Ben, maatte derfor bruge Træben, † som Klokker i Hjørlande; hans Son J. Hf. fik Hus og Klokkertjenesten efter ham. J. Mf. † i Novbr. 1793 og hans Enke blev tredie Gang, d. 11—4—1794, g. m. Ungf. A. Jf. i Hjørlande, som var f. i Lystrup 1760. Hun † 1820, og han d. 13—7—1821 igjen, 61 Aar, g. m. Tingmand, som boede i den forrige Degnebolig ved Kirkebækken, R. Jf. Enke Ellen, Datter af Simon Mf. paa Bjørnsholm. A. Jf. solgte Gaarden 1823 for 1100 Rd. til **Drevits Critsen** fra Brogaard, og flyttede til fornævnte gamle Degnebolig. D. 11—1—1823 blev Drevits g. m. Mette Kirstine Pd., Datter af gl. P. Svendsen paa Bygaard i Sperrestrup.

Nr. 8, Gadagergaard.

P. Mf. synes at være kommen fra Uggeløse og i Septbr. 1649 at være bleven g. m. Johanne Gundersens datter i Hjørlande, som er † efter kort Tids Forløb, og han igjen g. m. Sidse Pd. 1652 var han Hæmd.

i Hjørlande og d. A. døbtes hans Søn A., Fdd.: H. P. Kone Margrete, C. Hf. og Haagen Mf. Birgitte, d. 1656, Fdd.: P. Holst og H. Lf. i Hjørlande; P., d. i Jan. 1660, Fdd.: J. Jør. og Kone Kirsten, H. Lf., Anne Cf. og Anne Brydes, alle i Hjørlande; Jnger, d. i Septbr. 1663, Fdd.: Substitut Frans Mf. Kone Maren og Datter Kirsten; J., d. i Foraaret 1667, Fdd.: Morten Broch og N. Bryde i Hjørlande. Skjondt Gaarden dengang laa nærmest Landevejen, var den bleven uskadt i Krigen 1658 og 59, havde 1660 faaet faaet 3 Tdr. Rug og 3 Tdr. Byg og kunde d. A. yde i Landgilde 17½ Skp. Rug og 12 Skpr. Byg. 1664 havde den 7 Tdr. 4 Skpr. Hartk., svarede i Landgilde 18 Skpr. Rug, 18 Skpr. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Lam og 2 Høns; til Skat var den beregnet efter 1 Tde. 1 Ott.; dens aarlige Udsæd var 8 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre og dens Høavl gav 4 Læs.

P. Mf. † i April 1676, 61 Aar, og hans Enke, Sidse Pd. † af „den ny Justfuge“, 7—8—1684, 58 Aar, og blev begravet d. 8. Aug. Hsmd. P. A. Fugl havde nu nogen Tid Gaarden, men 1685 var han igjen kommen fra den og var Indf. i Hjørlande. Der førstnævntes Søn A. P. blev paa Hjørlandegaard hos Sognefoged P. Cf. 1682 g. m. Sidse Pd. Børn: Anna, d. — inden deres Egteforening — i Oktbr. 1681, Fdd.: Margrete L. Christoffersen, Anna P. Lf., og P. Jhdes Enke Bodil, alle i Hjørlande. D. A. kom han til Gaarden, som 1686 fik af nyt Hartk. 9 Tdr. 1 Skp. 2 Fjbf. 2 Alb.; f. A. nedfattes det

dog igjen til 6 Tdr. 4 Skp. 3 Tjdf.; 1696 blev deres Landgilde ogsaa nedsat til 4 Skpr. Rug, 1 Lam og 2 Høns. P., d. 9—3—1688, Fdd.: Bodil Jeppe Cf. paa Korshøjgaard og Fogdens Datter Anne, begge i Hjørlande; N., d. 17—7—1690, Fdd.: Jeppe Cf., J. Pj. — BARNETS FARBRØDER —, som tjente paa Selvslyst hos V. Christoffersen, N. fik 1715 Dildalgaard. 1700 var Gaardens Mandkjon: Manden, hans to Sønner P. og N. og en Tjenestedreng P. 17 Mar. 1704 blev N. Pj. Underfoged efter A. Nj. paa Brogaard, fra 1711—1716 havde han Gaarden sammen med sin Søn N. Nj. og Præsten Dviist havde 1 Tde. 3 Skpr. 1 Tjdf. Hartk. af Gaardens Jorder; efterat hans Søn var flyttet til Dildal, havde han Gaarden nogle Aar sammen med **H. Poulsen**; fra 1718 havde han den alene til sin Død. D. N. havde Gaarden af sit Hartk. kun 5 Tdr. 1 Skp. 2 Tjdf., alle dens Bygninger var 40 Fag Hus, hvorpaa var udsat for 6 Rd.; den havde Græsning til 8 Heste og 8 Koer; dens Høavl gav 6 Læs godt og 3 Læs slet Hø; dens Skovskyldehartk. var 1 Tjdf. 2 Alb. og til Rytterhold ydede den 26 Rd., 2 Læs 11 Lpd. og 5 Pd. Halm. Underfoged A. Pj. † i April 1733 og høns Kone i Maj Aaret efter, 74 Mar 7 Rd. Samme Aar A. Pj. døde, fæstede **Søren Christoffersen** Gaarden med dens fulde Hartk., 6 Tdr. 4 Skpr. 3 Tjdf. Han var fra Store Nørbæk og 26 Mar, da han kom til Gaarden og hans Kone Karen var 27 Mar. Børn: C., d. 22—4—1734, Fdd.: Mandens Brodre P. og Ungf. Jørgen Christoffersen; Christoffer, d. 12—2—1735; Anna,

d. 5—10—1738. 1740 var han bleven Hsmd. i Hjør-
 lunde, hvor han † 1770, og da havde **N. Jørgensen**
 Gaarden. Han var f. 1708 og synes at være en Son
 af Jørgen Sørensen i Jordhøj. Børn: Anne, d.
 14—8—1740, Fdd.: Degn Falchs Kone Conradine i
 Hjørlande og Soren Jørgensen fra Jordhøj, † i Sept.
 f. A.; Anne, d. 27—8—1741, Fdd.: Præst Tullés
 Søster i Hjørlande, Mg. Schulz, Hører ved Frederiks-
 borg Latinskole, Mag. H. Møssin og Deguens Datter
 Mette Marie Falch i Hjørlande. Den 14. Jan. 1765
 g. m. Grmd. J. Jf. paa Allingebjerggaard i Skjenslø;
 Jørgen, d. 21—7—1743 — Faderens Estermand
 paa Gaarden —; Sidse, d. 11—10—1745 og 1782
 nok g. m. Smed Morten Lf. i Hjørlande; Vente,
 d. 2—3—1748, † nogle Dage gl. Hans første Kone
 Karen † i Febr. 1749 og i Juni f. A. blev han igjen
 g. m. Kirsten Ld. af Hjørlande. Børn: Dorte, d.
 6—6—1749; Soren, d. 12—12—1751, fik senere
 Steenbjerggaard i Jordhøj, som laa lidt vest for Høj-
 agergaard, under hvilken dens Jorder er lagt; hans
 Datter blev g. m. **Thomas Rugaard** i Slangerup,
 som 1811 fik Gaarden efter ham og drev den tillige
 med sin Kjobmandsforretning i Slangerup. Tvillin-
 gerne N. og Vente, d. 21—4—1754, Fdd.: Præste-
 og Degnekonen, deres Nabo D. Christoffersen paa Dil-
 dal og A. Cf. fra Uvelse, N. † 6 Ug. gl.; Birte
 — hans tiende og sidste Børn —, d. 13—7—1855,
 Fdd.: Tingmand Henrik Bf. og Jørgen Bf., begge i
 Hjørlande. Imellem 1755 og 1767 brændte Gaarden
 og antændte Dildal, som ogsaa gif op i Querne. Gaar-

dene vare, som saa mange Gaarde før Udfgiftningen, sammenbyggede saaledes — **812** — at de tilfammen havde 7 Længer og Mellemlængen gjorde Skjel imellem dem. En Morgen længe før Dag hørte de paa Dildal, at der var saa megen Uro inde paa Gadager og D. Christoffersen sagde til sin Kone: „de bage nok derinde?“ „Nej,“ sagde hun, „de bagte i overgaars,“ og fort efter ompændte Luerne begge Gaardene, hvorved de paa Dildal tabte mest, da de sad i gode Kaar, hvorimod det var meget fattigt for N. Jørgensen. 3 April 1768 døde hans Kone Kirsten, 51 Aar. D. N. eller 1767 fik hans Søn **Jørgen Ns.** Gaarden. Han var den sidste Fæster og den første Ejer af Gaarden, som ved Udfgiftningen 1784, blev tillagt 92½ Tdr. Land. Han blev g. m. N. Ns. Datter Bodil paa Gaarden Humlehoj i Vexø; hendes Søster Elsebet var g. m. Sognefoged H. Ns. paa Gaarden Rudebjerg i Søsum. Børn: N., d. 4—3—1781, Fdd.: Foged N. Poulsen paa Tættehøjgaard i Jordhøj — blev Fadereus Eftermand —; H., d. 2—11—1783, Fdd.: fornævnte Foged og Kone og Barnets Farbroder Søren Ns. i Havn Mølle. 1813 blev han g. m. J. Ns. Datter Johanne paa Dildalgaard, som han fik med hende; Jnger, d. 22—1—1786, † i Oktbr. 1793.

To Søder, som gif omkring og handlede, havde Herberg hos Jørgen Ns. naar de kom her paa Egnen. Engang kom de til Gaarden, da han ikke var hjemme, og medens de vare der havde Konen noget at stytte ude i Haven, saa de vare i længere Tid ene i Stuen. Da Jørgen Ns. kom hjem, vare de rejste, og han saa

dem aldrig mere siden; men han savnede 600 Rd. i sit Gjemme, som han heller aldrig saa siden. Dette gav ham herefter en stærk Ubillie imod alle Tøder.

Da han engang i Følge med sin Gjenbo, H. Simonsen paa Bjørnsholmgaard, kjørte hjem fra Kjøbenhavn, vilde de styde Gjenvej over Farums Marker, men bleve stoppede af nogle Mænd derfra Byen, som tvang dem til at kjøre til Kroen og give $\frac{1}{2}$ Pot Brændevin; de kjørte da til Kroen og forlangte $\frac{1}{2}$ Pot Brændevin, den drak de selv, saa sagde Tørgen Nf.: „Nu har vi givet Brændevin, hvilket vi selv trængte til, trænger I til Brændevin, saa kan I gjøre ligesaa,“ og saa kjørte de to Hjørlande Mænd uhindret hjemad, da de nu vare paa den lovlige Vej. Hans Søn og Eftermand paa Gaarden, N. Tørgensen, forvred som Varn sit ene Hofteled, hvilket man for sent søgte Lægehjælp til, hvorfor han blev halt i hele sit Liv. Han blev d. 27—11—1811 g. m. Tørgen Ld. fra Sundbylille.

En Afstaaelses- og Undertags-Kontrakt er følgende:

„Fortegnelse over det Gaardmænd Tørgen Nf. i Hjørlande skal have i Undertag ved sin Gaards Afstaaelse til sin Søn N. Tørgensen:

1) Opbygget til min fri Beboelse saalænge jeg lever, i den Hauge Østen for Gaarden 6 Fag Stuehus forsvarligt indrettet med Loft, Vinduer, Døre og Skorsteen, som af Gaardens Ejer Arkelig holdes Bedlige; op til samme Huus forbeholder jeg mig en Haugeplads paa $\frac{1}{2}$ Skp. Land,

2) leverer Gaardens Ejer mig Arkelig, inden hvert

Nars Sædehøst 25 Læs Torv beregnet til 4 Mk. Solv Læsjet og til hvert Nars første November 3 Tdr. Rug, 3 Tdr. Byg, 2 Tdr. Malt, 2 Skpr. Urter, 1 Tædt Sviin til 8 Lpd. naar det er Slagtet og Keengjort, 4re fede Giæs, 1 Lpd. Smør, 1 Lpd. Ost, en Koe og fire Faar fodret og Græsjet blandt Gaardens Aræature samt 2 Skjorter og 20 rd. Solv i Penge Aarlig.

3) Forbeholder jeg mig fra Gaarden, en iern Bilæger Raffelovn, 1 Bord, en Bænk, 2de Stole, et fyre Skab, en Klædekiste 1—8te Dags Stueuhr, en Koberkjedel paa 2de Spande Vand, 2de smaa Brykkerkar, en Dreballie, en Spand, en Øljerding, et Planker, et Sengested med Blaaternet linned Omhæng, en Blaastribet olmerdugs Overdyne, en blaastribet linned Underdyne, en Graastribet Ditto, 2de Blaastribede linnede Hovedpuder, 2de Trækkepuder med Vaar, 3de par Blaastrigarns Lagener, et par Hørgarns Ditto.

Den acorderede Kjøbesum er 1000 Rd. Sedler og Teg, som skal tilfalde min Søn fem umyndige Børn, hvoraf de 500 Rd. udbetales til 11te Juni Termin 1824 og Renterne af samme tilfalde Børnene fra Udstedelsens Dato; de øvrige 500 Rd. staa rentefrit i Gaarden til Børnene hver især har fyldt det 18de Aar,

Søren Nielsen	200 Rd.	Sedler
Jørgen Nf.	200	" "
L. Nf.	200	" "
Jørgen Rd.	200	" "
Bodil Rd.	200	" "
	<hr/>	
	1000 Rd.	Sedler.

Naar Borneene engang skal givtes udleveres til hver iser uden Betaling ny Sengkleeder til en Seng best. af 3 Dyner, 2 Hoved Puder, 2 Trækkepuder, 2 Par Lagener, nemlig 1 Par Hørlerreds og 1 Par Blaarlerreds Lagen, samt Omhæng, en forsvartlig Kiste, en Koe og 2 Stk. Faar.

Undertag 60 Rbd. er 300 Rbd.

Obligation	200	"
	<hr/>	
	500	Rbd. Solv."

N. Jørgensens Børn: Søren, f. 6—3—1812, † 6. April f. N.; Jønger, f. 21—5—1813, d. 13—4—1831 g. m. P. Hf. — † 1876 som Grmd. i Uvelse —, Son af Hsmd. H. Pj. i Hjorlund og Sonnesøn af Grmd. P. Hf. paa Holmegaard i Skjensfelse; Søren, f. 15—4—1815; Ane, f. til 9—5—1817, † 6—3—1818; Jørgen, f. 12—12—1818, 1843 g. m. unge P. Svendsens Datter Ane fra Bygaard i Sperrestrup og fik hendes Faders Afbgger=Sted paa Sperrestrup Mark; L., f. 15—7—1821, † 25—8—1825; Bodil, f. 12—8—1823, g. m. Afbg. Jørgen Pj. i Sperrestrup, nu i Karlebo. N. Jørgensens første Kone † 27—3—1825, han igjen d. 24—5—f. N. g. m. Sidse Ud., D. Pj. Steddatter paa Frodebjerggaard i Svedstrup. Børn: Maren, f. 8—8—1827, † 10—6—1830; L., f. 1831, g. m. N. Eskildsens Datter Abelone fra Hørup, Afbg. paa Uvelse Mark; U., f. 7—2—1833, † 31—7—f. N. Efter N. Jørgensens Død giftede hans Enke Sidse sig igjen med L. Sørensen fra Vester Manderup i Slange-
rup Sogn, Sonnesøn af U. Pj. paa Tjendal i Hjor-

lunde, en ualmindelig stor, stærk og godmodig Mand, der ved Tarvelighed, Flid og Dygtighed har skaffet sig gode Vilkaar paa Gaarden.

Nr. 9, Bjørnsholmgaard

har Navn efter en Bakke — ingen Holm, som er eller har været omflødt — vest for Gaarden. Bjørnsholm her og Bjørnekjær paa Maglebjergaards Mark i Skjenslø, minder om den længstforbundne Tid, da Bamfens ogsaa havde hjemme her paa Sjælland.

Bed 1646 var **J. Jørgensen** Fæster paa Gaarden. Han var født 1607 og hans Kone Kirsten 1608. Efter den ødelæggende Svenskerfrig 1658—59, var der efter Burdering 1660, ødelagt paa Gaardens Bygninger for 24 Rd., hvilke af Gaardens Besætning og Sæd blev erstattede med en brunhjelmet Stud til 10 Rd., 1 forthjelmet Ko til 9 Rd. og 5 Pund Rug til 5 Rd. 3 Gaardens Agre var der dog, i denne Ødelæggelses og Udplyndrings Tid, bleven faaet d. N. 1 Pund Rug — 18 gamle Skjepper — og 1½ Pund Byg — 6 Tdr. — og der kunde af Gaarden f. N. ydes i Landgilde 1 Pund Rug og 15 Skpr. Byg.

1664 havde Gaarden 8 Tdr. 4 Skpr. Hartk., det var en hel Gaard, dens aarlige Udsæd var 5 Tdr. Rug, 5 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre, dens Høavl gav 5 Læs — à 32 Lpd. — og den ydede til Landgilde 1 Pund Rug, 1 Pund Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns. 1686 var denne Ydelse af Gaarden 3 Tdr. 3 Skpr. 2 Fjdf. Rug, 4 Tdr. 1 Skp. Byg, 2 Tdr. 3 Fjdf. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns. 10 Aar senere var Landgilden nedsat til 1 Td. 4 Skp. Rug,

2 Tdr. 4 Skpr. Byg, 1 Td. 4 Skpr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns.

J. Jørgensen døde i April 1668 og hans Kone i Jan. 1679. De synes at have været blandt de anseeligere Folk i Sognet. Hans Eftermand paa Gaarden, Knud P., er ikke strax efter J. Jørgensens Død kommen til Gaarden, thi han boede i Skjenkelsø, inden han fik Gaarden, endnu i Novbr. 1680. Han var født 1645 og hans Kone Bente Ad. 1638, saa de vare ikke unge Folk, da de kom til Bjørnsholm. Børn: Karen, — født i Skjenkelsø —, d. 14—11—1680, i Juni 1700 g. m. A. Simonsen paa Gaarden Selvslyst; Maren, d. 19—2—1688 — da hendes Moder var 50 Aar —, 12—6—1712 g. m. H. M., som fik sin Faders N. P. Gaard, Hjorthøj i Sundbylille, der dengang havde ved 17 Tdr. Hartk. Aar 1700 var det hele Mandfjøn paa Gaarden: Manden, Knud P. og hans Karl Isak M. Knud P. Kone, Bente Ad., † 12—11—1717, 79¹/₂ Aar og han 1718, 73 Aar. D. A. havde Gaarden foruden sit eget Hartkorn, fra Gaarden Ejendal 3 Skpr. 2 Tjdf. og fra Gaarden Lærkenfryd 2 Skpr. 3 Tjdf.

Ved denne Tid havde Gaarden 46 Fag Hus, hvorpaa var udsat Brøstfældighed for 12 Hd.; dens Besætning var 7 Heste, 2 Stude*), 3 Køer og 5 Faar; dens aarlige Udsæd var 7 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den havde Græsning til 8 Heste og

*) Disse brugtes den Tid almindelig til Trækbrug, ofte i Spand sammen med Heste.

8 Røer; dens Høslæt gav 8 Læs godt og 6 Læs slet Hø; dens Skovstylds Hartk. var 2 Tjdf. og den havde maadeligt Tørveffjær. Til Rytterhold ydede den 28 Rd. 84 Sk., samt 2 Læs 16 Lpd. 15 $\frac{1}{2}$ Pd. Halm. Knud Pj. har havt god Magt over sin Drift, siden han — fra Gjendal og Lærkenfryd — har kunnet paatage sig at drive mere Jord end den, der hørte til Gaarden.

D. 10—3—1719 fæstede **A. Jørgensen** og **D. Jørgensen** — ogsaa kaldet Oluf Hugger — Gaarden efter afdøde Knud Pj., med 11 Tdr. 1 Skp. 3 Tjdf. Hartk. og 29 Fag Hus. D. Jørgensen boede i Hjør-
lunde baade før og efter han var Halvgaardmand og nævnes ogsaa som Hjulmand. Hans Børn med hans Kone Inger Willumsdatter: Ingeborg, d. 24—1—1717, † i April 1728; Maren, d. 7—8—1718, † som Børn; Maren, d. i Juli 1719, † 2 Dage gl.; Willum, d. 4—7—1723. Hans Kone Inger † i Novbr. 1733, 59 Aar 9 Mdr. 3 Ug. gl. D. 17—1—1734 blev han igjen g. m. Johanne Hd., Enke efter P. Pj. paa Ellisgaard i Hagerup og Datter af Hrmd. H. Pj. i Paastrup. D. Jørgensen † i Novbr. 1738, 61 Aar gl. Hvornaar han er kommen fra Gaarden vides ikke, men d. 9—9—1726 fæstede **H. Michelsen** den efter **D. Pj.** For de to sidste Tæstere maa det være gaaet tilbage, thi ved dette Tæstemaal havde Gaarden kun 5 Tdr. Hartk. og 24 Fag Hus. D. Pj. fæstede det halve Hus paa tre Fag i Hjør-
lunde, som C. H. afstod ham, for 1 Rd. Det ses flere Steder, at der oftere gaves Indfæstning af Husene end af Gaardene.

H. Michelsen † i Oktbr. 1727, 27 Aar gl. uden, som det synes, at have efterladt sig Kone eller Børn. D. 25—2—1728 fæstede **Sønne Pj.** Gaarden med 5 Tdr. 2 Skpr. Hartk. og 31 Fag Hus. Utsaa har H. Michelsen bygget 7 Fag. Sønne havde i mange Aar tjent Præsten Dvift der i Byen; hans Børn: Sidsel, d. 15—8—1728, Fdd.: Præstefonen, H. Ipsen fra Gadagergaard i Skjentelso, Bent Mogensen i Hjørlande og P. Simonson Skyt i Kratmøllen.

Simon M., f. paa Gaarden Selvlyst i Aug. 1707, d. 17—6—1736 g. m. Michel Hj. Datter Bodil i Paastrup og er vel ved sit Giftermaal kommen til Gaarden. Sønne synes d. 5—10—1737 at have fæstet det Hus paa 4 Fag, som A. Lj. sidst beboede. Simon M. Børn: A., d. 14—4—1737; d. 27—12—1772 g. m. J. Jf. Enke Ane Nd. paa Allingeberggaard i Skjentelso, hvilken Gaard han fik med hende; Michel, d. 8—3—1739, Fdd.: Præstefonen, H. Mj. Son A. fra Hjorthøjgaard i Sundbylille og Svend Lj. Kone Vente fra Søgaard i Hjørlande, † f. A.; Michel, d. 27—11—1740, 1779 eller 1780 g. m. Birte Ld. og fik Sandhøjgaard i Skjentelso. D. Jørgensen Huges Enke Johanne Hd. havde en Eng fra Gaarden til sin Aftægt, som A. Simonson ulovlig fratog hende 1741 og beholdt den i 2 Aar, hvorfor han efter Amtets Ordre af 5—4—1743 skulde pantes for den Skade, han herved havde tilføjet hende; Willum, d. 25—8—1742, † i Dec. 1757; H., d. 17—6—1745, Fdd.: Børnets Morbroder L. Michelsen i Hjørlande, 12—6—1785 g. m. Ingeborg Hd., H. Pj. Datter paa

Ellisgaard i Hagerup og blev Faderens Eftermand paa Gaarden; Kirsten, d. 14—9—1749, i Novbr. 1780 g. m. P. Vj., Søn af unge L. Vj. paa Birkebal, og blev Kone paa denne Gaard; Bente, d. 20—2—1752, i Okt. 1776 g. m. A. Vj. i Hjørlande; L., d. 15—12—1754, † 1760; Villum, d. 5—3—1759, † 1760; Ellen, d. 29—3—1761, 16—11—1787 g. m. sit Søskendebarn, Tingmand R. Vj. i Hjørlande.

Simon Vj. † i Dec. 1772 og hans Enke, Bodil Michelsdatter, i April 1785. Deres Søn, **Michel Simonsen**, havde Gaarden fra 1765 til han kom til Sandhøjgaard og saa sit **H. Simonsen** den. I hans Tid kom Kong Christian den 7de engang igjennem Hjørlande og talte ikke med andre i Byen end H. Simonsen. Dette fandt de andre Bymænd for uheldigt, fordi de ansaa Byen for at være mindre heldigt repræsenteret ligeoverfor Kongen af H. Simonsen, da de troede, at hin vilde bedømme alle Bymændene efter denne. Børn: Karen og Bole, d. 8—10—1786, Bole 9—11—1810 g. m. sit Søskendebarn L. Michelsen fra Sandhøj, de boede paa Gaarden, hvor han hængte sig 1817; og Karen 1817 g. m. Ungk. C. Vj. — 22 Aar — i Hjørlande; Kirsten, d. 6—1—1789, Fdd.: A. Vj. Kone fra Svedstrup, 17—1—1817 g. m. Enfem. J. Vj. i Hjørlande. H. Simonsens Kone Ingeborg † i Dec. 1790, han igjen g. m. Kirsten Nd., † i Novbr. 1809, 47 Aar og H. Simonsen † 9—2—1821. L. Michelsens Enke blev den 11—11—1818 g. m. hans Broder Wilhelm Vj. Hun skulde først været g. m. Ungk. N. Poulsen fra Gand-

løse, men hun „befinde sig“. Wilhelm Michelsen, som da fik Gaarden, blev efter Bodil Hd. Død igjen g. m. Birte fra Vadstrup. Efter hans Død ityrede hun Gaarden som Enke til sin Død 1854, da købte L. P. paa Ejendal den til sin Steddatter og hendes Mand N. J. for 18200 Rd.; 1857 folgte N. J. den igjen til A. J. fra Paastrup for 20000 Rd. og fik Ejendal. A. J. byttede Gaard med sin Søn J. A. og fik Selvslyst for Bjørnsholm. Jens Andersen flyttede Gaarden ud lidt Nord for, hvor den før laa og opbyggede den 1862, stor, smuk og velindrettet, og driver den med en Orden og Dygtighed, saa den er et Mynster for Landbrug af lignende Størrelse. Dens Areal er ogsaa bleven forøget med „Møllerlodden“, en 30 Tdr. Land, som før har hørt til Have Mølle.

Nr. 11, Stovgaard,

havde efter 1718 Nr. 10, hvilket Nummer Præstegaarden tidligere havde, men efter det nævnte Aar staar denne anført uden Nummer.

Salomon N., Søn af N. Salomonsen paa den forlængst nedlagde Gaard Nr. 9 i Sundbylille, boede endnu i Sundbylille 1660 og havde da voksne Børn. 1659 døde hans første Kone, Ane Nd., 52 Aar; han blev s. A. igjen g. m. Maren. Børn: N., f. i Sundbylille i Maj 1660, † i Septbr. 1666.

D. 16. Febr. 1664 var han ved denne Gaard, som synes før at have havt en P. Mortensen til Fæster, men har nok staaet øde siden Krigen 1658. Den laa før Udskiftningen paa Pladsen nord for Kirkegaardsmuren, imellem Kirkebækken og Skolen, ved Siden af

Lærkenfryd. 1664 havde den 5 Tdr. 2½ Skpr. Hartf., ydede aarlig: i Skatteforn 1 Td. 1 Ott., i Landgilde 13 Skpr. Rug, 16 Skpr. Byg, 1 Td. Havre, 1 Gaas og 2 Høns; dens Udsæd var 6 Skpr. Rug, 6 Skpr. Byg og 2 Skpr. Havre, og dens Høavl gav 2 Læs Hø aarlig. Salomon Nf. Moder døde hos ham i Hjørslunde i Jan. 1670, 86 Aar, og han selv i Marts 1677, 76 Aar. **D. Pj.** var ved Gaarden 1686, da den fik nyt Hartf., 6 Tdr. 2 Skpr. 2 Fjdf. ½ Alb., som dog f. A. igjen blev nedsat til 5 Tdr. og 2 Fjdf. Aaret efter var der en ny Fæster paa Gaarden, **Mogens Svendsen**. Han synes at have været Hjulmand og boet i Sperrestrup før han kom til Gaarden. Børn: Bent, d. i Juli 1683; Inger, d. i Septbr. 1685 — begge f. i Sperrestrup —; N., d. i Juli 1688, Fdd.: Sidse A. Pj. paa Gadager og Kirsten D. Haagensens, begge i Hjørslunde. **N. Nf.** er kort efter kommen til Gaarden. 1696 fik han Frihed for Landgilde; 1697 stod han til Rest med et Aars Skat og ligeledes 1698. Børn: Karen, † i Maj 1697; Karen, d. i Febr. 1699, † 1703.

1687 var Gaardens Landgilde 2 Tdr. 1 Skp. 1 Pot Rug, 2 Tdr. 6 Skpr. Byg, 1 Td. 1 Fjdf. 1 Pot Havre, men 1696 blev det nedsat til det Halve. Aar 1700 var Gaardens samtlige Mandkjøn: Manden, N. Nf., 50 Aar, hans Sønner Michel 11 Aar og L. 8 Aar. D. 30. Marts d. A. blev han sat fra Gaarden, som „for hans Fattigdom og Armod ikke længere kan betroes ham“. Samme Dag fæstede Ungk. **Poul Nf.** den og fik Frihed for Afgifter, med Undtagelse af

Lodstifte, til den 1. Maj 1702. N. V. fæstede, eller fik, det Halve af L. Dreyers Hus i Hjørlande, som L. Dreyer „for Alderdoms Skyld ikke kunde beboe“; d. 21—4—1721 fæstede N. J. N. V. halve Hus paa 6 Fag og gav i Fæste 1 Rd. N. V. døde som Jndf. i Hjørlande 1727. Det var den almindelige Lod for gamle Mænd — især Gaardmænd — og Kvinder, naar de vare opslidte, at ende deres Liv i en ussel Braa som Jndfiddere. Husmændene havde det i denne Tid, og længe før og efter, bedre end Gaardmændene, hvilket bl. a. ses deraf, at der hderst sjældent gaves Jndfæstning af en Bondegaard, men Fæsteren oftest fik Afgiftsfrihed ved Modtagelsen af en Gaard, i et eller flere Aar, hvorimod der næsten altid her i Sognet, gaves Jndfæstning af Huse, fra 1 til 3 Rd. Poul M. blev gift, da han havde faaet Gaarden. Børn: P., d. 9—4—1702; Anne, d. 10—8—1704, Fdd.: Degnekonen og P. P. Søn H. fra Paastrup. 1706 og 1707 fik Poul M. igjen Afgiftsfrihed, men kunde dog ikke holde sig ved Gaarden længere end til 1712, da saa D. Andersen fik den med Afgiftsfrihed til 1. Jan. 1713. D. M. var 34 Aar og havde en Søn A. paa 9 Aar, da han kom til Gaarden.

1718 havde Gaarden, foruden sit eget Hartkorn 5 Tdr. 2 Tjdf., fra Gaarden Dildal 2 Tdr. 6 Skpr. 3 Tjdf. og fra Ringlebjerggaard i Sundbylille 3 Tjdf.; den havde 24 Fag Hus, hvorpaa var udsat for 6 Rd. Brøstfældighed; dens Besætning var 6 Heste, 2 Køer, 3 Ungkvæg og 8 Faar; dens Udsæd var 4 Tdr. Rug, 4 Tdr. Byg og 1 Td. Havre; den havde Græsning

til 5 Heste og 5 Røer; dens Høavl gav 4 Læs godt og 3 Læs slet Hø; dens Skovfjelds Hartk. var 1 Tjdf. 1 Alb. og den havde maadeligt Tørveffjær. Til Rytterhold ydede den 20 Rd. 24 Sk. og 1 Læs, 21 Lpd. og 9 Pd. Halm. Det er uvist, naar D. Af. kom fra Gaarden. **Sønne Pj.** paa Bjørnsholmgaard havde den efter ham til han 1735 afstod den til **H. Poulsen**. D. Af. blev Inds. i Hjørlande og † i Marts 1734, 56 Aar 3 Md. gl. † Dec. 1735 døde **H. Poulsens** Søn **H.**, $\frac{3}{4}$ Aar. **H. Poulsen** var allerede kommen fra Gaarden 1740, da **P. Zachariasen**, Søn af Zacharias Hs. paa Sørizgaard, d. A. kom til den og d. 27—11—1740 blev g. m. Grmd. paa Dildal, N. Af. Datter Margrete. Han havde Gaarden til sin Død. Børn: **J.**, d. 22—1—1741, Fdd.: **J. Af.** Kone, Zacharias Hs. og Fogeden Erik Af., alle i Hjørlande, † paa Gaarden hos sin Stedfader i Jan. 1787; **A.**, d. 16—12—1742; **Jnger**, d. 10—10—1751. † Maj 1758 døde **P. Zachariasen** lidt over 37 $\frac{1}{2}$ Aar og i Dec. f. A. blev hans Enke igjen g. m. Ungk. **P. Pj.** fra Stenløse, som da fik Gaarden. Børn: **Anne**, d. 9—4—1761, Fdd.: **C. Pj.**, **C. Af.** og **L. Erikson**, alle i Hjørlande. Hun blev i April 1786 g. m. **Johannes Af.**, som 1781 tjente i Præstegaarden og ved sit Giftermaal havde Ophold i Skjenkelfø. Hans Kones Fader, som var Gaardens sidste Fæster, og nu ejede den, afstod den til ham. **Johannes Af.** Børn: **Karen**, d. 25—6—1786; **Bodil**, d. 25—2—1788; **N.**, d. 14—10—1789; **Margrete**, f. 1798, 23—7—1819 g. m. sin Faders Eftermand paa Gaarden,

H. H., Søn af H. Hassen i Udesundby; han var da kun 18 Aar. Johannes Nf. Yngste, Bodil, d. 6—1—1801. Medens H. H. havde Gaarden brændte den og han folgte den til H. Pj. fra Uggeløse, som igjen folgte den til **P. H.**, Søn af forhen Kjøbmand Jf. — „Tyden“ — paa nuværende Bager Lebahns Sted i Slangerup. 1827 kjøbte **P. Df.** den for 1100 Rd. Han var Søn af D. Df. paa Korshøjgaard, hvor han var født d. 6—7—1802, og blev g. m. L. Hf. Datter paa den østre Halvgaard, Sandhøjgaard, i Skjentelso. P. Df. var en god Mand og i sine kraftige Aar en flittig og dygtig Landmand. Hans Datter, Stine Pd., blev 1858 g. m. den bekendte Musiker fra Uvelse, **A. Jacobsen**, som nu har Gaarden.

Nr. 12, **Dildalgaard**,

laa før Udfikstningen østen for de to Huse, der ligge øst for Kirkegaardsmuren, og var i tidligere Tid sammenbygget med Gadagergaard, som laa vest for den i Byen. Da den udflyttedes, fik den Navn efter Ageren, den blev bygget paa. Den første Fæster paa Gaarden, man kjender, var **Morten Zeusen Broch** — ogsaa kaldet Brocher eller Brocher —; hans Kone hed nok Kirsten Ed., hun døde i Febr. 1647. Børn: J., d. i Juli 1646, Fdd.: Jørgen Jf. Broch i Skjentelso og Kirsten Larsens i Hagerup, † s. A. 3 April 1650 døde P. Clausen i Hjørlande, 49 Aar, og samme Maaned blev hans Enke Margrete g. m. Morten Jf. Broch, som synes at have faaet Gaarden med hende; alt tyder paa, at hendes første Mand's Naar har været meget gode. Børn: G., d. i Aug. 1650, † i Oktbr.

1654, f. A. døde ogsaa hans Søstersøn D. Michelsen, 17 Mar, hos ham. Hans anden Kone Margrete døde ved 1658. Gaardens Bygninger omtales ikke blandt de i Byen, der havde taget Skade i Krigen 1658, og 1660 var der hverken saadet Rug eller Havre i dens Agre, men 3 Tdr. Byg, og d. A. ydede den i Landgilde 16 Skpr. Byg. 1661 blev M. J. Broch tredie Gang g. m. sin Tjenestepige, Maren Pd. af Hjørlande. Børn: J., d. i Juni 1662, Fdd.: Substitut Frans Nf. Datter Bodil og Kratmøllerens Kone Maren; P., d. i Aug. 1664, Fdd.: P. Møller i Kratmøllen, L. Fransén i Hagerup og Birgitte Brochs i Skjenkelsø; Sorgen, d. i Foraaret 1667, Fdd.: Anna Brydens og Kirsten Esbjørns, han fik senere Korshøjgaard i Hjørlande; S., d. i Foraaret 1669, fik senere Allingebjerggaard i Skjenkelsø; Søren, d. i Foraaret 1674.

1664 var denne Gaards aarlige Udsæd: 4½ Td. Rug, 4½ Td. Byg og 2 Tdr. Havre; dens Høavl gav 5 Læs Hø; den havde 8 Tdr. 4 Skpr. Hartk. og svarede i Landgilde 1 Pund Rug, 1 Pund Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gæs og 2 Høns.

M. J. Broch døde i Jan. 1675. Gaarden synes at have staaet øde noget før hans Død og havde nu den Banfjæbne, med korte Afbrydelser, i hvilke den havde flere Fæstere, som dog ikke kunde holde sig ved den, at staa øde i 40 Aar indtil 1715, da N. Nf. fik den og han og hans Eftermand D. Christofferén, bragte det til en efter de Tider mere end almindelig Velstand. Noget før 1684 havde R. Pj. Broch den, men d. A. var han Hsmd. og døde 1685, saa fik D. Pj.

den, men 1687 var den igjen øde og dens Jord brugtes af Møller J. P. i Kratmøllen „for en vis aarlig Penge“. Ved den ny Matrifel 1686 blev dens Hartf. sat til 9 Tdr. 5 Skpr. 3 Fjdf. og 1 Alb., som s. A. igjen blev nedsat til 7 Tdr. 1 Skp. 1 Fjdf., og 1687 var dens Landgilde Sædafgift 3 Tdr. 3 Skpr. 2 Fjdf. Rug, 4 Tdr. 1 Skp. Byg og 2 Tdr. 3 Fjdf. Havre. 1688 havde **D. Haagensen** den en kort Tid, men 1696 brugtes dens Jord igjen af Kratmølleren og 1699 havde Skovrideren den i Brug, 1702 havde **D. Jørgensen** den, 1703 var den øde til 1705, da **D. P.** fik den, han havde den ikke et Aar, saa brugte Skovrideren den til 1715 for 20 Sletdalere aarlig, da **N. A.** og **P. J.** fik den afgiftsfri i de første 3 Aar. **N. A.** var en Søn af **A. P.** paa Gadagergaard i Hjørlande og født der i Juli 1690. Han giftede sig med Gertrud Jørgensdatter, som † i Jan. 1717, 28 Aar 6 Mdr. og 8 Dage gl.; kort efter blev han igjen g. m. Jnger Hb. Børn: **H.**, d. 13—2—1718, Fdd.: Præstekonen og Mandens Broder **P. A.** paa Hæspeholmgaard i Sundbylille, † i Juni s. A.; **Margrete**, d. 14—5—1719, den første Pige der blev confirmeret i Hjørlande, da hun stod øverst den første Gang — 1736 — her, som over hele Landet, holdtes Confirmation; hun blev 1740 g. m. **P. Zachariasen** paa Skovgaard; **H.**, d. 2—4—1721, og i Juli 1758 g. m. **Ellen Jb.** i Paastrup; **P.**, d. 2—7—1724, Fdd.: Præstekonen, Skoleholder **Johan Otto Holsted** og **Margrete Jørgen Didrikfens** i Kratmøllen, † i Juli 1744; **Kirsten**, d. 5—5—1727, i Maj

1751 g. m. Ungf. V. Df. i Qvinderup; A., d. 12—6—1729. Efter endnu at have født 3 dødsfødte Børn, døde hans anden Kone i April 1740, 50 Aar.

1718 havde Gaarden foruden sit eget Hartk. — 7 Tdr. 1 Skp. 1 Fjdf. — fra Korshøjgaard 5 Skpr. 1 Fjdf. og fra Hjorthøjgaard i Sundbylille 2 Alb., dens Skovskylde Hartk. var 2 Fjdf.; den havde 21 Fag godt Hus, som formodentlig N. Af. har opbygget i de 3 Aar, han nu havde været ved Gaarden, thi den har vel været ganske nedfalden, da han modtog den. Dens Besætning var 8 Heste, 2 Stude, 4 Køer og 8 Faar; en meget god Besætning paa de Tider, som ogsaa viser, at N. Af. har været en driftig Mand, da det er sandsynligt, at der aldeles ingen Besætning var, da han modtog den øde Gaard; dens Udsæd var 7 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den havde Græsning til 8 Heste og 8 Køer; dens Høslæt gav 6 Læs godt og 3 Læs slet Hø, og til Rytterhold ydede den 28 Rd. 60 Sk. og 4 Læs 16 Lpd. 6½ Pd. Palm.

D. 19—3—1741 blev N. Af. tredie Gang g. m. den 26aarige Pige Johanne Svendsdatter, som tjente hos Fogeden Erik Af. paa Hjørundegaard. Børn: Svend, d. 22—10—1741, Fdd.: Degnekonen og N. Svendsen i Hjørunde, † i Dec. 1742; Svend, d. 27—10—1743, Fdd.: Skoleholderens Kone Berete, Bent Pj. og Søren Pj. fra Hørup og H. Mdsf. fra Græse; denne Svend Af. fik Mittebjerggaard i Sundbylille; P., d. 11—2—1746, Fdd.: B. Pj., Søren Pj. fra Hørup og H. Af. fra Hagerup, † i April 1763. Søren, d. 22—3—1749, d. 16—1—1785

g. m. Grmd. N. Jf. Datter Inger fra Baastrup; han blev Stræder i Hjørlande og boede i Huset østen for Skolen; efter hans Død giftede hans Enke sig — d. 2—10—1789 — med Entemand P. Nf. paa Kjærgaard i Ølstykke. J., d. 10—10—1751, han fik Ringlebjerggaard i Sundbylille. 3 Febr. 1754 døde N. Nf., 1733 var han bleven Underfoged efter sin Fader paa Gadagergaard, var det til sin Død og gl. L. Nf. paa Selvblyst blev det efter ham. Da Sognet er saa stort, har det altid havt 2 Fogeder, først fra den ældste Tid en Over- og en Underfoged, og efter Overfoged L. Nf. Død paa Hjørlandegaard 1806 blev det delt i to Fogeddistrikter; herefter blev de to Fogeder fideordnede. D. 24. Juni, s. N. Nf. døde, giftede hans Enke sig igjen med Ungk. **D. Christoffersen** fra Sofum, deres Forlovere vare Michel Nf. og Thomas Nf., begge fra Sofum. Børn: Kirsten, d. 21—2—1756, † s. N.; Kirsten, d. 6—3—1757. Hun skal have været meget smuk og de store, brune Øjne og det sorte, frollede Haar, som pryder nogle af hendes Efterslægt, skal være en Arv efter hende. Efter Kongebrev og uden Trolovelse stod der et dobbelt Stuebrøllup paa Dildal d. 15—12—1785, idet den ovennævnte skjøne Kirsten blev viet til J. Nf., Søn af afdøde N. Jf. i Baastrup, der efter Faderens Død havde sit Hjem paa Ellisgaard i Hagerup, som hans Moders Forældre havde, og efter dem var hans Moster Kone der paa Gaarden. Det andet Brudepar var D. Christoffersens yngste Stedsøn J. Nf., som blev viet til Hsmd. fra Farum Rasmus Jensens Datter Kirsten, der var Plejebarn hos de to ugifte Sostende,

Bodil Id. og V. Is., paa Kinglebjerggaard i Sundbyhølle, og fik denne Gaard efter disse Søstende, af hvis Slægt hun var. Det første Par fik Gaarden Dildal. I Jan. 1769 var D. Christoffersens Kone Johanne Svendsdatter død, 63 Aar 6 Mdr. 4 Uger 3 Dage gl., og han døde i Febr. 1807, 77 Aar. Han flyttede Gaarden ud fra Byen ved Udskiftningen 1784, og var dens sidste Fæster og første Ejer. Ved Udskiftningen blev der tillagt Gaarden et Areal paa 82 $\frac{1}{2}$ Tønde Land. I. Nf. paa Dildals Børn: N., d. 8—10—1786, † Maret efter; Johanne, d. 29—11—1788, d. 2—7—1813 g. m. Jørgen Nf. Søn H. paa Gadagergaard der i Byen, som fik Dildal med hende; N., d. 21—4—1792, g. m. D. Poulsens Datter i Gandløse og fik hendes Faders Gaard. Deres Søn D. Nielsen fik Store Kro i Kongens Lyngby. Ved dens Brand 1876 blev hanjaa forbrændt ved Redningsforsøg, at han døde kort efter Branden. Tugeborg, d. 17—7—1794, † som Vorn. Medens H. Jørgensen havde Gaarden, brændte den igjen ved 1830. En af Gaardens Folk havde lagt sig i nogen Halm, for at sove til Middag med en tændt Pipe, og derved opkom Ilden. Ved denne Ildbrand bekræftedes det, at Fortvivelse giver Kræfter, idet Konen paa Gaarden, Johanne, alene slæbte en meget stor og stærkt jernbeslaaet Kiste, helt fuld af Linned, fra Stuen ud i Haven. H. Jørgensens Søn **Søren** fik Gaarden efter Faderen og giftede sig med Grmd., Sognefoged og Dbmd. D. Df. Datter Ellen fra Gaarden Øster Manderup i Slangerup Sogn. Søren Hf. døde af

Brytsthyge 1863 og hans ældste Søn **H. Sørensen** fik Gaarden efter ham.

Nr. 13, **Korshøjgaard.**

I de katolske Tider rejstes almindelig et Kors paa et Højdepunkt ved alfar Vej, især ved Korsveje, eller hvor flere Veje stødte sammen; en saadan Høj med Kors paa, fik da Navn af Korsvej. Man har flere Høje med dette Navn, f. Ex. en ved Vejen imellem Esbonderup og Søborg. Navnet paa denne Høj, der oprindelig vel har været en Gravhøj, som forlængst er bortført, tyder paa, at den Gulvej, der endnu findes Spor af paa Sorisgaards Mark, har gaaet forbi Gaarden mod Vest over Holmen og over det Bad over Snevingen imellem Skjenskelsø og Hagerup-Sø, som for en 50 Aar siden endnu kunde spores paa Malebælggaards Mark i Skjenskelsø og i omtrent 1858 saaes paa Afbg. J. P. Solod paa Snodstrup Mark, i sin oprindelige Skikkelse, da han tog Grønsbæren af og bortførte dets Sten, for at opdyrke Jorden. Over dette Bad synes Vejen at have gaaet mod Sydvest og Syd over den gamle Bærebros, som til ved 1636 endnu var omtrent midt imellem øvre og nedre Bærebros-Molle, da Grnd. H. N. i Svedstrup har fundet Spor af den paa sin Mark. Efter denne Korsvej fik Gaarden Navn, da den ved Udskiftningen flyttedes ud paa sin nuværende Plads S. D. for den nævnte Høj. Dens Plads i Byen var tæt vesten for Gaarden Selblyst, med hvilken den i Fortiden nok har været sammenbygget. **P. H. Jødde** — Syde — tjente hos J. Jørgensen paa Bjørnsholmgaard, da han i Aug. 1651

blev g. m. Birgitte Hd., der da tjente hos C. Af. paa Ellisgaard i Hagerup. Han var født 1612 og hun 1614. Ved denne Tid er han nok kommen til Gaarden, men i Krigen med Carl d. 10. er Gaarden bleven ødelagt. Da den saaledes blev ubeboelig, formodes han at være flyttet til Sørissgaard, som han havde endnu 1679 sammen med P. Hf. Viunge. P. V. havde ogsaa denne Gaard tilligemed Sørissgaard — se denne Gaard —. **Jep C.** „født i Gilstrup i Søborg Sogn“ 1653, blev d. 29—10—1682 g. m. P. Hf. Jydes Enke Bodil Pd. og fik saa Gaarden.

1664 var det en hel Gaard, med 8 Tdr. 4 Skpr. Hartk., dens aarlige Udsæd var 9 Skpr. Rug, 9 Skpr. Byg og 2 Skpr. Havre — en, selv for den Tid for lille, eller for lavt ansat, Udsæd. Dens Udbytte, efter Datidens ufuldkomne Avlsbrug, kunde jo gaa med til Landgilde — Sædhelsen —; dens Høavl gav aarlig 5 Læs Hø, og i Landgilde ydede den 1 Pund Rug, 1 Pund Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns. 1686, efter Ole Romers ny Matrikel for hele Landet, blev Gaardens ny Hartk. sat til 9 Tdr. 3 Skpr. 3 Fjdf. 1 Alb., som s. A. igjen blev nedsat til 6 Tdr. 7 Skpr. 1 Fjdf.; 1687 var dens Sædhelse i Landgilde: 3 Tdr. 3 Skpr. 2 Fjdf. Rug, 4 Tdr. 1 Skp. Byg, 2 Tdr. 3 Fjdf. Havre, men 1696 var denke Del af Landgilden kun 1 Td. Rug, 2 Tdr. 4 Skpr. Byg og 4 Skpr. Havre.

Jep C. og Bodils Børn: Karen, d. 28—11—1684; H., d. 10—1—1686, som senere fik Gaarden Gadager i Skjenkelsø, hvor man troede, at han kunde

here, fordi han ved Flid, Nøjsomhed og maasse nogen
 Snildhed (hvilken sidste Egenstøb var meget nyttig for
 Bonden dengang, da den hjalp ham til at sno sig fra
 sine mange, strenge og egennyttige Herrer uden aldeles
 at blive flaaet) arbejdede sig op til Velstand, uagtet
 han havde mange Børn. U., d. 14—10—1688, Fdd.:
 L. Christoffersen i Hjørlande og H. Nf., J. Hf. Sted-
 søn i Hagerup; U., d. i Septbr. 1692. D. 28—
 12—1693 døde Jep Uf. **H. Mortensen Broch**, Son
 af Morten J. Broch paa Dildal, blev 25—3—1694
 g. m. hans Enke Bodil Pd., og fik Gaarden i For-
 ening med sin Broder **Jørgen Mortensen Broch**, til
 han fik Allingebjerggaard i Skjenkelsø. Børn: Mor-
 ten, d. 4—11—1694. Fdd.: Degn Buchs Kone Re-
 gine, Grmd. N. Pj., Grmd. og Kirkeværge Christoffer
 Nf. og Underjoged A. Jf. Kone Sidse, alle i Hjør-
 lande, † kort efter; Morten, d. 28—6—1796.
 1699 fik H. Mortensen Broch Allingebjerggaard i
 Skjenkelsø, efter Jørgen Knudsen, og flyttede alt sit
 Gods med sig. Hans Broder Jørgen bliver alene
 Fæster her paa Gaarden og fordi hans Broder flytter
 sit Gods fra Gaarden, skal han have af Jørgen Knud-
 sens Gods paa Allingebjerggaard: 6 Væster, 3 Køer,
 1 Kvie, 6 Faar, 4 Svin og noget Indbohave, samt
 fritages for at betale Indfæstning af Korshøjgaard.
 D. 4—11—1698 blev Ungk. og Grmd. Jørgen Mor-
 tensen Broch g. m. Pigen Malene Nd., som da tjente
 hos L. Uf. paa Damgaarden i Sperrestrup. Børn:
 N., d. 5—12—1700, Fdd.: Gjørild Axel Skovriders
 og Bente Knud Petersens, begge i Hjørlande. Ved

Mandtallet d. A. var Manden, Jørgen, og denne hans Søn de eneste af Mandtjøn paa Gaarden. Maren, d. 9—9—1703; Morten, d. 9—5—1706; Karen, d. 1—6—1708, † kort efter; Tvillingerne J. og Karen, d. 21—8—1712 — J. † i Sundbylille i Oktober 1724 —. 1717 forlod Jørgen Gaarden, blev da Hsmd. og 1735 Indj. i Sundbylille. Efter ham kom **A. Jf. Skræder** til Gaarden; han blev d. 1—2—1711 g. m. H. Zachariasens Datter Karen paa „Kirkegaarden“ — nu Lærkensryd —. A. Skræder, som han kaldtes, boede fra sit Giftermaal i Hjørulunde og har formodentlig ernæret sig ved sit Haandværk til han fik Gaarden. Børn: Gundel, d. 1—5—1712, Fdd.: Præste- og Degnekonen i Hjørulunde, Dorte Martinsdt. og Bent Hyster fra Slangstrup; J., d. 28—3—1714, † i Jan. 1721; Kirsten, d. 26—9—1717, 1737 g. m. hans Eftermand paa Gaarden. 1718 var Gaardens eget Hartf. 6 Tdr. 7 Skpr. 1 Fjdf. og Fæsteren havde foruden dette 3 Skpr. 3 Fjdf. 2 Alb. fra Gaarden Nr. 3 i Jordhøj og 4 Skpr. fra Gaarden Nr. 4 i samme By. Den sandsynligste Forklaring over, at A. Jf. Skræder havde 2 Jordlodder i Jordhøj, synes at maatte være den, at han tidligere havde boet der og ikke har villet give disse fra sig. Korshøjgaard havde 1718 34 Fag Hus, hvorpaa var udsat Mangler for 16 Rd., den havde Græsning til 8 Heste og 8 Køer, dens Høslæt gav 5 Læs godt og 3 Læs slet Hø, dens Skovskyldehartf. var 1 Fjdf. 2 Alb., den havde maadeligt Torveffjær og ydede til Nytterhold 27 Rd. 60 Sk. og 2 Læs 14 Lpd. 2½

Pd. Halm. J., d. 23—5—1729 og † kort efter Daaben. D. 5—10—1737 fæstede A. Pj. Gaarden, som A. Skræder „oplod ham for sin Alderdom“ og d. 1—12—j. A. blev A. Pj. g. m. A. Skræders Datter Kirsten. Da han fæstede Gaarden, havde den 32 Fag Hus og af den svaredes aarlig i Landgilde 6 Rd. 87 Sk. Deres Børn: Bente, d. 21—9—1738; P., d. 20—3—1740, † i Juni j. A.; Maren, d. 2—7—1741 og hendes Moder Kirsten † i April 1742. Kort efter blev A. Pj. igjen g. m. Karen Ad., Børn: Kirsten, d. 8—9—1743, † kort efter; Anne, d. 24—5—1745, † j. A.; P., d. 23—10—1746; A., d. 2—11—1749, i Maj 1787 g. m. Grnd. P. Pj. Datter Inger paa Skovgaard; L., d. 9—7—1752, † i Dec. 1757; R., d. 5—1—1755, † i Novbr. j. A.; Kirsten, d. 22—1—1758, g. m. sin Faders Eftermand paa Gaarden. Da unge A. Pj. 1756 fik Ejendalgaard, blev Manden paa Korshøjgaard kaldt gamle A. Pj. Sidse, d. 7—5—1762. A. Pj. † i April 1777, 67 Aar 5 Mdr. og 3 Dage gl. Han synes at have været en Søn af P. Torbensen i Badstrup. D. Df. som i Septbr. 1778 ægtede A. Pj. Datter Kirsten, fik saa Gaarden. Børn: A., d. 22—11—1778, † i Juni 1783; H., d. 16—9—1781, A., d. 29—2—1784, Fdd.: A. Df. i Kratmøllen — nok den Broder til Manden, som fik Sorrisgaard —; Ane, d. 7—1—1787, † i Aug. 1790; Karen, d. 22—12—1788 og d. 6—6—1810 g. m. Ungk. P. Df. fra Uggeløse. J Jan. 1792 † D. Df. Kone Kirsten med sit dødfødte Barn og d. 16—10—

f. A. blev han igjen g. m. Ane Eriksdatter, som var født i Maarum Tinghuse, men opdraget hos sin Slægtning, Grnd. A. V. Kone Ane Margrete Dd. i Baastrup. Børn: Erik, d. 13—3—1793, dimitt. fra Jonstrup Seminarium 1815 med bedste Karakter, † i en høj Alder som Lærer ved Hellebæk Skole i Tistjeb Sogn; D., d. 26—9—1795 og d. 6—3—1822 g. m. P. Nf. Datter Dorte paa Gjersholmsgaard i Sundbylille. Han havde til sin Død Øster-Manderupgaard i Slangerup Sogn, var Sognefoged, Dannebrogsmænd og havde Tid efter anden mange Tillidsposter, som han røgtede med Omhu og Dygtighed; L., d. 16—4—1798 og d. 16—2—1821 g. m. Jøger Eriksdatter; P., d. 6—7—1802 og d. 7—4—1826 g. m. Birte Dd., Datter af L. Hf., som havde den halve Sandhøjgaard i Skjenkelsø; Kirsten, f. d. 10—5—1808 og d. 30—12—1826 g. m. Mads P. fra Græse, som fik Gaarden med hende. D. 22—1—1813 døde D. Df., 68 Aar. Han var Gaardens sidste Præster og blev dens Ejer. Efter Mads P. Død blev hans Enke Kirsten igjen g. m. P. P., Son af unge P. Svendsen paa Bygaard i Sperrestrup, som satte Gaarden i god Stand, var i mange Aar Sognefoged og var en god Stedfader for Mads P. Børn.

Nr. 14, **Selblyst.**

Efter 1718 havde den Nr. 14. Ligger endnu inde i Byen, N. for Bygaden og N. O. for Kirken.

P. Hf. var ved Gaarden 1646, hans Kone hed Margrete; men da der i denne Tid var tre Gaardmænd i Hjørlande, en i Hagerup og en i Baastrup

af dette Navn, saa er det vanskeligt at anføre hans Børn efter den Tids ufuldkomne Førelse af Kirkebøgerne, dog synes de at have været følgende: Bodil, d. i April 1646, Fdd.: J. Madsen, Bodil J. Hf. paa Hjørlundegaard og Ellen N. Knudsens, alle i Hjørlande; Margrete, d. 1—12—1648, Fdd.: M. Mf. og C. Hf. i Hjørlande, † 1658; Maren, d. i Juni 1652, Fdd.: Morten Jf Broch paa Dildalgaard, J. Jorgensen paa Bjørnsholm og Ellen M. Mf., alle i Hjørlande; Karen, d. i Foraaret 1655, Fdd.: M. Jf. Mf. Kone paa Dildal og Birgitte P. Jydes i Hjørlande, † 14 Uger gl.; Karen, d. i Aug. 1657, Fdd.: Gregorius og Kirsten Billums fra Maaløv, M. Jf. Broch og M. Mf. i Hjørlande. J Juni 1659 † P. Hf. Kone Margrete, 38 Aar gl., og i 1660 blev han igjen g. m. Anne Jorgensdatter. Børn: Kirsten, d. i Septbr. 1660, Fdd.: M. Jf. Broch paa Dildal, N. Bryde, C. Jyde og Birgitte P. Jydes, alle i Hjørlande; P., d. i Juni 1662, Fdd.: M. Jf. Broch, J. Mortensen og Karen H. Sj.

1664 havde Gaarden 8 Tdr. 4 Skpr. Hartk.; det var en hel Gaard, dens Udsæd var 10 Skpr. Rug, 10 Skpr. Byg, 3 Skpr. Havre — gamle Skjæpper, 6 til en Tonde — dens Høavl gav aarlig 5 Læs Hø, den ydede i Landgilde aarlig 1 Pund Rug, 1 Pund Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns.

J Dec. 1668 døde P. Hf., 58 Aar gl.

R. Christoffersen fik Gaarden efter ham og blev i Jan. 1669 g. m. Margrete Pd., som synes at være fornævnte P. Hf. Datter. Hun var f. 1648 og han

1640. Børn: P., d. i Marts 1672, † 1684, Fdd.: Karen Jorgens fra Uvelse; J., d. i Novbr. 1674, † 1680; Dorte, d. 22—7—1677, † i Jan. 1680; J., d. 22—3—1684; Dorte, d. 1—1—1688, Fdd.: Skovrideren's Kone Hjørild og Son C. Axelsen, Grnd. N. P., Dreiers Kone Magdalene — paa Sindshvile — og Præstens Søsterdatter Ane Margrete Torstensdatter, alle i Hjørlande. 1696 eller først i 1697 fik L. Christoffersen Lov til at flytte til P. Jorgensens eller P. Hf. Gaard — Loddegaard — i Uvelse, som da havde 12 Tdr. 7 Skpr. 1 Fjld. Hartf. 1686 blev denne Gaards Hartf. nedsat til 6 Tdr. 6 Skpr. 3 Fjld.

1697 d. 10. Marts fæstede **A. Simonsen** Gaarden. Han var nok fra Ølstykke, men havde i flere Aar tjent her paa Gaarden og paa Bjørnsholmgaard. Hans Søster Ane var 1695 bleven Gaardkone paa Birkefal. L. Christoffersen skal afstaa til denne ny Fæster 7 Bæster, 3 Køer, 1 Træstol, 1 Hønsstol, 1 Karstol, 2 gamle Gæs og 2 Pund og 12 Skjæpper Sæderug. Gaardens Brostfældighed er efter 4 Mænds Skjon sat til 68 Sletdalere. 3 Oktbr. j. A. blev A. Simonsen g. m. sin Naboes Sognefoged P. Jacobsens Datter Ellen paa Hjørlandegaard, som da var i sit sextende Aar og som døde i Marts 1700. Ved Mandtallet d. A. var Gaardens Mandkjon: A. Simonsen 30 Aar og hans Karl D. Lf. 20 Aar, og dog havde han, foruden Gaardens Avling, 3 Tdr. 6 Skpr. 3 Fjld. Hartf. fra Birkefalgaard.

3. A. blev han i Juni igjen g. m. Grnd. paa Bjørnsholmgaard Knud P. Datter Karen. Børn:

L., d. 5—5—1701, † s. A.; P., d. i Aug. 1702, † i Maj 1703; P., d. 20—3—1704 og d. 10—6—1731 g. m. Grnd. paa Vester Paastrup P. Pj. Enke Karen Hd. og fik denne Gaard med hende; Ellen, d. i Juni 1706, † i Juli s. A.; Simon, d. 7—8—1707 og d. 17—6—1736 g. m. Grnd. paa Øster Paastrup Michel Hf. Datter Bobil og fik Bjørnsholmgaard i Hjørlande; L., d. 17—11—1709, † i Septbr. 1710; Ellen, d. 20—9—1711, † nogle Dage gl.; J., d. 1—1—1713, † i Novbr. 1746; L., d. 29—9—1715 og d. 30—6—1737 g. m. Karen Michelsdatter, Datter af Michel Pj. — paa Magehojgaard? — i Vexo, og Datterdatter af gl. L. Lf. paa Damgaarden i Sperrestrup; Bente, d. 12—12—1717 og d. 4—10—1736 g. m. Evend Lf. paa Sogaard, Son af L. Lf. paa Damgaarden; Karen, d. 16—11—1721, † i Jan. 1722. Den 24—2—1706 fæstede N. Simonsen „de 4 Lodder Skjld“, som N. Lf. paa Skovgaard havde i Brug, „men ikke kunde skjldes af“, med Frihed i 1 Aar for Skat, Landgilde og Høveri. Disse Lodder havde 4 Tdr. Hartk. og 1718 havde han ikke længere de 3 Tdr. 6 Skpr. 3 Fjdf. Hartk. fra Birkedal. Gaarden havde saaledes 1718 10 Tdr. 6 Skpr. 3 Fjdf. Hartk., 50 Fag Hus, hvorpaa var udsat for 8 Rd. Drojtfældighed, dens Besætning bestod af 8 Heste, 4 Stude, 4 Køer, 4 Ungkvæg og 12 Faar, dens aarlige Udsæd var 10 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre, den havde Græsnings til 10 Heste og 10 Køer, dens Høslæt gav 8 Læs godt og 4 Læs slet Hø, den havde godt Torvestjær norden for Gaarden og nok det bedste nogen Gaard

havde i Hjørlande; til Rytterhold ydede den 43 Rd. 36 Sk. og 4 Læs 15 Lpd. 9 Pd. Halm.

N. Simonsen døde i Febr. 1737, 68 Aar. Allerede 1724, den 26. Septbr. fæstede hans Søn P. Gaarden, som Faderen afstod ham paa Grund af Alderdom og Svaghed, men 1730 fæstede denne P. Af. Vester Paastrup, og hans Broder L. Af. har vel saa styret Gaarden til han d. 5—10—1735 fæstede den med 54 Fag Hus og en Landgilbeafgift af aarlig 10 Rd. 81 Sk. L. Af., som kaldtes gamle Lars, til Forskjel fra L. Af. paa Birkedal, der gik under Navnet unge Lars, blev Underfoged efter N. Af. paa Dildalgaard 1754 og Overfoged efter D. Jf. paa Hjørlandegaard 1770. Han blev som forannævnt 1737 g. m. Karen Michelsdatter. Børn: A., d. 27—4—1738, i Novbr. 1764 g. m. N. Jf. Enke Bodil Pd. paa Øster Paastrup og fik med hende denne Gaard; Kirsten, d. 20—12—1739 og d. 19—4—1759 g. m. Student og Skoleholder i Søsum, Jens Tulle, Søn af forh. Præst i Hjørlande H. Jf. Tulle, og i Febr. 1801 død her i sin Faders Gaard som Enke; L., d. 22—6—1742, i Oktbr. 1770 g. m. D. Jf. Enke Bodil Jørgensdatter paa Hjørlandegaard og fik denne Gaard med hende; Anne, d. 3—5—1744, † i Oktbr. 1746; P., d. 4—9—1746, † i Dec. 1757; Morten, d. 13—10—1748, † 1757; Bodil, d. 20—2—1750, † i Febr. 1753; N., d. 8—7—1753 og d. 16—11—1787 g. m. sit Søstendebarn Ellen Simonsdatter paa Bjørns-holm, han blev Tingmand i Hjørlande og boede i Degneboligen ved Kirkebækken; Michel og hans Ewil-

lingbroder Mads, d. 15—2—1761, Mads † 3 Dage gl., Michel d. 5—12—1789 i Snobstrup Kirke viet til Enken Sidse Jørgensdatter og fik med hende Gaarden Gylndal i lille Korbæk; Elsebet, d. i Juni 1763, Fdd.: Skovrider Graners Kone, Sognefoged O. Nf. og Morten Pj. paa Sorisgaard, d. 30—1—1787 g. m. Schindler, som blev hendes Faders Eftermand paa Gaarden; Bodil, L. Nf. sextende og yngste Barn, d. i Febr. 1766, † i Septbr. f. A.

Grnd. og Sognefoged gamle L. Nf. dode her paa sin Fodegaard i Novbr. 1783, hans Enke Karen styrede da Gaarden til hendes Datter Elsebet 1787 blev gift med **N. Schindler**, som da overtog den. Han var enefste Barn af Provst og Sognepræst i Hjørlande, David Jendrik Schindler og født i Hjørlande Præstegaard i Febr. 1745; 1763 dimitteredes han fra Frederiksborg Skole til Kjøbenhavns Universitet, men studerede ikke videre, opholdt sig meget i Hjemmet og prædikede undertiden for Faderen. Engang stal han i sin Prædiken, ved at faae Dje paa sin elskede Elsebet, være kommen saameget fra Koncepterne, at Prædikenen fik en brat Ende. Faderen var meget imod sin Sønns Forbindelse med hende og den fandt da ogsaa først Sted efter Faderens Død. Deres enefste Barn: David Christian Schindler, d. 28—7—1788, Fdd.: Madam Abel i Kratmøllen og Skolelærer Skou i Hjørlande. Han forelskede sig i en fattig Landsbypige, som Forældrene ikke vilde tillade, at han ægtede, hvilket foranledigede, at han blev Lediggænger, drifkældig og noget findsvirret.

Herefter følger nogle Uddrag af hans Faders og hans egne Optegnelser, som give lidt Indblik i Landvæsenets Tilstand og Landboernes Færd ved den Tid:

„Vinteren 1805—6 var mild og vort Kvæg gik ude til 8te Dage før Juul. 1806, d. 19. Jan., Vonderne samlet hos P. Nf. — Sognefoged og Grnd. paa Ejendal — om deres Skolevæsen; d. 22. Jan., Brøns — Lærer i Hjorlunde — her om Aftenen og spillede Pokspas, jeg — David S. — vandt 6 Sk., d. 24. til Auction hos Madam Larsen i Slangstrup, købte mig et Par Træsko til 1 Mk. 8 Sk.; d. 25., P. Nf. — Sognefogedens — Jorgen var her med et Brev om Skoleplanen — af 1804; d. 27. tog de vor store So op i Slangstrup og vi maatte løse den for 2 Mk.; d. 2. Febr., Søndag, Hr. Solling — Præsten i Hjorlunde — var her om Eftermiddagen, vi spillede Styrvolt; den 17. Febr., Fastelavnsgilde hos Sognefogeden og de slog Ratten af Tønden, jeg kom hjem Kl. 3 om Ratten — David var da i 18de Aar —; d. 23, Gilde hos L. Nf. — hans Morbroder paa Hjorlundegaard —; d. 6. Marts, Skolelærer Brøns her og lærte mig at regne; d. 19, var Gad — Abels Stedsøn fra Kratmøllen — og Brøns her; d. 1. April gik Sognefogeden — paa Ejendal — og jeg hen til Udlejre for at være hos Husmændene, som grov Grøft paa Landevejen — fra Hillerød til Roskilde —, som da blev rettet og indgrøftet; d. 4. var jeg hos P. Nf. i Hagerup at registrere — maatte for Faderen, som var Underfoged —; d. 15. et skrækkeligt Snefog og Frost hele Dagen; Præsten laa — indesneet — hos Sogne-

fogeden om Matten; d. 21. kom Faarene første Gang paa Græs; d. 11. Mai, Søndag, pløjede Fiskere Haven; d. 16. var Skolelærer Nielsen fra Udesundby her om Aftenen; d. 17. sat 5 Heste og 2 Køer ud — paa Græs —; d. 18. sat alt Kvæget paa Græs; d. 21. saaet Kløver; d. 24. var jeg i Udlejre hos Bønderne, som satte Grus i Favn — til den jernævnte ny anlagte Vej — paa N. P. Lod; d. 26., 2den Pindsedag, var jeg i Kirke, Hr. Hjortsvang — Præstens Huslærer — prædikede første Gang; d. 30 var jeg og P. M. — Sognefogeden — i Frederiksborg, for at skulle modtage vort Sogns Vejstykke — han fungerede nok her som Underfoged for sin Fader —; d. 31. var jeg med Sognet, d. e. Sognefolkene, i norre Dyrehave, for at sly Vejene fra Hilerød til Bloustrød; d. 2. Juni var jeg og P. M. henne at dele Vejene — Vejparterne — ved Udlejre til Sognet og samme Dag var hver Mand derhenne med en Karl, at se Veiene af; d. 3. Juni var jeg ved Udlejre, thi det halve Sogn grov Grus paa. Dallerup — Vejstiftalen her paa Amtet — var der." Her ender Davids Optegnelser og hans Faders, N. Schindlers, begynder:

Udsæd 1809.

I et Stykke af nederste Dr.
num 1) saaet Rug:
d. 10. Oktbr. 3 Tdr. 6 Skpr.
" 13. " 3 — 5 —

Høst 1809.

63 Tdr. 2 Skpr. eller
" 6⁴⁴/₇₇ Told Rug".

1) Man nævnte endnu Jordstykkerne efter de Navne Agrene havde for Udskiftningen.

d. 16. Oktbr. 2 Tdr. 2 Skpr.	1 Td. 1 Skp. ¹⁾ Hvede. (7 Fold.)
Hvede	
d. 30. Sept. „ Tdr. 1 —	
Udtærsket d. 16. Marts 1810.	

Udsæd Byg 1809	Høst 1809.
paa Bonager:	
d. 13. Mai 2 Tdr. 2 Skpr.	Udtærsket Byg d. 4. Mai
paa Torlen:	1810 — 92 Tdr. 4 Skp.
d. 12. Mai 3 — „ —	(6 ⁴ / ₇ Fold.)
paa „lange Sjel“:	
d. 18. Mai 1 — 3 —	
paa lange Leerbjerg:	
d. 16. Mai 5 Tdr. „ Skpr.	
paa korte Leerbjerg:	
d. 17. Mai 2 Tdr. 1 —	
14 Tdr. „ Skpr.	

her var faaet nogen Hør.

Det ved 18. Mai var Himmelbyg og der blev næsten intet paa Jorden, der var desuden faaet 2 Skpr. paa den lange Sjel.

Havre:

Et Stykke af Mellem-Ornum:	Udtærsket Havre d. 29.
d. 5. Mai 5 Tdr. „ Skpr.	Marts 1810 — 14 Tdr.
i Overdrevet:	1 Skp., det øvrige blev
d. 8. Mai 5 — „ —	skaaet til Hestene. S

¹⁾ gamle Skjæpper, 6 til en Tønde.

et Stykke paa yderste Ornum:	Joraaet kjøbt af L. Nf.
d. 5. Mai " Tdr. 3 Skpr.	1 Tde. Havre.
Rørholmen i Enghaven:	
d. 9. Mai 1 Tde. 2 Skpr.	
11 Tdr. 5 Skpr.	
Wrter faaet paa Trollestov d. 26.	Udtærstet Wrter d. 23.
og 27. April 3 Td. 5 Skp., NB. de	Novbr. 1809 — 25 Tdr.
vare faaede meget for tyndt, der	4 Skpr., til Hestene
kunde være faaet 5 Tdr. i dette	3 Læs, tilsammen 28
Stykke og saa havde der blevet	Tdr. 4 Skpr.
bedre Wrter.	(altsaa $7\frac{3}{5}$ Fold).

Havre faaet 1810.

J Overdrevet d. 1. Mai 4 Tdr. 3 Skpr.	(Udtærstning
" Wrtelandsdrag 2. — 1 — 4 —	og det indav-
" Kjøbstadjord 2. — 3 — 7 —	lede Kwantum
" Rævholm 4. — 1 — 4 —	er ikke anført.)
" Trollebust 4. — 3 — " —	
14 Tdr. 2 Skp.*)	

Lpbunden d. 4. Septbr. 128 Traver
(Man bandt almindelig store Reg i den
Tid).

Wrter faaet 1810:

J Bonager d. 18. April 2 Tdr. 1 Skp.	Udtærstet den
" et Stykke af forte Leer-	14. Febr. 1811
bjerg, s. D. 1 — " —	44 Tdr. 2 Skp.
" et Stykke af yderste Or-	($8\frac{1}{22}$ Fold.)
num, d. 25. April 2 — 3 —	
5 Tdr. 4 Skp.	
Jndkjørt d. 5. Septbr. 53 Læs.	

*) Her er brugt den ny Skjæppe — 8 til Tønden.

Rug saaet 1810.	Udtærsket Rug
I hderste Ornum, d. 12., 13., 18. og	d. 27. Febr.
20. Octbr. 5 Tdr. 1 Skp.	1812 38 Tdr.
Hvede.	2 Skpr.
NB. der var saaet et Stykke Hvede	($7^{19}/_{41}$ Fold.)
nedenfor Bakken.	Udtærsket Hvede
I Wrtelandsdrag d. 6. Octbr. 1 Td. 4 Skp.	de d. 4. Dec.
„ et Stykke paa hderste Or-	1811 13 Tdr.
num d. 13. Octb. „ — 5 —	6 Skpr.
2 Td. 1 Skp.	($6^{8}/_{17}$ Fold.)
Begyndt at meje Rug den 25. Juli, opbundet den	
29. Juli 75 Traver, indhøstet Rugen d. 2. Aug. 1811,	
begyndt at meje Hvede d. 12, indhøstet d. 14. Aug.	
38 Traver.	
Wrtter saaet 1811:	Udtærsket den
I Siede-Ornum d. 17. April 3 Td. 6 Skp.	20. Jan. 1812
„ Trollefsøvs Bag 18. — 1 — 4 —	14 Tdr. 3 Skp.
5 Td. 2 Skp.	(af det indhø-
Begyndt at flaae Wrtter d. 31. Juli,	stede er vel no-
indhøstet d. 3. Aug. 27 Læs.	get fodret op.)
Havre saaet 1811:	
I Dverdrebet d. 27. April 4 Tdr. 1 Skp.	
„ Trollefsøvs 29. og 30. — 7 — „ —	(Intet anført
„ Kjøbstadjord d. 1. Mai 3 — 4 —	om Tærskning
„ Ræveholm d. 4. — 1 — 2 —	eller Udbytte.)
15 Tdr. 7 Skp.	
Begyndt at meje Havre d. 27. Juli,	
opbunden d. 8. Aug. 76 Traver, ind-	
høstet d. 10. Aug.	

Byg saaet 1811:		Udtærsket den
3 Toften d. 7. Mai	2 Td. 7 Skp.	5. Mai 1812
„ forte Leerbjerg d. 8. Mai	2 — 3 —	109 Tdr., som
„ lange do. 9. og 11. —	4 — 7 —	er $7\frac{11}{14}$ Fold.
„ vestre Eysel 13. og 14. —	4 — „ —	
	<u>14 Td. 1 Skp.</u>	
Begyndt at meje d. 24. Juli, opbunden d. 4. Aug. 170 Traver, indhøstet d. 8. Aug.		
Rug saaet 1811:		
3 vestre Eyslen d. 5. Oktbr.	2 Td. 7 Skp.	Opbunden d.
„ Toften d. 8. —	„ — 7 —	1. Septembr.
„ Rjebstadjord 11. —	„ — 5 —	154 Traver,
„ et Stykke af sibe Ornum		udtærsket den
d. 12. Oktbr.	1 — „ —	3. April 1813
„ det øverste af sibe Ornum		47 Tdr. 5 Skp.
d. 12. Oktbr.	2 — 1 —	($5\frac{1}{3}$ Fold.)
„ et Stykke af Toften den		
15. Oktbr.	„ — 6 —	
	<u>8 Td. 2 Skp.</u>	
Hvede saaet 1811:		
3 de vestre Eysle d. 1. Okt.	1 Td. 5 Skp.	Udtærsket den
paa Toften d. 8. —	„ — 3 —	4. Dec.
	<u>2 Td. „ Skp.</u>	(igen over-
		strøget.)
Byg saaet 1812:		
3 yderste Ornum, d. 9., 11.,		Udtærsket d. 5.
12. Mai	5 Td. 3 Skp.	April 1813
„ mellemste Ornum 13. Mai	3 — 6 —	96 Tdr. 3 Skp.
„ et Stykke i Toften 14. —	„ — 5 —	($8\frac{53}{91}$ Fold.)

I et Stykke i Leerbjerg 15. Mai „ 1 D. 4 Sfp.
 „ Hertelandsdraget 16. — 1 — 1 —
 11 D. 3 Sfp.

Opbundet Byg d. 24. Septbr.

Erter faaet 1812:

I lange Leerbjerg d. 28. og
 29. April 4 D. 3 Sfp.
 Indhøstet d. 11. Septbr. 46 Læs.

Havre faaet 1812:

I Bonager d. 1. Mai 2 D. 7 Sfp.
 „ Trolleskov d. 2. — 1 — 4 —
 „ korte Leerbjerg 4. — 3 — 3 —
 „ Overdrevet 5. — 4 — „ —
 11 D. 6 Sfp.

Opbundet d. 5. Septbr. 158 Traver.

Rug faaet 1812:

Bed Ornumen d. 12. Oktbr. 2 D. 2 Sfp.
 ved do. d. 13. — 1 — 1 —
 ved do. d. 17. — 1 — 1 —
 4 D. 4 Sfp.

Hvede faaet 1½ Sfp.

paa lange Leerbjerg Rug
 d. 21. Oktbr. 1 D. 5 Sfp.
 paa lange Leerbjerg Rug
 d. 24. Oktbr. „ — 5 —

— Rug faaet 1812:

paa lange Leerbjerg 27. Okt. 1 D. 5 Sfp.
 paa do. 29. — „ — 5 —
 10 D. (?)

Udtærsket d. 4.
 Marts 1813
 18 D. 5 Sfp.
 (4¼ Fold.)

Udtærsket d. 26
 Febr. 1813 47
 D. 3 Sfp. og
 omtrent 50 D.
 til Hestene;
 (circa 9 Fold.)

Opbundet Rug
 d. 13. Aug.
 1813 173
 Traver.

Byg saaet 1813:		
3 Toften	d. 7. Mai 2 Td. „ Stp.	Dpbundet Byg
„ Mellem-Ornum	d. 8.9. — 3 — „ —	d. 11. Aug.
„ vestre Sphelen	d. 11., 12.	272 Traver.
og 13. Mai	6 — 4 —	
	<hr/> 11 Tdr. 4 Stp.	
Havre saaet 1813:		
3 yderste Ornum	d. 27. April 2 Td. 6 Stp.	Dpbundet d.
„ inderste do.	d. 28. — 4 — „ —	26. Aug.
„ Overdrevet	d. 29. og 30. — 6 — „ —	134 Traver.
„ Ertelandsdrævet	d. 5. Mai 1 — 2 —	
	<hr/> 14 Td. „ Stp.	
Erter saaet 1813:		Jndhøstet d.
3 yderste Ornum	7. og 8. April 3 Td. 6 Stp.	27. Aug.
Kug saaet 1813:		28. Læs.
3 yderste Ornum	d. 4. Oktbr. 3 Td. 5 Stp.	
„ inderste do.	d. 5. — 2 — 7 —	
„ Toften	d. 8. — 3 — „ —	
	<hr/> 9 Td. (?)	

Her ender Optegnelserne om Udsæd og Høst.

„Af 1813 Agrode

(Solgt) til Kjøbenhavn 1 Td. 5 Stp. Erter (for) 270 Rd. — man mindes Pengenes ringe Værdi ved denne Tid — 8 Par Under 144 Rd., d. 6. Oktbr. 3 Tdr. Kug til H. S. 525 Rd.”

„Fortegnelse paa den Kug, der er jøst af 1812 Agroden.”

„D. 5. Dec. til H. S. 2 Tdr. 170 Rd., d. 20. Dec. til H. S. i Frederiksborg — Hans Brygger, som var født paa Gadagergaard i Skjenslø og boede paa Hjørnet af Fiskeørvet og Pojen i Hillerød —

2 Tdr. Hvede 200 Rd., d. 9. Jan. 1813 til H. Jf.
 3 Tdr. Hvede 310 Rd., d. 17. Jan. til H. Jf. $\frac{9}{16}$ Tdr.
 Hvede 58 Rd.

Vyg, d. 18. Oktbr. 1812 til Rugaard — Kjobmand i Slangerup — 5 Tdr. 120 Rd., d. 1. Novbr. til samme 5 Tdr. 140 Rd., s. D. til Slagter Suderberg 1 Td. Malt 50 Rd., til Frederiksen $\frac{1}{2}$ Td. Malt 24 Rd., d. 7. Dec. til L. Pj. $\frac{1}{2}$ Td. Vyg 23 Rd. 3 Mk., d. 9. Dec. til H. Jf. 3 Tdr. Vyg 138 Rd., d. 13. til samme 4 Tdr. Vyg 160 Rd., forhen til samme 4 Tdr. 120 Rd., 2 Tdr. 94 Rd., 6 Tdr. 300 Rd., til „F. N. S.“ $\frac{1}{8}$ Td. 10 Rd., til Mynster — Kjobmand i Slangerup — 7 Tdr. 378 Rd., til samme 4 Tdr. 216 Rd.

Erter, d. 4. April (1813) til Nielsen — Stutmester paa gamle Ladegaard ved Frederiksborg — 3 Tdr. 150 Rd., til ny Ladegaard — Faurholm — til Mf. 2 Tdr. 170 Rd., til P. eller S. Knudsen $\frac{1}{16}$ Td. 5 Rd., til Stutmesteren 2 Tdr. 160 Rd.

„Fortegnelse paa de Kreature vi har solt af 1812 Afgroden, til Slagter Suderberg 4 Lam à 12 Rd., til L. Jørgensen 6 Grise à 5 Rd., d. 23. Oktbr. til Kjøbh. 9 Grise à 4 Rd. 2 Mk., d. 1. Novbr. 1 Hud 4 Skind 7 Rd. 4 Mk., d. 15. Dec. Eg og Høns for 15 Rd., d. 18. Febr. 1813 til H. Jf. 2 Køer 190 Rd., d. 24. April til H. Mortensen — en Pranger — 1 Tyr og 1 Lvie 90 Rd., 2 Kalve til Suderberg 5 Rd., d. 16. Juni Uld til Kjøbh. for 346 Rd., den 27. Juni 1 Hest for 70 Rd. Fortegnelse paa de Erter vi har solt af 1811 Afgroden — den bagvendte

Tidsfølge er efter Originalen — d. 7. Septbr. til Frederiksborg 4 Tdr. 56 Rd., d. 31. Aug. til Jørgensen 1 Skp. 1 Rd. 4 Mk., d. 2. Septbr. til Jafobig 1 Skp. 1 Rd. 4 Mk., d. 10. Oktbr. til samme 2 Tdr. 28 Rd., d. 28. Oktbr. til D. Nf. i Liunge $\frac{1}{2}$ Td. 7 Rd. 3 Mk., s. D. til P. Jørgensen $\frac{1}{8}$ Td. 1 Rd. 5 Mk., d. 5. Oktbr. til Hr. Solling 1 Td. 22 Rd., d. 20. Dec. til en Bager i Frederiksborg 4 Tdr. à 28 Rd. Fortegnelse paa den Torv vi har solt af 1811 Afgrøden, d. 21. Juli J. Hf. 1 Læs 3 Rd." Torven er solgt fra 15 Mk. til 3 Rd. 4 Mk. pr. Læs og 1812 fra 4 Rd. 24 Sk. til 9 Rd. pr. Læs. Med Salg af Torv i 1812 ophører Fortegnelsen af N. Schindler, hans Son David døde i April 1821 og det Har kjøbt Jørgen Pf. Gaarden. Han var ældste Son af Sognefoged P. Nf. paa Gjenboogaarden Ejendal; kort før han fik Gaarden var han kommen hjem fra Frederiksborg Stutteri, hvor han til sine Foresattes Tilfredshed havde aftjent sin Værnepligt som Staldkarl. D. 5. Oktbr. 1821 blev han g. m. gamle P. Svendsens Datter Johanne paa Bygaard i Sperrestrup. Børn: Karen, g. m. Grmd. P. Df. i Svedstrup; P. Jørgensen g. m. sit Sødikende barn, Kasimus Pf. Datter Bodil paa Sorisgaard, og har nu denne Gaard; Soren Jørgensen, Grmd. i Uvelse og Ane g. m. J. Nf. paa Bjørnsholmgaard.

N. Schindler døde d. 11—11—1827 og hans kone Elfebet d. 2—9—1841.

Jørgen Pf. havde mange Tillidsposter: var Stænderdeputeret, Amtsradsmedlem, Meddirektør i Frede-

rifsborg Amts Sparekasse m. fl. og hædret med Danebrogens Sølvfors.

Nr. 15, **Sindshvile,**

et lille Boelstied paa Hjørlande Mark, som i alle gamle Amtstue-Protokoller er anført som sidste i Række med Gaardene, havde til 1718 Nr. 15 og efter den Tid Nr. 14, beboedes først af Skovløbere, senere af Tingmænd. Den første Bruger af dette Sted, Meddeleeren har fundet, er **A. Væver**. Vorn: Anna, d. 1656, † 1 Mar. gl.; Karen, d. i Juli 1660, Fdd.: Sidje P. Af. i Hjørlande og Frans Pj. i Sperrestrup; Engel, d. i Septbr. 1663, Fdd.: Substitut Frans M. Kone Maren, P. Af. og P. Gj. i Hjørlande og Morten Jbsens Karl i Mordrup; Judite, d. i Foraaret 1666, og Johanne, d. i Aug. 1668. A. Væver † i Febr. 1670, 50 Aar. Hans Kone synes at have været Eliabet Vævers, som døde i April 1682, 52 Aar. **N. Hs.** havde Stedet en kort Tid efter A. Væver, han blev nok d. 23—11—1679 g. m. Kiriten Sorensdatter. Vorn: Johanne, d. 8—4—1680, † i Juni j. A.: H., d. 20—1—1684, † 3 Uger gl. 1664 havde Stedet 1 Td. 5½ Skp. Hartk., dets aarlige Udbyd var 8 Skpr. Rug og 8 Skpr. Byg og der ydede aarlig i Landgilde 5 Skpr. Rug, 6 Skp. Byg og 2 Høns; efter den ny Matrikel 1686 blev dets Hartk. kun 6 Skpr. og 1696 var dets Landgilde: 3 Skpr. Rug, 1 Td. 2 Hjd. Byg og 2 Høns. Efter N. Hs., eller med ham, havde P. Hs. dette Sted. Efter ham kom Skovløber **V. Jørgensen Drejer**, hvis Kone var Magdalene eller Maren; de fik Sindshvile 1684,

men boede i Hjørlande forinden. Børn: P., d. 1680; Frederik, d. 7—9—1684, Fdd.: Axel Skovriders Kone Gjørild og hans Karl P. Jf. Bonde og Jndj. Jakob Wj. Sonder. Dreyers Moder † hos ham i Marts 1677, 70 Aar. Ved Mandtallet Aar 1700 var Stedets Mandfjøn: L. Jf. Dreyer 66 Aar, hans Son P., som tjener hos Sognefoged P. Jakobsen, 20 Aar, hans Broder Jndj. H. Jørg. Dreyer med 4 Sonner: Frederik — vides ikke, hvor han er — 16 Aar, Jørgen 14 Aar, D., 9 Aar og P. 7 Aar. D. 23—6—1701 fæstede **N. Wj.** det halve af Stedet, „som L. Jørgensen — Dreyer — for Alderdom Skjld ikke kan bebo“, men 1704 havde Dreyer igjen Stedet alene. 1705 fæstede **A. Rasmussen** dette Boelsted og blev Skovløber efter Dreyer, som døde i Febr. 1709; hans Kone † i Juni 1740, 91 Aar. A. Rasmussen havde 1700 antaget Huspladsen Nr. 2 i Hjørlande, som i over 20 Aar havde været ode, hvor han byggede Hus og boede. Han var 35 Aar, da han blev Skovløber og hans Kone Margrete 42 Aar; 1712 blev han Skovfoged og 1726 nævnes han som Tingmand. Børn: Elfe, d. i Febr. 1704; d. 17—3—1726 g. m. P. Jf. fra Aregome, hvis Fader J. Wj. da havde Hus og boede i Hjørlande.

1718 og fremdeles boede A. Wj. i Huset Nr. 2, som var 8 Fag stort, havde 2 Tjdf. Hartk. og ydede aarlig til Rytterhold 24 Sk. og 9 Pd. Halm. Paa Sindshvile nævnes ikke d. A., som paa alle andre Steder i Sognet, noget Husrum, saa det har maaste itaaet ode efter Dreyers Dod og Jorden er bleven brugt

af A. Kj., da dets Besætning angives at være 2 Heste, 1 Ko og 6 Faar; det havde, foruden de 6 Skpr. Hartk., 1 Alb. Skovstyd-Hartk. og godt Torvestjær og ydede til Rytterhold aarlig 3 Rd. og 16 Lpd. 12 Pd. Halm.

D. 19—9—1729 jæstede **P. Jf.** for 2 Rd. 4 Sag Hus — dette synes at være Sindsbhvile —, som hans Konesfader afstod ham, og 1733 jæstede han ogsaa sin Faders Hus og gav i Indjæstning for det 1 Rd. A. Kj. † i Febr. 1752, 82 Aar og hans Kone i April 1746, 83 Aar.

P. Jf., med Tilnavn Ravn, som havde været Dragon, blev Tingmand efter sin Kones Fader, A. Kj. I Slutningen af 17de og Begyndelsen af 18de Aarh. lod Regjeringen rydde megen Skov heri Sognet og Eggen, saa maaske Skovlobertjenersten ved denne Tid er nedlagt, da der ikke senere nævnes Skovløbere i Hjørlande. Børn: Margrete, d. 4—5—1727, holdt over Daaben af Hjørild Nærl Skovriders og d. 6—5—1753 g. m. Ungk. Henrik Pj., som tjente hos J. Christian Snedker i Farum, men havde tidligere haft Ophold i Hjørlande, hvor han confirmeredes 1750, da han tjente hos Præsten der. Han blev Tingmand efter J. Pj. og fik senere Sindsbhvile. Valborrig, d. 8—5—1729, † 8 Dage gl.; E., d. 22—10—1730; Kirsten, d. 7—8—1733, † kort efter. Tingmand **P. Jf.** † i Dec. 1762, 73 Aar, og hans Kone 1768. Efter ham fik **A. Os.** og unge **P. Borgefen** Sindsbhvile. A. Os. fik kort efter et andet Hus i Hjørlande. Unge **P. Borgefen** var Søn af Grmd. Borge Pj. paa Søgaard og var Hjulmand i Skjensfælle,

hvor han i Juni 1764 blev g. m. Maren Pd. der i Byen. Vorn: Anne, d. 18—11—1764, Fdd.: Præstefonen, A. Svendsen paa Søgaard, L. Cf., Michel Simonsen og Tingmand Henrik Pf. alle i Hjørlande, i Jan. 1788 blev hun g. m. Ungf. N. Df. i Hjørlande; P., d. 1767, Fdd.: Mandens Broder H. Vorgejen i Skjentelso; Vorge, d. 3—9—1768 og d. 8—2—1799 g. m. Hsmd. C. Df. Datter Johanne, fik hendes Faders Hus i Skjentelso. Deres Son P. Vorgejen boer endnu (1877) i Huset. Karen, d. 22—11—1772. I April 1776 døde P. Vorgejen og i Jan. 1777 blev hans Enke igjen g. m. Ungf. C. Jacobien fra Stenlose.

Tingmand **Henrik Pf.**, g. m. den forrige Tingmands, P. Pf., Datter, er nok nu kommen til Sindshvile; han havde det 1788. Vorn: Maren, d. 1—7—1753; A., d. 4—4—1756, i Juli 1781 g. m. Jøger Hd.; Matias, d. 5—1—1758, boede eller tjente i Sundbylille 1785; N., d. 12—3—1760, † f. A.; Karen, d. 1—8—1762 og d. 15—9—1794 g. m. Ungf. N. Df. fra Sierslev, fik Stedet med hende; Johanne, d. i Aug. 1765, † i Juli 1781; P., d. 29—5—1768, † f. A.; P., d. 4—8—1771, † f. Md. Henrik Pf. kone Margrete † i Jan. 1772; han igjen i Septbr. f. A. g. m. Pigen Maren Pd. fra Østhyffe. Vorn: Margrete, d. 14—2—1773, † 14 Dage gl.; Margrete, d. 17—4—1774, † 27 Ug. gl.; P., d. 29—1—1776 og d. 2—7—1803 g. m. Enten Ane Lisbet Frederiksdatter; Morten, d. 5—4—1779, tjente i flere Aar hos Schindler paa Gaarden Selv-

lyst, købte og byggede paa en Lød paa Hjørlande Overdrev, hvor hans yngste Son Matias Mortensen nu boer; Ellen, d. 18—11—1781; Else, d. 1787, † i. A. 3 Aug. 1797 døde Henrik Pj. — 1788 var P. Pj. Tingmand —, hans Svigersøn N. V. overlod Stedet til sin Son L. Nj., denne igjen til sin Son N. P. V., for hvem det blev solgt og købt af Høfer P. Madsen i Stjentefso.

Huse i Hjørlande By.

Nr. 1. „Holkhus“ — fordum et Sted, hvor to Bønder maatte holde med Heste og Vogn fra Middag til næste Middag for at give Befordring til Rejsende i offentlige Vrender — beboedes 1664 af **Olof Pj.** — d. A. var der kun 4 Huse i Byen: det forannævnte, Carl Oj., han blev senere Grnd. i Byen, Morten Nyres og P. Træstomands —, som havde det endnu 1686; i April 1685 døde dennes Kone Maren O., 80 Aar, hun var fra Jylland. 1686 eller 1687 fik **A. Pj. Fugl** det og svarede 3 Mk. aarlig af det, hans Formand svarede 4 Mk.; 1700 boede i det **A. Pj. Fugl** og Indfidderne C. Poulsen, 52 Aar og P. Jf. Bønde, 55 Aar, med sin Son J., 9 Aar. 1693 boede og døde Byens Hyrde, **D. Pj.**, i det, 63 Aar; 1719 døde **A. Pj. Fugl** og i Mai 1720 hans Enke Margrete O., 65 Aar. D. 26—5—1720 jæstede **H. V.** Huset for 3 Rd., det havde 14 Fag og ydede 1718, som alle Byens daværende 7 Huse, til Rytterhold aarlig 24 Sk. og 9 Pd. Halm. 1723 jæstede **Boul Hf.** de 7 Fag af

Huset, som H. Sj. afstod ham; i Dec. 1733 døde Poul Sj. og saa stod hans 7 Fag — eller hele Huset — øde til 1735, da N. Mortensen fæstede det; hans Kone Maren døde i Marts 1749, 57 Aar og han i Jan. 1764, 83 Aar. 1756 havde D. Sj. det og 1768 L. Cf., som i Oktbr. 1763 blev g. m. Karen Pd. Han var Smed.

Nr. 2. Laurits Mdsj. havde det 1686; 1687 havde Fr. Mdsj. det, 1695 stod det øde, 1696 havde Henrik Mdsj. det, saa stod det igjen øde fra 1698 til 1702, da A. Mj. fik det — se Sindsbhvile —, 1718 havde det 8 Fag Husrum; d. 19—9—1729 afstod A. Mj. det til P. Sj., som gav i Fæste for det 2 Rd., da havde det kun 4 Fag Husrum. Fra 1756 synes en P. Vj. at have havt det, efter ham havde J. Svendsen og Søren Christoffersen det i Fællig og 1788 havde J. Svendsen det alene.

Nr. 3. For 1686 havde Skovløber P. Pj. dette Hus, men 1686 stod det øde til 1696, da fik Skovløber L. Jørgensen Drejer det, som 1703 havde det sammen med N. Vj.; 1718, da det havde 15 Fag Husrum, havde N. Vj. og Staf Mj. det; d. 23—4—1723 synes N. Vj. at have afstaaet sin Del af Huset — 6 Fag — til N. Sj., som fæstede denne Del for 1 Rd. 1756 synes C. Jacobsen at være Husets Fæster og 1788 havde N. Sj. det.

Nr. 4. 1686 havde Michel Cf. dette Hus i Fæste. Aaret efter havde C. Sj. Brodh det, han blev den 11—3—1683 g. m. Sidse Sorensdatter fra Uvelse. 1718 havde han det sammen med D. Mj., da var dets

Husrum 7 Fag. Naar man mindes, at saadanne Huse knap vare 6 à 8 Alen dybe, saa havde disse to Familier højst 70 Kvadratalen Rum til Stue, Stegers, Svinehus og maaske Køhus. 1733 afstod D. Nj. sin Del af Huset til sin Son N. Os., som gav 2 Mk. i Fæste af det. Den aarlige Afgift af hele Huset var 2 Mk. 4 Sk.; denne afstod det igjen Aaret efter til J. Gudmandsen, som fæstede det for 1 Rd. Han var Skræder og blev i Aug. 1743 g. m. Gjertrud Nd., som ved Giftmaalet tjente Degnen i Hjørlande. Han havde det endnu 1770, da hans Datter blev g. m. J. Bj. fra Uvelse.

Nr. 5. Morten Gyre havde 1664 dette Hus og sparede aarlig 2 Mk. af det; 1686 havde L. Jørgensen — maaske Skovløber Dreyer — det, 1687 fik Jacob Bj. det, 1718 havde Thomas Nj. det med 9 Fag Husrum, af hvilke J. Bj. havde de 4 Fag; Thomas Nj. afstod 1732 sine 5 Fag til A. Nj., som fæstede dem for 2 Sletdalere — 2 Rr. 66 Ore nu —, A. Nj. fraflyttede det og Søren Bj. fæstede det d. 5—10—1737, da var det kun 4 Fag.

Nr. 6. P. Træstemand havde dette Hus 1664 for 2 Mk. aarlig; 1679 fik N. Cf. det, som f. A. blev g. m. Jønger Billumsdatter. Han var Substitut — bestred Degneforretningen — i Hjørlande til 1685, da han i samme Egenskab kom til sin Fødeby Hjørlose, hvor hans Son C. Nj. blev Skolter og d. 22—12—1708 g. m. Præstens Pige i Hjørlande Jønger Nd. Efter N. Cf. fik H. Nj. dette Hus, han døde i Maj 1690, 71 Aar, saa fik P. Nj. Skræder det.

1700 var dets mandlige Beboere fornævnte Skræder, 40 Aar, hans 3 Sonner: N. 11 Aar, Bertel 9, og S. 6 Aar, en vansor Skræderdreng Jakob 15 Aar, Indj. J. Pj. 35 Aar og hans Son P. 5 Aar. 1703 havde **Haagen Oj.** det, men 1716 havde **P. Pj.** og **N. Povlsen Skræder** det, denne var d. 14—10—1714 bleven g. m. Skovrideren's Pige i Hjorlunde, Ellen Nd.; 1718 var Huset 14 Fag stort; 1719 dode N. Povlsens Son Povl, 6 Maaneder. 1732 afftod N. Povlsen Huset, eller sin Del af samme, til **Tomas Af.**, som gav i Fæste 1 Nd. Han var d. 10—10—1717 bleven g. m. Karen Nd., begge fra deres Tjeneſte hos Skovrideren i Hjorlunde. Hun † i Juni 1770, 70 Aar og han 2den Sondag efter Paaste 1772, 89 Aar. Deres Son **A. Tomsen**, f. i Jan. 1718 og d. 18—2—1753 g. m. Maren Nd. i Hjorlunde, fik Huset efter Faderen. Børn: Birte, f. i Maj 1755, Maren, f. i Oktbr. 1757, N., f. i Juni 1760 og A., f. i Okt. 1761 og i Mai 1787 g. m. Hsmd. P. Pj. Datter Suger i Hjorlunde. A. Tomsen † i April 1763. 1788 havde hans Broder Huset, som nu kaldes Lys-højhus.

Nr. 7. Skovriderhuset, kaldtes ogsaa Skovridergaarden, fordi det i Bygninger var som en stor Bondegård paa den Tid. 1718 fæstede Skovrider **Jørgen Arelsen Møller** det for 4 Nd. Dette Aar og 1736 havde det 51 Fag Hus — se mere om dets Beboere under „Skovridere“—. Resten af dets Staldlænge itaær endnu som et lille Gadehus osten for Gaarden Selvslyst.

Foruden disse 7 Huse var i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede bygget 1 Hus paa Hjørlundegaards Grund paa 4 Tag, som denne Gaards Fæster synes at have lejet ud; ved samme Tid nævnes ogsaa Hyrdehuset, man maa altsaa have bygget Hus til Byens Hyrde. 1715 eller 16 byggede Amtsforsvalter — eller som han ogsaa kaldtes Regimentskriver — Jakob Jørgensen i Frederiksborg et Hus i Hjørlunde, 6 Tag stort, af hvilket svarede til ham, som Gjer, 1 Rd. aarlig. Det fik Nr. 8 og beboedes 1718 af Smed J. Eskildsen, som synes at have været den første Smed i Hjørlunde og Huset er nok nuværende Høfer H. Mortensens Enkes Hus, som er Byens gamle Smedie. Vogne, Hjulbøre, Harver og al Slags Træktojs var af Træ, uden noget Jernbeslag, man havde kun Skjæret paa Pløven af Jern og paa en Bøndegaard havde man højt 2 Heste, der havde Joriko, derfor havde man ikke meget Brug for en Smed og det er rimeligt, at man før denne Tid har benyttet Smeden i den nærliggende Kjøbstad Slangerup. 1721 byggedes som bekendt Skolen; 1756 var i Hjørlunde By, foruden Skolen, Skovrider- og Degneboligen, 9 Huse, som til de neden anførte Tider beboedes af vedføjede Beboere:

Nr. 1, 1756 D. Jj., 1768 Y. Gj.

Nr. 2, 1756 P. Vj.

Nr. 3, — C. Jakobsen.

Nr. 4, Y. Clussen, 1769 N. Poulsen.

Nr. 5, det gamle Nr. 4.

Nr. 6, 1756 J. Pj., 1768 og 1788 D. Vj.

Nr. 7, 1756 P. Jj.

Nr. 8, det gamle Nr. 6.

Nr. 9, 1752 N. Poulsen, efter ham N. Nf. og senere A. Caspersen. Foruden disse synes der at have været flere Gadehuse.

1664 havde Byen 4, 1686 7, 1750 9, 1770 11 og 1796 34 Huse.

Nf Byens Skov, hvis Skovfyldshartk. 1769 var 6 Skpr. 2 Fjdf. 2 Alb., omtrent ligelig fordelt til hver af Byens Bondergaarde, hvor Sognefogden aarlig maatte samle Afgiften af det, der samlet beløb sig til 1 Rd. 14 Sk.

Sperrestrup By med dens Gaarde og Huse.

Byens Navn skreves i Aar 1400 Sperlingstorp, Sperridstorp, 1535 Spesdrup.

En Gaard i Sperrestrup, som 1544 beboedes af P. Hf., laa til Anardrup Kloster — som da tilhørte Univerfitetet i Kjøbenhavn. 1547 fik bemeldte P. Hf. af Fogeden — Godsforvalteren — i Anardrup, Knud Pf. Skriver, $3\frac{1}{2}$ Mk. 4 Sk. til 200 Murrten. Af denne Gaard ydedes i Landgilde til Anardrup Kloster — efter dettes Regnskab fra 1535 til 1553 — $1\frac{1}{2}$ Pund Rug, $1\frac{1}{2}$ Pund Byg; Gaarden havde ogsaa Ret til at holde to Svin paa Olden i Klosterets Skove, iblandt disse var dengang ogsaa Snøde Skov imellem Anardrup og Snøde Bro.

1657 var Sperrestrup $4\frac{3}{4}$ Gaarde — efter de gamle Boel —, som skulde hver $2\frac{1}{2}$ Pund Korn aarlig, Hælvten Rug og Hælvten Byg, 1 Gadehus skulder

aarlig 2 Mk. 4 St. og 3 Boel „til hver beregnet 4 Pund Landgilde.“

Nr 1, Damgaarden.

P. Ipsen havde Gaarden 1645, han var f. Aar 1600 og †. 1668 i Juni i Sperrestrup. Hans Kone Mette, f. 1598, † i Dec. 1667. Børn: Sidse, 1645 g. m. Grmd. L. Jf. paa Gadagergaard i Skjentelso; P., 1651 g. m. D. Sorensens Enke Inger i Sundbylille; Margrete, f. A. g. m. Jorgen Pf. i Gandlose og Jeppe † ugift i Hjemmet i Maj 1671, 42 Aar. **Rasmus Jf.** kom nok til Gaarden efter Jeppest Død. Han synes at være Broder til P. Jf. paa Bængegaard, Jorgen Jf., som 1654 blev g. m. J. Mf. Enke Kirsten i Skjentelso og H. Jf., som døde i Sperrestrup i Marts 1679, 41 Aar, og Sonner af J. Henningien paa Vassegaard der i Byen. R. Jf. blev d. 1--11--1679 g. m. Rimond Nd. Børn: Karen, d. 27--7--1672, † i Novbr. 1673; Karen, d. i Jan. 1674, † i Skjentelso i Juli 1690; Karen, d. 7--4--1678; Karen, d. 6--6--1680, Anne Olfens i Taagerup holdt hende over Daaben, † i Aug. f. A.; Johanne, d. 10--7--1681, † i Marts 1682; Johanne, d. 3--2--1684, Sidse Nd. hos Bertel Ndsf. ved Færgen, holdt hende over Daaben. A., d. 28--11--1686, Fdd.: P. Pf. fra Steenlille, A. Jf. fra Tppefundby og Johanne N. Cf. i Sperrestrup.

Sperrestrup synes særlig at have været skaanet for Krigens Odelæggelse 1658 og 1659; thi P. Ipsen havde 1660 faaet faaet 3 Pund 1 Ld. Rug, og 3 $\frac{1}{2}$ Pund Byg. 1664 havde Krigsbogholder Matias Has hele

Byen i Bant og senere — han og hans Enke, som det synes — i Eje, indtil ind i de første Aar af 1700. Gaarden her havde ved den Tid 10 Tdr. 5 Skpr. Hartk., dens aarlige Landgilde var 1 Pd. 5 Skpr. Rug, 1 Pd. 6 Skpr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 4 Høns; dens aarlige Udsæd var 20 Skpr. Rug, 20 Skpr. Byg og 2 Tdr. Havre. Den nævnes her — 1664 — som en hel Gaard, maaske et af de tre fornævnte Boel er lagt under den. Dens aarlige Høavl gav 10 Læs Hø. Ved den ny Matrifel 1686 blev dens Hartk. sat til 13 Tdr. 7 Skpr. 2 Alb., men det blev „paa Aastedet“ igjen s. A. nedsat til 11 Tdr. 2 Tjdf., hvilken Størrelse Hartkornet fik ogsaa paa hver af de andre Gaarde i Byen. 1690 blev R. Zj. sat fra Gaarden og boede senere som Inds. i Skjensfjelso. Ved Gaardens Overlevering til hans Eftermand, L. Pj. — Laurits Lauritsen — blev foretaget den i Udtog hosføjede Registrering:

„Anno 1690 d. 23. Juni Scheede Registrering til Rasmus Jensen i Sperrestrup over hvis Midler og Formue fintis der paa Voligen tillig med Sæden i Marken, som af Svend Rasmusen og Niels Christensen i Sperrestrup blev efterseet udi Laurits Lauritsens Nærværelse og befunden som følger

Træbare i Gaarden

1 Vogn med Vætter paa for	3	Skdf.	2	Mk.	„	Sk.
1 anden do. gl.	2	—	2	—	„	—
1 Tromle*)	1	—	„	—	„	—

*) Første Gang jeg har fundet dette Uvlsredskab nævnt.

1 Biugploug — til at troie Byg-			
get i Jorden med — med Jern „	Stbl.	2 Mk.	„ St.
1 Scherfiste	„	— 2	— „ —
2 gl. Høstlæder	„	— „	— 8 —
1 Væs Smide — Væsjetræ'.....	„	— „	— 4 —
1 Hjulbør	„	— 1	— „ —
1 Bognbund.....	„	— „	— 2 —
1 Huggestol	„	— „	— 4 —
2 gl. — Ho — Krogge.....	„	— „	— 8 —
2 gl. Stolper à 2 St.	„	— „	— 4 —
1 do. Eggefilke — Slæde.....	„	— „	— 4 —
1 Harre af Træ	„	— 1	— „ —
1 Lang Jern.....	„	— 3	— „ —
2 Væger — Jernfiler.....	„	— „	— 8 —
1 Plougjern.....	„	— „	— 14 —
1 Studjaug — en Sav til at			
studse Grene med.....	„	— „	— 8 —

i Cammerit oven hos Stven

1 Olde — en hul Træstamme brugt			
til at falte i, navnlig hele Si-			
der Flæst	1 Stbl.	2	— „ —
1 lang Bord	„	— 2	— „ —
1 Sengested	„	— 2	— „ —
1 gl. Kiste	„	— „	— 4 —
1 Dhalstønde	„	— „	— 12 —
1 Dfjerding	„	— „	— 8 —

det synes ikke at have været almindeligt selv i forrige
Aarhundrede.

2 gl. hal Standertønder — Tøn-				
der sat paa Enden uden Bund				
foroven	„	Stbl.	„	Mt. 6 St.
Paa over — øverste — Stuen				
1 Daingtrou	„	—	3	— 8 —
1 gl. Bryde	„	—	„	— 8 —
1 Meelbeng	„	—	3	— „ —
i Dreng—Karle—Kammerit				
2 Sengesteder	„	—	„	— 8 —
derudi 1 Dyne	1	—	2	— „ —
1 Høvedpude	„	—	1	— 8 —
gl. Pus	„	—	„	— 4 —
i Stegerfæt				
1 hand quern	1	—	2	— „ —
1 gl. Olkar	„	—	1	— 8 —
2 lidne Standerfjerdinger à 2 St.	„	—	„	— 4 —
2 Standertønder à 2 St.	„	—	„	— 4 —
1 gl. Standertonde	„	—	„	— 4 —
1 gl. Kierne	„	—	„	— 2 —
1 Trough	„	—	„	— 4 —
1 Bryggerkjedel, som tilhører J. Bf. i Krattmøllen,				
i Stuen				
1 Fyrbord	1	—	2	— „ —
1 do.	1	—	„	— „ —
1 gl. sort Kiste	„	—	1	— „ —
1 Træstak for Bordenden	2	—	„	— „ —
1 Bench for do.	„	—	1	— „ —
1 Benchedyne paa samme	1	—	1	— „ —
Benchene under Vindberne til-				
ammen	„	—	2	— „ —

1 liden do. ved Stvedøren	„	Stb.	„	Mf. 8	Stf.
1 gl. Slabench	„	—	2	—	„ —
1 do.	„	—	2	—	„ —
1 Jern Kachelufen som tilhører J. P. i Kratmøllen.					
1 Sengsted for (?) derudi 1 Uder- dyne oc Uverdyne à 5 Mf.	2	—	2	—	„ —
2 Blaargarns Lagen à 24 Stf.	„	—	3	—	„ —
1 Hofvedpude	„	—	2	—	„ —
1 gl. do.	„	—	1	—	„ —
1 Ruudret Sengklæde	„	—	1	—	„ —
Klæder i Slabench					
1 Uverdyne	„	—	2	—	„ —
1 gl. Seng Klæde	„	—	1	—	„ —
1 gl. Lagen	„	—	„	—	4 —
dette indhavende er H. Jensen's Boeligt.					
Bæster.					
1 gl. graa Hest	4	—	„	—	„ —
1 Brunstjernet Hoppe	7	—	„	—	„ —
1 do.	7	—	„	—	„ —
1 liden graa do.	5	—	„	—	„ —
1 brun do.	5	—	„	—	„ —
1 brun Foel	5	—	„	—	„ —
1 gl. Gaaß (ingen Bæst)	„	—	2	—	„ —
1 Gaaße	„	—	1	—	„ —
6 unge Gaaß à 12 Stf.	1	—	„	—	8 —
5 Kæer, hvoraf 2 tilhører (Kjøb- mand) Ebbe P. i Slangerup, 1 J. P. i Kratmøllen, 1 P. H. i Hagerup, 1 D. Laurfen som tjener her hos					

R. Sj. Svend Rj. beretter at der endnu vaahr 1 hvid Dvie, 1 Brunshielmed og 1 forthielmed Studling, hvilke blef forklaret at tilhøre D. Sj. forige Tjenestekarl i Schenchelsø og J. Sj. i Krattmøllen.

Sæden i Marchen.

Halvedhys Stochet med	6	Skpr.	Rug	} faaet af R. Sj. self.
Eigendal do.	12	—	—	
Kovang	14	—	—	} faaet af R. Sj. Sielf.
Hyllestycket	10	—	—	
Tjørneager	6	—	—	} Heraf har Ebbe Sj. faaet til ovenlige (hæloten?) 6 Skp. Rug, Karlen 2 (Ed.?) Havre og R. Sj. Resten sielf.
Langedhysfestotet	12	—	—	
Blandforn	5	—	Bl. R.	
Havre — 2 Tdr. eller —	2	—	Havre	
Verltme (Verltne?) ...	14	—	Viug	
	1½	—	Erter	} faaet af R. Sj. sielf.
Kovonimen — hvorVejen				
fra Byen mod Vest nu er	6	—	Viug	} faaet til halv med J. Sj. i Krattmøll.
Storløften	6	—	—	
Gadager	7	—	—	} faaet af R. Sj. sielf.
Eigendal i Rugmarken oc lille Damager i Viugmarken	2	—	Havre	} faaet til halven af Ebbe Sj. i Slangerup.

Soriisagger	10	Stp. Hæbre	} Saaet til helten af P. Hf. i Hagerup og N. Hf. i Schenckelsø.	
Noch i samme Agger . .	2	— Boghv.		} af N. Hf. tielf.
Dals Vieds agger	2	— haure		

Viugmarchen.

Toften 2 Stpr. lille Kild-			
agger 3 Stpr. og 2 Stpr.	7	Stp. Viug	af N. Hf. tielf.
Manden som felde Krog (fældede, kroidede Bygget ned, da det var saaet)	1	— —	} saaet af P. Hf. i Hageruptil Kar-
Store Kildagger	4	— —	
Hov Kjær	7	— —	} saaet til halve af Ebbe Hf. i Stan-
Lille Flechebeens ager .	7	— —	
Store do.	12	— —	} saaet til halve af E. Michelsen.
endnu i samme	1	— —	
Knoldager	1	— —	} saetaf Karlene i Lon Viugget — (Lon til dem.)
i samme	1/2	— Hvede	
Mellemstift	7	— Viug	} saaet af J. Hf. i Kratmøllen.

Dyegger	7	Stp. Ving af Karlene saat.
i Karlige (til Karlene?)	2	— —
af N. Jf.	5	— —
Soriiægger 2 Tdr.	3	— — af N. Jf. i Kratmøllen.
oc Boghvede	2	— — af N. Jf. sielf.
Store Damager	2	— Havre } af Ebbe Jf. i Slaugerup til Studlinge.
Torvegraftstykket	1	— Bo- } saaet af N. Jf. sen hvede } i Schenchelsø.

Som forstrefet nu saaledis vahr Regeistreret Blef flittig requireret oc Efter Spurt om enten N. Jf. Sielf, Naboer eller gjenboer, eller nogen anden som til stede vahr viste noget videre som N. Jf. tilhorde oc for- dnobt med rette for deres billige præentioner kunde vedkomme at Eftersøge, men ingen i saa maade viste noget videre hvorfore alle forstrefne Midler — en ulæselig Linie, skulde maaske staa: overdraget til, eller lign. — Borneb fra Sundbylille, Lauris Laursen, o: L. Jf., være til tillige med Gaarden oc hvis hertil Videre horer, Oc N. Jf. som dend til denne Tid hafte besidt, Stragfen at qvittere saa hand her efterdags ey i nogne maader blifver Laurits Laurtsen til hinder eller Fortred, men retter oc forholder Sig efter Her- skabets Billie oc befalning som høiligen har været for- aarsaget formedels Gaardens forsidelse — naar en Mand for Armod ikke længere kunde holde sig ved en Gaard og blev kastet fra den, sagde man, at han for- sad sig — oc andre hans forhold imod Loven, han- nem derfra at affætte. Alt saaledes til Bitterlighed

Under Samptlige vore Hænders oc Rafnis Under-
skrifvelse.

Nils Christensens
n c t
Rafn.

Laurits Lauritsens
L. L. S.
Rafn.

Laurits Hansens
L. S. S.
Rafn.

Svend Rasmusen.

Saaledes i Min Nærværelse at være passeret be-
kræfter Jeg tillige Sperrestrup ut Supra.

Rasmus R. Jf. Jenzens Rafn.“

Udenpaa Dokumentet stod med uovet Haandskrift:
„Denne Gaard hafver staaet Pua.“

Da R. Jf. blev sat fra Gaarden, var dennes Til-
stand dog ikke saa slet, som ellers Tilfældet var ved
en saadan Forretning. Han havde dog, som anført,
en Del Bostab, de dengang fornødne Udsredstaber,
6 Heste, 1 So med 2 Gribe, 8 Gæs og havde faaet
8 Tdr. Rug, 6 Tdr. 1 Skp. Byg, 3 Skp. Boghvede,
1½ Skp. Vrter og ½ Skp. Hvede, men han har,
som der antydes, hos „sit Herstab“ — Krigsbogholder
Hæs's Enke — staaet tilbage med mange Restancer.
Hans Eftermand paa Gaarden, L. Vj., en Søn
af L. Vj. paa Mittebjerggaard i Sundbylille, fæstede
Gaarden efter vedtøjede Fæstebrev:

(Paa Stempelpapir — uden Marstal — Nr. 16 til
„En half Rix Drtt“).

„(Vorris?) vnderstrefne, at jeg paa min Kiere —
Sviger — Moder Maria Sahl. Mathias Hæsjes veigue
Hajuer Sted oc fest, saasom ieg Dermed Steeder og

feſter vnge Laurids Laurids. en ſagt ganſke øde Gaard i Sperreſtrup By, Som N. Jf. formedelſt Stor Armod fradrog, Huilchen gaard Hand Hans Liſſtid Nyde oc Beholde med ſaadanne Conditioner, at Hand dend (ſom nu er Brøſtfeldig) Strag oc ſaaſnart muligt er ſkal Bygge oc forbedre, Sampt Jords oc Marks forſvarligen at Gjødſte oc Rygte, ſaaſom dend og nu er Udſhlebt, oc ſig i det øfrige ſom en Ret feſtebunde efter Loven at Forholde. Hvis Udleg ſom er Udgiort efter N. Jf. til Feld — Forbedring, Reparation — nyder hand fri i alle Maader, Mens Strag juare alle Angl. Schatter af Gaarden, oc ſom N. Jf.s Gods oc Formue ey Noer Til Feſtbondens Krauf oc Reſtanz kunde opløbe, ſaa er L. V. fri for bemeldte Hans formands giæld vndtagen Hvis Sædekorn ſom i dette Aar til Sæds — Udfæd — er forſtragt Som Strag paa Stedet er Vdgiordt foruden dette nyder Hand frihed for Landgilde oc Hofuerj udi dj Thou forſte aar oc i det øfrige at Nyde gaarden fri for indfeſtning.

Njobenhavn d. 6. aug. 1690. Claus Toft.“

(Stiftsſkriver for Sjællands Stift og giſt med fornævnte Matias Haſ's Datter.)

Saaledes fik Lars Larsen denne Gaard, ſom nu har 115 Td. L. og vilde koſte mindſt en 80,000 Kr., for intet og fri for de ſtore Byrder, Landgilde og Hoveri i to Aar. Han blev d. 30—11—1690 g. m. Grmd. paa Bygaard — Rabogaarden — N. Svendſjens Datter Anna, f. paa Bygaard 1663, Born: Bo-

dil, d. 11—10—1691, Fdd.: Faderens Sodfænde N. og Margrete, Ungf. Jes Ipsen og Sidse N. Knudsens, alle fra Sundbylille, og Svoger Svend Nf. fra Bygaard; d. 24—6—1714 g. m. Ungf. og Grmd. N. Lj. i Vexø; Ellen, d. 1—1—1693, Fdd.: Faderens Halvbroder Kirkebærge L. Nf. Grmd. i Sundbylille og Gjørild Axel Skovriders i Hjørlande; d. 1—3—1716 g. m. Grmd. paa Tungegaarden i Skjensløse Jørgen Vj.; Morten, d. 3—8—1694, Fdd.: Degn Fr. Vuks Kone Regine i Hjørlande; han blev g. m. Karen Midd. — nok fra Vexø — og fik Bygaard, som hans Morbroder Svend Nf. afstod ham; J., d. 21—10—1696, fik — maaske paa Skromt, for at blive fri for den med Rette saa frygtede Krigstjeneste — d. 10—3—1719 det Halve af sin Faders Gaard med 20 Fag af dens Husrum; 1732 fæstede han Græslegaard i Haarløse, som Eilert Nf. afstod ham — denne fik nok Zettehøjgaard i Jordhøj — og giftede sig med Sidse Hd., hun † 16. Sønd. est. Trin. 1743, 49 Aar, hans anden Kone fødte ham 8 Børn, hvis Efterflægt er meget udbredt i den nordlige Del af Amtet — se hans Slægttable, andetsteds — H., d. i Juli 1698, † $\frac{3}{8}$ Aar gl.; L., d. 29—5—1701 og d. 20—6—1728 g. m. Grmd. N. Mortensens Datter Jørgen fra Græse — hans Stedmoders Broderdatter — og fik Bængegaard der i Byen. 3 Jan. 1703 døde L. Lj. Kone Anna efter 1 Aars Svaghed.

Af nedenanførte Registrering og Skifte efter hende kan man se, hvormeget dette Egtepar havde forbedret Gaarden i de 12 à 13 Aar, de havde virket sammen

i den og se de gangbare Priser paa Bohave og Landbrugsfager paa den Tid, ligesom man med lidt Fantasi vil kunne se, hvorledes en jevn god Bondegaards Indre heri Egnen faa ud 1704. Her, som i foranstaaende Registrerings Dokument, bruges Sletdalere, der gjaldt = 1 Kr. 33 Ore nu.

„Anno 1704, d. 15. Aug. er holdt Skiftedeling efter forhengjort tillysning efter Anne Nd., som boede og dode i Sperrestrup imellem hendes — efter igjen? — levende Mand L. Sj. paa den ene og deres sammenavlede Born Navnl. Morten Lf. 10 Mar, J. Sj. 8 Mar, L. Sj. 3½ Mar, Bodil Ld. 15 Mar, Ellen Ld. 12 Mar og Gjorel Ld. 6 Mar — denne findes ikke i Kirkebogen — paa den Arvepart benævnte forskrevne Born arve efter deres Moder — — Sven Nf. her i Byen. Og er Retten her tilstede paa Hr. Amtsforsvalterens Kei Ahejelts Vegne: L. Sj. og Daniel Ditzmer begge af Frederiksborg hvor — faa? — al det som paa lovligen — fintis? — og annammed Retten tilhørde tvende Danemænd L. Sj. i Sundbylille og N. Sj. Zyde i Sperrestrup blev vurderet og da Voens Formue og Tilstand befunden som efterfølger:

	Sl.	Mt.	St.
udi den Daglig Stue:			
1 Fyrebord	1	2	„
1 do.	1	„	„
1 Braastol — Hjørnestol til at staa i en Krog — med 2 Puder	1	2	„
1 Gaajebent	„	2	„
1 høi Træstol	„	1	„

	Stk.	Mt.	St.
1 Barneftol med Halmfæde	"	"	8
1 Bugge	"	2	8
1 Bænk for Bordenden	"	1	8
1 Slagbænk	2	"	"
1 do.	"	2	"
1 do.	"	1	"
1 lav Træftol	"	1	"
1 stor Fyrrefifte med Laas for	3	"	"
1 lille do. med do.	"	2	"
1 Eggeftuin med do.	"	3	8
4 Siebotter à 3 St.	"	"	12
2 Fyrrefpande	"	"	8
14 Leerftaale eller Melkefæde — ingen Pris .	"	"	"
1 Jernftaffelovn	16	"	"
1 Lang Bænkedyne under Binduerne	"	2	"
1 kort Bænkedyne for Bordenden	1	3	"
1 flamsk Hønde	"	2	"
1 do. ligefaa ftor	"	2	"
1 nyt aflangt Reifehønde underføret med blaaf	2	"	"
1 do. med lige Underføer og noget forttere	2	"	"
2 fmaa ny flamske Stolehønder	2	"	"
2 do. do. do.	2	"	"
1 ny flamsk Bænkedyne underføret med fiole			
Blaarlærred	5	"	"
Senge Klæder			
i den ene Slagbænk:			
1 ftribet Underdyne af Hamp	3	"	"
1 hvid Balmels Øverdyne med ringe Fyld	2	2	"
2 blaaftribede Hovedpuder af Volfter à 3Mt.	1	2	"

	Std.	Mt.	St.
2 gl. hampe do. med Hvergarne's Vaar	"	1	8
1 par gl. Blaargarne's Lagen	"	2	"
1 grønt Sengetæppe af Balmel	1	"	"
1 broget Sengetæppe	"	2	"
I Buggen			
1 sribet ulden og linned Dyne	"	4	8
1 liden Pude med hvergarne's Overtræk	"	1	"
1 gl. Pus nederst i Buggen	"	"	4
I den bedste Slagbænk			
1 hvid Balmelsdyne	2	2	"
1 sribet gl. Bolster Hovedpude	"	1	8
2 Blaargarne's Lagen	"	1	"
Kvædens natteleg iliggende Seng, som bliver onddraget Skiftet			
1 blaasribet Underdyne	3	2	"
1 ny do.	6	"	"
1 Overdyne af hjemmegjort Olmerdug	3	"	"
2 ny blaasribede Hovedpuder à 1 Std. 2 Mt.	3	"	"
1 par Blaargarne's Lagen	"	3	8
1 broget Sengeteppe	1	3	"
2 hjemmegjorte Olmerdug's overtrukne Puder	2	"	"
1 gl. Sengested	"	2	"
3 Stk. og et lappet Omheng af Uldent og linned	1	"	"
	21	2	8

Disse 21 Std. 2 Mt. 8 St. er saaledes afhandlet, at den Væderlag som V. V. skulde nyde efter Loven

imod hans sl. Hustrues Begravelse skal derimod fortes uanseet hendes Begravelse har udfordret 24 til 28 Sldl.

I den store Hyrreliste fandtes Først den sl. Kones Gangklæder nemlig

- 1 brunt stoffis Skjort,
- 1 rødt Balmels Skjort,
- 1 sort firskjortet do.,
- 1 fiolenbrunt do. af Balmel,
- 1 blaat Balmels do.,
- 1 do. plysjes Snorkliv med 10 par Sølvmaaner — Maller —
- 1 rødt Caffis — maaste kaffebrunt — med sorte Blomster i og 10 par Sølvmaaner i,
- 1 rød fjeritis — firseis? — Troie,
- 1 do af rødt Klæde,
- 1 do. af rødt Balmel,
- 1 do. af sort Saers — Soers eller Sasæs (Saksis?) —
- 1 sort roskis Forklæde,
- 8 par Sølvmaaner med en Sølvnaal til Snorklivet,
- 3 Horgarns Serfer,
- 3 Forklæder, 2 sorte Huer, 4 Viinhuer, 2 do., 3 Halskraver og 4 Viin. Forskrebne Gangklæder og Sølvmaaner har Faderen V. V. deelt lige imellem sine tre Døttre.

Viin Klæder i samme Kiste:

	Sld.	Nr.	Sl.
3 par Horgarns Budevaar à 5 Mk.	3	3	"
2 Horgarns Haandklæder med Hulsøm à 2 Mk.	1	"	"
1 dreiels Haandklæde	"	2	"
1 Horgarns do.	"	1	"
1 dreiels Dug	3	"	"

	Stk.	Mt.	St.
1 ny Hørgarns Dug	1	3	"
1 dreiels do. af Hamp	"	3	"
1 blaargarns do.	"	2	"
1 do.	"	1	"
2 par hørgarns Lagen à 3 Stk.	6	"	"
1 par do.	3	"	"
1 hørgarns do.	1	2	"
2 par fine Lagen af Hanpegarn	2	"	"
Udi Cammerit nest Stuen			
1 sort lang Fyrrefiste med Laas. Derudi:			
1 par blaargarns Lagen	1	"	"
1 gl. do.	"	1	"
1 par Hørgarns Budebaar	1	"	"
1 ¹ / ₂ Al. Dynebaar	"	1	8
6 Pd. blaaf Uldgarn à 24 St.	2	1	"
4 — do. Hørgarn à 2 Mt.	2	"	"
6 — do. do. à 24 St.	2	1	"
5 — Blaargarn à 8 St.	"	2	8
Noch fantis i Kammerit			
1 Meelfold	"	"	12
1 rundt Egebord	1	"	"
2 Træstole à 24 St.	"	3	"
1 ny Sengestød uden Himmel	1	"	"
Derudi			
1 ny blaastribet Underdyne	5	2	"
1 do.	5	2	"
1 hjemmegjort Ulmerdugs Overdyne	6	"	"
1 blaastribet Hoveddyne	1	"	"
1 do.	1	"	"

	Eld.	Mt.	St.
2 store Hoveddyner à 2 Eld.	4	"	"
1 par Blaargarns Lagen.	1	"	"
1 broget Teppe til samme Seng.	1	2	"
Widere fandtes ikke i Sengen.			
1 rødt Bordklæde med brune Blommer i.	3	"	"
1 mindre do. halvt saa bredt.	1	2	"
1 Kalvefjnds Hunde.	"	"	8
Udi Kielderen			
1 Saltolden.	3	"	"
2 Øltønder à 3 Mt.	1	2	"
3 Halvtønder.	1	"	"
1 Fyrrebord.	"	2	"
6 Standfjerdinge à 4 St.	"	1	8
4 Stand Halvtønder à 6 St.	"	1	8
4 Halvbottinger à 3 St.	"	"	12
1 Meelfurb.	"	"	12
1 Madfurb.	"	"	8
1 Flødebøtte med Laag.	"	"	8
2 Smørtru à 4 St.	"	"	8
1 Maltebøtte med Laag.	"	"	12
1 Hegle.	"	"	12
1 Østehøffe.	"	"	4
2 Mesjing Ufsestager.	"	3	"
1 do. Kjedel.	1	"	"
1 par Kroege og 1 par Halskøbler.	"	3	"
1 par Dørhængsler.	"	1	"
Udi et andet lidet Cammer			
3 Spinderoffer à 24 St.	1	"	8
2 Håspær à 6 St.	"	"	12

	Stb.	Mt.	St.
1 Garnvinde	"	"	4
1 gl. sønder Fyrrefiste	"	"	8
8 Pd. Hampegarn à 10 St.	1	1	"
9 — Sæffegarn à 6 St.	"	3	6
1 aaben Fyrrebænk i Stuen ved Døren til Stegerfjet	2	"	
Udi Stegerfjet — Raaber —			
1 indmuret Brngertjedel, 1 Tde. stor ...	16	"	"
1 fl. Njedel 11 Pd. à 24 St.	4	"	8
1 mindre do. 7 Pd. à 24 St.	2	2	8
1 do. do. med Jernøre à 20 St.	1	1	"
1 Kobberpande	1	"	"
1 Jerngrnde	2	"	"
2 Messingfjedler à 3 Mt.	1	2	"
Tin			
1 Fod, 3 Tallerkener og 1 Smørbrikke Mangodg — 5 Pd. à 10 St.	"	3	2
Trævare			
1 Mælkedotte	"	"	8
1 Sælde	"	"	10
1 stor Dreballer	"	1	8
1 mindre do.	"	1	"
1 Sælde 2 St., 1 Sold 12 St.	"	"	14
1 Haarjigte	"	1	"
4 Standtønder à 4 St.	"	1	"
3 Spande à 6 St.	"	1	2
2 Fyrrebøtter à 2 St.	"	"	4
4 Vflasser à 8 St.	"	2	"
1 liden Mælkedotte	"	"	4

	Sld.	Mk.	St.
2 Stripper à 4 St., 1 Træstaal 2 St.	"	"	10
6 Smørøster à 2 St.	"	"	12
2 Olfander à 4 St.	"	"	8
1 Kjerne med Stav	"	1	"
1 Deigtru	"	1	"
1 Ditefar	"	"	2
1 Haandbævn	1	2	"
1 Fyrrefar og Karstol	1	1	"
12 Trætallerkener	"	"	12
2 Træskamler à 3 St.	"	"	6
1 Fyrrefar 3 Mk., 1 Vælle 4 St.	"	3	4
1 Peberqværn	"	"	2
Paa Loftet			
9 Kornsjæffe à 2 Mk.	4	2	"
3 Tdr. Boghvede à 8 Mk.	6	"	"
1 — Rug	2	"	"
1 ¹ / ₂ — Malt à 6 Mk.	2	1	"
2 — Meel à 9 Mk.	4	2	"
2 — Byg à 6 Mk.	3	"	"
5 Sider røget Flest à 2 Sld.	10	"	"
1 Sedeløb ?	"	"	8
2 Ditehæfter à 2 St.	"	"	4
1 par Seler*) og Halskobler	2	"	"
1 gl. Kar	"	"	8
1 ¹ / ₂ allunet Huder	"	3	"
3 Hørbryder à 8 St.	"	1	8

*) var sædvanlig af Reb, uden Læder.

	Eld.	Mt.	St.
Jernfang			
1 Buesav 12 St., 1 Hugøxe 2 Mt.	"	2	12
2 Tørrespader à 12 St.	"	1	8
1 Egenav	"	1	"
1 Lundstiffenav	"	"	12
2 Gravespader	"	2	"
1 Jernhaffe	"	"	8
1 Jernstang	1	"	"
3 Jernvegger — Riler —	"	1	8
1 do. Kjolle	1	1	"
3 Høthve à 12 St.	"	2	4
1 Høfrog	"	"	6
1 gl. Flint — Gevær —	"	2	"
Udi Gaarden			
1 gl. beslagen Vogn med Fyrre (ferrits) Letter	14	"	"
1 Træbogn med Høstletter	10	"	"
1 do. ringere	6	"	"
1 gl. do.	4	"	"
1 par ferrits Letter	"	2	"
2 Blove med Jern og tilbehør à 6 Mt. .	3	"	"
2 Træharver	"	2	"
1 Tromle	1	"	"
2 gl. Slæder	1	2	"
1 Skjærefiste med Kniv	"	2	"
2 Do., 1 Slibesten	1	"	"
1 Ølstrakt	"	"	8
Udi Drengene — Karle — Kammerit			
2 gl. Sengesteder	"	1	"
2 hvide Underdyner à 3 Eld.	6	"	"
1 stribet og 1 hvid Overdyne à 3 Eld. .	6	"	"

	Sld.	Mt.	St.
2 par blaargarns Lagen à 1 Sld.....	2	"	"
3 Hovedpuder à 1 Sld.	3	"	"
En Del Hjultømmer	1	2	"
2 Fjelebænte à 4 Sf.	"	"	8
1 Seletoi	1	2	"
1 gl. do.	"	1	8
1 Huggestol	"	1	"
1 Seletoi med Vast-Seler 2 Mt., 1 gl. do. 1 Mt. 8 Sf.	"	3	8
4 Bimler à 2 Sf., 1 Baandkniv 6 Sf., 1 Huggejern 10 Sf.	"	1	8
1 gl. Meelbænk af Fyr.....	"	2	"
3 Hjulbøre à 1 Mt.	"	3	"
Dvæg			
1 rødhjelmed Stud	12	"	"
1 fortringet do.	11	"	"
1 røddraget Stud	10	"	"
1 fort do.	10	"	"
1 rødblisfet do.	9	2	"
1 bruunstjernet do.	9	"	"
1 fort do.	8	"	"
1 forthjelmed Studling	6	"	"
1 forstjernet do.	3	"	"
Køer			
1 forthjelmed Kø	9	"	"
1 rødhjelmed do.	8	"	"
1 rød do.	7	"	"
1 rødhjelmed do.	9	"	"
1 do.	8	"	"

	Stb.	Mt.	St.
1 ung rødhjelmmed Ko	6	„	„
1 fort do.	6	2	„
1 mindre do.	6	„	„
1 fort Dvie	5	„	„
1 do.	4	„	„
1 blafdraget do.	5	„	„
1 forthjelmet do.	5	„	„
1 do. Tyrefalv 1½ Mar.	3	„	„
1 rød do. do.	3	„	„
1 rødringet do.	3	„	„
1 forthjelmed Dviefalv ;	3	1	„
1 røddraget do.	2	„	„
6 Vaarkalve à 1 Stb.	6	„	„
24 Jaar à 4 Mt. 8 St.	27	„	„
2 Bødere à 5 Mt.	2	2	„
10 Lam à 2 Mt.	5	„	„
5 Gæs og 1 Gase à 24 St.	2	1	„
25 unge — Gæs — à 10 St.	3	3	10
Sviin			
7 Sojvin à 5 Mt.	8	3	„
9 Galtjvin à 4 Mt.	9	„	„
8 Ungsviin à 3 Mt.(?)	7	„	„
9 Sommergrise à 8 St.	1	„	8
Udi Loen 1 Raahud	„	1	8
1 do. hos N. Gf. — en Bøber i Sperre- strup, som her synes ogsaa at være Garber	„	3	„
1 Ridschønde	„	1	„
1 Bliflygte	„	1	8
1 Balle	„	„	6

Bester			Stb.	Mt.	St.
1 brun vrinsk Hest	8	Mar	16	„	„
1 do.	11	Mar	10	„	„
1 sortebraun do.	4	—	11	„	„
1 brun do.	4	—	6	„	„
1 do.	3	—	6	„	„
1 graa do.	6	—	8	„	„
1 brun Hesteplog	2	—	6	„	„
1 bruunstjernet Hoppe	10	Mar	10	„	„
1 graa do.	11	—	9	„	„
1 brun do.	12	—	7	„	„
1 graa do.	4	—	12	„	„
1 brun do.	5	—	8	„	„
1 do. Hørseplag	2	—	5	„	„

(Den foranførte Besætning: 7 Stude, 2 Stud-
linge, 8 Køer, 4 Kvier, 10 Kalve, 24 Faar, 2 Væd-
dere, 10 Lam, 31 Gæs, 24 Sviin, 9 Grise og 13 Heste
var ualmindelig stor ved den Tid.)

„Sæden i Marken.

— Det var d. 15. Aug., altsaa maa her menes
Udsæden — 12 Tdr. Rug, 16 Tdr. Byg, 15 Tdr.
Havre og 4 Tdr. Boghvede. Denne Sæd kan ikke
medtages til Deling i Skiftet, da den staar temmelig
flet og endeel Steder er Misvært, tilmed, da deraf
for Aaret 1705 Skal udredes Kongl. Skatter, Skatte-
forn, Landgilde, Hofningspenge, Tiender, Folkeløn,
Vinter- og Vaarsæd for det tilkommende Aar.

Tilftaaet Gjæld, som dog ikke for vis kan beregnes:

V. Pf. i Sperrestrup for 2 Tdr. Byg, stb. mt. st.
1 Td. Rug og 1 Skp. Malt 4. 1. 8.

	Sld. Rrt. St.
J. Jbsen ib. for 4 Tdr. Byg	6. " "
B. Af. i Bero for 2 Tdr. 2 Skpr. Byg,	
$\frac{1}{2}$ Td. Malt	4. 1. "
L. Sj. og Børnenes tilstædeværende Ven-	
ner og Forsvar, blev tilspurgt om de vidste	
videre, som Boen kunde komme tilbedste,	
end hvis allerede indført findes hvortil de	
santlige svarede nei der intet videre var.	
Summa	
Saa andrager Boens ganste Middel og	
Formue til Penge	675. 2. 4.
Til Gaardens Besætning eragtes efter	
Kongl. Fr. 8 dygtige Vester, deraf til Reise	
2 à 20 Sld. de 6 à 10 Sld. = 100 Sld.,	
den beslagne Vogn, som findes paa Gaar-	
den 14 Sld., en dygtig Plov med Tilbehør	
5 Sld., Sædefornet er anført at tages af	
Indavlingen, som forhen anført, det øvrige	
beløber	120. 2. "
Fælden — Bygningsmangler — paa	
Gaarden bestaaer i efterfølgende og ansat	
af de tvende Burderingsmænd navnlig Stue-	
længen 10 Sld., den vestre Længe 10 Sld.,	
den Søndre og østre Længe fattes intet,	
saavidt som staaer, men paa den Østre vil	
endnu tilbygges som tilforn har været og	
til Udlingens Conservation nødiger 8 Fag	
Huus, som i det ringeste vil koste 30 Sld.,	
tilsammen	50. " "

Høveripenge Anno 1701 = 7 Sld., for
 Silbfiſt og Ol 8 Sld. H. Gf., Kleinjmed
 i Slangerup fordrede, ſom L. Uf. vedſtod,
 1 Sld., Skiftebekoſtning: for Tillysning
 om Skiftet 1 Mk. 4 Sk., for 5 Ark Papir
 at ſkrive à 3 Mk. = 3 Sld. 3 Mk., Skifte-
 forwalterens Salarium af de beholdne Mid-
 ler 1%, for haſte Møie med dette Skifte
 og Forſegling 5 Sld. er 18. „ 4.

Dens ſkyldige Gjæld og Boens andre
 Byrder bliver 195. 2. 4.

Efter Liquidation ſaa bliver Boens For-
 mue 480 Sld. „ Mk. 4 Sk., derfra drages
 endnu for ſtemplet Papir til dette Skifte
 2 Sld. 1 Mk., ſaa bliver Boens endelige
 Beholdning til Skifte og Deling imellem
 L. Uf. og hans Vorn 477. 3. „
 deraf tilkommer L. Uf. det Halve . . . 238. 3. 8.
 en Broderlod 53. „ 5½.
 en Søſterlod 26. 2. 2¾.

Faderen L. Uf. tillagde endnu hver Datter af ſin
 Arvepart 3 Sld. 3 Mk. 13½ Sk. og da bliver hver
 Datters Mødrenearv 30 Sld. foruden de forhen speci-
 ficerede Gangklæder. Og ſom deres Fader bemeldte
 L. Uf. for dem ſamtlig efter Loven bør værge, ſaa
 bliver baade Sønnernes og Døttrenes ovenrørte Arve-
 midler her i Boen fremdeles ſtaaende under hans For-
 mynderſkab ſaalænge L. Uf. uuværende Tilſtand ved-

bliver, dog hvares ingen Rente af samme Arv før Børnene naaner den derfor lovbefalede Alder.

I det øvrige forholder L. V. med samme Bærgemaal i alle Maader efter Loven, af hvis Harsag steer ingen anden Udlæg. Han var fra 4. April 1698 Formyndet for Svend H. Børns Mødreneareb efter deres afdode Moder Sidse M., men dette Formynderskab overtager nu Svend H. selv.

Paa Amtsforvalterens Begue

L. V. — Skrifer fra Frederiksborg — Daniel Ditmer.

L. L. L. S. V. Svend S. R. S. H.

At dette er en rigtig Gjenpart af Originalen Skiftebrevet tilstaaer

L. V. — Skriferen —.

Kort efter er L. V. igjen bleven g. m. Sognefoged og Grmd. i Græse, Morten H. Datter Maren Mortensdatter. Børn: P., d. 26—9—1706, Fdd.: Svend V. Kone fra Frederiksfund. Han har vel kjøbt sig fri fra sin Stavn, da han 1735 og derefter var Bødker i Kjøbenhavn. K., d. 3—4—1708 og d. 17—10—1728 g. m. A. V. Enke Ellen Svendsdatter og fik med hende Nabogaarden Bygaard; Svend., d. 22—2—1711 og d. 10—4—1736 g. m. Grmd. paa Selvlyst i Hjørlande A. Simonsens Datter — se Søgaard —; Morten — de havde paa engang to Sønner af dette Navn —, d. 7—3—1714 og d. 7—5—1742 g. m. Grmd., Sognefoged og Lægdsmand L. H. Enke Karen Vd. — som han var i Slægt med i 3die Led — og fik med hende Gaard i Lystrup; d. 18—2—1752 anden Gang g. m. Karen P. og fik med hende Høj-

lundegaard i Uvelse, hvor han døde i Juli 1793; H., d. 14—3—1717, Fdd.: Margrete Jørgen Didriksens i Kratmøllen, † i Sept. 1718; H., d. 19—11—1719, Fdd.: L. Hf. fra Ublejre, Michel Hf. fra Bøvo og Anne Marie Ørsted hos Degnen i Hjørlande; uden Trolovelse d. 26—6—1750 g. m. Maren Bd. fra Paastrup.

Mar 1700 — da Matias Has's Enke endnu ejede Gaarden — var Gaardens mandlige Befolkning: L. Lf., hans Søner Morten og J., Tjenestekarl L. Sørensen 44 Mar og Tjenestedreng J. Mj. 15 Mar. 1718 havde Gaarden 62 Fag Hus — i Bygninger den næststørste i Sognet, Hjørlandegaard den største —, dens Udsæd sat til 10 Tdr. Rug, 10 Tdr. Vng og 6 Tdr. Havre — vi have nylig set, hvor stor dens Besætning var —, dens Høflet gav aarlig 8 Læs godt og 4 Læs flet Hø, den havde godt Tørvestjær og svarede til Rytterhold 48 Rd. 24 Sk., 4 Læs 3 Lpd. og 9 Bd. Halm.

I Juni 1739 døde L. Lf., som, efter at hans Søn L. Lf. havde faaet Vængegaard, blev kaldt gamle L. og denne unge L. I Skiftet efter ham nævnes 1 Slaabord — med Fløje til at flaa ned — og Slaabænk — med bevægelig Rygstød, som kunde flaaes ned til begge Sider —, Sildefjerdinger og Sildegryde, 6 Vikuber, Saakurv, 2 beslaaede Vogne til 18 og 15 Sld., 1 halvbeslaaet do. og en Trævogn: den salig Mand's Gangflæder: 1 graa Balmels Kjol — Overstykke — 1 Sld. 2 Mk., 1 blaa Trøie 1 Sld., 1 par Skindbuks 1 Sld., 1 par Sko 3 Mk., 1 par Hoser 1 Mk. 8 Sk., 1 Hat 3 Mk., 3 Hørlærreds Skjorter

3 Mk. Betsningen ved hans Død var 8 Stude, 5 Køer, 4 Kvier, 5 Kalve, 12 Heste og Føl, 20 Faar, 30 Sviin og 5 gl. Gæs. — Skiftet holdtes d. 16. Sept. 1739 —. Sæden kan kun regnes til Gaardens Behov for det kommende Aar, Boens Formue blev 453 Sld. 1 Mk. 12 Sk., men efter Fradrag af nødvendig Besætning, Gjæld — 7 Sld. 1 Mk. 8 Sk. —, Mangler paa Gaarden m. m. blev hele Fædrearven til Kone og Børn 65 Sld. 3 Mk. 14 Sk. — man mindes, at han havde udstyret 10 gifte Børn —.

I 10 Aar holdt saa hans Enke, Maren Mortensdatter, Gaarden med sine yngste Sønner Morten og Hans. Forstnævnte flyttede til Lystrup 1742 og Maret for H. blev gift, afstod hun Gaarden til ham efter højsøjede Afstaaelseskontrakt:

„Imellem mig Maren Mortensdatter, afgangne Fæstebonde gamle V. V. Esterleverste, og min Son H. V. om min paaboede Gaards aftrædelse. Jeg Maren Mortensdatter afstaaer og overlader med alle mine Børn, nemlig Svend V., Grmd. i Hjørlande, K. V. og L. V., Gaardmænd i Sperrestrup samt Morten V., Grmd. i Lystrup, deres Vidende Willie og Samthkke til min Son H. V., der stadig har været hos mig og i min Enkestand troelig og Vel forettaaet min anfling paa Gaardens drift og besætning og Bedligeholdelse sat alt hvad han har erhvervet og fortjent, den af mig paaboende Ryttergaard under Nr. 1 i Sperrestrup By ubi Hjørlande Sogn af Hartk. 11 Tdr. 2 Tjbd. med den værende og tilhørende Dvæg og Vester, Hø, Korn, samt all Bohave intet i nogen maade und-

tagen uden hvis herefter findes Specifiseret paa hvilken Gaard hand maa søge og tage Første da hand imod ovenanførte annammenlig svarer til Skatter og alle Gaardens udgifter samt Gaardens Lovlige Besætning og hvad dertil videre efter loven og Fæstepligt udfordres.

Hvorimod

2. Jeg H. V. lover og forjfrer at give og levere min Moder Maren Mortensdatter følgende at levere hende aarligen 2 Tdr. Rug, 2 Tdr. Malt, 2 Tdr. Byg til Meel og Gryn som skal være reent, godt og forsvarligt samt et fedt Sviin paa 5 Sletdaler og 6 fede Viæs eller isteden derfor 6 stk. magre Viæs med $1\frac{1}{2}$ Td. Havre.

2 (?) At levere hende nu istrag eller jaajuart forlanges 2 unge Stude paa 3 Aar, 1 forsvarlig Koe 4 Aar og 1 Beder, hvortil jeg Aarlig leverer hende 2 Læs Hø til Aarene og desforuden fornøden Føer af Hø og Halm til de 2 Stude og Koen, Men naar Studene af min Moder sælges anskaffer jeg ingen andre i des sted men Koen lover jeg altid saalænge min Moder lever at holde i forsvarlig Stand saa at om den hende nu leverede Koe, med Tiden enten formedels Alder eller i andre Maader skulle vorde udogtig anskaffer jeg hende en anden forsvarlig Koe i den foriges stæd der af mig som fornøbt med fornøden føer forsynes. Derneft En Seng med tilhørende Sengklæder 1 Jernkaffeloun 1 fjerding's ny kobberfiedel en liden Jerngrhde 1 kiste og Skriene et Braarstak — Braarstak 3: Hjørnestak — fyhrbord en liden Saltolde en Oltønde med 4 Jernbaand et lidet

Køstekar — til Brygning — og et lidet Kar samt fornødent Huuslye bestaaende af 5 fag huus som allerede ved Gaarden er opbøgt, og fornøden ildebrand, saa længe hun lever heri at levere.

At dette saaledes af os paa begge sider er indgaaet og samtykt samt rigtig skal holdes og efterkommes have vi dette med egne hænder Underfrevet samt ombedet tilstedeværende gode Venner med os til Bitterlighed at underskrive.

Sperrestrup dend 16. December 1749.

Maren M. M. D. Mortensdatter Moderen.

Evend Lauridsen.

Anders Hanjen.

Lars Larsen.

Nasmus Larsen."

Maren Mortensdatter fød dette Undertag hos sin Son til hun, 75 Aar 3 Uger og 2 Dage gammel, døde i Mai 1756. H. Uf. Kone Maren var, da hun d. 26—6—1750 blev gift, i sit 18. Aar; skal derfor i Begyndelsen af sit Egtskab have været saa barnlig, at hun, naar Manden var borte og hun om Aftenen var færdig med at syse, sagde til sin Svigermoder: „Maa jeg nu gaa lidt ud og lege.“ Deres Børn: L., d. 17—9—1752, Fdd.: Præstekonen, L. Hf. Gad i Kratmøllen og Villum Bf. i Sperrestrup, † i Oktober i. A.; L., d. 30—9—1753, † i Hjemmet ugift 1784; H., d. 30—10—1756, † i Febr. 1757; H., d. 5—3—1758 og 1803 g. m. J. Jørgens Datter Ane fra Sagerup — hans Præstekammerat —, Enke efter Grnd. D. Hf. paa Udlejregaard i Udlejre og fik denne Gaard med hende; N., d. 14—12—1760. Da han

var færdig med Krigstjenesten giftede han sig d. 4—11—1791 med sit Sødsfendebarn, Grmd. N. Svendsens Enke Ellen Nd. paa Brandhøjgaard i Skjenkelsø, som han fik med hende. P., d. 2—3—1763, fik som ung Skade i Ryggen, saa den skød sig ud, blev Skræder og g. m. Grmd. N. Andresens Datter Ane Matrine i Slagslunde; han ejede og døde paa Soerbækshuset i Hjørlande; Karen Marie, d. 28—10—1764, † 1765; Morten, d. i Juni 1770, † i Marts 1789.

H. Nf. paa Damgaarden døde d. 29—2—1772 og i Septbr. f. N. blev hans Enke igjen g. m. Ungk. L. Nf. — han 23, hun 40 Aar — Søn af Grmd. N. Pj. paa Gjersholmgård i Sundbylille. Dette Ægtekab var barnløst og hun døde d. 19—7—1809. L. Nf. var en flittig, dygtig og stærk Mand, der samlede Velstand paa Gaarden. Han levede da som Enkemand til sin Død, var streng imod sig selv og sin Omgivelse, og habede de nye Moder og nye Moder. I sin Enkemandstand havde han sin Søster Else, Enke efter Grmd. N. Jørgensen paa Bannerhøjgaard i Jordhøj, til at styre Kvindegjærningen hos ham; hendes Søn Jørgen Nf., hans mangeaarige tro og godmodige Medhjælper, blev hans Eftermand paa Gaarden, hvis sidste Fæstet og første Ejer L. Nf. var; den blev ved Udskiftningen tillagt 121 Tdr. Land, Husloddet medregnet. Den 30. Dec. 1809 testamenterede L. Nf. til sin ovennævnte Søstersøn Damgaarden med al dens rørlige Gods undtagen de rede Penge, baade dem han havde i Behold og dem han havde tilgode og udestaaende, hvilke han testamenterede til sin Broder P. Nf.

paa sin fædrene Gaard i Sundbylille og sin forau- nævnte Søster.

D. 9—7—1829 bekræftede han dette Testamente for Birkedommeren i Hillerød og ved Skjøde af 12—7—1833 tilskjødede L. Nf. Søster sønnen Gaarden for 1000 Rd., „som er betalt“, og betingede sig følgende Undertag: 4 Tdr. Rug, 4 Tdr. Malt — L. Nf. var en Elsker af godt Ol og havde altid 2 à 3 Osorter i Huset — 2 Tdr. Vhg, Halvdelen til Michelsdag og Halvdelen til Paaske, 30 Læs Tørv inden hver St. Ols Dag eller 1 Rd. Sedler for Læset, 1 fedt Sviin paa 12 Lpd. i Flomme og Flæsk, 6 fede Gjæs i Slagte- tiden, 30 Rd. med Fjerdedelen hvert Kvartal, aarlig fodre og græsse 2 Køer og 6 Aar iblandt Gaardens Kreaturer og fri Afbenyttelse af den første Stue med tilhørende Kjøkken. Kontrakten er til Bitterlighed underskrevet af L. Nf., N. Pj. — paa Bygaard — og N. Pj. — paa Ballegaard.

Tørgen Nf. giftede sig med Grmd. Jacob Nf. Datter paa Jettehojgaard i Jordhøj, som skænkede ham en Son og to Dotre; den ældste Datter Else Kirstine er nu Kone paa Gaarden, som ejes af hendes Mand, Sognejoged P. Nf., Son af forhen Ejer af Paastrup, N. Nf., og den yngste Datter, Karen Marie, er g. m. Grmd. og Sognejoged D. Nf. i Børg. De — ligesom deres Fader — ere gode Menneſter. Han døde efter flere Aars tiltagende Svagthed d. 18. Juni 1869, 79 Aar

Nr. 2, Ballegaard

ligger Ojt for Damgaard paa en Ballekrænt, som fal- der Nord og Ojt af fra Gaarden.

J. Henningsen, født 1578, havde Gaarden 1649, hvorlænge før vides ikke; hans Kone, Karen, var født 1595. Deres Børn synes at have været: Sidse, som nævnes 1658, Rasmus Jf. paa Damgaarden, Jørgen Jf., som 1654 blev g. m. N. Jf. Enke Kirsten i Skjensfeltø, H. Jf. † i Sperrestrup 1679, 41 Aar, P. Jensen paa Bængegaard og Henning Jf. i Oppejundby. J. Henningsens Gaard synes ikke at have taget Skade i Svenskerkrigen 1658 og 1659; til den var 1660 faaet 2 Bund og 1 Td. Rug, 2 Bund og 1 Td. Byg.

J. Henningsens Kone døde i Novbr. 1669 og han i Juni 1673, han blev altsaa 95 Aar. Hans Sou **H. Jf.** synes at have faaet Gaarden efter Faderen. Han er omtrent 1669 bleven g. m. Margrete Wdd. Børn: J., d. i Juni 1670, † hos Farbroderen N. Jf. paa Damgaarden d. 24—1—1689; N., d. 11—2—1672, Fdd.: BARNETS Farbrodre N. Jf. og Jørgen Jf.: Henning, d. 3—11—1673, Fdd.: K. Svendsen paa Bygaard, P. Jf. paa Bængegaard og Morten Kj., alle i Sperrestrup, † i Jan. 1685; Karen, d. 27—12—1674, Fdd.: Morten Kj. og L. Kj. i Sperrestrup: Henning, d. 18—3—1677, † 7 Aar og 10 Wd. gl 1664 havde Gaarden samme Hartf. Udskød, Hovul og Landgilde som Damgaarden. H. Jf. døde 1679, og hans Enke blev d. 30—11—f. A. g. m. **N. Gf.**, som fik Gaarden med hende. Børn: Johanne, d. i Marts 1681, Fdd.: P. og N. Jf. og Morten Kj. i Sperrestrup, † f. A.; S., d. 13—8—1682, Fdd.: Nilskarl i Kratmøllen N. Hf.; Anna, d. 24—11—1684, Mandens Moder Anne Wd. holdt hende over Daaben, døde

5 Dage gl. D. 21—1—1685 døde N. Cf. Kone Margrete Wdd., 42 Aar 7 Mdd. Hun blev syg om Fredag Aften, da hun vilde have gaaet i Kirke om Søndagen efter sit Barn — Anna? — og begravedes allerede d. 23. Jan. Den 24—5—f. A. blev han igjen g. m. store J. Hf. Steddatter, afdøde C. Af. Datter, Johanne, paa Ellisgaard i Hagerup. Børn: C., d. 29—9—1686, Præstens Søsterdatter i Hjørlande, Margrete Thorstens holdt ham over Daaben.

1690 var N. Cf. endnu ved Gaarden, men kort efter havde J. Af. Tyde den. Han synes i Juni 1697 at være bleven g. m. Ane Wd., da de begge tjente i Hjørlande Præstegaard. Børn: P., d. først i Maret 1700, Jøger J. Bagers i Slangerup holdt ham over Daaben; N., d. 12—3—1702, Frans Bagers Kone i Slangerup holdt ham over Daaben, † kort efter; N., d. i Mai eller Juni 1704. Aar 1700 var Gaardens mandlige Beboere: Manden J. Af. Tyde 32 Aar, Son P. 1/2 Aar og Tjenestdreng N. Mortensen 15 Aar. 1704 byttede J. Af. Tyde denne Gaard med den forlængst nedlagte Gaard Nr. 9 i Sundbylille, og dennes Fæster, J. Hf., kom saaledes til Bakkegaard. Man synes at have været en Son af J. Wdf. i Hagerup og fødte 1670. Hans Børn, som fødtes i Sperrestrup: N., d. 23—11—1704, Fdd.: N. Jf. fra Sierstlevester og Anna Estildsdatter i Sperrestrup, † i Febr. 1705; Soren, d. 13—12—1705, Fdd.: Væver N. Cf., H. Borgefen og Væverpige Maren Michelsdatter, alle i Sperrestrup; Valborrig, d. 29—11—1707, Fdd.: N. Cf. og Sofie Madsdatter i Sperrestrup. Hun blev

opkaldt efter sin Faders Moder Valborrig Id., som var † paa Gaarden f. N., 72 Mar 3 Md. gl.; N., d. 22—4—1710, † 13 Dage gl.; S., d. 15—11—1711, Bodil Jeppe Nagesens i Sperrestrup holdt ham over Daaben. I Juni 1713 døde J. S. og Jep S. fik Gaarden efter ham Hans rette Navn synes at være Jep S.

Den 6—6—1713 blev han g. m. Bodil Svendsdatter, Svend Nf. Datter paa Bygaard. Børn: Johanne, d. 21—1—1714, † i Skjenskø, 3 Mar gl. Hans to andre Børn, Johanne, d. i Jan. 1717 og Sidsel, d. 27—12—1719, fødtes i Skjenskø, hvor han da var Indf. Han havde Gaarden afgiftsfri til 1714, da den brændte. Efter ham fik Brødrene N. og N. Torbensen den. De vare Søner af Grnd. Torben Nf. i Vadstrup i Uggeløse Sogn, N., f. i Høsten 1682 og N. ved Midsummerstid 1693. I Slagslunde Skov skulde de have Tømmer til den afbrændte Gaards Opbygning og medens de fik Skovfogeden til Sperrestrup i Selskab ved 2—3 Klaster Brændevin, hentedes fra Skoven til Gaarden det bedste Egetømmer i rigt Maal, som der fandtes. Da den østre Længe nedbrødes 1863, fandtes i den ualmindeligt svært Egetømmer. N. Torbensen blev i Juli 1717 g. m. Sidse Md., flyttede da fra Sperrestrup fordi han fik Heyreholmgaard i Uggeløse med sin Kone.

I Krigsstat=Fordebogen af 1718 er Gaarden sat til 16 Portioner Rytterhold, som blev 48 Rd. 24 St. og 4 Læs 3 Lpd. 9 Rd. Halm; forøvrigt anføres der om Gaarden, at den havde 38 Tag Hus, af hvilke

8 Fag var brøstfældige — disse var maaske skaanet af Jildebranden 1714 —, dens Besætning var 9 Heste, 4 Stude, 5 Køer, 6 Ungkvæg og 12 Faar, dens aarlige Udsæd var 10 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg og 6 Tdr. Havre, den havde Græsning til 8 Heste og 8 Stude eller Køer, dens Høslæt gav 6 Læs godt og 3 Læs slet Hø og den havde temmelig godt Torvestfær.

N. Torbensen var i Baaren 1710 bleven g. m. Sidse Borgesdatter — viet i Uggeløse Kirke — og boede i Badstrup — hvor hans Døttre, Kirsten, fødtes 1711 eller 1712 og Margrete, f. 1714, † i N. — til han flyttede til Vassegaard. Datteren Kirsten blev d. 2—2—1729 g. m. Grmd. og Enkemand N. Nf. i Svedstrup. N. T.'s Børn f. i Sperrestrup: L., d. 29—9—1715 og d. 3—10—1742 g. m. Præstens Pige i Hjørlande og fik Virkedalgaard der; Karen, d. 18—6—1719, den 29—12—1737 g. m. Grmd. og Enkemand Poul Nf. i Svedstrup og d. 24—9—1751 fra sit Hjem i Sperrestrup anden Gang g. m. Grmd. og Enkemand P. Madsen i Ølstykke; Birte, d. i Jan. 1723, Fdd.: N. Torbensen og N. Nf. fra Uggeløse, Boie Nf. Møller, Smedker og Møller i Have Mølle, og tilsidst stor Kjøbmand paa Hjørnet af Kongensgade og Skolegade i Slangerup, og Catrine Michelsdatter i Sperrestrup; i Dec. 1739 blev hun fra Hjemmet g. m. Grmd. Jørgen Gj. i Svedstrup og har efterladt sig en udbredt Slægt her i Egnen. Margrete, d. 2—9—1725, i Oktbr. 1744 g. m. sin Faders Eftermand paa Gaarden B. Jørgensen, Søn af Jørgen Nf. paa Tungegaard i Skjenslø. D. 17—1—1742 tjorte N. Tor-

benfen fra Hillerød hjemad og havde en Skræder med sig; da de vare komne igjennem Hjørlande og det var et forrygende Vejr med Storm og Snefog, foer de vild og kom ud paa den Rørmose Eng, som senere tilhørte L. Nf. paa Sindshvile og nu ligger under Dil-dalgaard, hvor de fjørte i en Tørvegrav. Da de vilde hjælpe Hestene op, kom T. under den ene, som traadte ham ned i Mudderet, hvor han omkom. Skræderen maatte krybe paa Hænder og Fødder næsten hele Vejen til Hjørlande, for at undgaa at falde i Tørvegrave og for Stormen. Morgenen efter fandtes Kjøretøjet, med den ene Hest endnu levende, og A. Torbensens Lig.

B. Jørgensens og Margretes Vorn: A., d. 6—9—1745, Fdd.: Underfoged N. Bøch og Kone fra Kjøbenhavn — Præst Schindlers Svigerforældre — Deg-nens Karl, N. Svendsen; † 7 Ug. gl.; f. A. døde A. Torbensens Enke, Sidse Børgesdatter, f. i Vastrup i Jan. 1684; A., d. 11—9—1746, Fdd.: hans Farbroder Mogens Jørgensen fra Skjenslø, † i Juni 1748; L., d. 2—3—1749 og d. 21—9—1783 uden Tro-lovelse g. m. Grmd. paa Søbjerggaard i Skjenslø V. Christoffersens Datter Bodil og blev sin Faders Eftermand paa Gaarden; A., d. 5—9—1751, Fdd.: Mogens Jørgensen fra Skjenslø, Hsmd. B. Nf., Marie Vd. fra Sperrestrup og B. Ndf. Jæstemo, Karen Vd. fra Østhyffe — Barnets Møster — Den 13. Jan. 1775 fjørte han hjem fra Roskilde Marked med L. Christoffersens Ungdom fra Søbjerggaard i Skjenslø og forlod dem imellem Hængehøj og Ørnebjerg, hvor

Bejen dengang drejede af til sidstnævnte By, for at gaa til Sperrestrup. Da det var Snefog, bad de fra Skjænkelsø ham om at følge med dem hjem og blive der Natten over, men han gik ad Sperrestrup til, foer vild, omkom i Sneen paa Marken og fandtes ikke før henad Foraaret, da Sneen gik af Jorden. Hans Bortgang var til stor Sorg især for Moderen, da han var den tredje Son med hendes Faders Navn, der nu var død. Her gik det, som Ordsproget siger, hvad der jækles i Sne kommer op i To. Sidse, d. i Maj 1754 og i Dec. 1778 g. m. Ungk. og Grmd. H. Sj. paa Maglehøjgaard i Skjænkelsø; Jørgen, d. 15—8—1756; Anna, d. 28—1—1759, confirmeret 1779 — i sit 21de Aar — og d. 16—2—1791 g. m. Grmd. og Enkemand P. Andreasen paa Egedalgaard i Børgø: N., d. i Juli 1761, Fdd.: Jørgen Albretsen og V. P. i Sperrestrup; Kirsten, d. 11—6—1764, Fdd.: N. Madsen, Hsmd. N. Jørgen og L. Mj. i Sperrestrup, d. 30—10—1785 g. m. gl. H. Mj. paa Søbjerggaard i Skjænkelsø: P., d. i Aug. 1767 og d. 14—12—1802, som Grmd og Enkemand paa Rolandsberggaard i Børgø, g. m. sin Søsterdatter Ellen, Grmd. H. Sj. Datter paa Maglehøjgaard i Skjænkelsø.

Villum Jørgensen døde i Aug. 1777. Hans Son L. Sj. har vel styret Gaarden til han 1783 blev gift og selv overtog den som Jæster, men blev kort efter dens Eier. Ved Udstiftningen fik den — Huslodden medregnet, som er godt 3 Tdr. Land — 109 Tdr. 6 $\frac{1}{2}$ Skp. Land. Børn: B., d. 22—8—1784 og d. 5—7—1810 g. m. N. Simonsens Datter Bodil paa M-

lingebjerggaard i Skjenslø, fik Gaarden efter Faderen, som dog nær havde overlevet ham. L., d. 18—12—1785, og d. 7—12—1815 g. m. Sidse, Datter af Grnd. unge P. Jf. paa Søbjerggaard i Skjenslø; Jørgen, d. 24—10—1788, † 5 Ug. gl.; Bodil, d. 11—11—1790, † som Barn.

Willum Larsen, som vel fik Gaarden, da han blev gift, var svagelig, hensygnede og døde i sin bedste Alder. Hans Kone Bodil giftede sig igjen med **B. M.**, Søn af Grnd. og Sognefoged A. Gf. paa Søbjerggaard i Skjenslø. Kort før sin Dod overlod denne Gaarden til sin eneste Søn **H. B.**, g. m. L. Bf. Datter Bodil paa Gjendalgaard i Hjorlunde. I sin unge og kraftige Alder faldt H. Bf. — d. 1—12—1866 — ned fra Stænget over sin Høstald, tornede med Panden imod et Dørgreb og døde deraf Matten efter. Iaa Mar efter blev hans Enke igjen g. m. P. Gf., Søn af H. Bf. paa Bængegaard og Grnd. i Kollerød; her fulgte han sin Gaard og overtog Bakkegaard. Kort efter døde hans Kone, da fulgte han Gaarden med Hovedlodden 1873 for 26,000 Rd., beholdt selv Overdrevet og overtog Bængegaard efter sin Fader. H. Bf. havde opbygget Bakkegaards 3 Udlænger og P. Hansen byggede Stuelængen, stor, smuk og velindrettet, saa denne Gaard er for Tiden den smukkeste i Byen.

Nr. 3, Bængegaard.

En **P. Gf.** synes at have haft Gaarden før 1648. Han efterlod sig to Børn: H. Bf. og Margrete Pd. Hans Enke giftede sig først i Maret 1648 — 51 Mar gammel — med den 35aarige Lauritz Jf. fra Gand-

løse, som fik Gaarden med hende; han døde i Febr. 1659 og tredie Gang blev den da 64 Aar gamle Enke Maren Id., knapt 2 Md. efter sin anden Mand's Død, g. m. den 33aarige P. Jf., en Søn af J. Henningjen paa Vassegaard. 1660 var der i Gaardens Aagre faaet 3 Bund Rug og 3 Bund Byg. Denne betydelige Udsæd, af Rug — 9 Tdr. — og Byg — 12 Tdr. —, viser, at Gaardens Tilstand har været god og at den gamle Enke kunde blive gift med unge Mænd. Hun døde i Maj 1664. D. A. var denne Gaards Hartk., Landgilde, Udsæd og Høavl sat til samme Størrelse som de to foregaaende Gaardes. I Septbr. d. A. blev P. Jf. igjen g. m. Bente Id., Datter af afdøde Grmd. L. Jf. paa Gadagergaard i Skjerkelsø. Hun var født i Aug. 1648, altsaa nu 16 Aar. Børn: L., d. i Oktbr. 1665, † 7 Ug. gl.; Maren, d. i Dec. 1666, Fdd.: N. og Jørgen Pf. fra Skjerkelsø, i Juli 1686 g. m. C. Michelsen fra Sigerslevøster; L., d. i Sept. 1668, Fdd.: Grmd. D. Pf. paa Gadagergaard — Moderens Stedfader — og Grmd. Jørgen Pf. paa Skjelbæksgaard, begge i Skjerkelsø. Han blev Faderens Eftermand paa Vængegaard; J., d. i Oktbr. 1670, 1701 g. m. Jep Jf. Steddatter Karen Md. i Sundbylille; Karen, d. i Dec. 1672, † i Febr. 1673; Birgitte, d. 5—11—1676, † 17—5—1691. Der blev „læst Testamente“ over hende ved Sigfærden — en Skif, som først er gaaet af Brug i vore Dage —. Hans Kone Bente † i Marts 1680 og d. 19—9 f. A. han igjen g. m. Ellen Henningsdatter. Børn: H., d. 12—5—1681, † 10 Aar gl.; Anna, d. 14—10—

1683, Fdd.: N. Svendsens Søn Morten paa Bygaard og N. Jf. Datter Ane Margrete paa Damgaarden; Bente, d. 26—4—1685, Fdd.: Jordemoderen i Hjør- lunde Inger Christens, Rimol N. Jensens paa Dam- gaarden, Maren Pd. — Barnets Søster — Grnd. N. Cf. og Hsmd. N. Cf. i Sperrestrup; Anna, d. 16—10—1687, Fdd.: Gjørild Arel Skovriders i Hjør- lunde, J. Pf. Møller i Kratmøllen, Svend Nf. paa Bygaard og Barnets Søster Maren, † i Oktbr. 1690. P. Jf. † Natten imellem d. 4. og 5. Febr. 1691 efter 14 Dages Brystsyge og d. 10. Maj derefter dødes hans Datter Birte, † 10 Dage gl.

P. Jf. Enke blev d. 31—12—1693 igjen g. m. Grnd. A. Nf. i Liunge.

1686 blev Gaardens Hartk. sat til 14 Tdr. 6 Skp. 2 Fjdf., men s. N nedsat til — det nu kaldte gamle Hartk. — 11 Tdr. 2 Fjdf.

P. Jf. Søn, L. Pf., som var vanfør, har vel faaet Gaarden, da hans Moder giftede sig og flyttede til Liunge. Han var først g. m. Gjertrud Bentsdatter, som døde 1704, 35 Aar gl., i Dec. 1705 blev han igjen g. m. Grnd. paa Allingbjerggaard i Skjenkelso, N. Mortensen Brochs Tjenestepige Inger Ud. fra Gunge Herred i Skaane. Hun var Steddatter af A. Nf., som 1708 fik det Halve af Gaarden, som J. Jbsen havde haft siden 1694; hendes Søster, der som Enke 1720 kom hertil fra Skaane, blev i Oktbr. 1723 g. m. Entemand Jørgen Pf. i Dlstykke; hendes Bro- der N. Nf. fra Lund i Skaane var hendes Forlover. Med sin første Kone havde L. Pf. Datteren Bente, d. 28—

5—1703 og i Oktbr. 1749 g. m. Hsmd. Mourits Jf., som boede i det Hus, hvis Lod nu ligger under Bygaard der i Byen. Aar 1700 var Gaardens Mandtal: L. P., som havde den halve Gaard, og hans Tjenestdreng A. Lf. 15 Aar, J. Jbsen, som havde Gaardens anden Halvdel, 30 Aar, hans Sønner D., 1½ Aar og P., 14 Dage gl. samt hans Tjenestdreng, 16 Aar. J. Jbsen var en Søn af Jep Jf. paa Kinglebjerggaard i Sundbylille. J. Jbsens Børn: H., d. 20—3—1696, Fdd.: Jordenoder Karen L. Larsens, Jep Jf. og H. Lf., alle fra Sundbylille; D., d. 8—5—1698, Fdd.: Birte Jep Jensens — Mandens Stedmoder — fra Sundbylille; P., d. i Oktbr. 1700, og Jeppe, d. 1—3—1705. Som anført fik A. Lf. 1708 J. Jbsens Halvdel af Gaarden, som han havde i 7 à 8 Aar, men boede endnu 1724 i Sperrestrup.

1718 havde L. P. Gaarden alene, da havde den 58 Fag Hus, af hvilke 20 Fag vare brøstholdne, dens Befætning bestod af 7 Heste, 4 Stude, 6 Koeer, 5 Stkr. Ungkvæg og 10 Faar; dens Udsæd var aarlig 10 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg, 6 Tdr. Havre og 1 Td. Boghvede; den havde Græsning til 8 Heste og 8 Koeer eller Stude; dens Høslæt gav 6 Læs godt og 3 Læs slet Hø, den havde temmelig godt Tørvestkær og til Rytterhold ydedes 48 Rd. 24 Sk. og 4 Læs, 3 Lpd. 9 Pd. Halm. Da Stuelængen opbyggedes 1860, fandtes, som i den nordre nogle Aar før opbyggede Længe, Spor af Brand paa Tømmeret og meget Kulstov, især i den østre Ende af den da nedbrudte Stuelænge, en 8 Tommer under Jordsmonnet, hvor der ogsaa fandtes

Stenbro. Paa flere af de gamle Lømmertykker var indhugget Navnebogstaverne til Marie Ld. og P. Nf. og Karstallet 1721, men der er ikke fundet noget om Ildebrand paa Gaarden.

L. Nf. afstod Gaarden til **unge L. Nf.**, Søn af gamle L. Nf. paa Damgaarden, som fæstede den d. 11. April 1724 med 58 Fag Hus og gav i Fæste 6 Rd. 4 Mk. Saamange Fag Hus havde man ikke formaaet at gjenopbygge i 2 à 3 Aar den Gang, dersom Gaarden var brændt.

L. Nf. og Kone antages at være blevne som Indfiddere hos L. Nf. paa Gaarden. Hun døde efter langvarig Sygdom og begravedes d. 1—1—1737, 61 Aar, og han † i Febr. 1748, 83 Aar.

L. Nf. blev, i Hjørlande Kirke d. 20—6—1728, viet til sin Morbroders, Grmd. og Sognefoged N. Mortensens Datter Inger fra Græse. Børn: Morten, d. 20—2—1729, confirmeret 1747; Marie, d. 25—2—1731, confirmeret i sit 19. Aar og d. 7—10—1753 g. m. Ungf. H. Nf. i Kirke-Sierslev; Anne, d. 11—2—1733 og i Novbr. 1756 g. m. Grmd. og Enkemand Mogens Nf. paa Gaarden Hojensfeldt i Oppe-sundby; N., d. 19—6—1735, † i Maj 1737; N., d. 16—2—1738, baaren til Daaben af L. Nf. Gads Kone, Lene Dvift, i Krattmøllen; Karen, d. 25—9—1740, i Juni 1764 g. m. Grmd. og Enkemand O. Nf. paa Holmegaard i Ølstykke; Inger, d. 10—11—1743, i Foraaret 1780 g. m. Hsmd. L. Nf. Søn C. Nf., som fik Gaarden efter hendes Fader.

Voel, d. i Febr. 1749, i Septbr. 1778 g. m. Grmd. P. Af. paa Steengaarden i Dlstykke.

1744 blev P. Af. tilfagt til at hente Tømmer fra Helsingør til Hillerød; da han ikke efterkom denne Tilfigelse, blev han dømt til at bøde 1 Mk. til Sognets Fattige; d. 28. Oktbr. f. A. blev „formedelst hans flette Vilkaar“ Bøden ham eftergivet.

C. Af. har vel overtaget Gaarden, da han ægtede Jnger. 3 Dec. 1781 døde hendes Moder og Aaret efter hendes Fader. Børn: Jnger, d. 26—8—1781; U., d. 25—5—1783 og d. 7—11—1815 g. m. Grmd. paa Sorriisgaard i Hjorlunde A. Df. Datter Anne, og overtog f. A. Gaarden efter Moderen. Sidse, d. i Juni 1787 og d. 28—3—1806 g. m. J. Simonsens Son Mogens Jf., som 1808 fik sin Faders Gaard, Rosenfeldtgaard i Dppesundby, hvilken Gaard hans Son C. Mogensen har seneft opbygget og holder den saa jnuft, at den passer til sit Navn. C. Larsen døde i Septbr. 1794 og hans Enke var den første Bruger, som blev Ejer af Gaarden, der ved Udskiftningen til- lagdes, med Huslodden, 105½ Td. Land. Hendes Son P. Af. holdt Gaarden med sin Moder til han d. 7—11—1815 blev g. m. Grmd. A. Df. Datter Anne paa Sorriisgaard og saa selv fik den. Han begyndte med en gjældfri Gaard — den bedste i Sperrestrup — og en, efter de Tider ikke ringe For- mue, men han fik mange Børn, og dette, i Forbindelse med Mangel paa Driftighed, bragte ham, der dog var en hæderlig og stikkelig Mand, i ringe Kaar. 1837 folgte han Gaarden; en Parcel af den paa omtrent

20 Tdr. Land til Grmd. A. Pj. paa Bygaard og Gaarden med Hovedparcellen, efter at der dog tidligere var folgt en mindre Parcel af den til P. Pj., Grmd. fra Hjørlande, til H. Pj., Søn af gl. P. Svendsen paa Bygaard, for 1550 Rd. af denne og Undertag af begge Kjøberne. L. Gj. og Kone boede paa Gaarden til hun døde, i Maj 1858, saa flyttede han til en af sine Børn „paa hin Side“ — i Horns Herred — hvor han døde nogle Aar efter. H. Pj. blev, da han havde kjøbt Gaarden g. m. afdøde Grmd. Morten Hs. Datter Karen fra Hjørlandegaard. 3 Maj 1873 folgte H. Pj. Gaarden til sin ældste Søn **P. Hansen**, som ved samme Tid havde folgt Bakkegaard lige overfor. Han byggede en hyggelig Undertags-Lejlighed i den vestre Længe til sine Forældre, hvor de henlevede en lykkelig Alderdom, navnlig fordi de havde Glæde af alle deres fire Børn.

Nr. 4, Bygaard.

Ambjørn Pj. og Kone Maren synes at have haft Gaarden til han døde 1647.

H. Svendsen, som første Gang nævnes paa Gaarden i Sept. 1652, har nok faaet den efter Ambjørn. Han var født i Tollerup — en By imellem Dype og Udesundby, som bestod af 3 Gaarde og en Vandmølle og blev nedlagt ved 1680 —, hvor hans Fader, Svend Hs., var Grmd. Børn: Morten, d. i Sept. 1652, 3dd. Grmd. Svend Hs. fra Tollerup, L. Ipsen fra Dypefundby, Henning Hs. fra Bønderup, Præstekonen fra Hjørlande, Karen J. Henningsens og L. Pj. Steddatter Margrete Pj. i Sperrestrup, d. 31—10—1684

g. m. Enke efter Grnd. Jørgen Jensen — kaldet, Byens Borgermester — paa Holmegaard i Skjenslo, hvilken Gaard han fik med hende; H. d. først i Maret 1655, Fdd.: P. Jbsen, L. Jf. Kone Maren og Stedson H. Pj., † i April 1662; Maren, d. i Juli 1657 Fdd.: hendes Farbroder Md. Hf. og hans Svæstemo Maren Mortensdatter fra Tollerup, L. Jf., P. Jbsens Son Jeppe og Maren J. Henningsens i Sperrestrup; Svend, d. først i 1660, Fdd.: Erik Haaagensen, Jeppe Pj. og Birgitte N. Jf. i Sperrestrup, han fik Gaarden efter Faderen; Anna, d. midt i 1663 og d. 30—11—1690 g. m. L. Lf. paa Rabogaarden Damgaarden; Margrete, d. i Juli 1669, † som gammel Pige paa Gaarden 1718. 1660 — efter Svenskerkrigen — var der jaact til Gaarden 2 Pd. 1 Td. Rug og 2 Pd. 1 Td. Byg. 1664 havde Gaarden samme Hartk., Landgilde at yde, samme Udsæd og Høavl, som den foranførte Gaard; 1686 fik den efter „den nye Matrifel“ 14 Td. 1 Sk. 3 Fdk. Hartk., der dog samme Aar blev nedsat og sat lige med andre Gaardes. 3 Juni 1682 døde N. Svendsens Kone Bodil, af „natricis“ Feber, 54 Aar. Svend Hf., som 1688 „holdt halv Gaard med Faderen“, har maaske overtaget dette Hverv ved Moderens Død. Naar han blev g. m. sin første Kone Sidse, som synes at være en Datter af Grnd. N. Hf. i Tjallinge, vides ikke. Børn: Bodil, d. 5—2—1693, Fdd. N. Svendsen — hendes Bedstefader — og Jordemoder Gundel Zachariasens i Hjorsunde, † 1½ Uge gammel. Bodil, d. 28—3—1694, Fdd.: Degn Budes Kone Regine, Ungf. N. Hf. fra Tjallinge, Bæver N. Cf. og

Anna L. Vj. i Sperrestrup, d. 6—6—1713 g. m. Zeppe Hansen, som en kort Tid havde Bakkegaard der i Byen; Ellen, d. i Oktbr 1696. Moderen døde kort efter at hun havde holdt sin Kirkegang efter denne Datter, i Oktbr. j. A., 29 Mar. Den 25—9—1698 blev Svend Ks. igjen g. m. Margrete, Datter af Grmd. L. Vj. paa Rittebjerggaard i Sundbylille og Søster til sin Mand's Svoger paa Damgaarden; hun døde allerede i Dec. 1699 og i Aug. 1701 blev han tredie Gang g. m. Johanne, Datter af Grmd. A. Jbsen paa Sandhojgaard i Skjenkelsø.

I Oktbr. 1700 var Gaardens mandlige Beboere: Manden Svend Ks., hans Tjenestekarl N. Jbsen, 47 Aar, Tjenstedreng L. Hf. 12 Aar og Mandens Fader, Indf. K. Svendsen 84 Aar. Børn med sin tredie Kone: Sidse, d. 5—11—1702, † 13 Dage gl.; Sidse, d. i Decbr. 1703; Else, d. 21—2—1706. Hun tjente hos Arild Vj. paa Skjelbækgaard i Skjenkelsø og synes derfra, d. 3—9—1730 at være bleven g. m. Hsmd. D. Sørensen der i Byen. Anna, d. 20—11—1707, † i Maj 1708. I et halvt Aars Barjelsvaghed efter denne Datter døde Moderen i Maj 1708, 29 Aar og 3 Uger gl. Hans fjerde Kone kjendes ikke, men hendes Børn: Anna, d. 7—9—1710 — hun var nok den Bøverpige i Sperrestrup, som d. 27—7—1738 blev g. m. Smed C. Ks. i Skjenkelsø —; Karen, d. 11—9—1712. 1714 afftod Svend Ks. Gaarden til sin Søstersøn, Morten Vj. fra Damgaarden, denne blev g. m. Karen Madsdatter. Børn: D., d. 24—2—1715, Fdd.: L. Hf. fra

Udlejre; Anna, d. 11—4—1717, Fdd.: P. Mdsj. fra Ølstykke og Ungk. S. Mdsj. fra Udlejre, d. 5—12—1734 g. m. Sognefoged og Grmd. paa Hjørundegaard i Hjørunde Erik Ns. fra sit Hjem hos sin Bedstefader paa Damgaarden; N., d. 14—5—1719, Fdd.: Mads Ns. og to Sonner S. og Fr. Mdsj. fra Udlejre, disse er maaste Konens Fader og Brodre — Fr. Mdsj. blev senere Sognefoged i Ølstykke Sogn og en anset Mand i sin Kreds —; N., d. 23—3—1721; Sidjel, d. 12—12—1722; S., d. 19—3—1724, Fdd.: J. Lj. fra Sierslevøster — nok Barnets Farbroder, som senere blev Grmd. i Haarløse —. I Krigsstat-Bordebogen af 1718 anføres Gaardens Tilstand at være saaledes: den havde 61 Jag Hus, af hvilke 8 Jag var brostholden, dens Besætning var 10 Heste, 4 Stude, 3 Koer, 5 Ungkvæg og 16 Faar; dens aarlige Udfæd var 10 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg, 6 Tdr. Havre og 1/2 Td. Boghvede; den havde Græsning til 8 Heste og 8 Koer eller Stude; dens Høavl gav 8 Læs godt og 4 Læs ilet Hø; den havde godt Torvefjær og svarede til Rytterhold 48 Rd. 24 Sk., samt 4 Læs 3 Lpd. 9 Pd. Halm.

Morten Lj. døde, kun lidt over 30 Aar gl., af Batterfot, i Jan. 1725, og hans Enke, Karen Madsdatter, giftede sig igjen d. 17. Juni s. A. med Ungk. N. Lj. fra Bexo, som allerede i April havde fæstet Gaarden og givet 30 Rd. i Indfæstning, den højeste Indfæstning Meddeleren har fundet, at der er givet for en Bondegård her paa Amtet til denne Tid, men alt tyder paa, at den økonomiske Tilstand her paa Gaar-

den ligeſra N. Svendsens Tid har været meget god. Dmtrent 1 Maaned efter at Karen Madſdatter var indtraadt i Egteſkab med A. Dſ., døde hun i Juli 1725, 32 Aar gl. Dmtrent 1726 er A. Dſ. igjen bleven g. m. Ellen Svendsdtt. fra Bexø. Det ſynes, at hun var en Datter af Svend Nſ., ſom endnu var Indf. paa Gaarden, og at hun muligen har taget Op- hold hos ſine Slægtninge i Bexø efter at hendes Fader havde givet Gaarden fra fig. Børn: Morten, d. 18—5—1728, Fdd.: A. Dſ. fra Bexø. Sidſt i Maj ſ. A. døde A. D., 33 Aar gl. og Maret efter døde Svend Nſ.; han havde levet og ſeet tre Mænd paa Gaarden efter fig.

Unkf. N. Nſ., hos ſin Fader paa Damgaard, fæſtede Gaarden med 61 Fag Hus d. 14—9—1728 og gav i Indfæjtning 26 Rd.: d. 17—10—ſ. A. gi- ftede han fig med Enken paa Gaarden, Ellen Svends- datter. Børn: Karen, d. forjt i Maret 1730, Fdd.: Præſte-, Degue- og Skoleholderkonen i Hjørlande og Møller P. Simonsen Skyt i Kratmøllen, † i Septbr. 1731; Karen, d. 25—5—1732, Fdd.: Møller L. Nſ. Gad i Kratmøllen, Mandens Brodre Svend og L. og dennes Kone Johanne, i Juni 1756 g. m. Grnd. paa Malebæksgaard i Skjentelſø P. Dſ. Son A. Nſ., ſom d. A. fæſtede Gjendalgaard i Hjørlund; Sidſel, d. 11—4—1734. Hun ſkulde i Oktbr. 1764 været g. m. Soldat D. Nſ., men døde inden Vielsen. Anne, d. 31—3—1737 og d. 22—3—1766 g. m. L. Nſ., Son af A. Nſ. paa Skjelbæksgaard i Skjentelſø, ſom fig

Gaarden med hende. L., d. 30—8—1739, confirmeret 1757.

N. Lf. var meget stor og stærk. Da det, i Forstningen han havde Gaarden, var noget knapt for ham, gif han en Foraarsdag over til Faderen og bad ham om lidt Saabhyg; „ja," sagde denne, „kom over med din Hjulbor, saa skal Du faae saameget Du kan trille hjem." N. gif hjem og lavede sig i Hast en stor og stærk Hjulbor — man havde dem dengang alene af Træ —, og kom med den over til Faderen, for at hente det han lovede Saabhyg. Da han havde faaet 2 Tdr. paa Børen, løftede han lidt paa den og sagde: „Jeg kan nok trille en Tonde endnu;" han fik den tredie Tonde paa og efter at han igjen havde prøvet Børens Tyngde, sagde han: „Jeg kan tage en paa endnu, Fader," og han fik den fjerde Tonde. Da han nu skulde til at trille hjem, sagde hans Moder, der havde staaet og moret sig over sin stærke Søn og hans store, svært belæsfede Hjulbor: „Har Du godt om Sulet derovre?" „Nej, der er ikke meget," svarede N. „Kan Du have et Stykke paa med?" Det mente N., at han nok kunde, saa fik han selv Lov til at tage et Stykke i Saltolden, hvor han tog en hel Side Flæsk og lagde den ovenpaa de 4 Tdr. Men han var stærkere end sin Bør, thi trille den kunde han, men den brast og segnede under sin Byrde, da han netop var kommen over Gaden; men da der kun er en 150 Al. imellem Gaardene — Damgaard og Bygaard —, har han vel snart faaet slæbt Flæsk og Byg hjem.

Han var noget fingernem; han gjorde sig selv et

Ur, som var brugbart og brugtes paa Gaarden længe efter hans Død, og flere andre Sager forjærdigede han, saasom et smukt udskaaet Panelværk i Gaardens Stue. Refter af et Kruz og en Wffe, smukt udskaarne, ere endnu i Familiens Eje, samt en smuk Bugge, hvori hans Datter-Datter-Datters Børn ere vuggede; og endnu findes i Gaardens Havgjerde en Sten med hans Navnebogsstaver og Aarskallet 1776 i. R. Lf. Kone Ellen Svendsdatter døde i Marts 1756, og da hans Datter Anne 1766 blev g. m. R. Af., er Gaarden vel ved denne Tid afstaaet til ham; han havde den 1768. Der var en Tid, da 3 Brodre og en Søster søn havde hele Byen, denne Vassegaard, L. Lf. Vængegaard, R. Lf. Bygaard og H. Lf. Damgaarden, men Fred og Enighed var dog ikke fremherskende Egenstaber iblandt disse Bymænd. En Sommeraften, da de stode og trættedes paa Gaden under en stor Pil, slog Lynet ned og splintrede denne uden at nogen af dem tog Skade, hvilket de ansaa for en Advarsel fra Gud, og de skal efter den Tid have levet mere fredelig sammen.

L. Andersens og Annes Børn: Ellen, d. i Juli 1766 og d. 7—12—1789 g. m. Enkemand Søren Hf. paa Haspeholmgaard i Sundbylille, H. Pf. Son, og anden Gang, den 15—5—1802, g. m. R. Svendsen, Broder til hendes Faders Eftermand paa Gaarden; L., d. 20—5—1775, † 19 Ug. gl.; Maren, d. 22—3—1778 og d. 16—2—1799 g. m. Ungk. P. Svendsen, Son af Svend Mogensen paa Ellisgaard i Hagerup, som fik Gaarden med hende. Børn: Mette, d. 31—10—1799 og d. 22—1—1823 g. m. Dreivitz

Eriksen, Son af Erik Jacobsen paa Brogaard og som kjøbte Værkenfrydgaard, begge i Hjørlande; Johanne d. 22—3—1801 og d. 5—10—1821 g. m. Grmd. Jørgen P. paa Selvhjstgaard i Hjørlande; Karen, d. 28—2—1803; L., d. 19—4—1805, først g. m. Grmd. og Sognefoged P. M. Datter paa Ejdalgaard i Hjørlande, hvilken Gaard han fik med hende, anden Gang g. m. Grmd. D. Michelsens Enke fra Svedstrup, Johanne Kirstine M., Datter af Grmd. og Sognefoged A. G. paa Sobjerggaard i Skjenkelso; han var en snuf og livlig Mand, † 1856. H., d. 9—3—1812 og 1837 g. m. Morten H. Datter Karen — se Bøengegaard —. 3 Jan. 1814 fjorte P. Svendsen, som kaldtes „gamle“ til Forstjæl fra unge P. Svendsen, som fik Gaarden efter ham, til Kjøbenhavn, og Morgen efter den Aften han skulde være kommet hjem, fandtes han død paa Lyngen. Han er maaske faret vild. Han havde spændt Hestene fra Vognen og sad død op ad dennes Fordel. Unge P. Svendsen, Son af Svend M. paa Mittebjerggaard i Sundbylille, var en sliuk og — hvad der da var sjeldent — ædruelig Kar, havde i flere Aar tjent paa Gaarden, giftede sig med Enken og fik Gaarden med hende. Børn: P., som fik Korshøjgaard i Hjørlande og Ane, g. m. Jørgen M., Son af Grmd. paa Gadagergaard i Hjørlande M. Jørgensen. 1828 solgte P. Svendsen Gaarden til A. P. for 3000 Rd., men forbeholdt sig Gaardens Overdrev, hvor han byggede og boede til sin Død, ved Fastelavn 1853. Han aftjente sin Værnepligt i Helsingør ved 2det Jægerkorps og laa i læn-

gere Tid ved dette Korps i Holsten. Ved sin Orden, Udruelighed og Godmodighed vandt han alle dem, han kom i Berøring med. Hans Svigersøn, Jørgen N., som fik Afbyggerstedet paa Dverdrevet, besidder hans gode Egenskaber, og er desuden dygtigere og driftigere som Landmand, end P. Svendsen var.

A. Pj., som kjøbte Bygaard 1828, var en Son af Grmd. og Sognefoged P. Nf. paa Ejendalgaard i Hjorlunde, blev s. A. g. m. Johanne, Datter af Grmd. P. Hj. i Hjorlose og Søster til Grmd. L. Cf. Kone paa Hagerupgaard i Hagerup; men fordi hun mistede Fader og Moder som Barn, blev hun opdraget hos sin Slægtning, Grmd. Jørgen Nf. i Tjæreby og var hos Søsteren i Hagerup, da hun blev gift. A. Pj. døde d. 17—8—1872 og Gaarden folgtes til en Son af hans Kones Broder.

I denne By ligge alle fire Gaarde paa samme Plads inde i Byen, hvor de laa før Udskiftningen.

Sperrestrup Byes Huse.

1664 var der kun et Hus i Byen, som **Jørgen Gønge** — skal maaske være Gynge, fra Gynge Herred i Skaane — boede i, og gav i Stat aarlig af det 2 Mk. 1676 havde **Jep Jørgensen** det — maaske den forrige's Son — han skyldede ogsaa 2 Mk. af det aarlig. Kort efter findes 2 Huse der; Nr. 1 nævnes som Holkhus og bruges af **Jørgen Jørgensen**, 1686 af **Mogens Simonsen**; Nr. 2 af **H. Jf.**, og lidt nævnte **Nar af Karen Pd.** Begge sidstnævnte havde dem endnu 1694. **Nar** 1700 finde vi 3 Huse i Byen:

Nr. 1 beboes af **N. Knudsen**, 66 Aar gl., han har 4 Sønner, som alle tjene hos **P. Nf.** i Stenløse; Nr. 2 af **Jep Nf.**, 56 Aar gl., med sine 2 Sønner: Aage 8 Aar og A. 6 Aar; Nr. 3 af **N. Cf. Bæver**, 64 Aar. Han maa have boet i en af Gaardene eller selv bygget sig et Hus, som han har haft skattefrit i længere Tid, da han mange Aar for denne Tid har boet i Sperrestrup. I Septbr. 1680 døde hans Kone Karen 25 Aar gl. Med hans anden Kone Maren havde han Datteren Johanne, d. 13—3—1681. D. 14—10—1697 blev hans Søn, Feldberedersvend **C. Nf.** g. m. hans Bæverpige Johanne Pd.: d. 20—10—1698 blev hans Datter Maren g. m. Skomager **Magnus Bentsen** i Slangerup. **N. Cf. Bæver** † i Septbr. 1722, 83 Aar 8 Md. gl. Han drev et større Bæveri, holdt flere Bæverpiger og synes ogsaa at have været Hvidgarber. 1718 var et fjerde Hus bygget paa Bakkegaards Grund, paa 4 Fag, af det svaredees aarlig 64 St. Det laa imellem Bakke- og Damgaard og er forlængst nedbrudt. I Nr. 1, 6 Fag stort, boer **N. Knudsens** Enke; Nr. 2, ogsaa paa 6 Fag, har **Jep Aagesen**; Nr. 3, 8 Fag, har **N. Hyrde**, o: **N. Cf. Bæver**.

Disse tre Huse tilhører **Soren Nf.** i Hillerød; ifølge Skjøde af 8. Aug. 1709, og ifølge Rentekammer-Resolution af 3. Dec. 1721, skal ej svares noget af dem til Regimentsskassen. Hvorledes **Soren Nf.** havde faaet disse Huse og hvorfor han havde dem afgiftsfri trænger til følgende Forklaring. Amtsforbalter paa Frederiksborg Amtstue Kei v. Ahlefelt, var i sit Embede, fra Slutningen af det 17. Aarhundrede til 1703

eller 4, en mægtig Mand, der ved kongelig Gunst og Naade havde erhvervet sig meget Bøndergods her paa Amtet. Her i Sognet havde han Gadagergaard, Gilehjærgaard og Holmegaard i Skjænkelse og Kinglebjærggaard i Sundbylille. Hans Datter, den højadelige Frederica Amalia, blev dog d. 3. Novbr. 1697 ægteviet til det, sikkert i de Tider aldeles uvidende, Almuesmenneske Søren Vj., som Amtsforvalteren havde pudjet op og sat paa Skriverstuen, saa at han kunde indskrives til Ægtefælle med Betegnelsen „Amtsfriver“. Det lykkes ogsaa at faae ham adjungeret i Embedet og efter Svigerfaderens Dod at skaffe ham kongelig Bestalling som Amtsforvalter, hvilket Embede han da beklædte, i al Fald af Navn, i henved 30 Aar.

Men efter Kong Frederik den Fjerdes Dod, da han allerede i flere Aar havde været Entemand, blev han affat — den 23. Novbr. 1733 blev hans Bo forseglet —, berøvet al sin Ejendom til Dækning af virkelig eller opdigtet Kæsjemangel og stukket som Lem ind i Hillerød Hospital, hvor han „af særdeles kongelig Naade“ fik Lov til at beholde den Seng han laa i, „at han ikke skulde bette“.

I et af Bævelserne paa det gamle Frederiksborg Slot fandtes et Maleri, der forestillede en meget smuk og hyppig adelig Dame og hos hende i en nedbojet Stilling en grov Person med Trællesfignomi og stor laadden Hue. Efter den gamle Slotsforvalter Goos' Fortælling skulde dette Maleri forestille Frederica Amalia Ahlefeldt og Søren Vj. Ahlefeldt har vel haft Ejen-

domsret og Højhedsret over de tre foransførte Huse og denne har hans Svigersøn arvet efter ham.

Ved 1770 havde Byen 6 Huse, men endnu mange Aar efter Udstiftningen kun 5. Ved denne blev der tillagt fire af Husene Lodder. Disse fire Huse laa for Udstiftningen samlede tæt Vesten for Bængegaard.

1660 nævnes i Byen at være „en ulovlig Brønd tilhørende N. Tj. i Udesundby“.

Skjenkelsø By.

Byens Navn skrives 1085 Stenkilsiø, 1103 Skjænkisliø, 1355 Skinkelsø og 1379 Schenkelsø. Den første Skrivemaade af Navnet lader formode, at det første k i samme, maaske ved en Feilskrivelse, er kommen istedet for et t — Stenkils D —. I Oldtiden har her i Eggen levet en mægtig Hovding ved Navn Steen eller Steenkil, hvilket Navnene Steenløse, Steenlille, Steen- eller Steensgaard i Store Korbæk, Steenshøj ved Hagerup og Steensvad, hvor Vejen nu gaar over Søerbæk fra Hjørlande til Sundbylille, vise hen til.

Man kan ogsaa tænke sig Navnet komme af Mandsnavnet Steen og Kilde og Sø, da der er en Kilde paa Skrænten af den Bakke, hvorpaa Byen ligger, og denne Bakke fordmum befyldedes af Skjenkelsø Sø.

Da Lunds Domkirke byggedes, gav Knud den Hellige meget af sit Fædrenegods til dens Bygning, bl. a. Aar 1085 et Boel i Skjenkelsø i Hjørlande Sogn. En Broder søn af Erik Ejegods Dronning Bodil, Biskop Adser i Roskilde, som 1104 blev den

første Erkebiskop i Lund, gav 1103 det meste af Skjenkelsø til St. Maria Kapel i Lund. Skjenkelsø kom saaledes til at staa under Krumstaven — under Erkebiskopen i Lund —. Den 3. Febr. 1379 gjorde Erkebiskop Nicolaus i Lund sit Testamente og gav for 26 Mark Solv — nu omtrent 260 Rd. —, som han var skyldig til sin Broder, sin Brodersøn og dennes Sodsøkende, Godsset Hjertoste og Skjenkelsø for det tilkommende Aar — Afgiften for et Aar af dette Gods —.

I Grevefejden 1535 gav Christian d. Tredie Skjenkelsø med flere Byer her i Eggen, et Veskjermelsesbrev; men dette maatte betales med Underholdningsbidrag til Hæren i flere Aar, saaledes maatte 1535 hver 10 Gaarde give 1 Ore, 10 Lam, 20 Høns, 10 Gæs, 5 Tdr. Ol, 3 Tdr. Brød, — Brød af 3 Tdr. Rug —, $\frac{1}{4}$ Td. Smør, 10 Tdr. Havre og 3 Læs Hø, som skulde leveres til Ridder Oluf Skinkel paa Hofgaarden — Haas's Gaard — i Slagslunde. Aaret efter blev givet halv saa stor en „Madskat“ og en Krigsskat: af hver Bonde 4 Lod Solv, af hver Gaardsjædder — Husmand — 2 Lod og af hver Beboersvend — ældre ugift Karl — 1 Lod Solv. I Aarene 1538 og 1541 maatte igjen svares en noget mindre Krigsskat.

1556 vidnedes paa tre Herreds-Ting, at den Jord, kaldet Gundesholm, for 40 Aar siden og længere havde været lodsøkt til Skjenkelsø i Hjørslunde Sogn. Tre, try eller tri Herreds Ting holdtes meget langt tilbage i Tiden i Hjørslunde, senere og længst i Slangerup. Det flyttedes ved Aar 1400 til Helsingør, men kort efter igjen tilbage til Slangerup. Det var Ting

for de tre Herreder: Hjørlande-, Liunge- og Strø-
Herred.

1562 gav Margrete Arenfeldt — Skjode —
Brev til Kong Frederik den Anden paa noget Gods i
Skjænkelse i Hjørlande Sogn.

Byens Tilliggende har oprindelig, paa lidt nær,
bestaaet af Holme, af hvilke den største, omtrent
620 Tdr. Land, indtager den sydlige og største Del
deraf; „Holmen“, den næststørste, omtrent 60 Tdr. Land,
ligger under Malebæk og Holmegaard, og „Kjærlinge-
holmen“; denne, tilligemed Mosestrækningen omkring
den, Kjærlingeholms Enge, blev ved Udskiftningen
tilligemed Tynggen vest for Byen, hvor Byens Tyr
eller Tyre græssedes, delt imellem Byens Gaarde, saa
hver fik sit Stykke af disse Enge; i dem findes megen
Løv, men den meste Løv er dog tillagt Byen i
„Lyngen“, fordum en stor Sø, nu udgravet og til-
groet med Løv paa to smaa Vandpytter nær, kaldet
Store- og Lillelø. For en 150 Aar siden vare disse
Søer endnu saa store, at den første i Størrelse
regnedes til 6 Dræt med stor Vaad og den sidste til
en Dræt med Jagtvaaden. Lyngen omtales allerede
dengang som meget tilgroet og derfor vanskeligt at
trække i med Vaaden. Ved 1730 blev den første
Groft gravet, for at lede Vandet af den for dens
Rigdom paa Løv. Denne, Skjænkelsø Sø og Hagerup
Sø, gavede, før de udgravedes — de to sidste begyndte
man at udgrave 1838 —, Gjeder, Aborrer, smaa
Brafen, Skaller og en Mængde Mal.

Ellekrat omkring Lyngen og lidt Smaabuske og

lignende fandtes paa Byens Marker — paa de mest bratte Skrænter endnu ved Udstiftningen — men Skov paa denne Bymark omtales ikke siden 1567, og da kun en meget lille Oldenskov, som ingen Svin kunde jøde.

Byens Gaarde med deres Nummere fra 1664.

Nr. 1. Brandhøjgaard har Navn efter en Høj som laa tæt nordost for Gaardene. 1646 var den øde og synes dengang allerede at have staaet øde i mange Aar, og dens Agre og anden Avl brugtes af Mændene paa Gjedefær og paa Skjælbækgaard indtil d. 4. Maj, 1701. 1664 havde Gaardene $8\frac{1}{2}$ Td. Hartk., dens Landgildeafgift var aarlig 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre — kaldtes dengang Arre — 1 Gaas og 2 Høns; dens Udsæd var 5 Tdr. Rug, 2 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre; dens Høavl var 3 Læs Hø — à 32 Lpd. pr. Læs —. Ved 1660 var den ogsaa bleven pantsat til Krigsbogholder Matias Haas. Ved den nye Matrifel 1686 fik alle fjorten Gaarde i Byen hver lige højt Hartk., 7 Tdr. 4 Skp. 1 Sdk.; af dette Hartk. havde de to foranførte Mænd, som brugte denne Gaards Jorder, hver det Halve. Aar 1700, da den endnu stod øde, havde den dog nogen Bygning, som beboedes af Jndf. Knud Pj. 60 Aar, H. Jørgensen 80 Aar og Iven Vj. — forh. Grmd. paa Søbjerggaard — 58 Aar med sin Søn, 12 Aar.

Den 4. Maj 1701 fæstede Frifarv P. Df. Gaarden Han var Son af Grmd. D. Vj. paa Rabogaarden

Gadagergaard, hvor han i flere Aar havde boet som Indf. hos sin Broder B. Df. og der blev han d. 24—11—1697 g. m. Kirkebonde i Skjenslø Morten Df. Datter Maren, der da tjente hos Skræder A. Mf. der i Byen. Børn: Morten, d. 22—10—1698. B. Df. Kone † 18—2—1700.

Da han fæstede Gaarden fik han den fri for Indfæstning og Skattefrihed det første Aar. Til Befætning fik han af D. Bf. paa Gjetkjærgaard en rød Hest, 8 Aar, en brun Høppe, 4 Aar, en god halv Bogn, en halv Plov, to Faar og en So. Han overtog samtidig den halve Gaards Jorder af den ode Gaard Nr. 8, hvilke hans Broder, B. Df., hidtil havde brugt, og fik af denne 1 forstjernet Høppe, 8 Aar, 1 brun do., 5 Aar, en halv Bogn og en halv Plov med „behørig“, 2 Faar og 1 So, samt al Afgrøden i Marken. B. Df. havde selv til Befætning 2 Stude, 2 Køer, 8 Faar og en Sengs Klæder.

Den 20—2—1701 var han igjen bleven g. m. Anna Mogensdatter, Datter af Grnd. paa Siebjerggaard i Skjenslø Mogens Mortensen, som var født i Oktbr. 1672. Børn: D., d. 20—9—1702, Fdd.: Bodil Arild Df. paa Skjensløgaard der i Byen, † i Juli 1730; Mogens, d. 20—6—1706, Fdd.: Degnefonen fra Hjørunde, Barnets Morbroder B. Mogensen paa Siebjerggaard og B. Mf. Son Jørgen paa Lungegaarden; B., d. 3—10—1717, Fdd.: Grnd. Jørgen Bf. paa Lungegaard og Landsoldat Jørgen Bf., B. Df. Brodersøn; B. Df. kaldtes den Gamle til Forskjel fra Manden paa Aalebæksgaard, som

faldtes unge P. Vj. Han døde d. 1 Dec. 1737, hans Kone var allerede † d. 15—6—1733, hun blev funden død i Skjenkelsø Sø.

1718 havde Gaarden 35 Fag Hus, af hvilke 6 Fag vare daarlige, dens Besætning var 6 Heste, 2 Stude, 3 Køer, 3 Ungkvæg og 8 Faar; dens Udsjæd var 6 Tdr. Rug, 7 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den havde Græsning til 6 Heste og 6 Køer eller Stude; dens Høslæt gav 3 Læs godt og 3 Læs jlet Hø, den havde temmelig godt Torveskjær og jvarede til Rytterhold 30 Rd. 12 Sk. og 2 Læs, 19 Lpd. 12 Pd. Halm. Hele Soguet hørte til det daværende Rytterdistrikt, hvorfor Bønderne almindelig kaldtes Rytterbønder.

Den 21. Marts 1739 finde vi P. Nf. paa Gaarden, som dens Fæster. Han var Smed i Dlstykke inden han fik Gaarden, men drev ogsaa Smedehaandværket i den. Børn: Ellen, d. forannævnte Dag. Hun blev g. m. Grmd. A. Andresen paa den Gaard i Slagslunde ved Siden af Præstegaarden; Maren, d. 5—8—1740 og d. 29—6—1762 g. m. Ungk. J. Henriksen i Skjenkelsø, som fik Gaarden med hende; N. d. 8—8—1751, † i Novbr. 1755; Sidse, d. 30—1—1757, † 27—1—1763.

Den 22—9—1764 døde P. Nf., 46 Aar. Han drufnede i Nørmøsen — forðum en Bugt i Nordost af Hagerup Sø —; i ganske fladt Vand, omtrent 1 Al. dybt, fandtes hans Lig. Nogle siige, at han begik Selvmord fordi hans Kone var saa ond imod ham; andre at han faldt i Vandet af Vanvare og havde

ikke Magt til at hjælpe sig op, da han var meget svag efter en nylig overstænden Sygdom. Hans Enke døde i Skjænkelsø d. 27—4—1785, 75 Aar.

J. Henriksens og Maren Pd. Børn: P. d. 31—3—1765; Henrik, d. i Aug. 1767 og d. 5—12—1794 g. m. P. Lf. Enke Kirsten Ed. paa Birkedalgaard i Hjørlande, hvilken Gaard han fik med hende; Sidse, d. 14—3—1770; Johanne, d. 28 Marts 1773 og 1799 g. m. Silert Nf., Søn af Grmd., Sognefoged og Lægeemand N. Poulsen paa Tættehøjgaard i Jordhøj, som fik Sogaard i Hjørlande med hende; Maren, d. 25—11—1775. J. Henriksen døde i Maj 1776, 53 Aar, og hans Enke blev fort efter g. m. N. Nf. Børn: A. d. 3—5—1778; D. d. 10—12—1780.

Ved 1785 byttede N. Nf. Brandhøjgaard med Sogaard saaledes, at A. Svendsen paa denne Gaard fik Brandhøjgaard og N. Nf. Sogaard. Ved Udstiftningen var det almindelig med stor Uvilje, at man flyttede fra Byen ud paa Marken og især vare de alleryderste Gaarde en Skræk for Udflytterne. Dette var ganske naturligt; thi den længst bortliggende Jord fra en By havde næsten aldrig faaet Gjødning og var ofte tildels eller aldeles ikke opdyrket; man skulde bort fra Slægt, Venner og Naboer, som man hidtil hver Dag havde kunnet passiare og — mundhugges med; Datidens mindre gode Rets sikkerhed indgav ogsaa Frygt for at bo saa affondret fra andre Menneſker, og endelig skabte Overtroens Fantasi en Myriade af Misser, Barulve og andet Troldtøj paa et saa øde og affides Sted.

N. Svendsens Børn, som fødtes paa Brandhøjsgaard: N. d. 1—4—1786, Fdd.: Farbrodrene P. Svendsen fra Sofum og H. Svendsen fra Frederiksværk; Maren, d. 5—4—1787, g. m. Hestehandler og Hønskræmmer P. Vj. paa Oppejundby Mark ved Stranden. N. Svendsen døde d. 22—6—1791, og d. 4—11 f. N. blev hans Enke, Ellen Nd., igjen g. m. hans Søvskendebarn Ungk. og Landsoldat N. Hf., Son af afdøde Grmd. H. Vj. paa Damgaarden i Sperrestrup. Han blev kaldet gamle N. til Forskjel fra N. Hf. paa Sandhøjgaard, som kaldtes unge N. Børn: N., d. 17—5—1792, og d. 28—6—1816 g. m. Grmd. Bent Jonajens Datter Kirsten — en af Egnens fagreste Piger — paa Rabogaarden Gadagergaard; han købte Birkefalgaard i Hjorlunde af Kvægghandler Sorensen 1817 for 1000 Rd.; H. d. 4—6—1795, i Oktbr. 1819 g. m. Kirsten Hd. i Vandløse og fik Gaard med hende der, men blev fattig Inds. og Arbejdsmand i sine gamle Dage; han havde mange Børn, af hvilke de fleste arbede sig godt; N., d. 21—9—1797, omtr. 1830 g. m. V. Hf. Enke Kirsten — Smed Malmgrens og „den kloge Kone“ Serines Datter i Skjenkeshø — og fik Brantegaard i Jordhøj med hende — deres Son, V. Hf. har nu den østre Halvdel af Gaarden; — Maren, d. 1799 og 1817 g. m. J. Hf., Grmd. N. Sorensens Son i Hjorløse, som fik Gaarden med hende; Marie, født d. 20—5—1800, g. m. sin afdøde Halvsøster Marens Mand P. Vj., Hsmd. paa Oppejundby Mark.

N. Hf. † 17—1—1812 og hans Enke † 14—

7—1831. J. Nj. første Kone, med hvem han fik Gaarden † 7—5—1825. Hans anden Kone sad mange Aar Enke og døde 1875. Sorgen Cf. paa Eglefjær har nu Hovedparcellen af Gaarden.

Nr. 2, Gadagergaard,

som laa i Byens østlige Udkant, har faaet sit Navn efter Gadagrene — de Agre, som stodte ind til Bygaden. Den første Fæster, som kjendes paa Gaarden, er L. Jf., 1645 g. m. Sidse, Pd., Datter af P. Jbsen paa Damgaard i Sperrestrup, som da var 19 Aar og han var 58 Aar; s. A. fødtes deres Søn J., som døde tilligemed Faderen i Pesten 1654. 3 Jan. 1655 blev hans Enke g. m. D. Wf., s. 1624 og synes at være Broder til A. Wf. paa Tungegaard. Vorn: Anna, d. i Maj 1656, † $\frac{3}{4}$ Aar efter; Birgitte, d. i Novbr. 1657, Fdd.: P. Jbsen fra Sperrestrup, P. Wf., Sorgen Knudsen, Jep. Wf. og Ellen A. Wf. i Skjensfjøl, Andris fra Borup og L. Wf. fra Græse, † i Jan. 1670; L., d. i Foraaret 1659, † $\frac{1}{2}$ Aar efter; L., d. i Septbr. 1660, Fdd.: C. Jf. Slagter og K. fra Kjøbenhavn. Denne Gaard med flere her i Byen var ved 1660 bleven pantsat til bemeldte Slagter af Frederik den Tredie, maaste for leverede Viktualier i den da nylig endte Krig. B. d. i Dec. 1661 og d. 22—2—1691, da han selv havde faaet Gaarden, g. m. sin Tjenestepige Karen Fd.; Vorn: Karen, d. i Sommeren 1664, Fdd.: Præstefonen og Skovrider Fr. Wf., begge fra Hjørlande og P., Møller i Kratmøllen, d. 5—12—1686 g. m. Grnd. og Entemand D. Jf. i Stro-

lille; P. d. i Sommeren 1668 — se Brandhøjgaard, som han fæstede d. 4—5—1701.

Til Gadagergaard var 1660 faaet $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg. 1664 var denne Gaard en $\frac{3}{4}$ Gaard — Fæsteren af $\frac{1}{8}$ Gaard eller $\frac{1}{16}$ Gaard kaldtes Gaardsidder = Hsmd.; Navnet kom nok af, at han ofte ikke havde nogen Bolig paa sin egen Jord, men sad tilhuse paa en af Byens Gaarde — dens Udbyd var 15 Skpr. Rug, 15 Skpr. Byg — gamle Skjæpper, 6 til en Tonde — og 3 Tdr. Havre; dens Høavl gav 3 Læs Hø, dens Hartf. var $8\frac{1}{2}$ Td. og den hvede i Landgilde aarlig 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Gaas og 2 Høns. 1686 ejedes Gaarden af Præsident P. Resen i Kjøbenhavn og 1700 af Amtsforvalter Kei v. Ahlefeldt i Frederiksborg, men saa Nar efter var den igjen Kongens Ejendom. D. Wf. Kone Sidje † 16—12—1686 og han 16—2—1701, de vare lige gamle, f. 1624. D. Wf. synes at have været en driftig Mand og vel deltaget i Landboggjeringen paa Gaarden saa længe han levede. B. Cj. og Karen Id. Vorn: Tørgen, d. i Maj 1691. Beløbet, som blev offret ved denne Barnedaab, har Præsten anført at være 3 Mk. 10 Sk. Et godt Offer paa en Tid, da man bl. A. kunde købe en jævn god Ko eller Hest for 16 à 20 Mk. Denne Son blev Dragon og laa i Helsingborg 1710 under General-Løjtnant Tørgen Rangkau, i Krigen med Sverige. Karl den 12te havde i sine mange eventyrlige Krige og ved sit store Nederlag ved Pultava lammet sit Riges Kraft og udtømt saaledes det vaabensføre Mandskab,

at der i Sverige ikke fandtes noget af dette i Alderen fra 17—18 Aar til 50 Aar; hvad der var hjemme, som skulde kaldes Krigere, var usfelt klædt, hvorfor de Danske kaldte dem for Træskosoldater, og fordi de danske Soldater vare godt beklædte, kaldte Svenskerne dem for Søndagsoldater; men Træskosoldaterne sloge dog Søndagsoldaterne, fordi disse, der stolede for meget paa Svenskernes Ufmagt, ikke vare aarvaagne. General Stenbock, stolende paa og benyttende sig af Danskenes Tryghed, samlede hemmelig i en Skov ved Helsingborg alle de gamle Mænd og Dreng, som kunde føre en Knippel, en Høthv eller lignende Vaaben, valgte Natten til den 10. Marts, en meget mørk og regnfuld Nat, til Overfaldet paa de Danske. To Forposter for den danske Lejr forekom det at Skoven bevægede sig; „det ser ud som Skoven kommer nærmere“, sagde den ene, „ja, det synes jeg ogsaa“, sagde den anden, „men det synes vel saa fordi det er saa taaget“, bemærkede denne igjen. Men det var Stenbock, der kom saa hurtigt og saa pludselig overfaldt de Danske i deres trygge Sovn. Det blev befalet Dragonerne at de skulde dræbe deres Heste, at de ikke skulde blive Hjendens Bytte. I Helsingborg Kirke havde de deres Stald; men Jorgen Willumsen havde ikke Hjerte til at dræbe sin Hest, han gav derfor en anden Dragon 8 Sk. for at gjøre det. Efter sin Hjemkomst fra Krigstjenesten opholdt han sig nogen Tid i Skjenslø, men boede senere i Slagslunde. N., d. 12—5—1693, † 3 Dage gl.; N., d. i April 1696; Sidse, d. 6—6—1697, † 9 Ug. gl.; P., d.

16—10—1698. En af Sønerne, N. eller P., tjente i Steenløse, hvor det af Øvrigheden blev betydet ham, at dersom han ikke vilde tage en derværende ode Gaard, saa skulde han „træde Veimæren“, det er tages til Orlogs. For at undgaa disse to haarde Vilkaar, der bødes ham, skar han sit lange Haar af og lagde det under en Sten ved Gaarden, hvorpaa Pigerne vaskede Kar, gjorde sig ellers saa ukjendelig, som han kunde, og rømte bort for at undgaa Gaard eller Vejmær. Sidse, d. 29—3—1701, holdt over Daaben af Bodil Arild Ds., som ved denne Tid holdt mange Vorn over Daaben; Kirsten, d. 18—3—1703; D., d. 30—8—1705, † i. A.

Den mandlige Befolkning paa Gaarden Kar 1700 var: Manden, B, Ds., hans to Søner Jorgen og P., hans Broder Inds. P. Ds., hans Fader, D. Wj. og hans Tjenestekarl L. Nf.

1711 afstod B. Ds. Gaarden til H. Ipsen, blev Hsmd. i Sundbylille og døde i Hagerup 1712. B. Ds. Datter Maren, d. i Febr. 1707, † 3 Kar gl.; Bente, d. 5—6—1711, da han var bleven Hsmd. i Hagerup.

H. Ipsen fødtes paa sin Faders, Jep. Gs., Tæstegaard, Storshøjgaard i Hjørslunde 1686, og flyttede med sin Stedfader, H. Mortensen Broch til Allingebjerggaard i Skjenslø. Ved den Tid han jæstede Gadagergaard er han bleven g. m. Jnger. Vorn: Jeppe, d. 30—8—1711 og d. 30—6—1754 g. m. H. Jorgensens Enke Johanne Nd. paa Gjekjærgaard, Øjenbogaarden, som han fik med hende; D., d. 9—

4—1713, † i Novbr. s. A.; Johanne, d. 3—2—1715, † 13—9—1716; Johanne, d. i Jan. 1717 og d. 20—6—1745 g. m. N. Ds., Søn af D. Pj. paa Ejslebjerggaard og kom ved ham til Allingeberggaard; Bodil, d. 27—2—1718, i Novbr. 1744 g. m. L. Christofferfen, som fik sin Faders Gaard, Søbjerggaard; C., d. 11—7—1720, konfirmeret 1739.

Den 30. Juni 1716 brændte Gaarden tilligemed 4 andre Gaarde i Byen, ialt 211 Fag Hus. 1718 havde den 31 Fag Hus, dens Besætning var 6 Heste, 2 Stude, 2 Koer, 3 Ungkvæg og 10 Faar; dens Udsæd var 6 Tdr. Rug, 7 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den havde Græsning til 6 Heste og 6 Koer eller Stude; dens Høslæt gav 3 Læs godt og 3 Læs slet Hø; den havde temmelig godt Torveskær; til Rytterhold svarede af den 30 Rd. 12 Sk. og 2 Læs, 19 Lpd. 13 Rd Halm. D., d. 4—10—1722, i Oktbr. 1751 g. m. Grmd. Mads — „Hjulmands“ — Jf. Enke Ellen Jørgensdatter og fik med hende Maglehojgaard; Anne, d. 24—6—1725 og d. 6—6—1751 g. m. Ungk. L. Hj., som nok var fra Dppefundby; Margrete, d. 27—12—1728, † 1730; Margrete, d. 23—4—1730 og d. 13—10—1754 g. m. P. Jf., J. Af. Søn fra Store Nørbæk, som fik Holmegaard; Bente, d. 15—3—1733 og d. 6—10—1754 g. m. P. Jørgensen, f. paa Holmegaard, som fik hendes Faders Gaard.

H. Tjfen døde i Maj 1740; hans Enke havde Gaarden endnu 1749 og maaste til hendes Datter Bente blev g. m. P. Jørgensen.

Uagtet H. Ipsen havde en stor Børneskole — 11 Børn —, vare hans Raar meget gode, og for at kunne være det, i de for Bonden saa trykkende Tider, har han maattet være ualmindelig flittig, dygtig og begavet med en nu ukjendt Nøjsomhed. Hans gode Vilkaar bragte Naboer og Bymænd paa den urokkelige Tro, at han kunde hege, hvilken Tro om ham har bevaret sig længe efter hans Død. Risser, Hege og Trolde, forgjorte sorte Hous, Kyllinger, Hunde og Ratte beskæftigede meget Fantasiën.

P. Jørgensen fik vel Gaarden, da han blev g. m. Vente. Han var Son af Jørgen S. paa Holmegaard og Broder til J. Jørgensen paa Steenbjerggaard i Sagerup. Børn: Johanne, d. 31—3—1755. Fdd.: Madam Gad fra Kratmøllen, J. Jørgensen og P. S. fra Sagerup og L. H. i Skjenslø, i Febr. 1778 g. m. H. M. paa Skjelbæksgaard; Maren, d. 19—1—1757, † i Marts 1765; H., d. 16—7—1758, † 2 Dage gl.; Jørgen, d. 4—11—1759, i Foraaret 1780 g. m. Ungf. H. Poulsen; Ellen, d. 2—8—1761, † i Dec. f. A.; Jørgen, d. 6—2—1763, Fdd.: Leitnant Kalisch — som boede en Tid med Familie i Skjenslø —, † i Marts f. A.; H., d. i Juni 1764, han havde senere Stedet paa Hjørnet af Fiskertorvet og „Pøsen“ i Hillerød, hvor han drev Værtshusholderi, Brænderi og Bryggeri, var en velhavende Mand og gif der i Bhen under Navnet Hans Brygger; A., d. i Aug. 1767; Maren, d. 24—9—1769, † 4 $\frac{1}{2}$ Aar gl.

P. Jørgensen nævnes sidste Gang i Skjenslø

1786. Han har maaske afstaaet Gaarden til H. Poulsen, da denne blev g. m. hans Datter eller noget senere. Han var, efter de Tiders Maalestok for Rigdom, en rig Mand — 100, 200 à 300 Rd. betragtedes som en uhyre Rigdom — og gjemte sine Penge i en Skindpose i et Hul i Stuegulvet under det ene Bordben, men da han engang imellem vilde nyde Synet af dem, saa opdagede nogle af hans Børn Gjemmestedet og skaffede ham af med dem. Han skal have brændt meget Brændevin i Smug.

H. Poulsen har ikke haft Gaarden længe efter 1795. D. 8—10—1780 havde han derfra en Søn Jorgen til Daaben.

N. H. Herløv — fra Norre-Herløv — og Kone Birte Ud. havde Gaarden, da hans Søn H. blev døbt d. 21—9—1802, men kort efter solgte han den for 2200 Rd. til Bent Jonesen, som tidligere havde været Staldkarl i Maaløv Kro, hvor hans Kone samtidig var Kjalderpige. Efterat de vare blevne gifte, havde de først et Hus paa Tostholm i Sengeløse Sogn, hvor deres Datter Kirsten fødtes, som blev M. Mf. Kone paa Birkedal i Hjørlande. Her paa Gaarden fødtes deres Søn A., d. 12—9—1804, som fik Gaarden efter Faderen, giftede sig med Grmd. paa Skjelbæksgaard N. Hf. Datter Johanne Kirstine og ved 1840 flyttede Gaarden fra Byen ud paa den sydlige Ende af Lødden. Naar han var paa Rejser, var han noget ufredelig paa Landevejen. Han kom saaledes engang i Kæft med en Fragtmand ud for Gaarden Rosenfeldt i Oppejundby, som forsløg ham saaledes med sin Vogn:

nogle, at der paa Kampstedet Morgenen efter saaes saameget Blod, som kunde der være slagtet et Kreatur, og A. Bentzen, som aldrig kom sig efter disse Slag, døde i Efteraaret 1853. Hans særdeles stiftelige Enke holdt Gaarden i nogen Tid, delte den saa og overlod to af sine Svigerjønner hver Halvparten af den, begge folgte snart hver sin Del og forlod Sognet. A. Bentzens Enke havde Ophold og Undertag paa Gaarden til sin Død; denne kaldte hende pludselig bort under et Besøg hos sin Datter Bodil i Kjobenhavn.

Mr. 3, Gilekjærgaard,

har Navn efter et lille Kjør, som laa tæt jyd for Gaarden, men som nu forlængst er udtorret. P. P., som var født 1609, var Gaardens Fæster 1646; i dette Foraar døbttes hans Son H., Fdd.: J. Jørgensen i Hjørlande, Karen N. Knudsens og Sidse L. Jf. i Skjenslø. 3 Febr. 1648 døde hans første Kone, Anna P., 27 Mar. Kort efter blev han igjen g. m. den 18aarige Anna, som synes at være en Datter af Knud Lj. i Elstykke. Børn: Anna, d. i Jan. 1650, Fdd.: Grnd. P. Hf. i Paastrup, Gaardmændene L. Jf. og P. Hf. i Skjenslø og Knud Lj. med Kone og Datter Karen fra Elstykke, † 11 Ug. gl.; P., d. i Oktbr. 1652, Fdd.: H. Hf. fra Sierslev, J. Jørgensen i Hjørlande og Kirsten J. Hf. i Skjenslø. 3 Oktbr. 1654 døde hans anden Kone Anna, 23 Mar; d. 3—2—1655 blev han tredie Gang g. m. N. Knudsens Enke Karen — N. Knudsen døde i Novbr. 1654 — Børn: N., d. i Oktober s. A., Fdd.: Knud Lj. og

Kone Ingeborg fra Østykke og Karen P. Pj. paa Kirkegaarden i Skjenslø; D., d. i Aug. 1658.

I Febr. 1660 døde hans Kone Karen, 42 Aar. Tjerde Gang g. m. Karen Balsard. Børn: Anna, d. i Febr. 1664, Fdd.: A. Ds. og Poul M. fra Steenløse, Magdalene P. Pj. i Skjenslø, † 6 Md. gl.; Ane, d. i Juni 1665, Fdd.: P. Kj. fra Hagerup, Skovrider Fr. Hj. fra Hjørlande og P. Es. i Tupsholm — et Sted her i Sognet, som nu ikke kjendes —, d. 16—4—1687 g. m. Ungkarl og Grmd. i Meelby N. Ds., fra sin Tjeneste i Præstegaarden i Hjørlande; Karen, d. i April 1667; Marcn, d. i Marts 1669.

1660 var der til Gaarden faaet 2½ Pund Rug og 11 Tdr. Byg og dens Bygninger havde ikke taget Skade i Svenskerfrigen. 1664 havde Gaarden 8½ Td. Hartk. 1686 tilhørte den Præsident **P. Resen** i Kjøbenhavn. 1687 var dens Landgilde 3 Tdr. 3 Skpr. 2 Tjdf. Rug, 4 Tdr. 1 Skp. Byg, 2 Tdr. 3 Tjdf. Havre, 1 Gaas og 2 Høns.

I Maj 1688 døde P. Pj. og hans Enke Karen Balsard, som da var 51 Aar, blev d. 28—9—1690 igjen g. m. Tjæster af Gaarden Birkeholm i Uggeløse S. Ds., som da var 54 Aar.

D. Pj., P. Pj. Son, fik Gaarden efter Faderen. Han og Faderen vare ansete og velstaaende Folk. I det Hele stod Tjæsterne i Skjenslø sig godt og det hed sig, at skulde Hjørlanderne spise sig rigtig mæt, saa maatte de til Skjenslø. Denne Byes meste Jord er en Højslette, som hælder imod Syd og er af bedste Bestaaffenhed.

D. Pj. blev g. m. Bodil ved den Tid han fik Gaarden. Børn: P., d. 27—12—1691, † i Jan. 1692; Mads, d. 12—2—1693, † 2 Md. gl.; Karen, d. 11—3—1694, Fdd.: Bodil Arild Lj. paa Skjelbæksgaarden, Bodil B. Ns. paa Tungegaarden og Kirsten N. Hj. paa den forlængst nedlagde Gaard Nr. 14 der i Byen; P., d. 23—8—1696, blev Fæster af Nalebækgaard; Mads, d. 5—6—1698, † af Pestbylder 1711; Pesten blev bragt her til fra Helsingør ved en Pige, som døde af den i Hjørlande. En Kone, som brugte den af Pesten døde Piges Klæder, smittedes og døde, men bragte Smitten videre her i Sognet, hvor mange, baade gamle og unge, døde af den. Johanne, d. i April 1701, som senere blev Kone paa Gaarden; P., d. 5—8—1703, — de havde altsaa paa en Gang 2 Sønner ved Navn P. — Fdd.: Knud Pj. paa Bjørnsholmgaard i Hjørlande, og P. Ds. paa Brandhøjgaard i Skjenslø, † i Juni 1704. N., d. 9—8—1705 og i Septbr. 1728 g. m. S. Mortensen Brochs Enke og fik med hende Allingebjerggaard, som laa tæt nord for hans Faders Gaard; N., d. 24—3—1709, Fdd.: Degnekonen fra Snodstrup, † i Okt. 1715; Mads, d. 28—2—1712; medens han tjente hos sin Broder N. Ds. blev han d. 14—6—1739 g. m. dennes Steddatter, Bodil Hd., og fik Gaard i Ølstykke. Gaardens Mandfjøn var Aar 1700: Manden D. Pj., hans 2 Sønner P., 4 Aar, og Mads, 2 Aar, Tjenestekarl D. Ns., 30 Aar, og Tjenestedreng N. Johnsen, 14 Aar. Efter Præsident P. Rejen ejede Amtsjorvalter **Kei v. Ablefeldt** Gaarden til 1707, da den

kom under Kronen. 1718 havde Gaarden 44 Fag Hus i god Stand og 8 Fag, som vare brostfældige; dens Besætning var 8 Heste, 2 Stude, 3 Køer, 2 Ungkvæg og 9 Saar; dens Udsæd var 6 Tdr. Rug, 7 Tdr. Byg, og 3 Tdr. Havre; den havde Græsning til 6 Heste og 6 Stude eller Køer; dens Høslæt gav 3 Læs godt og 3 Læs slet Hø, den havde temmelig godt Torveskjær og svarede til Rytterhold 30 Rd. 12 Sk. og 2 Læs 19 Lpd. 12 Pd. Halm.

Den 4—10—1718 fæstede **P. Df.** denne sin Faders Gaard med 46 Fag Hus, 6 Heste, 2 Køer, 3 Kvier og 6 Saar, samt 1 Bogn, 1 Ploug og 1 Harve, alt forjvarligen. Dette synes ogsaa at være et af de fingerede Fæstter, for at **D. Pj.** derved kunde fri sin Son fra Krigstjenesten; thi 1727, og to Gange senere, iæstede **P. Df.** andre Gaarde i Skjenslø; men 1730 afstod **D. Pj.** i Virkelighed Gaarden til sin Sviger-son **H. Jørgensen** og døde d. 10. Sønd. efter Trin. 1737; hans Kones Moder døde paa Gaarden hos ham d. 25—8—1728, 98 Aar gl. Da **H. Jørgensen** fæstede Gaarden havde den 44 Fag Hus. Han var Son af Jørgen Pj. paa Skjelbæksgaard, og f. der i Juni 1685; d. 14—4—1725 fæstede han et Hus i Skjenslø paa 8 Fag, som Henning Torsen afstod ham. **S. A.** han fik Gaarden afstod han dette Hus til **D. Sørensen**, som gav i Fæste 1 Rd. 2 Mk. **H. Jørgensen**s og **Johannes** Børn: **Bodil**, d. 27—10—1726, 3dd.: **A. Rugebagers** Kone fra Slangerup, † i Marts 1752; **Jørgen**, d. 8—3—1733, † 3 Dage gammel; samme Dag døde Moderen **Johanne** Dd. **D.** 27—

9— f. A. blev H. Jørgensen igjen g. m. Johanne Ad., Datter af Grnd. N. Mortensen i Græse og Søster til L. Lf. Kone paa Bængegaard i Sperrestrup, hvor hun da tjente. Denne Kone skjænkede ham ingen Børn, og da han døde i Marts 1754, giftede hun sig igjen d. 30—6—f. A. med **Jeppe H.**, Søn af H. Ipsen paa Gjenbogaarden Gadagergaard. Han † i Aug. 1769, og tredie Gang blev hun i Novbr. eller Dec. f. A. uden Trolovelse — noget som dengang skulde være lidt fornemt og nu igjen synes at skulle komme i Moden — g. m. Ungk. **P. Af.**, Søn af N. Gj. paa Skjelbæksgaard. Da han i April 1783, kun 35 Aar gl., døde af Brystsyge, afstod Enken Gaarden til hans Broder **N. Af.**, som d. 5—10—f. A. blev g. m. Dorte Ad., Datter af Grnd. P. Jf. paa Holmegaard; 1787 den 14—1—døbtes deres eneste Barn Bodil.

N. Af. var i mange Aar svagelig og døde af Brystsyge d. 17—6—1816.

Hans Brodersøn paa Rabogaarden, N. Gj., kunde ikke altid være sin svagelige og gnavne Farbroder tilpas, som endog undertiden vilde prygle ham, hvilket den svage Mand dog ikke orkede; dog den godmodige N. Gj., som fiskede meget i Skjænkelsø og Hagerupsoer, sendte stadig N. Af. en Ret god Fisk, hvilket altid var denne til Bederbægelse. En Søn af Grnd. og Sognefoged H. Lf. paa Budebjerggaard i Sofum, P. Hf., var Møllersvend hos Voitnant Beizenherk i Havnemølle. Da P. Hf. var en flink Svend, saa onskede hans Husbond at skaffe ham en god Hjemstand og tilskyndede ham til at fri til Bodil, som jo var eneste

Barn paa Gilefjærgaard; da P. H. nok havde Lykt, men ikke Mod til at gaa hen og fri til en ham fremmed Pige, saa kjorte Voitnanten hen med ham og friede for ham. Han fik Pigens og Moderens Ja, og i Aug. 1817 blev han g. m. Bodil og fik Gaarden.

N. M. var den første Fæster, som blev Ejer af Gaarden, ved Skjøde af 25—7—1806, som efter Udskiftningskort af 1791 blev tillagt et Areal af 61 Tdr. 6 Skpr. Land.

Enken efter tre Mænd paa Gaarden, Johanne M., blev meget gammel og svag, især paa Syn og Hørelse, og da hun i sin Livsaften var fremmed for dem, der havde Gaarden, savnede hun den Pleje i sin høje Alderdom, som en Datter eller Son muligens vilde have ydet hende. P. H. Kone Bodil døde barnløs, men ved sin anden Kone, som var Sødskendebarn til Bodil og Datter af Hømd. H. P. i Hjørlande, blev han Fader til mange Børn, af hvilke en Datter nu er Kone paa Gaarden.

Nr. 4, Søbjerggaard.

Søbjerggaard, ogsaa kaldet Sogaard, har faaet Navn af den Vatte ud til Skjenkelso-So, hvorpaa den laa, som kaldes Søbjerg.

1660 var der faaet 2 Bund Rug og 3 Tdr. Byg i dens Agre; den var iblandt de Gaarde her i Sognet, der ved denne Tid var bleven pantsat til Krigsbogholder Matias Haa. 1664 var dens Udsæd 5 Tdr. Rug, 5 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre, dens Høavl gav 3 Læs Hø og dens Vandgilde ydedes med 1 Bund Rug, 1 Bund Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Gaas og 2 Høns.

P. Jf., hvis Kone hed Magdalene, havde Gaarden som Jærter 1660 og endnu 1679, men d. A. eller kort efter, fik **John Nj.** den. Han var Son af L. Johnsen, som var kommen her til Byen fra Solrød ved Njoge, var født 1644 og blev d. 13—8—1679 g. m. Ellen Jbsdatter, Datter af Grmd. Jeppe Nj. eller Andresen paa Maglehojgaard i Skjentelso. Vorn: J., d. 16—11—1679, † 8 Ug. gl.; J., d. 23—1—1681; i Sept. 1686 faldt en Væg ned af den øde Gaard — formodentlig af Brandhojgaard — og jorderislog hans højre Been paa to Steder, og for Vartskjær fra Slangerup Hilds Kurs og Forsommelses Skyld døde han i Vartskjærens Nærværelse i Septbr. f. A.: Å nu d, d. 29—10—1682; N., d. 31—8—1684. Han maatte „træde Veimæren“ — gaa til Orlogs —, kom syg hjem fra Flaaden, hvis meiste Mandskab var angrebet af Pesten, og døde hjemme i Oktbr. 1710. J., d. 2—2—1687; A., d. 21—12—1690, † 1698. Da var John Nj. jat fra Gaarden og boede som Judj. paa den øde Brandhojgaard. Gjertrud, d. 23—7—1693, og Johanne, d. 7—10—1695, † af Bornefopper 1697.

D. 30—8—1687 blev Gaardens Landgildefød jat i Tøndemaal til 3 Tdr. 3 Skpr. 2 Tjdf. Rug, 4 Tdr. 1 Skp. Byg og 2 Tdr. 3 Tjdf. Havre.

Christoffer Nj., Son af L. Nj., Grmd. paa Svanholmgaard i Udlejre — † 1718, 76 Aar, og Kone Bodil Pd., † i Sept. 1696, 62 Aar —. Han var „gode Venner“ med en Væverpige, Dorte Hd. i Udlejre, og han tjente hos Sognefoged H. Nj. paa

Gjellesteensgaard deri Byen, hans Slægtning, maafte hans Farbroder. I Sommeren 1698 kom „Dvrigheden“ — nogle af Krongodsforvaltningens Betjente — kjørende til ham paa en Eng ved Byen, hvor han hojstede Hø, og befalede ham at tage den øde Gaard i Skjenkelsø — Søgaard —.

Han og hans Kjæreste havde vel begge „lidt Skilinger“ og saadanne unge Folk var man stedse paa Jagt efter til at modtage og ophjælpe øde Gaarde. Da han ikke med det Gode vilde paatage sig en af Datidens tungeste Byrder, at tage en øde Gaard, saa tog de ham, ligesom han gik ved sit Arbejde, med til Frederiksborg og kastede ham i „Hullet“ indtil han bekvemmede sig til at tage Gaarden. Hullet — Jængslet —, som det var i den Tid, har da juart højet hans Modstand, thi den 3. Søndag eft. Trin. 1698 trolovedes han med sin trofaste og flittige Dorte, kom her til Gaarden inden Høst i. A., fæstede den 1699, fri for Indfæstning og afgiftsfri i de to første Aar.

Gaarden var tildels nedfalden, fuld af Røtter og Tuder, og Ureenlighed laa i og udenfor Husene ophobet til Sidebaandene; Dorte var flere Dage om at rydde Stegerjet og Kjollen for Snavs; Gaardens Agre havde Husmændene tildels besaaet, men Afgrøden fik Christoffer V. uden Godtgjørelse.

For at kunne holde sig ved Gaarden fik han som Besætning to usle Heste og to lignende Køer.

Hu begyndte disse to Mennesker en Kamp med strængt, uoverkommeligt Arbejde, med en nu ukjendt Armod og med at bære alle de andre Tryk, der den-

gang saa haardt kuede Bondestanden. Ofte tænkte de paa at rømme fra Gaard og alt, men hvorhen? Dog barde vel Kjærligheden til deres Born dem ogsaa til Hjemmet, hvor Noden ofte var saa stor, at Bornene til sine Tider om Aftenen græd sig i Sovn af Sult, og atter vækkedes af andre Lidelser, i Form af Kopper, Tudsler og andet Kryp, som vilde nære sig af deres forfultne Legemer. Naar saa Høsten kom, den fattige Høst med 2, 3, 4 højst 5 Fold, saa kom dog ogsaa Trosten; saa kunde Dorte, saasnart Bygget kom i Hov, hente sig nogle Neg hjem, „skriste dem“ — slaa Kjærnen af Straaet paa en eller anden skarp Kant — male Kornet paa Haandkværnen og koge Grød deraf til Middag eller Aften; men for at kunne saa Sæd, maatte hun ofte selv pløje, saae og harve, medens Manden var paa Hoveri eller paa de utallige, lovlige og ulovlige, Pligtrejser, som han kunde jages til, selv af Skriverdrenge og af Underofficerer. Men de kæmpede dog ikke forgæves, da meget tyder paa, at de har faaet jaget Noden paa Døren inden de afdød Gaarden til deres Son. Ar 1700 var Gaardens mandlige Befolkning: Christoffer Vj. og hans Karl, Tuer Vj. Born: H., d. 30—10—1698, Fdd.: Sognefoged H. M. og Kone fra Udlejre, † i Novbr. j. A.; Bodil, d. i Oktbr. 1699 og d. 2—3—1727 g. m. Jesper Vj. Son, A. Jespersen, paa Rollesteensgaard i Østykke. Han fæstede Gaard i Østykke j. A. han blev gift. H., d. i Jan. 1702 og d. 23—12—1727 g. m. Sidse Ed., som tjente hos Grmd. P. P. i Baastrup — se Siebjerggaard —; Maren, d. 10—2—1704 og d. 7—

4—1733 g. m. Morten Hf. fra Svedstrup, som tjente hendes Moder; L., d. i Decbr. 1707, i Novbr. 1744 g. m. H. Ipsens Datter Bodil paa Gadagergaard, fik Gaarden efter Moderen; P., d. 20—11—1712, † hos Moderen i April 1730; Else, d. i Novbr. 1717, † 7 Dage gl. 1718 havde Gaarden 41 Fag godt og 7 Fag daarligt Huus; Besætningen var 7 Heste, 3 Stude, 3 Køer, 3 Ungkvæg og 8 Saar; dens Udsæd 6 Tdr. Rug, 7 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den havde Græsnings til 6 Heste og 6 Køer eller Stude, dens Høslæt gav 3 Læs godt og 3 Læs slet Hø, den havde godt Torvestær og ydede til Rytterhold 30 Rd. 12 Sk. og 2 Læs 19 Lpd. 12 Pd. Halm.

Christoffer Larsen døde i Jan. 1726, 56 Aar, og hans Kone, Dorte Christoffers, i Febr. 1761, 89 Aar.

Lars Christoffersen styrede Gaarden med sin Moder indtil han 1744 giftede sig og selv overtog den. Børn: Else, d. 1—4—1745, Fdd.: Underfoged Ved og Kone fra Kjøbenhavn — Præst i Hjørlande Schindlers Svigerforældre og Slægtninge af Have Møller —, † 18 Mar gl.; Karen, d. 16—1—1747, i Oktober 1776 g. m. Grmd. N. Simonsen paa Allingegaard; Anna, d. 8—6—1749; Bodil, d. 14—2—1751 og d. 21—9—1783 g. m. Grmd. L. Bf. paa Bakkegaard i Sperrestrup; Christoffer, d. 4—3—1753, † i Juni 1763; H., d. 11—2—1755, i Dec. 1778 g. m. Sidse Bd., Grmd. B. Jørgensens Datter paa Bakkegaard i Sperrestrup, og fik Maglebojgaard, som hans Morbroder D. Hf. afstod til ham; E., d. 15—7—1764.

Den grumme Dvertro krævede et Menneſkeoffer paa denne eller Nabogaarden Gilekjær.

Bed den Tid L. Chriſtoffersſen kom til Gaarden rafede Kvægpeſten, Kvæget døde i Hobetal her i Byen og bragte derved Fattigdom og Fortvivlelſe iblandt Beboerne. Dvertroen var næſten den eneſte, man ſøgte Midler hos, hvormed man troede at kunne ſtandſe Ondet, og et gyſeligt af diſſe anvendtes. Den Tro var indgivet Beboerne, at naar man nedgrov et levende Menneſke og drog det ſyge Kvæg over det Sted hvor den Levende var begravet, ſaa ſkulde det blive helbredet. Man kjøbte et Barn af en omvandrende Tiggerſke, hvilket man gav et Stykke Mad i Haanden, da det blev ſat ned i Graven, for at det ſkulde ſidde roligt. Da de begyndte at kaſte Jord paa det, raabte det: „J kaſte jo Sand paa min Mad“. Det blev ſaaledes levende begravet og det ſyge Kvæg draget over dets Grav.

Et Rejſeeventyr, ikke af de behageligſte, ſom L. Chriſtoffersſen havde, har bevaret ſig. Rejſer om Vin-teren den Gang vare ofte forbundne med Livsfare, da der egentlig ingen Veje var, ſaaledes ſom man nu har Landeveje, og man kjørte, hvor man bedſt kunde. Var et Spor for opkjørt, kjørte man udenom og ſaaledes fremdeles kjørte man udenom det eller de atter opkjørte Spor, ſaa Vejen vel ſine Steder kunde blive maatte $\frac{1}{4}$ Mil bred, hvorved man ofte kunde træffe paa Vejſpor, der førte til ganſke andre Steder end tiſ det man ſkulde til. For Udſiftningen laa alle Boliger, med Undtagelſe af enkelte Møller eller Kroer, i Byerne, og man kunde i det ſaa godt befolkede Sjælland ſine

Steder maatte rejse en 6 Mil uden at træffe paa en menneskelig Bolig. Kom hertil Nørke eller Snefog, eller begge Dele, saa var der større Sandsynlighed for, at den Vejfarende omkom paa Marken end at han skulde kunne bjærge sig. En Vinter fjorte saaledes P. Christoffersen fra Kjøbenhavn i Slæde hjemad; nedenfor Ølstykke foer han vild, er formodentlig kommen Øst og Nord for denne By. Da han mærkede, at han ikke kunde finde Vej og ikke vidste, hvor han omtrent var, spændte han Hestene fra, tog Selerne af dem og lod dem gaa; en 12 à 14 Aars Pige, han havde med sig, lagde han i Slæden og dækkede hende godt til med Dækkener og Sække, og han selv blev ved at vandre omkring Slæden til det blev Dag. Da denne frembrød, fandt han, at han var paa Torsted Mark Nord for Ølstykke, tæt ved den store Møse „Lyn-gen“. Nu kom han snart hjem, hvor Hestene vare komne længe for ham og hvor man havde sendt Folk ud for at søge efter ham. P. Christoffersen døde i Oktbr. 1769 og hans Enke Bodil H., blev i Novbr. 1770 igjen g. m. Ungk. H. N. fra Smorumovre. De havde ingen Børn, og da hun døde i Dec. 1784, blev hun d. 20—10—1785 igjen g. m. Kirsten B., Datter af Grnd. paa Vakkegaard i Sperrestrup, B. Jørgensen. Deres Forlovere vare, hans Broder Soren N. fra Smorumovre og Carl Ferdinand Møller fra Dvre-Varebro Mølle. Børn: Bodil, d. 24—9—1786 og den 17—10—1806 g. m. Grnd. og Enkemand P. J. paa Siebjerggaard. Hun opnaede en

høj Alder og døde som Undertagskone fra sidstnævnte Gaard i Beyer; A., d. 14—10—1787, † 23 Ug. gl.

H. Mj. † i Dec. 1788, 71 Aar. Han blev kaldt gamle H. til Forstjæl fra H. Mj. paa Skjælbækggaard, som kaldtes unge Hans.

Den 27—5—1789 blev hans Enke Kirsten Vd. igjen g. m. Ungk. **A. G.**, Son af C. Mj. paa Malebækggaard. Børn: H. d. 25—3—1792, † 22—6—1806; B., d. 3—11—1794 og 29—6—1827 g. m. B. Vj. Enke Bodil Vd. og fik Bækegaard i Sperrestrup med hende. 3 Septbr. 1797 døde A. G. Kone Kirsten, og d. 16—11—1798 blev han anden Gang g. m. J. Pj. — Jens Skomagers — Datter Bodil paa Siebjerggaard. Børn: Johanne Kirstine, d. 30—10—1803 og d. 16—4—1825 g. m. Grmd. D. Michelsen — fra Sandhøjgaard — paa Stutskjærsgaard i Svedstrup; anden Gang, d. 16—12—1845, blev hun g. m. Grmd. L. Pj. paa Gjendalgaard i Hjørlande; C., f. 21—2—1806, g. m. Grmd. Morten Hf. Datter Maren fra Hjørlandegaard; hun døde d. 9—10—1843 af Brystsyge. Han kjøbte Malebækggaard efter sin Fader, † 3—4—1867; H., f. 2—7—1812; Sidje, f. 3—5—1816, var smuk og velvoren, g. m. J. Mj., Son af A. Poulsen paa Græstedgaard i Udlejre, og blev Kone paa denne Gaard. 1830 folgte A. G. Søgaard til Naboen P. Hf. paa Ejlebjerggaard for 1800 Rd. og lidt Undertag. D. 30—9—1832 fandtes A. G. i sin Undertagsstue paa Gaarden, siddeinde død paa Bænken. Han havde nylig drukket Kaffe, da Kaffe-kjedel og Kopper stode ved ham paa Bordet tilligemed

hans Snustobakksdaase med Laaget aftaget. N. Uj. var en Mand meget forud for sin Tid. Siden 1810 ejede han ogsaa Malebækgaard, som han drev sammen med Sogaard; han havde i længere Tid været Foged i Sognets søndre Soguesfogeddistrikt og havde i 32 Aar haft Skjens- og Hagerup Sø i Forpagtning, hvilke gav en Rigdom af Fisk og Korstjær.

Nu er Gaarden forlængst nedbrudt og dens Jord ejes og drives under Ejlekjærgaard, hvilken Gaard den laa vesten for.

Nr. 5, Maglehøjgaard,

har Navn af en Gravhøj, Maglehøj, som ligger omtr. 100 Al. lige nord for Gaarden. Den laa for Udskiftningen nordvest for Sogaard og øst for Jordemoderboligen. Gaardspladsen ejes nu af C. Uj. jun.

Fæstere af Gaarden: **Jep. Uj.**, eller **Andresen**, f. i Store Hagelje 1624 eller 1625, i April 1655 blev han g. m. Gjertrud Knudsdatter i Skjens og har vel da haft eller faaet Gaarden. Dorn: N. — ogsaa kaldet Andres — d. i Foraaret 1656 og d. 5—10—1679 g. m. Maren Ud., fik Sandhøjgaard; Ellen, d. i Novbr. 1657 og d. 13—8—1679 g. m. Jøen Uj. paa Sogaard; Knud, d. i Foraaret 1664, † i April 1667.

1660 var i Gaardens Agre faaet 2 Bund Rug og 1 Bund Byg, og den var pantfat til Matias Haas. 1664 havde den, som de fleste Gaarde i Byen, 8½ Td. Hartk., dens Udsæd var 5 Tdr. Rug, 5 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre; dens Høavl gav 3 Læs Hø; den ydede i Vandgilbe aarlig 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre,

1 Gaas og 2 Høns. 1686 fik den „efter den nye Matrikel“ 7 Tdr. 4 Skpr. 1 Tjdf. Hartf.; d. 30. Aug. 1687 blev dens Landgilde sat til 3 Tdr. 3 Skpr. 1 Tjdf. Rug, 4 Tdr. 1 Skp. Byg, 2 Tdr. 3 Tjdf. Havre, 1 Gaas og 2 Høns.

Jep. Nf. Kone Gjertrud døde i Skjenkelsø, hvor hun havde været Jordemoder i over 16 Aar, d. 7—3—1686, og han, som da var Tndf. der i Byen, blev d. 2—2—1691 igjen g. m. Hømd. H. Vj. Enke Maren Hd. i Hjorslunde, hvortil han saa flyttede, men døde hos sin Son A. Ipsen paa Sandhojgaard d. 6—1—1694.

C. Bj. og Kone Anne havde Gaarden 1688. Børn: S., d. i Juli 1689; Nilaus, d. 17—8—1691. Deres Datter Margrete † 28—3—1692, 4½ Aar. Efter C. Bj. havde N. Nf. og A. Bj. Skræder Gaarden; 1696 havde sidstnævnte den alene. Han var, i Oktbr. 1683, som Tndf. i Skjenkelsø, bleven g. m. Ellen, Datter af Grmd. B. Nf. paa Tungegaard. Børn: D., d. — da de vare trolovede — 29—5—1683, † 4 Uger gl.

Aar 1700 var A. Bj. Skræder den eneste af Mandstjøn paa hele Gaarden; men han forsvad sig ogsaa i A., da han var 46 Aar, og fæstede 1703 det halve af A. Bj. Hus i Skjenkelsø, døde der som Skræder i April 1729 og hans Kone Ellen i Decbr. 1730, 70 Aar 8 Md. gl.

D. 30—3—1700 fæstede Ungf. C. Nf. Gaarden uden Tndfæstning og afgiftsfri til d. 1. Jan. 1702. Kort efter maa han være bleven g. m. Anne, som

døde i Hagerup 1744, 80 Aar. Born: Maren, d. 12—11—1702, Fdd.: Grmd. S. Vj. i Paastrup; L., d. 31—8—1704, Fdd.: samme Grmd. — maaske Mandens Broder —. D. 19—9—1729 byttede han Gaard med J. Jf. paa Hagerupgaard i Hagerup, idet han lod sin Son L. Gf. fæste denne Gaard for 13 Rd. 2 Mk. og flyttede med ham til den, og J. Jf. fæstede Maglehojgaard uden at give Indfæstning. Gaarden havde dengang 31 Tag Hus og var maaske bygget sammen med Sandhojgaard, som laa tæt østen for den. P., d. 24—1—1707; K., d. i Marts 1709 og i April 1745 g. m. Johanne Mortensdatter, som tjente hos N. Nf. paa Ejendalgaard i Hjørlande; Sidjel, d. 30—11—1710, † 2 Ug. gl.; Sidjel, d. 27—11—1712, Fdd.: Præstefonen og Møller P. Vj. i Have Mølle, † 5 Dage gl.; S., d. 3—12—1713, † i Hagerup i Maj 1731; Mette, d. i April 1716, † 4 Ug. gl.; Mette, d. 12—12—1717 og i Juni 1741 g. m. J. Jørgensen paa Steensbjerggaard i Hagerup; Sidjel, d. 2—2—1721 og i Decbr. 1748 g. m. Enkemd. forhenv. Grmd. P. Vj. paa den nedlagte Gaard Nr. 14 i Skjenkelsø.

Gaardens Tilstand 1718 var saaledes: Den havde 31 Tag Hus, dens Besætning bestod af 5 Heste, 2 Stude, 2 Køer, 3 Ungkvæg og 8 Faar; dens Udsæd var 6 Tdr. Rug, 7 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den havde Græsning til 6 Heste, 6 Køer eller Stude; den avlede aarlig 3 Læs godt og 3 Læs slet Hø; den havde temmelig godt Torveskær og svarede til Rytterhold 30 Rd. 12 Sk. og 2 Læs, 19 Lpd. 12 Pd.

Halm. J. Jf. fæstede, som anført, Gaarden 1729, her blev han Fader til P., d. 17—12—1730; Jugeborg, d. 6—4—1732; Tvillingerne S. og P., d. 16—11—1733, † strax efter.

1735 blev J. Jf. ved Dom sat fra Gaarden og synes at have forladt Sognet.

Mads Jf. fra Græse fæstede Gaarden j. A. Han havde været Dragon og var Hjulmand, kom gift her til Sognet, var først Jndf., men d. 25—2—1728 fæstede han et Hus paa 4 Tag, som han selv havde bygget paa Gadejord i Skjenslø By. Børn: Sønnerne J. og Soren havde han, da han kom til Skjenslø; Bodil, d. 25—1—1728, † 12 Dage gl.; Bodil, d. 18—11—1731. J Dec. 1733 døde hans Kone Karen Od., 33 Aar, og d. 14—2—1734 blev han igjen g. m. Pigen Karen Sorensdatter, som tjente hos unge P. Df. paa Nalebækgaard. Børn: A., d. 28—11—1734; P., d. 15—5—1736, † fort efter; P., d. 28—9—1738, † 6 Ug. gl.; Karen, d. 1—11—1739; Soren, d. 25—10—1745, † tilligemed Moderen og begravet med hende d. 29. j. Md., da hun var 34 A. Mads Jf. tredje Gang, i Febr. 1746, g. m. Ellen Jorgensdatter. Børn: Karen, d. i Marts 1748, † 4 Dage gl.; Karen, d. i Febr. 1750.

Den 16—4—1751 begravedes Mads Jf. 50 Aar 8 Md. 9 Ug. gl., og hans Enke giftede sig i Oktbr. j. A. igjen med Ungf. D. Hf. — den store D. —, S. Jysens Son paa Gadager. Han var en Borneven —, han kunde som gammel Mand lege med Børnene paa Gaden om Aftenen; bytte sin store Hne

med Drengenes Huer og skræmme Børnene med sin dybe Stemme. Der fortælles, at han som Hestgærd, ved sin Storrelse og Vægt, knækkede Ryggen paa to Heste; han blev derfor sat til Jodgarden, og paa Munderingskammeret fandtes der ingen Klæder, som vare store nok til ham. Efterat have afstaaet Gaarden til sin Søsterens H. Nj. — selv havde han ingen Børn —, boede han i et Hus i Byen, hvor han holdt privat Skole. Hans Kone Ellen og han døde begge i April 1787, hun 73 og han 67 Aar.

H. Nj., Son af L. Christoffersen paa Sogaard, var ogsaa naturligt stor og stærk. I Decbr. 1778 blev han g. m. Sidse, Datter af Grnd. B. Jørgensen paa Ballegaard i Sperrestrup. Børn: Ellen, d. 29—8—1779 og d. 25—5—1798 g. m. Enkemand L. Nj. paa Baaningstedgaard i Oppejundby — hun kaldtes ogsaa Else —; B., d. 3—12—1780, † i Novbr. 1784; Ellen, d. 23—2—1783 og d. 14—12—1803 g. m. Enkemand P. Nj. paa Rolandsbjerggaard i Bexø; L., d. 17—7—1785, var Husar og blev g. m. en Datter af Smed Jørgen Malmgren og den kloge Kone i Skjenkelfø. 1819 fik han Brente-gaard i Jordhøj. Bodil, d. 30—11—1787 og d. 29—1—1811 g. m. sit Sødskendebarn, Grnd. L. Nj. paa Allingegaard; B., d. 29—7—1789, † s. A.; D., d. 17—3—1792, † i April s. A.; B., d. i Septbr. 1793 og 1823 g. m. Ingeborg, Datter af L. Svendsen paa Tregaard i Lille Nørnbæk. Hun var en god, højiindet, flittig og trofast Koinde, hvilke gode Egenskaber ikke paaafjønne des af hendes Mand og Svigermoder.

H. N. flyttede Gaarden ud fra Byen 1784 og blev dens Ejer. Hans Kone † 2—7—1827 og han 26—12—1827. B. H., som fik Gaarden efter Faderen, afstod den ved 1860 til sin Son L. B., som erhvervede sig Solvkorset i den første Slesvigke Krig. Hans Korte, men lykkelige, Ægteskab med L. N. Datter fra Borup stjænkede ham fire vakre Døtre. Han er i alle Maader den dygtigste Landbruger i Skjenkelsø og maaske i en videre Kredse.

Nr. 6, Allingebjerggaard,

ogsaa kaldet Allingegaard, har Navn efter en forlængst bortført lille Gravhøj, Allingebjerg, som laa nogle hundrede Alen sydvest for Gaarden.

Den første Fæster vi træffe paa Gaarden er **Jørgen Knudsen**. Han blev i Foraaret 1656 g. m. Margrete Wd., L. N. Steddatter paa Bængegaard i Sperrestrup. Born: Ellen, d. i Novbr 1656, † i Juni 1657, Fdd.: Virgitte N. N. fra Gandløse, Tyre Id. fra Ølstykke; P., d. i Foraaret 1658, † i Jan. 1663; Ellen, d. i Dec. 1661 og d. 10—3—1695 g. m. N. N., som fæstede Gaarden d. 10—3—1697; men efter 2 Mars Forlob fik hans Svigerfader den igjen.

1660 var der til Gaarden faaet 5 Tdr. Rug og 6 Tdr. Byg. 1664, da Gaarden var pantsat til C. N., Slagter i Kjøbenhavn, regnedes den for $\frac{3}{4}$ Gaard, som havde $8\frac{1}{2}$ Td. Hartk., men Jørgen Knudsen havde ogsaa i Brug den halve Jord fra den ode Gaard Nr. 8, som var 4 Tdr. $1\frac{1}{2}$ Stp. Hartk. Paa hele dette Areal var Udsæden 1664 $7\frac{1}{2}$ Td. Rug,

7 $\frac{1}{2}$ Td. Byg og 3 Tdr. Havre; dets Høavl gav 4 Læs Hø og Landgildebydelser var som ved de foran- nævnte Gaarde; men for denne Gaards Bedkommende blev Landgildebydelser 1696 nedsat til 4 Skpr. Rug, 2 Tdr. Byg, 1 Td. Havre, 1 Gaas og 2 Høns.

Efter igjen at have taget Gaarden, afstod Jørgen Knudsen den til **H. Mortensen Broch**, som fæstede den d. 14—7—1699. Han var født paa Dildalgaard i Hjørlande 1669 og blev d. 25—3—1694 g. m. Jeppe Ej. Enke Bodil Pd. paa Kørshøjgaard, som han fik med hende. Han afstod denne Gaard til sin Broder Jørgen, men tog alt sit vorlige Gods med sig til Allingegaard, hvorimod hans Broder fik af Jørgen Knudsens Gods: 6 Bøster, 3 Køer, 1 Kvie, 6 Faar, 4 Svin og noget Indbohave. Broch fik Gaarden fri for Indfæstningsafgift og skattefri det første Aar. Jørgen Knudsen døde som Indf. paa Gaarden i Febr. 1701, 67 Aar, og hans Kone Margrete Pd. f. A., 82 Aar.

Aar 1700 var Gaardens mandlige Befolkning: Manden H. M. Broch, hans Stedson H. Ipsen — som fik Gadagergaard —, hans Son Morten, hans Karl Christoffer Hf. 24 Aar og hans Formand paa Gaarden Indf. Jørgen Knudsen. Brochs første Kone, Bodil Pd., † i Jan 1716, 63 Aar 3 Md. gl.; d. 22—11 f. A. blev han igjen g. m. H. Ipsens Datter Sidse, som tjente hos Grnd. Michel Hf. i Paastrup. Born: Bodil, d. 2—7—1717 og d. 14—6—1739 g. m. sin Stedfaders Broder Mads Hf.; S., d. 18—2—1720, † f. A.; Maren, d. 1—11—1721:

Madſ, d. i Jan. 1724, † i Decbr. 1725; Madſ, d. 11—8—1726.

1718 havde Gaarden — med Jorden fra den ode Gaard Nr. 8 — 11 Tdr. 1 Tjdf. 1½ Alb. Hartk., 51 Fag Hus, en Besætning bestaaende af 8 Heste, 5 Stude, 4 Koer, 4 Ungkvæg og 16 Faar; dens Udsæd var 9 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre, den havde Græsning til 8 Heste og 8 Koer eller Stude; dens Hoavl gav 4 Læs godt og 4 Læs flet Hø; den havde godt Torvestjær og svarede til Rytterhold 45 Rd. 18 Sk. og 4 Læs 5 Lpd. 4 Pd. Salm.

Paa Hjemvejen fra Maalov, i Marts 1728, væltede H. Mortensen Broch og Bogstjæppen tørnede imod hans Bryst og kvalte ham. 3 Juli s. A. blev hans Enke Sidse g. m. Ungf. N. Df., Son af Grund D. Pj. paa Ejlekjærgaard, hvor han havde været hjemme hos Faderen indtil han ved sit Giftermaal fik Allingegaard. Broch havde, efter 1719, ogsaa havt Sandhøjgaard i Fæste, som N. Df. ogsaa fæstede, d. 14—9—1728, uden, som det synes, at give nogen Indfæstningsfum. Børn: Johanne, d. 6—4—1730 og d. 25—2—1750 g. m. Ungf. J. Jf., til hvem hendes Fader afstod Gaarden og selv flyttede til Sandhøjgaard. 3 Septbr. 1739 døde hans Kouemoder, Maren Wd. fra Solum, hos ham, 65 Aar, og i Febr. 1745 døde hans Kone Sidse Hd., 57 Aar 7 Md. 9 Dage gl. S. A., d. 20. Juni, blev han igjen g. m. Johanne, Datter af Grund. H. Ipsen paa Gadagergaard. J. Jf. og Johannes Børn: d. 1—5—1757

Tvillinger — 1 dødf., 1 † 10 Dage gl. — *J.* d. 4—6—1759, † *j.* Md.; *Sidse*, d. 24—8—1760 og i Jan. 1779 g. m. Morten Poulsen i Skjenkelfjo; *J.*, d. 23—11—1762, † 4 Dage gl.; *D.*, d. 24—4—1665, † 5 Dage gl.; i Maj *j.* *A.* døde Moderen Johanne *Ed.*, begravet d. 22. Maj og d. 14 Juni — ikke en Maaned efter — blev *J.* *Jf.* igjen g. m. *Ane Md.*, Søster til Jorgen *Nj.* Kone paa Gadagergaard i Hjorlunde og til *L. Nj.* paa Knudshøjgaard, hendes Hjemsted — i *Beyo.* Børn: Johanne, d. i Aug. 1767.

1764 brændte denne Gaard, Siebjerg- og Skjelbæksgaard — de to sidste laa nordvest for denne —. *Ilden* opkom her paa Gaarden ved, at da *Konen*, Johanne, om *Aftenen* fødrede *Køerne* i Stalden, og hun med *Lygten* vilde se om de havde faaet nok, kom der *Ild* *Joderet* og i Gaarden, og da det var Storm fra *Sydojt*, forplantede *Ilden* sig til de to nævnte Gaarde, og alle tre lagdes i *Afse*.

J. Jf. døde i *Oktbr.* 1772, 55³/₄ *Mar*, og d. 27. Dec. *j.* *A.* giftede hans *Enke* sig med *Ungf. A. Simonsen*, Søn af Simon *Nj.* paa Bjørnsholmgaard i Hjorlunde. Børn: *J.*; d. 8—5—1774. Da Gaarden 1783 blev flyttet derud, hvor den nu ligger, fik han Gaardspladsen i *Byen*, hvor noget af Gaardens *Bygning* blev staaende til *Hus* for ham.

Ane Md. † i Maj 1776, 34³/₄ *Mar*, og *A. Simonsen*, i *Oktbr.* *j.* *A.*, igjen g. m. *Pigen* *Karen Ed.*, Datter af *L. Christofferjen* paa Søgaard. Børn: *Anne*, d. 3—6—1777, † 3 *Ug.* gl.; *Simon*, d.

8—6—1778; Q., d. 20—5—1781 og d. 29—1—1811 g. m. sit Sodsfindebarn, Bodil Hb. fra Maglehojgaard; Bodil, d. 5—6—1785 og d. 5—7—1810 g. m. Ungf. B. Vj., Grnd. paa Bakkegaard i Sperrestrup; B., d. 30—9—1798, † $\frac{3}{4}$ Aar gl. Kort efter dode A. Simonsen.

Hans Enke fik, efter Skjøde af 28. Jan. 1798, Gaarden til Ejendom; den blev ved Udfiftningen tilslagt et Areal af $60\frac{1}{4}\frac{1}{0}\frac{1}{0}$ Td. Land; hun styrede Gaarden med sin Son Q. til han blev gift, da han selv fik den, og døde som Undertagskone paa Gaarden, d. 9. Dec. 1826. Q. Vj. delte Gaarden mellem sine to Sonner. Den Ældste, H. Vj., som blev g. m. sit Sodsfindebarn Bodil fra Bakkegaard i Sperrestrup, fik Hovedparcellen, og han har nu afstaaet den til sin eneste Datters — Karen Kirstines Mand, A. Madsen.

Nr. 7, Siebjerggaard.

Som anført ere de Nummerer, som Sognets Gaarde havde 1664, beholdte i disse Meddelelser; de skiftede i den følgende Tid flere Gange Nummer, saaledes har denne Gaard efter Nr. 7 haft Nr. 12 og nu har den Nr. 8. Gaarden har Navn efter den Brink, den ligger paa, som kaldes Siebjerg og Jordsmønnen nedenfor Brinken viser, at der i Oldtiden kan have lobet en Siebæk. Omtrent 50 A. vest for Gaarden ligger Gravhøjen Sindhøj. Paa den bratte Siebjergfrønt fandtes endnu ved Udfiftningen Krat og Underflov. Ved 1840 fandtes en 200 A. vest for Gaarden, omtrent en A. under Jordoverfladen, to

Menneskefeletter fra en nyere Tid, hvilket Venenes Frihedsudviste.

Mogens Mortensen, f. 1630, i Foraaret 1661 g. m. Kirsten Nd. af Skjenslø, havde Gaarden ved sit Giftermaal. Han synes at være en Søn af Morten Mogensen i Skjenslø, som døde i Dec. 1661, 101 Aar gl., og Kone Bodil, † i Aug. 1656, 54 Aar. Børn: Bodil, d. i Febr. 1662 og d. 9—12—1683 g. m. Ungf. B. Nj., som fik Tungegaard efter sin Fader; P., d. i Foraaret 1664 og 26—2—1703 g. m. Sognefoged paa Hjørundegaard i Hjørunde P. Jacobsens Datter Kirsten; Karen d. i Maj 1667; Johanne, d. i Dec. 1669, Fdd.: Præstefonen og Kjøbmand Ebbe Jf. Kone Maren fra Slangstrup, † i Novbr. 1670; Anna, d. i Oktbr. 1672, † 1675; Anna, d. 16—1—1676, † 1679; Johanne, d. 20—10—1678 og d. 26—2—1699 g. m. Ungf. L. Sorensen, som tjente hos Arild Jf. paa Skjelbækgaard; Anna, d. i Oktbr. 1681 og d. 20—2—1701 g. m. Indj. P. Dj., B. Dj. Broder paa Gadagergaard; han var først g. m. hendes ældre Søster Karen, † 1700.

Mogens Mortensen † af „Kulden“ — Koldfeber — d. 7—6—1689. Han var den første, som det anføres om, at der blev læst „Testamente“ ved hans Vigsæld. Hans Enke holdt Gaarden i 13 Aar med sin Søn P. og døde i Decbr. 1709, 68 Aar.

1664 ydedes af Gaarden et lignende Landgilde, som af Nr. 6; dens Udsæd var 5 Tdr. Rug, 5 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre; dens Høavl gav 4 Læs Hø; den var pantsat til M. Hæs. 1687 var dens Land-

gildesæd 3 Tdr. 3 Skpr. 2 Tjdf. Rug, 4 Tdr. 1 Skpr. Byg og 2 Tdr. 3 Tjdf. Havre, men 1695 blev det nedsat til 1 Td. 4 Skpr. Rug, 2 Tdr. 4 Skpr. Byg og 1 Td. Havre. Aar 1700 var Gaardens samtlige Mandskjøn: P. Mogensen og hans Svoger, Indj. L. Sorensen, 30 Aar gl. **P. Mortensen** fæstede Gaarden d. 20—2—1702 med fuld Besætning og gav i Fæste 2 Rd. Børn: Ellen, d. 21—9—1704 og d. 20—3—1723 g. m. Ungf. P. Pj., L. Pj. Son fra Svendsstrup; til denne Svigersøn afstod P. Mogensen det halve af Gaarden Nr. 14, som han hidtil havde haft i Brug og som P. Pj. fæstede d. 21—4—1723, med Hartkorn 5 Tdr. 5 Skpr. 2½ Alb., 15 Fag Hus og Besætning: 3 Bæster, 2 Køer, 1 Vogn, 1 Plov og 1 Harve; P. Mogensens Son Mogens, d. 25—11—1708.

1718 havde Gaarden — formodentlig tilligemed det halve af Gaarden Nr 14 — 11 Tdr. 2 Skpr. 1 Tjdf. 1½ Alb. Hartk., 30 Fag godt Hus, dens Besætning var 6 Heste, 2 Køer, 3 Ungkvæg og 10 Saar; dens Udsæd var 9 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den havde Græsning til 8 Heste, 8 Køer eller Stude; dens Højlet gav 4 Læs godt og 4 Læs flet Hø; den havde godt Tørveskjær og svarede til Rytterhold 45 Rd. 18 Sk. og 4 Læs 5 Lpd. 11 Rd. Palm.

Samtidig med, at P. Mogensen afstod det halve af Gaarden Nr. 14 til sin Svigersøn, eller noget senere, har **Fr. Hansen** faaet denne Gaard. P. Mogensen † som Indj. i Skjænkelse i Febr. 1748. Fr. H.

Sylveit, f. 1697 og Son af Kirkebonden — senere, 1719, Møller i Kollerød — H. Sylveit i Liunge*), blev, da han var 18 Aar, d. 6—10—1715, g. m. Sognefoged P. Jacobsens Datter Anna fra Hjørlandegaard; han fæstede d. 10—3—1719 Gaardene Nr. 9 — Sandhøj — og Nr. 14 og senere denne Gaard. Børn: Birte, d. 16—7—1719, Fdd.: — Farfaderen — H. Sylveiter fra Kollerød, A. Pj. — Barnets Morbroder — Kromand i Liunge; D., d. 9—11—1721, Fdd.: P. Df. Møller i Havn Mølle og Kone Sara og L. Sorensen i Skjenkelsø; Ellen, d. 7—11—1723; Jacob, d. 11—12—1725, † 5 Ug. gl.; Jacob, d. 1—12—1726.

Fr. Hf. blev ved Dom sat fra Gaarden 1727 og d. 12—9—f. A. fæstede **H. Christoffersen**, Son af Christoffer Df. paa Sogaard, den med en Besætning af 5 Heste, 2 Køer og 6 Faar, samt 1 Vogn, 1 Plow og 1 Harve, fri for at betale Indfæstning. D. 28—9—1727 g. m. Grmd. P. Pj. Tjenestepige Sidse Cd. fra Baastrup, som døde efter langvarig Varnsnød med et dødfødt Barn, i Jan. 1731, 27 Aar; kort efter blev han igjen g. m. en Sidse. Børn: Sidsel, d. 10—4—1732, i Febr. 1759 g. m. J. Pj. — J. Skomager —; Karen, d. 17—10—1734, † i Dec. 1737; Christoffer, d. 25—1—1739, † i Jan. 1748; P., d. 27—10—1743, styrede Gaarden med Moderen til sin Død 1763. H. Christoffersen var forfalden til

*) H. Sylvests Kirkejord — med Gaard — ejedes fra 1796—1824 af Nikolai Ulstrup og fra 1824 af J. Hf.

Drif; skal en Tid være rømt fra Gaarden og i hans Rønningstid var det vel, at P. har styret Gaarden med Moderen. Ved Sonnens Død var Gaarden uden Fæster, da Faderen var død i Juni 1761. Nu vilde Jngen fæste den, hvorfor „Øvrigheden“ udpegede to Karle i Byen, af hvilke en skulde tage den. For at fri sig fra dette Onde gav hver af bemeldte Karle J. Skomager 10 Rd., hvorved de bevægede ham til at fæste Gaarden, hvilket han gjorde og gav efter gammel Byfif 24 Sk. i Hønspege, til Drif til Byvændene, som enhver ny Grmd. maatte give.

J. Pj. var født i Dalerne i Sverige, var med sin Fader kommen til Åsenløse i Daastrup Sogn, dengang under Godset Benzons Eje, som fra 1731—1754 tilhorte Oberstinde Schumacher. J. Pj. var allerede som Knos rømt fra Hundepidsken og Træhesten paa Benzons Eje til Skjenslø, hvor dog Udsendinge fra Godset opsnappede ham og førte ham tilbage; men han havde bejundet sig saa vel her — paa de private Godser var Bondens Raar endnu slettere end paa de kongelige —, at han igjen rømte hertil; denne Gang var han heldigere. To vare sendte herop efter ham: han havde skjult sig i en Groft imellem Landevejen og „Lynge“, som dengang paa Stroget imellem Mose og Algerland var tæt bevoxet med Buske og Krat; de som iagttog hans Eftersøgere sagde, at disse vare to Gange nær ved hans Skjulested, men fandt ham dog ikke. Da han var bleven gift, boede han først i et Hus nord for Brandhøjgaard og Vst for Gadehøj — dennes sidste Rest bortførtes 1873 —, senere i L. Jj.

— Smed i Hjørlande D. Nj. — Hus, hvorfra han flyttede til denne Gaard, som han havde, da den brændte 1764. Børn: Christoffer, d. 23—12—1759, † 1787; H., d. i Novbr. 1761, i Juni 1790 g. m. Grnd. i Gandløse H. Frj. Datter Johanne og fik Gaardspladsen med et Stykke af Gaardens Stuelænge, da Gaarden blev flyttet — Lyften til at være Grnd. var endnu ikke storre ved Udskiftningen, end at somme Børn fra Gaarden foretrak at tage Gaardspladsen inde i Byen med en Længe af Gaarden end den nye Eie-
domsgaard ude paa Marken —, hvor han boede og dyrkede Bachus, medens hans Kone dyrkede Skjønhedens Gudinde; P. — unge Peer Jæen — d. 14—8—1763, forst g. m. Catrine fra Gandløse, anden Gang d. 17—10—1805 med gamle H. Nj. Datter Bodil fra Søgaard; Kæren, d. 28—5—1765, g. m. den gamle E. Bentzen paa Sandholmgaard i Steenløse, anden Gang med P. Nj. fra Østykke, som „drak Gaarden op og reiste til Bornholm;“ hun skal have været en slink Kone. Bente, d. i Foraaret 1767 og 1807 eller 8 gift ind paa Damgaard i Steenløse; E., d. i Juni 1768 og 1806 gift ind paa Vejlegaard i Hørup; Dorte, d. 27—6—1773, g. m. E. Tomsen paa Jægerspriis; Bodil, d. 7—5—1775, g. m. Grnd. og Enkemand A. Gj. paa Søgaard; L., d. 26—12—1781. Da Moderen gif svanger med denne sin yngste Son, var hun nær ved de 50; kort før hun fødte, skulde hun til Bryllups-gilde hos Grnd. J. Sorgenen i Hagerup; paa Vejen derhen løb Hestene løbft — man havde endnu kun Kæb til Seletøj og ingen

Skyflapper — og Bognen væltede uden at hun kom til nogen Skade. Hun † i April 1787 og J. Pj. blev, som Undertagsmand, i Marts 1788 igjen g. m. Undertagskone, Jnger Voigts Vincenz — en Slægtning af Degnen Voigt i Hjørlande —. Hun † i Septbr. 1799, 80 Mar, og han i April 1807, 77 Mar.

P. J. har nok faaet Gaarden, da han blev g. m. Catrine Dd. Børn: Sidje, g. m. A., Son af L. Vj. paa Vaffegaard i Sperrestrup; D., d. i Aug. 1799, drufuede, 7 Mar gl., i Dammen øst for Gaarden; Kirsten, d. 12—9—1802, g. m. Afbg. H. Hj.: Karen, d. 30—8—1805. Catrine Dd. † 9—8—1806, 40 Mar, og d. 17—10—f. A. blev han igjen g. m. H. Vj. Datter fra Sogaard, Bodil. Børn: Catrine, d. 3—6—1808, g. m. Afbg. N. Vj. i Sofum, Son af L. Hj. paa Sandhøjgaard i Skjenkelso; H., f. 29—12—1809, g. m. A. Poulsens Datter Johanne fra Græstedgaard i Ublejre. Han fik Gaarden efter Faderen. Ved at en Hest faldt med ham, bestadigedes hans ene Ank, den hulnede og efter flere Mars Lidelser maatte Benet sættes af. Ane Kirstine, f. 26—8—1813 og J., f. 10—11—1819; han har et Afbggersted fra Maglehojgaard. Endnu var P. J. — vistnok ved sin første Kone — Fader til: Margrete, g. m. Afbg. L. Jf. i Bonderup og Birte, g. m. Grund. paa Sogaard i Hjørlande Eilert Nf. Son P.

H. Pj. og Kone ere nu — 1877 — Undertagsfolk paa Gaarden, og B. Nf., Son af A. Vj. paa

Gadagergaard, som er g. m. deres yngste Datter, har den.

Nr. 8, har staaet ode fra 1660 — eller fra en endnu tidligere Tid — til 1718, da dens Tilliggende blev fordelt til de andre Gaarde i Byen. I Mellemtiden af de foranførte Aar var dens Jord delt i ti lige Dele og forstjellige Mænd i Byen havde til forskjellige Tider hver sin Halvdel.

Den synes at have ligget syd for Skjelbæksgaarden og vest for Allingegaard, da disse laa i Byen. Sandhøjgaard fik 1718 Nr. 8.

Nr. 9, Sandhøjgaard.

Der findes ingen Sted paa dens Mark, hvor en „Sandhøj“ har ligget — tæt nord for Gaarden laa Loonhøj —, men Syd for Gaarden inde paa Udlejre Mark laa en Høj af dette Navn. Gaarden laa for Udskiftningen n. u. v. for Søgaard og ø. for Magle-
højgaard. Dens Fæstere:

N. Es., født i Jylland 1618, og Kone Inger, født 1624, findes paa Gaarden 1655. Børn: Poul, d. i Febr. 1656, Fdd.: P. Ipsen fra Sperrestrup og P. Pj. Kone Karen paa Kirkegaarden i Skjentelso, † 1 Aar gl.; Mette, d. i Dec. 1657; C., d. i Oktbr. 1664, † 5 Ug. gl. N. Es. Kone † i April 1681, og han som Jndf. i Skjentelso d. 6—1—1685.

1664 var Gaardens Udsæd, Høavl og Landgilde som ved Nr. 7, og usforandret 1687, men 1695 blev Landgildefæden nedsat til 4 Skpr. Rug og 4 Skpr. Byg; den var ved 1660 bleven pantsat til M. Hæs.

A., eller Andris, **Ipsen,** født paa Nabogaarden —

det blev ogsaa Rabogaarden efter Udskiftningen — Maglethøj i Foraaret 1656, kom til denne Gaard, da han d. 5—10—1679 blev g. m. Varen Pd. Born: Knud, d. 13—3—1681; S., d. 10—12—1682, † 7 Ug. gl.; S., d. 9—3—1584, † 7 Ug. gl.; Sidse, d. 14—6—1685, † 4 Md. gl.; Jørgen, d. 19—9—1686, † 1 Mar. gl.; Morten, d. 18—11—1688; Sidse, d. 2—10—1692, † 7 Ug. gl.; Gjertrud, d. 19—9—1696, † 11 Ug. gl. 3 Febr. 1694 † hans Fader, Jep M., hos ham.

Mar 1700 var Gaardens Mandkjon: A. Ipsen, hans to Sønner, Knud og Morten, Indj. Md. Mortensen, 28 Mar, og en Indj. Kones Sou A. M., 9 Mar. A. Ipsen † i Septbr. 1712, og hans ældste Søn Knud fik Gaarden. I hans Tid, d. 30. Juni 1716 brændte den; han fik igjen opbygget 28 Fag Hus, kunde „for Banmagt“ ikke holde sig ved Gaarden, men afstod den til Fr. Hf., der en kort Tid havde Siebjerggaard, som fæstede den Aaret efter at han havde faaet den, d. 10—3—1719, med 11 Tdr. 2 Skpr. 1 Tjdf. 1½ Alb. Hartk., de 28 Fag Hus, hvortil han skulde bygge 10 Fag, samt med Besætning og Avlsredskaber, nemlig 4 Heste, 2 Køer, 1 Vogn, 1 Plov og 1 Harve, samtidig fæstede han Siebjerggaard og Gaarden Nr. 14, uden at give nogen Indfæstning. Han havde ingen af dem længe og efter ham fik S. Mortensen Broch ogsaa denne Gaard.

1718 havde Gaarden 29 Fag Hus; Fr. Hf. havde da faaet bygget 1 Fag til og formeret Besætningen, som nu var 7 Heste, 2 Stude, 4 Køer, 1 Ungkvæg

og 10 Faar; Udsæden var 9 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den havde Græsning til 8 Heste, 8 Koer eller Stude; dens Høavl gav 4 Læs godt og 4 Læs slet Hø; den havde temmelig godt Torvestjær og svarede til Rytterhold 45 Rd. 18 Sk. og 4 Læs, 5 Lpd. 11 Pd. Halm. Da H. Mortensen Broch var død og N. Df. havde giftet sig med hans Enke, fæstede han, d. 14—9—1728, ogsaa denne Gaard efter B. og drev den under Allingegaard, denne afstod han til sin Svigersøn J. Jf. 1750 og flyttede selv hertil Sandhøjgaard. Han skal have været en driftig Mand og havde — hvad der var sjældent i de Tider — altid gode Heste og var stadigt færdigt med sit Markarbejde for nogen anden Mand i Byen. Han havde ingen Born med sin anden Kone, Johanne, som afstavede sig ved Hængning i Oktbr. 1780. Inden hendes Død havde han allerede givet Gaarden fra sig og boede som Inds. i Skjenkelsø, hvor han døde i Aug. 1782.

Michel Simonsen, Son af Simon Nf. paa Bjørnsholmgaard i Hjørlande, hvor han fødtes i Marts 1739, fik Gaarden efter N. Df.; hans Kone, Birte Ld., synes at være kommen fra Statskjærgaard i Svødstrup. Born: Elisabet, d. i Juni 1780; Ellen, d. 1—9—1782; L., d. 16—5—1785 og d. 9—11—1810 g. m. sit Sødødsbarn Bodil, H. Simonsens Datter paa Bjørnsholmgaard, stranguerede sig 1817; Wilhelm, d. i Mai 1787 og d. 11—11—1818 g. m. sin foranævnte Broders Enke, fik med hende Bjørnsholmgaard; D., d. 26—1—1795, fik Statskjærgaard i Svødstrup og d. 16—4—1825 g. m. Johanne Kirstine, Datter

af Grmd. A. Gj. paa Søgaard i Skjenkelsø. Han døde sindssvag og hun igjen g. m. Grmd. L. Pj. paa Ejendalgaard i Hjørlande.

Michel Simonsen blev Ejer af Gaarden, flyttede den ud fra Byen 1784, men 1786 eller 1787 brændte allerede den ny og nylig udflyttede Gaard. Der blev sagt, at hans Kone i Sindsvirring satte Ild paa Gaarden, efter at hun havde gjemt en Del af deres Løsøre i Vagerovnen.

Michel Simonsen † 19—7—1797 og d. 2—11—j. A. blev hans Enke igjen g. m. Ungk. N. Hf., Søn af Grmd. og Sognefoged H. Gj. paa Budebjerggaard i Søjum. Byen havde 3 Gaardmænd med Navnet N. Hf.: paa Sandhøj unge N., Paa Brandhøj gamle N. og paa Gadagergaard N. Hf. Herlov. Børn: Ane Margrete, d. 13—10—1799. D. 15. Maj 1803 døde hans Kone, Birte Ld., og d. 1. Juli j. A. han igjen g. m. Maren Pd., Datter af P. Gj. og Datterdatter af Morten Gj. — fra Sperrestrup — paa Højlunde-gaard i Uvelse. Børn: P., d. 1—4—1804; Majen, født 15—9—1808; Elisabet, j. 16—2—1813. N. Hf. folgte Gaarden ved 1815 til sin Broder L. Hf. og flyttede til Fromsgade i Slangerup, hvor han døde.

L. Hf., f. i Søjum d. 27—3—1775, først g. m. Birte, Datter af Grmd. Jørgen Hf. paa Baasgaard i Søjum. Børn: N., g. m. Catrine fra Siebjerg-gaard og fik sin Farbroders, Michel Hf. Afbyggersted i Søjum; Birte, g. m. Grmd. P. Gj. paa Skov-gaard i Hjørlande; Maren, g. m. sit Sidskendebarn A. Jf., forhen Ejer af Paastrupgaard, nu Partikulier

i Hjørlande; Elisabet, g. m. Grmd. paa Hjorthøjgaard i Sundbylille. Med hans anden Kone, Søster til den første, havde han: Jørgen, g. m. L. Jørgensens Datter Inger paa Kornhøjgaard — eller Tornhøjgaard — i Søsum, † barnløs, anden Gang g. m. hendes Søster Bodil, overtog da sin Faders Halvdel af Gaarden, tredje Gang g. m. Grmd. M. Jf. Datter Maren paa Ringlebjerggaard i Sundbylille, hvilken Gaard han fik med hende, og folgte Halvgaarden i Skjenkelsø. Den vestre halve Del af Gaarden havde hans Fader 1821 solgt til Naboen A. Hf. paa Skjelbækgaard; 1823 maatte A. Hf. igjen sælge denne Halvgaard til D. Hf., Son af Grmd. H. Hf. paa Udlejregård i Udlejre, hvis Søn, L. Df., nu har den.

Nr. 10, Skjelbækgaard,

har Navn efter en Bæk, der forud løb fra Lyngen til Skjenkelsø=So og gjorde Skjel imellem Hjørlande Sogn og Østykke Sogn og imellem Liunge-, Frederiksborg og Østykke-Herred. I Nærheden af Skjelbæk blev Gaarden bygget ved Udstiftningen. Inde i Byen laa Gaarden lige tæt syd for Malebækgaard.

P. Nf. f. 1593 — hans Kone Karen, f. 1595 —, findes som Gaardens Fæster 1647. Børn: N., f. ved 1635; Jørgen, f. 1638 og P., d. i Juli 1651. **P. Nf.** † i Febr. 1663 og hans Kone i Marts 1670. Gaarden var ved 1660 pantsat til C. Jf., Slagter i Kjøbenhavn.

Sonnen **Jørgen Pf.** fik Gaarden efter Faderen, ved 1670 g. m. Bodil Hb. Børn: P., d. 17—10—1671, fik Birkebalgaard i Hjørlande; Karen, d. 24—

10—1675, i April 1699 g. m. Ungf. N. Nf. i Lille Rørbæk; A., d. 20—1—1678, † 5 Ug. gl.; L., d. 13—4—1680 — var vanfør —; H., d. 9—6—1685, i Juni 1725 g. m. D. Nf. Datter Johanne paa Eilefjærsgaard og fik denne Gaard.

I Dec. 1685 † Jorgen Nf., 47 Aar, af Brystsyge og d. 25—5—1686 blev hans Enke g. m. Arild Nf., Broder til Joen Nf. paa Sogaard. Børn: Kirsten, d. 28—3—1687 og 1706 g. m. Grmd. J. Nf. paa Ringlebjerggaard i Sundbylille; Johanne, d. 12—4—1689; Jorgen, d. 25—10—1691, var hjemme og havde 1718 fæstet Gaarden, men blev i April 1730 g. m. Grmd. og Sognefoged i Græse J. Nf. Enke Dorte Nd., fik med hende Gaarden, hun boede i; han var i mange Aar Sognefoged og Kirketiende-Torpagter i Græse. Arild Nf. Kone Bodil † i Maj 1703 af „Opflag“, 51 Aar. Ingen vidste, at hun var død før man om Morgenen vilde se efter, hvorfor hun ikke stod op.

Hendes 14aarige Datter Johanne styrede da Husejers Kvindegjerning i de 28 Aar, hendes Fader som Enkemand sad ved Gaarden, med deres gamle Pige, Karen Sørensdaughter, som fødte hendes Fader et Barn, da hun var 40 og han 65 Aar; for dette Leiermaal maatte de begge staa aabenbar Skifte i Hjortlunde Kirke. Da Johanne var 42 Aar, blev hun d. 14—1—1731 g. m. A. Nf., Son af Grmd. i Bonderup, i Udesundby Sogn, C. Nf., som var f. i Skjentelso 1670, † i Bonderup 1736. Arild Nf. var saaledes bleven 85 Aar inden han gav Gaarden fra sig til

A. Gf. At hans Søn Jørgen tidligere havde fæstet den, var vel paa Strømt for at blive fri for Krigstjenesten.

Arild Larjen havde til 1701 det halve af Brandhøjgaard's Jord med 3 Tdr. 6 Skpr. 1½ Tjdf. Hartk. Han † i Dec. 1736, 90 Aar. Han synes at have været velstaaende og Byens mest ansete Mand.

1695 blev Gaarden's Landgildesæd, der hidtil var af samme Storrelse som de andre Gaarden's i Byen, nedsat til 1 Td. 5 Skpr. 3 Tjdf. Rug og 1 Td. Havre. 1700 var Mandkjonnet paa Gaarden: Arild Gf., hans Søn Jørgen og hans tre Stedsønner P., L. og H. Jørgensen. D. 30—6—1716 brændte Gaarden og da Jørgen Arildsen fæstede den, tilligemed det halve af Gaarden Nr. 14, var der opbygget 34 Jag Hus; Gaarden's Besætning var ved den Tid: 6 Heste, 3 Køer, 3 Stude, 4 Ungkvæg og 16 Faar. 1730 fæstede **A. Gf.** Gaarden med 42 Jag Hus og gav i Indfæstning 12 Rd., som var den høieste Indfæstningssum, der til den Tid var givet for en Gaard i Skjentelso.

A. Gf. Kone Johanne † barnløs i Martz 1740, fort efter blev han g. m. Kirsten Td., Søster til Grnd., Sognefoged og Lægsmand L. Mf. Kone i Lystrup. Børn: G., d. 4—6—1741, i Septbr. 1767 g. m. unge P. Gf. Datter Johanne paa Nalebættgaard, hvilken Gaard han fik med hende; L., d. 30—12—1742 og d. 22—3—1766 g. m. H. Gf. Datter Anne paa Bygaard i Sperrestrup, og fik med hende denne Gaard; Johanne, d. 1—11—1744 og d. 26—5—1777 g. m. Ungf. P. Pj. — paa Stangegaard? — i Uvelse;

P., d. 23—10—1746, i Juni 1770 g. m. Jeppe Hj.
 Enke, Johanne Nd. paa Eilekjærgaard; Anna, d.
 26—12—1748, † i Maj 1750; H., d. 8—2—1751
 og d. 9—1—1778 g. m. Johanne, Datter af P.
 Tørgensen paa Gadagergaard, blev Faderens Efter-
 mand her paa Gaarden; N., d. 19—1—1775, † i
 Jan. 1756; Karen, d. 3—4—1757, † i Jan. 1759;
 N., d. 11—5—1760 og d. 5—10—1783 g. m. P.
 Jf. Datter Dorte paa Holmegaard og fik Eilekjær-
 gaard efter sin afdøde Broder P.; A. Cf. 7 Børn
 kom saaledes alle til gode Gaarde. Hans ualmindelige
 Størrelse, Styrke og Gødmodighed gif tildels i Arv
 til hans Sønnen. Engang vare de i Frederiksfund;
 paa Gadestrøget imellem Torvet og den forrige Eise-
 bod — denne Række Huse nedbrændte 1790 — boede en
 Kjøbmand, udenfor hvis Bod laa nogle svære Tommer-
 stoffe, som nogle i Kjøbmandsboden spurgte om de
 kunde bære; dette mente de nok de kunde; der blev nu
 væddet om, at de skulde bære dem et vist Stykke Vej,
 hvilket de gjorde, og drak saa dygtig ovenpaa det bundne
 Væddemaal; da de nu vare blevne noget svirende,
 vilde de Tilstedeværende have dem tilbedste, hvorfor
 de bankede disse, drak endnu mere og fjorte saa hjem.

A. Cf. † i Marts 1765, 63 Aar 5 Nd. gl., og
 hans Kone i Febr. 1799, 84 Aar.

H. Af. — unge H. — og Johannes Børn: A.,
 d. 8—11—1778 og 1812 g. m. Bodil, Grmd. P.
 Bentsens Datter, paa Rabogaarden Ørnebjerg under
 Udlejre; Margrete, d. 10—1—1798.

D. 20 Oktbr. 1812 afftod H. Af. Gaarden til sin Søn paa følgende Vilkaar:

(Første Klases Stempel fra 5300 til 5400).

„Jeg underskrevne H. Af. eir af Gaarden Skjelbæk med tilliggende Jorder af Hartk. 8 Tdr. 5 Skpr. 2 Tjdt. og 1 Alb. i Skjenkelsø By, Hjørlande Sogn, kjender og herved bitterliggjør at have folgt og afhændet fra mig og mine Arvinger til min eneste Søn A. Hf. og som Arving den bemelte mig tilhørende Gaard med Jorder, alt mig tilhørende Jnd- og Udhave, Boe, Creature, Gaards- og Udsredstaber, Sæd og Foering, og det paa følgende Vilkaar:

1) Bemeldte Gaard med Jorder og Hartkorn afhænder lige Ret og Rettighed som samme mig er overdraget af kongeligt Arvefæstestjodebrev af 25. Juli 1806 Kjøberen herved overleveres til Efterretning og Efterlevelse i et og Alt. Alle Skatter og Afgifter af samme saavel som Kjørsler og Leverancer saavel her fra Dato og fremdeles.

2) Af Jnd- og Udhave Boe samt Creature men Hestene og jeg min Ret tilre hvad jeg finder for godt, dette, saavel som det i 3die Post omeldt Huus beholder efter min og Hustrues Død min Søn eller Gaardens daværende Eier, imod at han eller denne lader os hæderlig og christent begrave som Skif og Brug er.

3) Til min og Hustrues Underholdning jaalænge en af os lever forpligter forbenev min Søn at levere os aarlig uden Betaling og inden hvert Mars Mortensdag

- 6 Tdr. Rug,
 4 „ Byg,
 6 „ Malt, som besørget os frit befordret til og
 fra Mølle,
 1 fedt Svin paa 8 Lpd. Vægt i Siderne,
 6 fede Gies, der udtages af Gaasestoffen saasnart
 Gaardens Eier selv har taget de første 6.
 30 forsvarlige Læs Torv frit staaerne og hjemført.
 1 Lpd. Lys og 20 Rd. i Penge.

Blandt Gaardens Kreature forpligtes min Son aarlig uden Betaling at græsse og foere en Ko og 6 Stkr Faar med deres Yngel. Til vores huses Beboelse forpligtes Anders Hansen ved den østre Ende af Gaardens Stuehus at opbygge 7 Fag Huus hvoraf de 6 Fag indrettes til Stuehus og bliver 3 Fag af samme at indrette til Spise et til Kjøkken og et Forstu og det 7de indrettet til Torvehuus . . . forsynes Huset med det fornødne Loft, Vinduer, Døre saa og med Skorsten og Vagerovn. Det hele Huus som frit vedligeholdes af Gaardens Eier forpligtes min Son at tillægge et Stykke Jord som af min Hustru og mig anvendes til Hauge. Endelig forpligtes han til at tilstæde os fri Udgang til Brønden i Gaarden, holde os med Badst og Nenslighed i Sygdoms Tilfælde og befordre os med Hest og Vogn i Tilfælde vi nogensteds vil bort. Dette her anførte og som leveres os som omskrevet staa af hvem det end maatte være her af Gaarden anslaaes med Penge til det efter Billighed til 170 Rd.

4) Den accorderede Kjøbesum er 1000 Rd. og

da bemeldte et Tusinde Rd. D. G. ere blevne betalte
 saa erkjender jeg herved for mig og mine Arvinger
 ingen ydermere Lod Deel Ret eller Rettighed til eller
 udi bemeldte Gaard med Jorder etc. at have herefter
 at det skal tilhøre bemeldte Anders Hansen og hans
 Arvinger som en uigenkaldelig og fri og frelst
 for hver Mand's Tiltale i alle Maader.

Dette mit Skjøde har jeg ei allene selv under-
 skrevet, men endog formaaet Undertegnede med mig
 til Bitterlighed at underskrive.

Frederiksborg d. 20 Oktbr. 1812.

Til Bitterlighed:

Mynster,
 Koncipisten, senere
 Amtsforvalter i
 Roskilde.

Hans Andersen,
 m. p. P.

David C. Schindler."

H. H. omkom i Skjælfelsø=Se i Foraaret 1820;
 Igen brast under ham. Med en Stang, han havde,
 holdt han sig oppe en Tid, men de mange forjamskede
 Forsøg, der gjordes for at naa ud til ham, lykkedes
 først efter at han var død. A. H. købte den vestre
 halve Sandhøjgaard, men Pengekrisen efter 1813 og
 hans, som det synes, mindre strænge Økonomi, tvang
 ham til 1823 at sælge denne igjen til D. H. og det
 østre halve af sin egen Gaard til sin Svoger Søren
 Petersen fra Ornebjerggaard. Kort efter døde han i
 sin bedste Alder og hans Enke blev d. 9—10—1824
 g. m. Hjulmand D. P. fra Ølsted; deres eneste Søn
 fik Halvgaarden efter dem og folgte den 1867 til

N. Johansen, som stammer fra Gaarden Skiftesten i Oppefundby.

Nr. 11, **Kirtegaarden.**

Kirtegaarden — Kirkensgaard — tilhørende Hjørlande Kirke, laa lige syd for Holmegaard, og dens Gaardsplads har i sin Tid været i Andres Peitersens Eje.

1567 nævnes den som „en Jord i Skjenkelsø, J. P. i boer, der har en Oldenskov“, dog fødres der ingen Svin i den og J. Rosengaards Arvinger, som ejede Hagerupgaard her i Sognet, har Herligheden — Ret til at jage i Skoven —; den yder til Kirken 1 Pd. Korn. Naagtet den var mindre end de andre Gaarde i Byen, — den havde 1664 8 Tdr. 3 Skpr. Hartk. — synes i det 17de Aarh. dens Fæstere at have levet under bedre Vilkaar end de paa de andre Gaarde. Det er muligt, at de i Kirken have haft et mildere, eller ikke saa byrdefuldt Herskab, som de andre Fæstere.

P. P. havde Gaarden 1655; hans Kone, Karen Madsdatter, † i Febr. 1658, 64 Aar; s. A. blev han igjen g. m. Bente Jbsdatter, som tjente hos P. N. paa Skjælbækgaard. Born: Helvig, d. 1659, Fdd.: P. Ds. Kone Karen i Havn Mølle, J. Madsen Collega — Lærer ved Latinskolen — i Slangerup, Søren i Skjævinge og Mette N. Gfversens i Frederiksfund; Eggert, d. i Juli 1660, Fdd.: Christian Isenberg, Isak Henriksen, L. P. og Mette Eggerts fra Kjøbenhavn, D. P., Jørgen Is. og P. N. Søn N. i Skjenkelsø. P. P. har forladt Gaarden og Byen efter 1664; hans Eftermand, Morten N. Lille-

gaard — der fandtes flere heri Egnen med Tilnavn Lillegaard —, blev i Maj 1665 g. m. Kirsten Knuds-
datter. Børn: L., 1—11—1666, Fdd.: J. Snedker
fra Slangstrup; Maren, d. i Foraaret 1768 —
1688 tjente de begge hos Dorthie Sorgen Sf. paa
Holmegaard —; N., d. 28—1—1672; Karen, d.
9—3—1673; Kirsten, d. i Novbr. 1674 og d. 5—
3—1702 g. m. Ungf. Børge Nj., som tjente hos
N. Nj. paa Holmegaard; Johanne, d. 9—4—1676;
N., d. 3—3—1678; N., d. 9—5—1680; Sorgen,
d. 23—8—1685, † i. A.. Morten Sj. Lillegaard † i
Marts 1698 af Vattersot, som paa 5te Mar „har holdt
ham ved Sengen“, 70 Mar.

1686 fik Gaarden nyt Hartk. 3 Tdr. 2 Skpr.;
men 1700 havde den 4 Tdr. 3 Fjdf. Hartk. D. A.
var L. **Mortensen**, som fik Gaarden efter Faderen,
det eneste mandlige Bæsen paa den. Dens Landgilde
til Kirken var da 1 Td. 5 Skp. 2 Fjdf. Rug og 2 Tdr.
Byg. L. Mortensens Børn: Karen, d. i Maj 1703,
† 4 Ug. gl.; Morten, d. i Marts 1704, † 8 Dage
gl.; Morten, d. 2—5—1705, † 5 Mar gl. L.
Mortensen findes sidste Gang ved Gaarden 1710;
1718, da **Søren Sj.** havde den, var den overgaaet
fra Kirken til Ryttergodset, og havde 14 Tag Hus af
hvilke 8 vare brostholdne; Besætningen var 4 Heste,
1 Ko og 6 Faar; den havde Græsning til 2 Heste
og 3 Koer eller Stude; dens Hoflet gav 2 Læs godt
Ho, den havde kun flet Tørveskjer — dens Skov er
vel for længe siden forsvunden og har givet Plads til
Agerjord; dens Udsæd var 3 Tdr. Rug, 3½ Td.

Byg og 1 Td. Havre og til Nytterhold ydede den nu 13 Rd. og 1 Læs 5 Lpd. 4 Pd. Galm. Soren Dj. havde ogsaa en halv Gaards Jord fra Gaarden Nr. 14 med 3 Tdr. 6 Skpr. 1 Alb. Hartk. D. 5—6—1727 afstod han Kirkegaarden til **P. Dj.** — s. Nr. 14 —, og d. 5—10—1737 ogsaa den halve Gaard til samme, hos hvem han synes at have haft Opholdet til sin Død i Marts 1747, 76 Aar. Hans Kone, Else Pd., † i Jan. 1752, 80 Aar 7 Md. 5 Dg. gl.

Denne Gaards Jord blev af **P. Dj.** lagt under Gaarden Nr. 14 og Sagnet siger, at Soren Dj. tog med sig fra Gaarden, da han havde afstaaet den, hvad der kunde flyttes, og saaledes forsvandt Kirkegaarden af Gaardenes Tal, og af dens Bygninger blev kun et Gadehus tilbage, som stod der endnu ind i dette Aarhundrede.

Nr. 12, **Tungegaarden,**

har faaet Navn efter Stedet den blev lagt paa ved Udfikstningen, som kaldes Tungen, og har i Oldtiden ogsaa været en Landtange eller Tunge — Halvo —. Før Udfikstningen laa den vest for Holmegaard og var bygget sammen med denne saaledes **[12 13]**.

A. Bf., født i Uggeløse 1616, tjente hos J. Nf. i Skjenkelsø, da han 1648 blev g. m. den 63aarige Birgitte Pd., som han nok fik Gaarden med; thi hendes første Mand, **P. Bf.**, † i Maj s. A., 73 Aar, synes at have været Gaardens Fæster før **A. Bf.** I Pøsten 1654 døde i Gaarden Tjenestefarl **Åsmind Jensen** fra Halland, Mandens Søster **Karen Pd.**, Tjenestefarl **P. Dj.**, Konen, **Birgitte Pd.** og **L. Svenfisk.**

Forst i 1655 blev han g. m. L. Svenskis Enke Ellen, f. 1619. Børn: B., d. i Decbr. 1655, Fdd.: Torgen Jf. Broch, Gjertrud Jeppe Af. i Skjenskelfø og Mette P. Ipsens i Sperrestrup — han fik Gaarden efter Faderen, da han d. 9—12—1683 blev g. m. Morten Mogensens Datter Bodil paa Siebjerggaard —; L., d. i Jan. 1658, Fdd.: P. og Søren Ipsen fra Sperrestrup, Elisabeth C. Hf. og Gjertrud Jeppe Af. i Skjenskelfø, † i Juni 1660; Ellen, d. forst i Maret 1660, i Oktbr. 1683 g. m. N. Pj. Skræder, som havde halvt Hus med P. Hf. i Skjenskelfø; J., d. i Aug. 1662, Fdd.: Frans Af. fra Sperrestrup, Kirsten Mogens Mortensen og D. Pj. Steddatter Bente i Skjenskelfø; Jacob, d. i Oktbr. 1665 og d. 9—6—1695, som Ungk. og Grmd. i Korre-Herlov — ved Hillerød — g. m. fl. N. Pj. Datter Karen i Hagerup. N. Pj. Kone Ellen † i Novbr. 1678 og han i Jan. 1694, „efter at have været Grmd. i 49 Aar.“

1660 var der i Gaardens Agre faaet 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 2 Pd. Byg og dens Landgilde var 1 Pd. 7 Skpr. Rug og 16 Skpr. Byg. 1664 havde Gaarden 1 i Tdr. 2 $\frac{1}{2}$ Skp. Hartk., dens Udsæd var 6 Tdr. Rug, 6 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre; dens Høavl gav 4 Læs Hø; dens Landgildedydelse var 1 Pd. 7 Skpr. Rug, 1 Pd. 9 Skpr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Gaas og 2 Høns. Efter den nye Matrifel 1686 blev dens Hartk. sat til 9 Tdr. 5 Skpr., 1687 blev dens Landgilde sat til 4 Tdr. 1 Pot Rug, 5 Tdr. 5 Skp. 1 Tjdf. 1 Pot Byg, 2 Tdr. 4 Skpr. 3 Tjdf. 1 Pot

Havre. 1695 blev Rug- og Havreholdelsen nedsat til henholdsvis 3 Tdr. 4 Skpr. og 2 Tdr. Byg.

B. Af., som fik Gaarden efter Faderen. og Bodil Mortensdatters Børn: Jørgen, d. 14—9—1684; Ellen, d. 18—7—1686, † i Septbr.; Jørgen, d. 28—7—1687 og d. 1—3—1716 g. m. L. Sj. Datter Ellen paa Damgaard i Sperrestrup blev 1712 Jæster efter Faderen; Ellen, d. 30—6—1689 og d. 2—2—1715 g. m. Grmd. Michel Sj. i Paastrup: Mogens, d. 8—3—1691; A., d. 1—11—1694, † 3 Mar gl.; Karen, d. 28—10—1696, † 7 Ug. gl.; A., d. 8—5—1698; Karen, d. i April 1700, † i Juni s. A.; Kirsten, d. 8—9—1701 og i Juli 1723 g. m. Ungf. og Grmd. A. Dj. i Østykke: Jacob, d. 13—9—1705. 1700 var Mandfjomet paa Gaarden: Manden, B. Af., hans 3 Sønner Jørgen, Mogens og A. og hans Karl Jeppe Sj.

B. Af. † d. 19—8—1711 og hans Kone † d. 1—9 s. A., begge af Pesten.

Samtidige med **Jørgen Sj.** her, som fik Gaarden efter Faderen, vare Jørgen Sj., B. Dj. Søn paa Gadagergaard og Hsmd. Jørgen Sj. i Sperrestrup. Jørgen Sj. og Ellen Ud. Børn: B., d. 3—1—1717, i Oktbr 1744 g. m. Margrete, Datter af A. Torbenzen paa Bassegaard i Sperrestrup, som han fik med hende; Mogens, d. 25—9—1718, Fdd.: P. Dj. Stebdatter Ane Margrete fra Høve Mølle; Anna, d. 8—10—1720 og d. 28—10—1743 g. m. Grmd. P. Af. Søn Søren paa Højpeholmgaard i Sundbylille; A., d. 14—3—1723; Bodil, d. 17—8—1732

og i Juni 1753 g. m. Enkemand N. D. i Jordhøj; Karen, d. 1—11—1735.

1718 havde Gaarden 9 Tdr. 5 Skpr. Hartk. og 47 Jag Hus, af hvilke 6 vare brostholdne; Besætningen var 6 Heste, 2 Stude, 3 Koer, 4 Ungkvæg og 8 Faar; dens Udsæd var 8 Tdr. Rug, 9 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den havde Græsning til 6 Heste og 8 Koer eller Stude; dens Høslæt gav 4 Læs godt og 3 Læs slet Hø, den havde temmelig godt Torvesfjær og ydede til Rytterhold 38 Rd. 48 St. og 3 Læs 14 Lpd. 10 Pd. Halm.

Da Byens Torvesfjær dengang kun betegnes som temmelig godt og den nu har saa stor Overflod paa Torv, saa har der da endnu staaet Band omkring „Holmen“ og „Kjerlingeholmen“, og „Byngen“ har været en Sø; man har, som det synes, væsentlig kun haft Torvesfjær i Thyngden, Vest for Byen.

Paa denne Gaard har Overtroen ogsaa krævet et Offer. Engang da der var Sygdom iblandt Byens Heste, begrov man her en Hest levende og trak de syge Heste over dens Grav i den Tro, at de deraf kunde blive helbrede.

Jørgen Wj. † i Maj 1758 og hans Enke i Jan. 1768 Deres fleraarige tro og flittige Tjenestekarl, D. Nj., som havde sthyret Gaarden med Enken, blev Aaret for hendes Død, i Febr. 1767, g. m. deres yngste Datter Karen og fik Gaarden med hende. Da Tungegaarden var et velhavende Sted, bragte Lykken, som den fattige og fremmede Karl D. Nj. gjorde ved dette Giftermaal, ham ogsaa megen Misundelse og

Uvilje, især af hans Nabo, den ubehagelige P. Zi. paa Holmegaard og dennes Søner, saa man ved Udsiftningen her havde det Særsyn, at D. Nj. meget villig lod sin Gaard flytte længst ud fra Byen paa den affides liggende Tunge. Børn: Bodil d. i Juni 1767, Fdd.: N. N. fra Sandholmsgaard i Svinderup — nok D. Nj. Broder — og L. Nj. paa Bygaard i Sperrestrup, † 5 Ug. gl.; Ellen, d. 4—10—1772, † 6 Ug. gl.; Margrete, d. 4—4—1774, † 21 Ug. gl. D. Nj. var en godmodig Mand, hvorfor de andre Bymænd ofte havde ham til Bedste, men han var tillige en flittig Mand, der efter Udsiftningen arbejdede meget paa at forbedre sin Gaards Avling. Han døde i Maj 1787, 48 Aar, og d. 14 Dec. f. A. blev hans Enke g. m. sin Slægtning H. Gf., Jacob Erikjens Stedson paa Brøgaard. Efter hendes Død giftede H. Gf. sig med en Datter af Hsmd. P. Nj. i Kollerød, Lucie, som var i Slægt med ham og havde havt Ophold i Gaarden fra sit 11te Aar. Børn: Kirstine, d. 5—10—1799; Ane Kirstine, d. 3—8—1801; Dorthea, d. 10—3—1803; Margrete, d. 10—4—1804; C., d. 8—3—1807. C. Gf. † i Jan. 1811 og d. 20—7 f. A. blev hans Enke igjen g. m. P. Gf. fra Badstrup. Lucies Brodersøn H. Pf., Søn af Hsmd. P. Nj. i Kollerød, fik Gaarden af hende og blev g. m. Dorthe Hd., C. Gf. Enke fra Nyllinge, som havde tjent i Gaarden og boer der endnu som Undertagskone. Hendes Mand, som var noget hengiven til Drif, † af Brystsyge d. 17—11—1857.

Nr. 13, **Holmegaard,**

har vel faaet Navn af, at den ligger nærmest „Holmen“ og af, at noget af dens Jord er bemeldte Holm. Den skal forðum have været en større Gaard, en Hofgaard.

Jørgen Jf. Broch, f. 14—1—1619, havde Gaarden 1647. Han synes at have været Son af Hsmd. J. Broch, som døde i Skjenkelsø i Juni 1653, 90 Aar gl. Ved denne Tid var i Skjenkelsø: C. Broch, Elisabeth, Birgitte og Karen Broch og i Hjørlande: L. og Morten Broch. Born: Margrete, d. i Dec. 1647, Fdd.: Gaardmændene L. Jf., P. Nf. og M. Vf. i Skjenkelsø og Karen Holgers fra Østykke; P., d. i Oktbr. 1653. J Decbr. f. M. døde hans Kone (Kirsten Pd.?) og 1654 blev han g. m. Karen Ad. Hun synes at være død i Jan. 1671, 62 Aar, og han blev, d. 22—11—1671 tredje Gang g. m. Dorte Pd. Han † d. 22—5 (begravet d. 24—5) 1684. Ved hans Dødsfalds Indførelse i Kirkebogen staar: „Jørgen Jf., en oprigtig og trofast Gaardmand i Skjenkelsø og blev kaldet Byens Borgemeister for sin Ansæelse og Hjælpsomhed. Død af Collik og Hævelse i Fodderne, som slog op i Brystet.“

1660 var Gaardens Udsæd 2½ Pd. Rug og 2½ Pd. Byg og dens Vandgilde 25 Skpr. Rug og 2 Skpr. Byg — der har vel ikke været mere Byg at faa af Gaarden efter den odelæggende Krig 1658 og 59 —; 1664 var den pantsat til C. Jf., Slagter i Kjøbenhavn; var dengang 1⅛ Gaard med 10 Tdr. 3½ Skp. Hartf.; dens Udsæd var 6 Tdr. Rug, 6 Tdr. Byg

og 2 Tdr. Havre; dens Høavl gav 3 Læs Hø og dens aarlige Landgilde ydedes med 1 Pd. 5 Skvr. Rug, 1 Pd. 9 Skvr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Gaas og 2 Høns. 1686, da den tilhorte Præsident P. Nejen i Kjøbenhavn, fik den nyt Hartk., 8 Td. 5 Skp. 1 Tjdt.

J. J. Brochs Enke, Dorte Ld., blev d. 31—10—1684 g. m. **Morten Nf.**, R. Svendsens Søn paa Bygaard i Sperrestrup, men denne hendes anden Mand døde allerede d. 24—2—1685, „han var en retsindig Mand.“ Ved Jørgen J. Brochs Ligfærd fik Præsten 8 Rd. og „i Kirken 4 Sk. danske“ og for Graven 3 Mk.; ved Morten Nf. Ligfærd fik Præsten 6 Rd., „i Kirken 3 Mk.“ Disse Ydelser i Kirken synes at være dels til denne og dels til Kirkeværgeren, som da havde nogle af Degnesforretningerne ved Ligfærd.

Tredje Gang blev Dorte Ld., 16—6—1689, g. m. Ungk. **A. Nf.** fra Ballerup, som fik Gaarden. 1700, da Gaarden ejedes af Amtsforvalter i Frederiksborg Kei v. Ahlefeldt, var dens mandlige Befolkning: A. Nf., hans Karl R. J. 34 Mar, Dreng Fr. Nf. 14 Mar og Indj. Børre Nf., „som ikke kan tale“, 24 Mar. A. Nf. kone Dorte, † i April 1704, 67 Mar 4 Wd. 2 Ug. gl.; han i Dec. 1705 g. m. Pigen Else Johansdatter fra Frederiksborg, som holdt Hus for ham.

1707 tilhorte Gaarden Kronen og ved 1712 har A. Nf. forladt Gaarden, da **Jørgen Nf.**, bosiddende i Ølstykke, fik den; den 5—7—1705 var han bleven g. m. Karen, Datter af Sognefoged P. Jacobsen paa Hjortlundegaard. Børn: Maren, født i Ølstykke, d.

7—4—1737 g. m. J. Christoffersen i Ølstykke, og 16—12—1742 g. m. Ungf. L. Sørensen i Døppe-
sundby; J., d. 18—12—1712; Karen, d. 9—
5—1717, Fdd.: hendes Morbroder Kromand M.
Pj. i Liunge; Ellen, d. 12—11—1719; P., d. i
Aug. 1727 og d. 6—10—1754 g. m. H. Ipsens
Datter Margrete paa Gadagergaard og fik denne Gaard
med hende.

J Jan. 1728 er Jørgen Vj. † 58 Mar 10 Rd.
3 Ug. 2 Dage gl., og i April s. A. giftede hans
Enke sig med **Morten Hj. Broch**, Son af H. Morten-
sen Broch paa Allingegaard.

1718 havde Gaarden 54 Fag Hus, af hvilke 12
vare brostholdne; dens Besætning var 6 Heste, 4 Stude,
4 Koer, 4 Ungkvæg og 16 Faar; dens Udsæd var
7 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den
havde Græsning til 6 Heste og 8 Koer eller Stude;
dens Høavl gav 3 Læs godt og 3 Læs slet Hø; den
havde godt Torvestjær og til Rytterhold ydede den
34 Rd. 60 Sk. og 3 Læs, 5 Lpd. 11 Pd. Halm.

Da Morten Hj. Broch ingen Børn selv havde,
afstod han 1754 Gaarden til J. Mj. Son **P. Jf.** fra
Store Korbæk for 100 Rd. og lidt Undertag. Hans
Kone † i April 1769, 75 Aar, og han i Juli 1770.
P. Jf. — gamle Peer Jævn — blev d. 13—10—
1754 g. m. Gadagergrnd. H. Ipsens Datter Margrete.
Børn: H., d. 1—6—1755, † 19 Mar gl.; Dorte,
d. 10—7—1757, og d. 5—10—1783 g. m. Ungf.
M. Mj., Son af A. Gf., paa Stjælbækgaard, som fik
Ejlefjærgaard; P., d. 24—9—1759; Jnger, d. 18—

4—1762 og d. 12—6—1794 g. m. Enkemand, Sognefoged L. Sj. paa Hjørundegaard; J., d. 1—4—1764; C., d. i Maj 1767 og d. 14—9—1798 g. m. Pige Hanne Od. og fik med hende Tuftesteinsgaard i Tppejundby; Jeppe, d. 13—8—1769; A., d. i Juli 1772 og d. 3—11—1797 g. m. Else, Datter af Grnd. P. Af. paa Gylstensteengaard i Tppejundby og fik Gaarden efter Faderen; H., d. 5—6—1775 og d. 7—12—1802 g. m. Hsmd. J. Bj. Datter Karen og blev Hsmd. i Hjørunde. P. Sj. † i Marts 1799, 73 Aar, og hans Kone var † d. 14—4—1797.

A. Bj. fik Gaarden efter sine Forældre, var en dygtig og flittig, men lidet taalmodig Mand, der skændte paa vor Herre naar det f. Gr. blev Regu i Høsten eller for tort i den Tid Sæden var i Dyrægt. Børn: Margrete, d. 13—3—1800; Jøger, d. 4—4—1802; P., d. 7—5—1804, † som Barn; P., d. 9—11—1810, blev Faderens Eftermand paa Gaarden.

Nr. 14, Halebækgaard,

har faaet Navn efter en Bæk, Halebæk, som gjør Grænsen imellem Skjenkelsø Torvelodder, Tyrengene, og Snodstrup Bymark. Gaarden fik senere — 1664 havde den Nr. 14 — Nr. 10 og ved Udsiftningen Nr. 5.

C. Hf. Broch, f. 1619, havde Gaarden 1655, hans Kone hed Elisabeth. Børn: Karen, d. i Jan. 1656, † 1 Aar gl.; Karen, d. i Novbr. 1657; D., d. i Juni 1660; Virgitte, d. i Oktbr. 1663, † i April 1679; Maren, d. i Septbr 1665, † 13 Aar gl.; P., d. i Febr. 1667, † 20 Dage gl.; P., d. i

Septbr. 1668; Elisabeth, d. i Aug. 1670. C. Hf. Broch † i Novbr. 1679.

1660 var der til Gaarden faaet 3 Tdr. Rug og 1 Pd. Byg og i Landgilde ydede den j. A. lige faa meget af Rug og Byg; den var ogjaa pantsat til C. Hf. Slagter i Kjobenhavn.

L. Nf. Broch, som d. 18—3—1676 blev g. m. Juger, fik Gaarden efter forannævnte. Børn: Myre, d. 26—12—1676; Juger, d. i Dec. 1677; A., d. 12—12—1689; Jacob, d. 21—1—1683. L. Nf. Broch † 1—4—1684, 40 Aar.

N. Hansen blev, da han var 34 Aar, d. 23—11—1679 g. m. Kirsten Sorensdatter og synes at have været Hsmd. i Hjorlunde, hvor flere af hans Børn fødtes inden han fik Gaarden her efter L. Nf. Broch. Børn, j. her paa Gaarden: H., d. 25—4—1686, † i Aug. j. A.; Johanne, d. 23—10—1687, synes at være fra sin Tjeneste i Hjorlunde Præstegaard d. 13—9—1711 bleven g. m. J. Hf., som tjente hos Slotsforvalteren i Frederiksborg; Bodil, d. 8—5—1690; Sidse, d. i Efteraaret 1692; Soren, d. 26—1—1596; Anna, d. 26—1—1698, † 10 Ug. gl.; Anna, d. 24—12—1699. Mandskjønnet paa Gaarden var Aar 1700: Manden N. Hf., hans Søn Soren og hans Tærster P. Knudsen, 62 Aar.

Den 28—9—1703 fæstede Soldat **L. Sørensen** efter den „gamle, svage og af Alderdom trykkede“ N. Hf. — han var 58 Aar, men Slid og Mangel har maaske ældet ham for Tiden —, Gaarden Nr. 14, bestaaende af 23 Fag — Bægge, Rum — Hus uden

at give Indfæstning og med Skattefrihed til 1. Jan. 1706. Han tjente hos Arild Vj. og blev, 29 Mar gl., d. 26—2—1699, g. m. Mogens Mortensens Enkes Datter Johanne paa Siebjerggaard, hvor han var Indf. til han fik Gaarden. Born: Karen, d. i Dec. 1700; Mogens, d. 11—3—1703, † 4 Md. gl.; Bodil, d. 1—5—1704; Anne, d. 11—12—1707, † 16 Md. gl. L. Sørensen kunde ikke holde sig ved Gaarden længere end i den Tid han havde den afgifts-fri, og da man vel ingen Fæster kunde faa til den, saa overtog **P. Mogensen** paa Siebjerggaard og **A. Ipsen** paa Sandhojgaard hver det Halve af Gaardens Jord i Brug, og 1714 overtog sidstnævntes Son **Knud** sin Faders Halvpart af denne Gaard.

Den brændte ogjaa den 30. Juni 1716. 1723 d. 21. April fæstede **P. Vj.** P. Mogensens Halvdel, som denne afstod til ham for Alder og Svaghed med 5 Tdr. 5 Skpr. 1½ Alb. Hartk., 15 Dag Hus og med Befætning og Avlsredskaber, bestaaende af 3 Væjter, 2 Kver, 1 Vogn, 1 Plov og 1 Harve. D. 28. Febr. 1727 fæstede **P. Vj.**, Son af D. Vj. paa Ejlebjerg, Soren Vj. Halvdel af denne Gaard, med 3 Tdr. 6 Skpr. 1½ Alb. Hartk., 10 Dag Hus og en Befætning af 4 Hejte, 1 Ko og 4 Saar, og d. 5. Juni s. A. afstod samme Soren Vj. ham Kirkegaarden med 4 Tdr. 3 Skpr. Hartk.; d. 15. Oktbr. 1737 fæstede **P. Vj.** den anden halve Gaard som P. Vj. afstod til ham med en Landgildeafgift af 2 Rd. 3 Mk. 1 Sk. Nu var Gaarden Nr. 14 igjen samlet af P. Vj., som tillige havde faaet Kirkegaardens Jord. Ved

disse Gaardstjætere her omtales nævnes ingen Ind-
færtningssum og en saadan er vel heller ikke blevet
givet. Uge P. Ds. — Manden paa Brandhøjgaard,
var gamle P. Ds. — blev i sit Fædrethjem d. 13—
11—1726 g. m. Maren Svendsdatter i Skjenkelsø.
Børn: Anne, d. 2—2—1727 og d. 16—6—1747 g.
m. Enkemand Johan Ns. i Badfingerød — paa Voge-
holmgaard? — N., d. 11—4—1730, † 34 Ug. gl.;
N., d. 24—3—1732, i Juni 1156 g. m. Maren,
Datter af N. Vs. paa Bygaard i Sperrestrup og fik
Ejendalgaard i Hjørlande; Johanne, d. 20—3—1740
og i Oktbr. 1767 g. m. Ungf. C. Ns. fra Nabo-
gaarden Skjelbækgaard, som fik Gaarden med hende;
Bodil, d. 24—12—1741 og d. 2—12—1761 g. m.
Ormd. N. Js. i Paastrup. P. Ds. † 9 Aar efter
at han havde givet Gaarden fra sig, i Oktbr. 1776,
og hans kone i Maj 1787, 85 Aar. Deres Datter
Johanne † barnløs $\frac{3}{4}$ Aar efter sin Egteforening
med C. Ns. og han igjen i Oktbr. 1768 g. m. Anne,
Datter af Ormd. S. Ps. paa Ellisgaard i Hagerup.
Hun var ligesaa lille og lidet godmodig som han var
stor og meget godmodig. Børn: N., d. 4—6—1769 og
d. 27—5—1789 g. — se Sogaard —; Johanne,
d. i Jan. 1774; P., d. 27—8—1780 og d. 28—
10—1803 g. m. Sidse Hd. — Søster til Skræder
P. Hansen i Soerbækhuset i Hjørlande — † i Maj
1806, 12 Dage efter sin Forstefodtes C. Fodsel; d.
8—12—1809 blev han igjen g. m. sit Sidskendebarn
Maren Svendsdatter fra Ellisgaard.

C. Ns. røg meget Tobak, som han selv dyrkede

veft for Gaarden; han havde fom Eldre næften altid fin lille Bibe i Munden, og naar han om Morgenen renjede ud under fine Hæfte, fom den Gang gif Løje i Stalden, ligesom Gaarene nu, faa hindrede Bibens idelige Stoppen og Tænden med Fyrtønden ham meget i Arbejdet.

Han drev meget Fiskeri i de betydelige — i 1838 torlagte — Skjenkelsø- og Hagerup Søer og havde fit Baadeleje ved Gaardens Mark nærved Holme- gaards Skjel under den søndre Side af „Holmen“, i en Vig, fom gif øster ind fra Hagerup Sø, hvor der nu i 24 Mar er plojet og faaet. Han døde i Juni 1799. Maret før havde han faaet Ejendomsfjode paa Gaarden, fom ved Udskiftningen blev tillagt et Jord- areal af $64\frac{4}{1000}$ Td. Land. **B. G.** fit Gaarden efter Faderen, men da han anden Gang giftede sig og fit Ellisgaard i Hagerup med fin Kone, fulgte han Halebækgaard 1810 til sin Broder **A. G.** paa Sø- gaard og holdt Auktion over Gaardens Løsøre. **A. G.** Son, **C. A.**, kjøbte Gaarden 1830, d. 6. Juni; han var d. 23—5—f. A. bleven g. m. Maren, Datter af Grnd. Morten H. paa Hjortlundegaard, og boede paa den til sin ved Uforjigtighed fremkaldte bratte Død, d. 3. Marts 1866.

Huse i Skjenkelsø.

Ved 1660 havde Byen tre Huse:

Nr. 1. **N. Zydes** Hus, hvoraf aarlig jvaredes 2 Mk.; efter ham fit **H. Skomager** det; 1686 havde

P. Jf. det; 1694 havde P. Pj. og N. Skræder det, senere denne alene imod at skylde 3 Mk. aarlig af Huset; d. 22—2—1699 fæstede den vansjore Skræder N. Nj. det halve Hus efter Tomas Nj. I Jan. 1711 gif N. Nj. 9aarige Son, fra Skolen hos Degnen i Snodstrup, over Isen paa Skjensbo So, men faldt igjennem; hans Stedmoder vilde hjælpe ham op, men Isen brast ogjaa under hende. De bjærgedes vel begge, men deres Vanheld havde dog Døden til Folge og de begravedes den 9. Febr. Mar 1700 havde Mogens Sorensen det andet halve Hus; 1718 var det 16 Dag stort, havde en liden Raalhøve og af det gaves i Extrakt 5 Sk.; N. Nj. † i Febr. 1719, 46 Mar, og d. 26—3—1720 fæstede Skræder fra Sierstev-Bejter N. Jf. hans Halvdel af Huset og giftede sig d. 26 Maj f. N. med hans Enke. Han gav i Første 3 Rd.; afstod det igjen til Henning Thorjen, som fæstede det d. 11—4—1724 for 3 Rd. — nu var det halve Hus 14 Dag stort —; d. 14—4—1725 blev denne Halvdel igjen bortfæstet til H. Jørgensen for 3 Rd.; han havde det til han fæstede Ejlekjærgaard, jaa afstod han det 1730 til D. Sorensen, som fæstede det for 1 Rd. 2 Mk. Mogens Sorensen — Sonnejon eller Simonjen — afstod sin Del af Huset til D. Nj., som 1732 fæstede det for 1 Rd. Han var en Son af N. Pj. paa Ejendalgaard i Hjørulunde og tjente hos unge V. Vj. i Sperrestrup, da han d. 28—9—1732 blev g. m. den sextenaarige Karen, Datter af H. Vj. paa Magleholmsgaard i Sundbylille, som tjente hos Jørgen Vj. paa Tungegaard:

deres Datter Anne blev i Febr. 1760 g. m. C. Ds., Son af Hsmd. D. Sorensen og Sonneson af Soren Ds. paa Kirkegaarden. D. Ns. drufnede 1770 i Hagerup So; C. Ds. fik Huset efter ham og hans Datter Johanne blev d. 28—2—1800 g. m. Ungf. og Skræder Borge Ps., som stammede fra Sogaard i Hjørlande; han dode af en Byld i Halsen, og 1819 giftede hans Enke Johanne sig igjen med Ungf. C. Ps. fra Hjørlande. Hans Stedsøn P. Borgeisen fik Huset efter sin Moder og P. Borgeisens Steddatter er g. m. C. Ns., Son af L. Gs. paa Hagerupgaard i Hagerup, som nu har Huset, hvis Lod ved Udføistningen toges fra Skjelbækgaards Jord.

Nr. 2 kaldtes 1664 et Høldkhus og beboedes da af **Margrete Bævers**, som svarer aarlig 3 Mk. af det; Morten Bæver fik Huset efter hende, efter ham fik H. Jorgensen det og havde det 1686; 1694 havde Skræder L. Ns. det halve af Huset og svarede deraf aarlig 1 Mk. 2 Sk., det andet halve stod ode; fra 1712 til 1717 havde Skræder L. Ns. det igjen; han var da gammel og meget fattig. Byen havde ogsaa tre Skrædere foruden ham. 1718 svaredes af Huset 2 Sk. i Extrastat.

Nr. 3 havde **Olof Is.** 1664 og svarede 3 Mk. aarlig af det; efter ham N. Ns. Tingmand — 1686 —; C. Michelsen 1700 og 1716, da det brændte. 1664 nævnes ogsaa et Hus Knud Hyre iboer, men staaer uden Nummer og er ikke senere anført. 1718 havde Byen 4 Huse foruden et der var bygget paa Siebjerggaards Grund, 3 Fag stort og skylder aarlig 64 Sk. Nr. 4,

jom, da det 1716 brændte, beboedes af Laurits Nf. — Næsten af Gaarden Nr. 8's Bygninger, 9 Fag — blev ogsaa et Hus, ved 1718, som skulder 1 Rd. 32 Sk. aarlig. D. 11—4—1724 fæstede Soren Pj. 1 Hus paa 3 Fag — i vi for Indfæstning —, som han selv har opbygget; d. 25—2—1728 fæstede David Joensen det Hus paa 6 Fag, som H. Nf. fradode; samme Dag fæstede Mads Jf. — Hjulmand, som senere fik Maglehojgaard — 1 Hus paa 4 Fag, som han selv havde bygget paa Byens Gadejord; 1730 fæstede J. Madsen det Hus, som N. Skræder fradode, og gav i Tæste 1 Rd.; J. N. fæstede Markus Nf. Smed det Hus, som David Joensen afstod ham, og gav i Tæste 1 Rd.; 1733 afstod J. Madsen sit Hus til L. Sorensen, som fæstede det for 2 Sldl.; 1734 fæstede J. Hf. det Hus, som Soren Pj. afstod ham, og gav i Tæste 4 Sldl.; Markus Nf. Smed afstod 1736 sit Hus til J. Mogensen, som fæstede det for 2 Sldl.; J. N. afstod J. Jf. sit Hus til C. Jf., som fæstede det for 2 Sldl. Imellem 1752 og 1769 havde Byen 6 Huse; 1774 8 Huse, og kort efter Udskiftningen — 1796 — havde Byen 19 Huse, af hvilke 10 vare tillagte Huslodder; Huslodderne fra Siebjerggaard og Allingegaard blev lagt til Skolen og Huslodden fra Brandhojgaard til Jordemoder=Djænssten; men denne Lod med Jordemoderboligen er 1875 solgt til Baver Hedrich — den nuværende Jordemoder's Mand —. Huslodderne fra Søgaard og Gadagergaard ere forlængst kjøbt af disse Gaardes Ejere og lagte under deres Gaardes Drift. Ejlekjærgaards Hus-

lod ejedes ved Udføistningen af Bæver N. P., som ved 1820 folgte Hus og Lod til N. Nj. fra Stenløse og flyttede til Nsenløse Iyd for Roskilde; N. Nj. folgte ved 1855 Lodden til Gjelebjergaards Ejer og kort efter Huset til Murer P. Hf. fra Korbæk; Huset fra Sandhøjgaard fik ved 1830 H. Jf. fra Brentegaard i Jordhøj, nu ejes det af hans Son O. Hf.; Hus med Lod fra Maglehojgaard brugtes for Udføistningen af Bæver P. Mortensen, der 1764 blev g. m. Eufem Ane Hd. i Skjenslø, hans Son Morten Pj. — kaldet Morten Plat — fik Huset efter Faderen, gift med sin anden Kone — den første Søster — Karen Od. i Oktbr. 1787; deres Datter Ellen, f. 1794 og d. 6—11—1811 g. m. Urmager N. Bentzen fra Uvelse, der fik Hus og Lod med hende, folgte Huset inde i Byen og byggede paa Lodden, folgte dette med Lod til en Slagter, som igjen folgte det til dets nuværende Ejer, den flittige Handelsmand N. Hf.

Huset med Lod fra Tungegaarden brugtes af J. Rasmussen, som i Marts 1777 blev g. m. Pigen Margrete Od.; efter ham brugtes og ejedes Huset af P. Lf. Han var først g. m. Birte Hd., som døde 1797, 34 Mar; d. 2—8—J. A. blev han igjen g. m. Kirsten, Søster til Erik Jacobsen paa Brogaard i Hjørlande. 3 Juli 1801 fødtes deres Son Jacob Pj., som fik Huset efter Faderen, og efter ham fik Skomager V. Cf. det. Han er Son af Hønsjekræmmer C. Lf. paa Huset fra Bygaard i Sperrestrup.

Huset med Lod fra Kalebækgaard havde Skomager Gudman Jørgensen, som var g. m. Bodil Sofie Hd.;

deres Datter Ellen blev, d. 18—11—1826, g. m. N. Christiansen i Sperrestrup. Mads Clementsen, f. i Hjørlande, som 32 Mar gl., d. 9—10—1818, blev g. m. Afbg. P. P. Datter Jøger, 21 Mar, i Hjørlande, købte Huset af Gudmand Jørgensen.

Huset fra Holmegaard købte Urmager N. Bentzen fra Maglehojhus af C. Cj., Broder til foranævnte Skomager L. Cj. Det har senere ofte skiftet Ejere, nu tilhører det Høker **P. Madsen** i Skjenkelfo.

Sundbylille

har maaske faaet Navn af, at den laa ved det lille Sund, som forud forbandt Hagerup So med Isefjorden, eller til Forskjel fra den store Sundby — Udesundby — ved Isefjorden: dog har jeg intetsteds fundet denne kaldet store Sundby eller Sundby=Magle.

Det nedenangførte viser, at Byen eller Dele af den har været Kloster gods i de katolske Tider under St. Agnete Kloster i Roskilde og St. Marie Kloster i Slangerup.

1379, d. 11. Juli bevidnede Olav, Erkedegn i Roskilde, at P. Gad, Indvaaner i Slangerup, havde mødt for ham i Retten og tilstaaet at have forpagtet af St. Agnete Kloster i Roskilde dets Gods i Sundbylille fra Michelsdag af saaledes, at han skulde istandsætte og bygge det — her menes vel de Gaarde han forpagtede — og to Mar efter hinanden erlægge i Klosteret, paa alle Helgens Dag — d. 1. Novbr. —: 1 Lam, 1 Gaas, 2 Pund Rug og 2 Pund Byg. 1393

d. 22. Juni, tilstod P. Steen af Huseby — i Aarslev Sogn — Ræbner, at han af sin Søster, Christiane Bodatter, Priorinde i St. Agnete Kloster i Roskilde, og af det hele Convent der, havde paa sin Livstid forpagtet deres Gods i Sundbylille og Dypesundby i Hjørlande-Herred, paa Vilkaar aarligen at betale 1 Pund Rug og 1 Pund Byg det første Aar og siden aarlig 2 Pund god Byg og ligeledes 2 Pund Rug, og forjømte han det, da skulde de have Magt til at gjenfalde deres Brev; efter hans Dod skulde Afgiften dog vare til Michelsdag s. A. og derpaa Godset igjen tilfalde Klosteret. Han selv og to Kunniker i Roskilde hang deres Segl for. Afgiftens Størrelse viser, at det har været to Gaarde i Sundbylille, der bortforpagtedes. 1483 skænkede Erkebispen i Lund en Bondegård i Sundbylille til Ubelholt Kloster. 1492 har Jep Michelsen og Fru Thala Id. funderet et Vikarie til Severin Dj. ved St. Olai Kirke i Roskilde og dertil bl. a. givet en Sædegaard i Sundbylille. 1555 skænkede Christian den Tredie fra Slangerup „gestegordt“ — Gjestegaard, hvilket Navn tyder paa, at der endnu den Gang har været en Slags Kongsgaard i Slangerup — til Aarndrup Kloster — Universitetets Gods — to Ydere i Sundbylille og fire Ydere i Hjørlande — maa have været Fæstegaarde —, som her kaldes Slangerups Gods, d. e. Gods, som for Reformationen har hørt til St. Marie Kloster i Slangerup. Fra 1660 var hele Byen pantsat til Krigsbogholder Matias Vass.

Sundbylille Gaarde:

Nr. 1, **Hjorthøjsgaard**,
er udslyttet nordøst for Byen. **H. H.** findes som
Fæster paa Gaarden 1647, hans Kone hed Sidsef.
Børn: Sidsef, d. i Dec. 1647; Torgen, f. 1650;
Ane, som nok blev g. m. Faderens Eftermand paa
Gaarden, f. 1652; A., d. i Novbr. 1654; J., d. i
Dec. 1656; L., f. 1659; S., f. 1662. **N. N.**, den
8—1—1679 g. m. Ane Hd., er vel ved denne Tid
kommen til Gaarden. I en Skattebog fra 1686 kaldes
han en af Herredets bedste Bønder.

1660 var der gjort Skade paa Gaardens Byg-
ninger for 10 Rd. — efter Svenskerkrigen —, dertil
gaves af **H. H.** 1 Pund Rug = 10 Rd. Til Gaar-
den var d. A. saaet 15 Skpr. Rug og 5 Tdr. Byg.
1664 er dens Landgilbe sat til 17 Skpr. Rug og 1 Pund
Byg; dens Udsæd til 9 Skpr. Rug, 9 Skpr. Byg og
4 Skpr. Havre; dens Høavl til 4 Læs Hø.

N. N. Børn: L., d. i Septbr. 1682, † i Maj
1693; S., d. 20—2—1687. Efterfulgte Faderen paa
Gaarden eller Gaardene.

1687 havde **N. N.** i Brug og Fæste: denne
Gaard med Hartk. 7 Tdr. 4 Skpr. 1 Fjdf., Nr. 7 —
Gjersholm — med 8 Tdr. 3 Skpr. 3 Fjdf. 2 Alb.
Hartk. og Kirkejorden med 1 Td. 2 Skpr. 1 Fjdf.
1 Alb. Hartk., ialt 21 Tdr. 2 Skpr. 2 Fjdf. 1 Alb.
Hartk. og et Lejehus. 1657 var her i Byen endnu,
ligesom i Hjortlunde og Skjenkelsø, en Kirkegaard —
altsaa 11 Gaarde i Byen —, men den er maaste øde-

lagt af Svenskerne 1658 og 1659. 1687 blev Gaardens Landgilde sat til 2 Tdr. Rug, 4 Tdr. Byg, 1 Td. Havre, 1 Gaas og 2 Høns. Aar 1700 var Gaardens Mandfjøn: Manden N. Lf., 51 Aar, hans Søn H., hans to Karle, J. Hf., 21 Aar, J. Df., 18 Aar og hans Tjenestebreg Jeppe Michelsen, 12 Aar.

D. 12—6—1712 blev hans Søn, **H. Kj.** g. m. Maren Knudsdt., Knud Bf. Datter paa Bjørnsholmsgaard i Hjørlande og 1713 jæstede han al den Jord, hans Fader havde i Jæste — her tales ikke om nogen Indfæstningssum. Hans Moder Ane, som i nogle Aar havde været svag, døde d. 25—2—1720, 68 Aar 5 Md., og hans Fader, som i mange Aar havde været Hjørlande Kirkes Værge, døde d. 6—2—1722, 68 Aar. Børn: Inger, d. 18—6—1713; L., d. 1—1—1715; A., d. 15—11—1716 — fik Hjørlandegaard —; D., d. 4—12—1718, L., d. 14—9—1721; Anna, d. 7—5—1724, N., d. 2—2—1727, † 1728. H. Kj. † i Jan. 1742.

1718 havde Gaarden 52 Fag godt Hus og Huset, som laa paa Gaardens Grund, var 10 Fag stort; Gaardens Besætning var 10 Heste, 4 Stude, 5 Køer, 6 Stk. Ungkvæg og 14 Faar; dens narlige Udsæd var 12 Tdr. Rug, 13 Tdr. Byg og 6 Tdr. Havre; Græsning habdes til 10 Heste og 12 Køer eller Stude; Gaardens Høslæt gav 6 Læs godt og 10 Læs daarligt Hø; til Rytterhold — Sognet hørte til det saakaldte Rytterdistrikt — svaredes 64 Md. 8 Stk. og 6 Læs og 3 Bd. Palm. H. Kj. Enke sad ved Gaarden i 6 Aar efter sin Mand's Død til Ungt. J. Hf. d. 7—

2—1748 blev g. m. hendes Datter Anna; hun † i Juni 1752, 64 Aar 2 Md. og 3 Ug. gl. J. Hf. Børn: H., d. 2—11—1749, Fdd.: V. Hf. i Sundbylille, Sognefoged N. Hf. og Grmd. Svend Lf. Kone i Hjortlunde; J., d. 4—10—1750; Maren, d. 11—6—1752; Jøger, d. 6—3—1754; Jøger, d. 12—3—1758. J. Hf. Kone Anna døde i Marts 1764, 40 Aar, og han † i Foraaret 1771, 63 Aar. Han var ikke ved Gaarden til sin Død, men **Torben Svendsen** havde faaet den ved 1755. Han havde først Gaard i Oppefundby — før 1733 og endnu 1751 —, hvor han af Amtet, d. 22—8—1743, fik gammelt Tommer til sin afbrændte Gaards Opbyggelse der. I Oppefundby blev han Fader til 6 à 7 Børn, men hans Kone † i Sundbylille i Aug. 1779, 74 Aar 1 Md. og 13 Dage gl., han ligeledes i Febr. 1788, 87 Aar. Han havde meget daarlige Heste og røg stadig Tobak. Naar han om Morgenen skulde ud at slytte Hestene og nogen spurgte ham, hvor han skulde hen, svarede han: „Jeg skal ud og give mine Heste Særk paa;“ det var at hjælpe dem op paa Venene; naar han saa kom ud til en Hest og denne vilde rejse sig, men ikke kunde for Svækkelse af Sult og Skid, saa sagde han til den: „Nu maa Du bie, til jeg faaer stoppet og tændt min Pibe, saa skal jeg hjælpe Dig;“ naar saa Piben var bragt i Orden, saa begyndte han at hjælpe den ene Hest op efter den anden og give den friskt Tøierflag.

Hans Søn **P. Torbensen** fik Gaarden efter ham og blev d. 17—10—1771 g. m. Karen Dd. i Oppefundby. Børn: Serie, d. 6—9—1772 og d. 27—

3—1795 g. m. Enkemand L. Nf. paa Hagerup Gaard i Hagerup; S., d. 24—9—1775; Ellen, d. 27—9—1778; Maren, d. 23—9—1781; Ingeborg, d. 11—7—1784, første Gang, d. 8—6—1802, g. m. Ungk. fra Udlejre L. Nf. og anden Gang med S. Nf. fra Kollerød; Maren, d. 22—7—1787; Torben, d. i Aug. 1791, boede senere i Slangerup, kjørte, som en Uglspil, Hø hjem for Præsten — kjørte det hjem til sig selv istedetfor at kjøre det hjem til Præsten — og var bekendt, men ikke for sine gode Gjeringer.

L. Nf. som blev g. m. Ingeborg, fik Gaarden med hende, ligesaa hendes anden Mand S. Nf., men for ham blev den 1827 solgt til N. Nf., Søn af L. Nf. paa Magleholmgaard der i Byen, som blev g. m. L. Nf. Datter paa Sandhøjgaard i Skjenkelsø.

For nogle Aar siden arftod de Gaarden til deres eneste Barn, L. Nf., som giftede sig med en af sin Moders Slægtninge i Søsum.

Nr. 2, Ringlebjerggaard,

ligger i den sydlige Ende af Byen. Gaarden havde 1660, fra Svenskerkrigen, lidt Skade for 12 Rd. og d. A. var der i dens Agre faaet 12 Skpr. Rug og 1 Bund Byg.

Bed denne Tid havde Jep Nf. Broch — Søn af Hånd. J. Broch i Skjenkelsø — Gaarden; han synes at være bleven g. m. sin Formand, Niels's Enke Maren Ed. Børn: S., d. i Aug. 1670; Bodil, d. 1—6—1673; S., d. 18—4—1675, begge sidstnævnte døde smaa; Else, d. 15—10—1676; Anna, d. 16—2—1679; Bodil, d. 2—7—1681. Jep Nf. Kone

† efter et dødsfødt Barn i April 1683, 41 Aar, og han d. 4—5—1684 igjen g. m. Virgitte P., Søster til N. Pj. paa Gadagergaard i Hjørlande. Børn: P., d. 14—12—1684, kom syg hjem fra Flaaden 1710 og † i Septbr. f. A.; Mads, d. 21—10—1688; Maren, d. 18—10—1691.

Ved 1664 var denne Gaard $1\frac{1}{2}$ Gaard, havde 10 Tdr. $3\frac{1}{2}$ Skp. Hartk., dens Udsæd var 12 Skpr. Rug, 12 Skpr. Byg og 4 Tdr. Havre; dens Høslæt gav 5 Læs Hø og i Landgilde svarede den 1 Bund 5 Skpr. Rug, 1 Bund 6 Skpr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Gaas og 2 Høns. Jep Jf. Broch havde ogsaa det Halve af Jorden fra Gaarden Nr. 10, som han fik efter denne Gaards Fæster, H. Pj., der „forfad sig“. Efter den ny Matrikel 1686 blev Gaarden tilligemed den halve Gaards Jord af Nr. 8, som Jep Jf. nu havde i Brug, men hvis Jord „ej er udmaalt“ — dette Udtryk tyder paa, at der ved Hartkornets Udsættelse 1686, er foretaget en Opmaalning — tilfammen sat til 15 Tdr. 4 Skpr. 1 Fjdf. 1 Alb.; men dette Hartk. blev f. A. ved Taxation „paa Aastedet“ nedsat til 12 Tdr. 4 Skpr. 2 Fjdf. Aar 1700 var følgende Mandkjon paa Gaarden: Jep Jf. Broch, 74 Aar, hans Son Mads, hans Tjenestekarl J. Pj., 30 Aar, som i Novbr. 1701 blev g. m. Jep Jf. Steddatter, Karen Ud. og fæstede denne Gaard 1707 og 1708 den halve øde Gaard Nr. 8 — Bybjerggaard —. Jep Jf. Broch † i Juni 1710, 83 Aar, og var da den ældste Mand i Sognet. Han var Hjørlande Kirkes Børge fra 1684 til 1692; hans Kone,

Virgitte, † i Maj 1722, 78 Aar. J. Pj. Børn: Bente, d. 7—5—1702; Anne, d. 29—5—1703. 3 Oktbr. 1705 døde hans Kone, Karen Nd., efter et dødsjødtt Barn, 31 Aar 2 Nd. 8 Dage gl., og i Marts 1706 blev han igjen g. m. Kirsten Arildsdatter fra Skjelbæksgaard i Skjenkelsø. Børn: Karen, d. 1—6—1707; P., d. 24—6—1708 — hans Bedstemoder, Virgitte, holdt ham over Daaben —, † i Marts 1710; L., d. 10—11—1709, † i Aug. 1710; Bodil, d. 12—4—1711, † i Septbr. 1711; Jørgen, d. 7—8—1712; Bodil, d. 2—2—1714; L., d. 11—10—1716; P., d. 22—10—1719.

1718 havde Gaarden 46 Fag Hus, som var brøstholden for 12 Nd., dens Hartk. som 1686; dens Besætning bestod af 8 Heste, 2 Stude, 4 Koer, 3 Ungkvæg og 8 Faar; dens Udsæd var 10 Tdr. Rug, 10 Tdr. Vhg og 6 Tdr. Havre; den havde Græsning til 10 Heste og 10 Stude eller Koer; dens Hovavl gav 6 Læs godt og 3 Læs daarligt Hø; til Rytterhold svarede den 50 Nd. 24 Sk. og 4 Læs 17 Lpd. 1 Pd. Salm.

J. Pj., som synes at være en Søn af P. Pj. paa Vængegaard i Sperrestrup, † i Jan. 1750, 79 Aar 3 Nd. gl., og hans Kone Kirsten † 1767, 80 Aar. Hun var en flittig Husmoder, men idrig og hidsig, og kunde, naar hendes Døtre havde spundet, syet eller strikket noget, som hun var utilfreds med, tage Dyen og hugge dette deres Arbejde sønder paa Huggeblokken.

Hendes to Børn Bodil og L. fik Gaarden efter hende, drev den i Forening til 1786 og levede ugifte

til deres Død i en høj Alder. Hun † i Marts 1800 og han i Marts 1801. Da de ingen Børn havde, arftod de Gaarden til en Slægtning, Hsmd. i Farum N. Jf. Datter Ane Kirstine, som paa Gaarden Dildal i Hjørlande, uden Trolovelse og efter Kongebrev, d. 15—12—1785 blev viet til D. Christoffersens Stedson, J. M., som saa fik Gaarden. Der blev den Dag holdt dobbelt Bryllup paa Dildal — Stue-Bryllup —, idet D. Christoffersens Datter Kirsten samme Dag blev g. m. J. M. fra Hagerup, arfdode N. Jf. Son i Paastrup. Børn: P., d. 28—8—1788; P., d. 30—6—1789; N., som blev g. m. D. Jf. Datter Kirsten i Sørum, og fik Gaarden 1831 efter Faderen; N., d. 5—3—1805. 1850 blev Ejer af den halve Sandhøjgaard i Skjeltelso **Jørgen Lf.** g. m. N. Jf. Datter og fik Gaarden med hende.

Nr. 3, **Barmedalgaard,**

er udlyttet Nord for Byen.

H. Simonsen — hans Kone hed Birgitte — træffe vi først som Gaardens Fæster. Børn: D., f. 1646; Aune, d. i Juni 1648; Mads, d. i Dec. 1650, som d. 15—5—1681 synes at være bleven g. m. en Karen Nd.; Margrete, d. i Maj 1653; Aune, d. i Juni 1655. 1664, da H. Simonsen endnu var ved Gaarden, var dens Hartk. 23½ Td. 2 Skpr.; dens aarlige Udsæd 20 Skpr. Rug, 20 Skpr. Byg og 9 Tdr. Havre; dens Høavl gav 9 Læs Hø og dens Landgilde ydedes aarlig med 3 Pund 6 Skpr. Rug, 3 Pund 8 Skpr. Byg, 6 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 4 Høns.

Til hvilken Tid **H. Simonsen** har forladt Gaarden og Verden vides ikke, men i Juli 1681 nævnes første Gang hans Eftermand **Joen N.**, som endnu havde den 1686, da den fik nyt Hartk., 21 Tdr. 5 Skp. 1687 havde **J. Nilausen** og **A. N.** Gaarden sammen, da dens Landgildesæd blev nedsat fra 9 Tdr. 5 Skpr. Rug, 11 Tdr. 5 Skpr. 2 Tjdf. Byg, 5 Tdr. 6 Skpr. 1 Pot Havre til 1 Td. 4 Skpr. Rug og 1 Td. Byg. Dens Jordareal er maaste ogsaa nu bleven formindsket. 1697 havde **lille J. N.**, som senere kom til Hagerup, Gaarden, da hans Son **L.** blev d. 11—9—1697, Fdd.: **Karen store J. Hansens** og **Maren D. Christensens** i Hagerup, **L. N.** og **Kone** — Jordemoder — **Karen** og **K. N.** i Sundbylille. Præsten har skrevet i Kirkebogen om Barnekonen, at „Hendes Kirkegang blev til en Himmegang“.

1699 havde **J. N.** Gaarden tilligemed **A. N.** og 1700 var den delt lige imellem **J. Nilausen** og **Svend Mortensen**, som hver havde 10 Tdr. 6 Skpr. 2 Tjdf. Hartk. Ved Mandtallet d. A. var Gaardens mandlige Beboere: **J. Nilausen**, 57 Aar, hans Son **L.**, 14 Aar, hans Tjenestekarl **Mads Torstensens**, 40 Aar, og **Svend Mortensen** alene paa sin Halvdel af Gaarden; men han boede maaste allerede paa Gjeresholmsgaard, som ved denne Tid blev hans Hjem; fra 1702 til 1709 havde **J. Nilausen** Gaarden alene, og jaa havde **Svend Mortensen** den igjen fra 1709 til 1716; d. A. fik **C. N.** og **H. N.** den; **C. N.** forlod den allerede 1718 og døde i Septbr. 1721, 36 Aar. **H. N.** var jat fra den eller havde forladt den d. 14—

4—1725, da **J. Nf.** fæstede den med 9 Tdr. 4 Skpr. Hartk. (Svend Mortensen havde faaet det øvrige af Gaardens Hartk. lagt under Gjerøholmgaard), og med Befætning og Avlsredskaber, som bestod af 6 Heste, 3 Køer, 5 Faar, 1 Vogn, 1 Plov og 1 Harve.

1718 havde Gaarden 28 Fag Hus — almindelig 4, højt 8 Al., dybt; lidt Husrum til henved 22 Tdr. Hartk. — hvorpaa var udjat 8 Rd. for Brøstfældighed; dens Befætning bestod af 8 Heste, 2 Køer, 2 Ungkvæg og 6 Faar; dens Udsæd var 8 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg og 5 Tdr. Havre; den havde Græsning til 8 Heste og 6 Køer eller Stude; dens Høavl gav 4 — 1664, 9 — Læs godt og 2 Læs daarligt Hø; til Rytterhold ydede den 38 Rd. 36 Sk., 3 Læs, 14 Lpd. og 5½ Pd. Halm.

J. Nf., Søn af N. Poulsen paa Rosenfeldtgaard i Oppefundby, blev d. 15—7—1724 g. m. C. V. Datter Maren paa Maglehojgaard i Skjenslø. Børn: N., d. 7—4—1726, † i Dec. 1741; Morten, d. 9—10—1729; A., d. 14—11—1734, i Oktbr. 1774 g. m. Pigen Margrete Nd. i Sundbylille; S., d. 27—12—1739, i Oktbr. 1761 g. m. Sidse Ed. i Sundbylille og blev nok Hsmd. der i Byen; Karen, d. i April 1747, † 14 Dg. gl. **J. Nf.** Kone Maren † i Maj 1754, 52 Aar og han † i Septbr. 1756, 60 Aar. Efter ham fik Sønnen **Morten Nf.** Gaarden, som i Oktbr. 1754 var bleven g. m. **J. Nf.** Datter Karen i Oppefundby. Børn: N., d. 14—9—1755. Morten Nf. flyttede 1763 til Oppefundby, hvor han 1783 døde som Hsmd. Hans Søn N. fik Seindalgaard der i Byen,

hvor han blev Fader til 9 Børn. **Christian Carlsen**, som fra 1756 havde boet i Hagerup, fik nu Gaarden. Børn: L., d. 26—10—1760 — i Hagerup —; H. — f. i Sundbylille —, d. 21—10—1764; Marie d. 18—6—1769, † 1½ Aar gl. 1773 døde hans Konemoder hos ham i Sundbylille, 75 Aar og 1776 boede han i Wonderup. **H. V.** blev hans Eftermand paa Gaarden — hans Kone var Karen Johansdatter —. Han hængte sig 1803. Han havde to Stedsønner: **H. Jørgensen**, som fik Gaarden efter ham, først g. m. Isaks Søster i Wonderup; da hun døde 1814 blev han anden Gang g. m. P. Pj. Datter i Snodstrup. Han folgte Gaarden til **C. Pj.**, Son af P. Vj. paa Ellisgaard i Hagerup, som blev g. m. N. Nj. Datter paa Mittehjerggaard der i Byen; C. Pj. døde i sin bedste Alder og hans Søn har nu Gaarden. Den anden af H. Vj. Stedsønner, L. Jørgensen, var Fader til Brændevinsbrænder D. Nj. Kone i Frestersfund.

Nr. 4, Haspeholmgaard,

ligger i Byen øst for Byhjerggaard. 1664 var det en Tjerdning og en Dting — $\frac{3}{8}$ — Gaard med 5 Tdr. 1 Skp. Hartk., dens Udsæd var 6 Skpr. Rug, 6 Skpr. Byg og 2 Tdr. Havre og den ydede i Landgilbe 12 Skpr. Rug, 15 Skpr. Byg og 1 Td. Havre. Da havde **H. Bendixen** Gaarden og 1686 havde **Melchior Lauridsen** den. Det er det Hele, som vides om disse to Fæstere. 1687 havde den 21aarige **D. Madsen** den. Aar 1700 havde han 2 Sønner: D., 6 Aar og J., 4 Aar, som med ham var det hele Mandfjon paa

Gaarden. D. A. blev han sat fra Gaarden, saa kom **H. M.** til den. Han fæstede Gaarden d. 30—3—1700 med Skattefrihed til 1. Jan. 1702 og havde den til 1712; **Knud M.** havde den til 1715 og **N. Knudsen** til 1718, saa fik Gaarden en varigere Fæster i **P. M.**, Søn af A. P. paa Gadagergaard i Hjørunde. Han overtog Gaarden med 12 Tdr. 4 Skpr. 3 Fjdf. Hartk., 50 Fag Hus og en Besætning, bestaaende af 8 Heste, 2 Køer, 4 Stude, 4 Ungkvæg og 12 Saar.

D. 29—3—1711, da han havde faaet Bybjerggaard, blev han g. m. Karen Sørensdatter, Grmd. P. M. Tjenestepige i Hagerup. Da han 1718 fæstede denne Gaard, opgav han Bybjerggaard. Børn: **Maren**, d. 24—6—1712, i Aug. 1733 g. m. Enkemand **H. Madsen** i Græse; **H.**, d. 27—9—1714, fik Gaarden efter Faderen; **Johanne**, d. 4—10—1716, † i Md.; **Soren**, d. 27—2—1718 og d. 10—4—1746 g. m. **Anna**, Datter af **Jorgen W.** paa Tungegaarden i Skjenkelsø; **Johanne**, d. 27—10—1720, og d. 18—10—1743 g. m. Enkemand Grmd. Bent P. i Hørup — hvis Søn **P. Bentzen** fik **Pastrup** og senere **Ørnebjerggaard** i Udlejre — D. 21—6—1741 døde **P. M.** Konebroder hos ham, 60 Aar. **P. M.** † i Oktbr. 1759, 71 Aar 7 Md. 2 Ug. 2 Dg. gl. og hans Kone i Juli 1764, 83 Aar 2 Md. 1 Dg. gl. Sønnen og Eftermanden **H. P.** blev ved 1754 g. m. **Karen Poulsdatter**. Børn: **P.**, d. 26—8—1759 og d. 16—10—1785 g. m. **J. Jørgensens Enke**, **Zungeborg Id.** paa **Stensbjerggaard** i Hagerup og fik

denne Gaard med hende; Søren, d. 24—5—1761. H. P. † i Maj 1762 og hans Enke i Oktbr. i. A. igjen g. m. Ungk. J. J. fra Ublejre, som saa fik Gaarden. Børn: H., d. 9—9—1764. J. J. † d. 29—12—1797 og hans Enke Karen d. 5—6—1809. Hans Stedsøn, Søren H., fik Gaarden efter Moderen, og blev som Enkemand d. 27—12—1790 g. m. Ellen, Datter af L. N. paa Bygaard i Sperrestrup. Deres Søn N. blev Husmd. der i Byen, og deres Datter blev g. m. N. P., Søn af Grmd. og Sognefoged P. J. i Meiede; han fik sin Faders Gaard i Meiede i Alsfønderup Sogn., 3 April 1802 døde Søren Hanjen, og hans Enke blev d. 5—5—i. A. igjen g. m. N. Svendsen, Søn af Svend Mogensen paa Ellisgaard i Hagerup, som nu blev Ejer af Gaarden. Børn: Mette Kirstine, d. 26—6—1804; Karen, d. 9—11—1807, g. m. N. O., som 1833 fik Gaarden. Han var Søn af D. Jacobsen paa Nabogaarden Bybjerggaard.

Nr. 5, Mittebjerggaard,

ligger i Byens Østkant.

H. N. og Kone Magdalene Poulsdatter ere de første Fæstefolk vi — 1645 — finde paa Gaarden. Børn: Lauritz, d. i Juni 1645, † i Juni 1651; Anna, d. i Juni 1651. 3 Dec. 1654 døde hans Kone Magdalene, 49 Aar, og i Marts 1655 blev han igjen g. m. Karen Jd., som tjente hos J. P. der i Byen. Børn: J., d. i Dec. 1657, fik Hagerupgaard; L., d. i Oktbr. 1660, fik ved 1690 Bybjerggaard. H. N. † i Aug. 1662, 48 Aar.

1660 var Gaarden brøstfældig for 6 Rd.; for at afhjælpe denne Brost gaves en rødhjelmet Ko af Gaardens Besætning til 6 Rd. Til Gaarden var faaet 2 $\frac{1}{2}$ Td. Rug og 5 Tdr. Byg og i Landgilde ydedes d. A. 2 $\frac{1}{2}$ Td. Rug og 10 Skpr. Byg. 1664 var det en hel Gaard med 10 Tdr. 3 $\frac{1}{2}$ Skpr. Hartk., den skuldte i Landgilde 1 Pund 5 Skpr. Rug, 1 Pund 6 Skpr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Gaas og 2 Høns; dens Udsæd var 12 Skpr. Rug, 12 Skpr. Byg og 4 Tdr. Havre; dens Høavl gav 5 Læs Hø. Efter den ny Matrikel 1686 blev Gaardens Hartk. 9 Tdr. 4 Skpr. 3 Fjdf. Først i Aaret 1663 blev H. Nf. Enke Karen igjen g. m. den 42aarige Ungk. L. Lf. fra Snodstrup Sogn, som tjente i Sundbylille, da han blev gift — hans Søster Kirsten var ogsaa bleven gift derfra Byen 1647, med Thorbjørn Nf. i Snodstrup —. Børn: L., d. i Dec. 1664 — fik Damgaarden i Sperrestrup —; Kirsten, d. i Septbr. 1666 og d. 24—6—1694 g. m. Ungk. Bent Hf. i Udesundby Sogn; H., d. i Foraaret 1669; Mads, d. 9—4—1671; Margrete, d. 20—5—1674. L. Lf. † i Novbr. 1698 og hans Enke Karen hos sin Søn paa Gaarden i Maj 1710, 80 Aar. Hun var i mange Aar Egnens Jordemoder. L. Lf. var Broder til R. Lf. paa Hjorthøjgaard og til Jnsf. P. Lf. der i Byen. L. Lf. Søner H. og Mads fik Gaarden efter Faderen. Aar 1700 vare disse to, med deres Tjenestdreng N. Nf., 12 Aar, Gaardens hele mandlige Befolkning; fra d. A. til 1705 ejede Amtsforvalter **Kri v. Ahlefeldt** i Frederiksborg Gaarden. De to Brødre havde

Gaarden til 1706, da **Runge Af.** fik den, men han kunde for **Armod** ikke holde sig ved den og **H. Af.** fik den igjen 1707. Børn: **Karen**, d. 18—4—1706; **Margrete**, d. i April 1707; **Kirsten**, d. 22—6—1708; **L.**, d. 2—3—1710; **L.**, d. 25—10—1711; **C.**, d. 10—9—1713, fik **Brogaard** i **Hjørlande**; **L.**, d. 4—8—1715 — de foregaaende af samme **Ravn** ere vel døde —; **Karen**, d. 1—11—1716; **Anna**, d. 25—2—1720. **H. Af.** havde Gaarden til 1718; han blev saa **Hsmd.**, var nogen **Tid** flyttet fra **Byen**, kom til den igjen og † i **Marts** 1742.

1718 havde Gaarden 26 **Fag Hus**, som var brostholden for 6 **Sldl.**; dens **Besætning** var 6 **Heste**, 2 **Køer**, 3 **Ungkvæg** og 8 **Jaar**; dens **Udsæd** var 8 **Tdr. Rug**, 8 **Tdr. Byg** og 4 **Tdr. Havre**; havde **Græsn**ing til 8 **Heste** og 6 **Køer** eller **Stude**; dens **Hvslæt** gav 4 **Læs** godt og 2 **Læs** daarlig **Hø**.

H. Hf., som nu fik Gaarden, fik 1714 efter sin **Fader**, **H. Hf.**, den heri **Byen** forlængst nedlagte **Gaard Nr. 9**, paa hvilken han var født i **Septbr.** 1682. Hans **Broder J. Hf.** var **Grmd.** i **Udesundby**.

H. Hf. og **Karen Dds.** Børn: **Sidsel**, d. 25—2—1714; **Kirsten**, som blev **Kone** paa Gaarden, d. 12—6—1718; **Jonger**, d. 16—3—1721; **Maren**, d. 24—6—1724; **L.**, d. 16—2—1727 og **Morten**, d. 16—9—1731. **H. Hf.** † i **Jan.** 1757, og hans **Enke**, som efter **Mandens Død** nok har drevet Gaarden tilligemed nogle af **Børnene**, † i **April** 1763. **Maret** efter i **Jan.** blev hendes **Datter Kirsten g. m. Ungf. Mourits Df.** fra **Græse**, som nu fik Gaarden

i Første med 12 Edr. 4 Skpr. 1 Fjdf. 1 $\frac{1}{8}$ Alb. Hartk. Efter 9 Mars Forløb blev Mourits Ds. sat fra Gaarden og blev Indf. i Hjørlande, hvor hans Kone døde i Maj 1784. **Svend Nf.**, Søn af Underfoged og Grnd. N. Nf. paa Dildal i Hjørlande, fik Gaarden og blev gift — ved 1773 — med Ane Dd. fra Søgaard i Skjenkelsø. Da de kom til Gaarden var den faldefærdig; regnede det, maatte de have Fæde, Truge og Igu. Kar ind i Stuen, for at opfange Vandet, da Taget var for daarligt til at gjøre denne Tjeneste og de første Vintre kunde de sidde og fryse ved den varme Kaffelovn, fordi Døre, Vægge og Vinduer vare i samme flette Tilstand som Taget. Børn: Else, d. 24—7—1774; L., d. 24—3—1776 og d. 5—11—1803 g. m. Pigen Karen Dd. i Sundbylille, hvor han blev Hsmd.; N., d. 8—3—1778, † paa Gaarden 50 Mar gl.; P., d. 24—3—1780 og d. 1—4—1814 g. m. gamle P. Svendsens Enke paa Bygaard i Sperrestrup; A., d. 14—7—1782, kom til Sierslev; Johanne, d. 28—11—1784 og d. 18—7—1809 g. m. N. Nf., Søn af N. Jørgensen paa Bannerhøjgaard i Jordhøj; Bodil, d. 5—7—1788 og en yngre, Søren, † paa Gaarden. Svend Nf. Kone, Ane Dd., † i Marts 1801 og han i Juli 1809.

N. Nf. fra Jordhøj, som fik Gaarden med Johanne, overlod den igjen til sin yngste Søn, **Fr. Nf.**, g. m. Grnd. J. Pf. Datter i Græse — Sønedatter af P. Nf. paa Gjerholm i Sundbylille —. Fr. Nf. døde i sin bedste Alder og hans Enke har nu Gaarden.

Nr. 6, **Magleholmgaard,**

fit 1718 Nr. 9 og senere igjen Nr. 6; den ligger sydligst i Byen, syd for Gjersholmgaard. **P. Jørgensen** havde Gaarden 1645 og endnu 1664; hans Kone Mette nævnes ofte i Kirkebogen, som Fadder i Tidrummet fra 1645 til 1656. **Lille J. Hf.**, paa Hagerupgaard i Hagerup, havde Gaarden ved 1686 og hans Søn L. blev f. her i 1687.

1664 var Magleholmgaard en hel Gaard og en Otting, den havde 10 Tdr. 3 $\frac{1}{2}$ Stp. Hartk.; dens Udsæd var 12 Skpr. Byg og 3 Tdr. Havre; dens Høavl gav 4 Læs Hø og dens Landgilde ydedes med 1 Pd. 5 Skpr. Rug, 1 Pd. 6 Skpr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Gaas og 2 Høns. 1686 blev dens Hartk. sat til 9 Tdr. 4 Skpr. 3 Hjdf., og 1687 blev dens Landgilde sat til 4 Tdr. 2 Skpr. 1 Hjdf. 1 Pot Rug, 5 Tdr. 1 Stp. 1 Hjdf. Byg og 2 Tdr. 4 Skpr. 3 Hjdf. 1 Pot Havre. Den 1. Maj 1695 blev denne Sædydelse nedsat til 1 Td. Rug, 2 Tdr. Byg og 1 Td. Havre.

Lange Af., ogsaa kaldet L. Af., havde Gaarden fra 1695 til han fik Mittehjerggaard. I Mandtallet 1700 var han, 33 Aar, og hans to Sønner, H., 2 Aar og D., $\frac{1}{2}$ Aar, Gaardens Mandkjon tilligemed hans Tjenestekarl, Poul Af., 24 Aar. Lange har forladt Gaarden 1704 eller 1705. En Hsmd. i Byen, **H. Svendsen** fik den 1706, fri for Indfæstning og skattefri det første Aar. 1718, d. 4. Oktbr., fæstede hans Søn **Mads Hf.** Gaarden efter ham. Mads Hf. havde

ogfaa i nogen Tid Bybjerggaard, hvilken **A. Jørgensen** fæstede efter ham d. 11—4—1724.

1718, da Gaarden Nr. 9 blev nedlagt og dens Agre lagt til de andre Gaarde i Byen, blev denne Gaards Hartk. dog uforandret; den havde da 32 Fag Hus, som var i god Stand, en Besætning bestaaende af 10 Heste, 3 Køer, 2 Ungkvæg og 8 Faar; dens Udsæd var 8½ Td. Rug, 8 Tdr. Byg og 7 Tdr. Havre; den havde Græsning til 8 Heste og 8 Stude eller Køer; dens Høavl gav 6 Læs godt og 2 Læs flet Hø. **Svend Mortensen**, som havde Barmedal og Gjersholmingaard, maa have faaet denne Gaard efter Mads Hf., da han, d. 11—4—1725 afstod den til sin Sviger søn **D. Af.** fra Udesundby, som d. 13—6—1725 blev g. m. hans Datter Kirsten. Børn: Svend, d. i Dypesundby Kirke, hvor alle D. Af. Børn bleve døbt, i Maj 1726, Fdd.: Skipper Bertel Madsen fra Frederiksfund; A., f. 1728, † i Febr. 1731; Dorte, d. i Novbr. 1730, † i Oktbr. 1732; Dorte, d. i Maj 1733, g. m. H. Vj., Faderens Eftermand paa Gaarden; Bodil, d. i Novbr. 1736 og d. 2—12—1758 g. m. Jacob Jonæsen fra Hørup, som fik Bybjerggaard; L., d. i Febr. 1739, † f. A.; A., d. 17—2—1743; Maren, d. 26—4—1744, Fdd.: Zfr. A. C. Gulbjerg, Provstens Steddatter i Udesundby. 3 Maj 1755 blev Svend Vj. i Hørup g. m. Karen Dd. hos D. Af., i Novbr. 1756 blev D. Af. Datter Ane — hun findes ikke i Kirkebogeu anført som døbt — g. m. Bæver i Dypesundby Esild Vj.

1763 døde D. Af. Kone og han selv maa være

død fort efter. Han var en god og hjælpsom Mand, hvorfor han var meget afholdt af sine Bymænd. Hans nærmeste og over 30aarige Nabo, N. P., paa Gjersholmgaard, udbød i Taarer ved Budstabet om hans Død: „Saa god en Nabo faar jeg aldrig!“
 H. P., Søn af L. P. i Borup, som ved 1764 er bleven g. m. D. M. Datter Dorte, fik nu Gaarden. Børn: Kirsten, d. i Decbr. 1765, g. m. Grmd. P. H. i Gjorløse, paa Gaarden lige nord for Skolen, det gamle Krosted; N., d. (i Udesundby) i Juli 1767, blev Udriber i Frederiksborg; L., d. i Septbr. 1772, fik Gaarden efter Faderen; D., d. i Marts 1783, kom til Hovelts Bang. H. P. † i Oktbr. 1797, 66 Aar, hans Enke Dorte † i Maj 1809.

L. H., d. 29—3—1803 g. m. Pigen Birte H., Søster til hans Svoger P. H. i Gjorløse. Børn: H., d. i April 1806, Faderens Eftermand paa Gaarden; Karen, d. i Septbr. 1808, g. m. Grmd. J. P. — J. Møllersvend — i Frærslev; N., d. 11—7—1810, g. m. L. H. Datter paa Sandhojgaard i Skjenslø; Dorte, d. 30—7—1813; Birte, f. 1819, † 11 Må. gl.

L. H. † 30—10—1828, 79 Aar. Hans anden Kone hed Karen Jørgensdatter. Hans Søn H. P. har nu Gaarden og lever en lykkelig Alderdom med en god Kone og 2 vakre Børn.

Nr. 7, Gjersholm.

ligger i Byen nord for Magleholm. Gaarden synes at have staaet ode ved 1660; 1664 havde Hr. Iver Kjeld Mogensen Nordholm og H. P. den. Nordholm,

som 1655 fra Præst i Uvelse blev Præst i Ude- og Oppesundby, har maaske nydt hvad der hvedes af Gaarden og H. Jf. været dens Bruger. 1664 var det en hel Gaard med 8 Tdr. Hartk. og en aarlig Udsæd af 9 Skpr. Rug, 8 Skpr. Byg og 4 Tdr. Havre; dens Høavl gav 4 Læs Hø og dens Landgilde var 19 Skpr. Rug, 22 Skpr. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 Gaas og 2 Høns. Den skiftede ved denne Tid ofte Fæstere, **H. Hf.**, maaske Manden paa Hjorthøjgaard, havde den med Korholm efter H. Jf.; 1679 brugte Oluf Sørensen i Oppesundby dens Jord og endnu 1686 var den øde; d. A. anføres den som hørende til Hjortlunde Kirke og fik nyt Hartk., 8 Tdr. 3 Skpr. 3 Fjdf. 2 Alb. D. Sørensen og Morten Jf. i Oppesundby brugte dens Jord til 1700, da **R. Jf.** paa Hjorthøjgaard fik den i Brug, hans Søn, **H. Hf.**, fik den efter Faderen, men 1718 havde **Svend Mortensen** den sammen med **C. Pj.** til dennes Død i Sept. 1721. 1718 havde Gaarden 10 Tdr. 6 Skpr. 2 Fjdf. Hartk., 28 Fag Hus, dens Besætning var 8 Heste, 2 Stude, 4 Køer, 6 Ungkvæg og 15 Faar; dens Udsæd var 10 Tdr. Rug, 9 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre, den havde Græsning til 8 Heste og 8 Køer eller Stude; kunde aarlig høste 4 Læs godt og 6 Læs daarligt Hø. D. 29—3—1721 fæstede de to sidstnævnte Mænd ogsaa det halve af — Poul Pj. — Bybjerggaard, saa hver fik af denne Gaards Hartk. 2 Tdr. 7 Skpr. 3 Fjdf. Da C. Pj. var død, 36 Aar gl. synes Svend Mortensen at have afstaaet hele denne Gaard til sin Svoger **R. Hf.** — g. m. Lisele

eller Zidse Nd., Søster til Svend Mortensens Kone — Han havde den kun til d. 10—10—1721, da han blev, 49 Aar gl., slaaet ihjel i Ruge- eller Rye-Høj paa Græse-Bakke, hvor han grov Sten op. Aaret efter, først i Maj, fødte hans Enke en Datter, som blev kaldet Kæren og d. 17—11—1742 g. m. Grnd. H. Mf. i Udesundby. 3 Decbr. 1722 blev hendes Moder igjen trolovet i Sognefoged P. Mf. Hus i Udesundby og g. m. sin Trolovede P. Madsen, Søn af Mads Pf. i Udlejre, som d. 21—4—1723 fæstede Gaarden med 12 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Hartk. og 38 Fag Hus; han gav ingen Indfæstning. Svend Mortensen, hvis Datter Ane blev g. m. Ungk. L. Mf. i Udesundby d. 12—1—1724, og hvis Kone Bodil Nd. var Jordemoder, † i April 1726, 58 Aar og 15 Ug. gl.

N. Pf., Søn af P. Ipsen i Skjevinge, fæstede 1730 denne Gaard, „som P. Madsen frabode“; da havde den det samme Hartk., som da P. Madsen fæstede den, men kun 32 Fag Hus. D. 23—2—1731 blev han „i fl. P. Madsens Gaard i Sundbylille“ trolovet — og senere gift — med dennes Steddatter, Anne Nd. — hun og hendes Søster Ingeborg, som i April 1730 var bleven g. m. Grnd. i Udesundby P. Pf. Bryde, vare Dotre af den i Ruge-Høj ihjel-slagne N. Pf. — N. Pf. Kjærlighed til denne sin Anne var Grunden til, at han tog Gaarden, da den i alle Henseender var i saa ussel en Tilstand, at P. Mf., dersom han havde levet længere, skulde efter Amtmandens Kjendelse have arbejdet i Jern paa

Bremerholm til Straf for, at hans Gaard var i saa slet Stand. Da N. Pj. modtog Gaarden var der kun en graa Hest og 2 Plage paa den; han havde ikke andet at faa Indtagt af, den første og anden Vinter han var ved Gaarden, end noget Brænde, han havde faaet samlet; to Læs af dette førte han til Kjøbenhavn med; det var streng Frost, hvorfor hans Dreng, som førte den ene Vogn og vel var daarlig klædt, nær var frosfen ihjel inden de kom hjem. Dette med megen anden Klamp og Gjenvordighed, der i de Tider fulgte med at tage imod en forfalden Fæstegaard, gjorde, at N. Pj. mistvivlede om at kunne holde sig ved Gaarden. Han havde været Rytter før han blev Gaardmand; han besluttede sig derfor til at forlade Gaarden og igjen at blive Rytter. For at udføre denne Beslutning, begav han sig en Dag paa Vejen til Hillerød for at lade sig hverve. Ved Ladegaards Møllen satte han sig ned, slog Jorden af sine Træske og tænkte nøjere over sin Stilling. At blive Rytter var ligesaa slemt som at være Bonde, der vankede Brygl og andre haarde Straffe i Overflodighed, men Føde knap til Nødtorftighed. Begge Bilkaar syntes ham lige haarde, han gif derfor hjem igjen og blev ved Gaarden, og da det ved hans Flid blev mildere for ham paa den, blev dette til Held for hans Born og Borneborn, af hvilke de fleste af de sidste ere blevne mere end almindelig agtede og velhavende Landmænd der i Egnen. Born: N., d. i April 1732, † i Septbr. 1734, L., d. 11—5—1749, i Septbr. 1772 g. m. Grmd. paa Damgaarden i Sperrestrup,

H. Sj. Enke Maren Pd. 3 Novbr. 1749 døde hans Kone Anne og kort efter blev han igjen g. m. Søren Sj. Datter Kirsten i Slagslunde, Born: P., d. 13—9—1750, som fik Gaarden efter Faderen; J., d. 11—2—1753; Anne, d. 5—8—1754, blev g. m. Enkesmand og Underfoged A. Mj. paa Toftefildegaard i Hørup; J., j. 1756; Elise, d. i Septbr. 1760 og d. 18—11—1782 g. m. Enkesmand N. Jørgensen — Jørgen Sj. Son — paa Bannerhøjgaard i Jordhøj.

D. 6. Jan. 1780 begravedes N. Pj., 73 Aar, og hans Enke, Kirsten Sørensdatte, † i Septbr. 1795, 69½ Aar. Deres Son, P. Mj., som nu havde faaet Gaarden, blev i Novbr. 1790 g. m. N. Jørgensens Datter Margrete i Stro. Born: Margrete, d. i Jan. 1791 og d. 22—11—1809 g. m. sit Sødsfendebarn, Ungk. J. Mj. paa Bannerhøjgaard; Dorte, d. i Juli 1794, blev g. m. den hæderlige Grnd., Sognefoged og D. M. D. Sj. paa Øster Manderupgaard i Slangerup Sogn; N., d. 15—2—1799, fik Gaarden efter Faderen; Ane Kirstine f. 1802, † 6 Aar gl.; J., j. 1805, er halt, Grnd. i Græve og har været betroet flere Tillidsposter; A., d. i Juni 1809, g. m. D. Jacobsens Datter paa Bybjerggaard, som han 1833 fik med hende.

Nr. 8, Bybjerggaard.

ligger nordvestlig i Byen.

Denne Gaard havde lidt mest her i Byen ved Svenskerne's Tjendevold 1658 og 1659; thi ved Taxationen 1660 over den Skade, Tjenden havde øvet, blev Odelsæggelsen paa Gaardens Bygninger vurderet

til 20 Rd. — en stor Sum i de Tider, da to jorte Heste og en Vogn paa Gaarden blev vurderet ogjaa til 20 Rd. —, men i Gaardens Agre var dog j. A. faaet 15 Skpr. — $2\frac{1}{2}$ Td. — Rug og 15 Skpr. Byg, og i Landgilde var ydet d. A. 13 Skpr. Rug og 15 Skpr. Byg.

Henrik Madsen, som 1657 var Hsmd. og Tingmand i Hagerup, havde Gaarden 1662 og 1664, men i Marcs 1667 var han bleven Hsmd. i Hjørlande, hvor hans Kone Karen døde i Febr. 1684, 65 Aar. 1664 var det $\frac{1}{4}$ Gaard — Jep. Tj. paa Kinglebjerg havde nok det øvrige af dens Jord — med 5 Tdr. Hartk., dens aarlige Udsæd var 6 Skpr. Rug, 6 Skpr. Byg og 2 Skpr. Havre, dens Høavl gav 3 Læs Hø og dens Landgilde var sat til 12 Skpr. Rug, 15 Skpr. Byg og 3 Tdr. Havre, — hvor ifulde denne Sæd komme fra, naar Tødeforn og Saasæd var taget fra Høsten efter den foranførte Udsæd, paa en Tid, da 5 Told var en meget god og fjelden Høst —. 1686 stod Gaarden øde, Jep Tj. havde det halve og H. Tj., paa den nedlagte Gaard Nr. 10, det andet halve af Gaardens Jord, hver 5 Tdr. Hartk. 1694 havde **J. Hj.** den hele, foruden sin egen — Magleholms — Gaard. 1700 tilhørte Gaarden Amtsforvalter Kei v. Ahlefeldt i Frederiksborg og Mandkjønnet paa Gaarden var **L. Hj.** — nu Gaardens Tæster — 40 Aar, hans Søner: H. 10, Søren 8, J. 4, N. $1\frac{1}{2}$ Aar og Tjenestefarl Mads Hj., 26 Aar. L. Hj. var d. 11—5—1684 bleven g. m. H. Tj. Steddatter, Johanne Clementsdatter, paa Gaarden Nr. 10. Han synes nu,

foruden denne Gaard, at have faaet Gaarden Nr. 10 med, foruden den mindre Del af denne Gaard, som Morten Nf. Degn i Udesundby havde; thi nu havde han til Bybjerggaard 15 Tdr. 6 Skpr. 2 Fjdf. 1 Alb. Hartforn. Born, foruden de 4 forannævnte Sonner: Karen, d. 3—5—1696; Ellen, d. 12—6—1701. S Maj s. A. er hans Konemoder, S. Jf. Enke Ellen † hos ham, 86 Aar 4 Md. gl. 1708 fik **B. Nf.** det halve af Gaarden; 1713 det halve af Ringlebjerggaard og 1716 hele Bybjerggaard; 1718 flyttede han til Haspeholmgaard og saa fik **Poul Nf.** denne Gaard. Da havde Gaarden 19 Fag, som var brostholden for 8 Md.; 5 Tdr. 7 Skpr. 2 Fjdf. Hartf.; Besætningen bestod af 6 Heste, 2 Køer, 2 Ungkvæg og 6 Faar; dens Udsæd var 5 Tdr. Rug, 4 $\frac{1}{2}$ Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre; den havde Græsning til 4 Heste og 4 Køer eller Stude; dens Høavl gav 2 Læs godt og 3 Læs daarligt Hø. Poul Nf., som i Oktbr. 1701 var bleven g. m. Enken Margrete D., var kun en kort Tid ved Gaarden, thi d. 29. Marts 1721 fæstede **Svend Mortensen** det halve af den med 2 Tdr. 7 Skpr. 3 Fjdf Hartf., som han lagde til sin Gaard, Gjersholm, og **C. Nf.** fæstede i D. det andet halve med ligesaa meget Hartf., og da han døde i A., fik **H. Svendsen** paa Gaarden Nr. 9 hans Halvdel og lagde den til sin Gaard.

A. Jørgensen blev g. m. S. Brygger's Datter Karen, hun døde i Barselseng i Aug. 1724, efter sin Søn Søren, som snart fulgte hende i Graven. Han havde d. 11. April s. A. fæstet det nys anførte samlede

Areal, som H. Svendsen afstod til ham, med 12 Tdr. 2 Skpr. 2 Tjld. $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn og 32 Fag Hus, som var i maadelig Stand; s. A. i Septbr. blev han igjen g. m. Grnd. C. Af. Datter Margrete i Bonderup, som var Søster til den store A. Cf. paa Skjelbæksgaarden i Skjentelshø. Børn: Ane, d. i Decbr. 1726 og d. 11—12—1746 g. m. Enkemand Knud Hf. i Sierslevøster; Jørgen, f. 1727, † 1732; Anna, d. i Febr. 1730 og d. 7—12—1749 g. m. Grnd. L. Eriksen i Oppesundby; Jørgen, d. i Juni 1735; Karen, d. i April 1737, † som Barn; D., d. i Septbr. 1740; P., d. i Septbr. 1741; Karen, d. 13—1—1743.

A. Jørgensen, hvis Broder L. Jørgensen var Hsmd. der i Byen, døde i Aug. 1758, 69 Aar.

Jacob Jonæsen fra Horup kom til Gaarden efter ham og blev d. 9—12—1759 g. m. Bodil Od. hjemme i hendes Faders, D. Af., Hus — Magsleholmgård —. Børn: Kirsten, som d. 29—4—1792 blev g. m. Grnd. Soren Sorensen i Horup; Sonnen J. blev Fader til Grnd. J. Hf. — J. Møllersvend — i i Trerslev; D., som 1804 fik Gaarden. J. Martz 1781 døde Jacob Jonæsen, 49 Aar, og i Novbr. s. A. blev hans Enke Bodil g. m. D. Hf. fra Bonderup, som døde i Decbr. 1805 efterfulgt paa Gaarden af sin Stedsøn D. **Jacobsen**. Børn: N., d. i April 1805, fik Nabogaarden Hæspeholmgård; Anne, d. i Martz 1807, g. m. N. Hf. paa Giersholmgaard; Kirsten, d. i Maj 1809, g. m. sidstnævntes Broder A. Hf., som 1833 fik Gaarden med hende; Bodil,

g. m. Søren Jf. — Søren Spillemand —, som fik, og boede paa, den nedlagde Højskole ved Sundbylille.

A. Pf. har nylig afstaaet Gaarden til sin Son, hos hvem han og Kone nu boer. Han er en god og hæderlig Mand, som med god Vilje, Flid og Dygtighed har rogtet alle de mange Tillidsposter, hans Medborgere saa gjerne betroede ham.

De to nedlagde Gaarde Nr. 9 og 10.

Nr. 9 havde lidt Skade paa Bygningerne i Krigen 1658 og 59 for 24 Rd.; til at afhjælpe denne blev givet 1 Pd. — 3 Tdr. — Rug til 10 Rd., 1 blak-hjælmet Kv til 10 Rd. og 1 lille fort Hest til 4 Rd. 3 Gaardens Agre var 1660 faaet 1 Pd. Rug og 3 Tdr. Byg og i Landgilde ydedes af Gaarden d. A. 20 Skpr Rug, 6 Skpr. Byg og 15 Skpr. Havre. **Salomon Nf.** havde ved denne Tid Gaarden; hans Kone, Ane Jd., døde her i Maj 1659, 52 Aar. Salomon Nf. var Stræder og døde i Hjørlande d. 1—4—1677, 76 Aar.

1664 var det en hel og $\frac{1}{8}$ Gaard, dens Hartk. 10 Tdr. $3\frac{1}{2}$ Skp.; dens Udsæd var 12 Skpr. Rug, 12 Skpr. Byg og 4 Tdr. Havre; dens Høavl gav 5 Læs Hø; i Landgilde ydede den 1 Pd. 5 Skpr. Rug, 1 Pd. 6 Skpr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Gaas og 2 Høns.

N. Salomonsen, Son af den forrige Fæster, fik Gaarden efter Faderen. Børn: Anna, d. i Oktbr. 1663; Miklaus, d. i Aug. 1665, † 23 Ug. gl.; J., d. 4—4—1667; Willum, d. i Dec. 1669, † i Maj 1670. Hans Kone Mette † i April 1671, 44 Aar; fort efter er han igjen bleven gift, da hans Datter

Sidjel er d. 27—3—1672. Han er ikke længe efter denne Datters Daab flyttet til Hjørlande og **H. P.** har faaet Gaarden. Børn: **H.**, d. 18—5—1679; **Johanne**, d. 18—4—1680; **H.**, d. 10—9—1682; **M.**, d. — da **N. Salomonsen** var bleven Jndf. i Hagerup — 19—10—1690. **H. P.** døde d. 19—10—1693, „af den hidtjige Syge“, 60 Aar. Hans Eftermand **J. Jf.** synes at være en Son af **J. Madsen** i Hagerup og f. i April 1670. Børn: **J.**, d. 10—5—1696; **H.**, f. 1698; **Mads**, d. i Juli 1700. Fra d. **M.** til 1707 stod Gaarden ode, saa fik **Grnd.** fra **Vakkegaard** i Sperrestrup, **M. Jf.** Jnde den, fri for Afgift, 1708 og ligeledes 1710; men uagtet disse Friheder holdt han sig dog ikke ved Gaarden længere end til 1711, da sættede **J. P.** den. Han var en Son af **B. Mf.** paa Tungegaard i Skjenkelsø. Børn: **B.**, d. 3—8—1710; **Karen**, d. i Juli 1712; kort efter blev han udkommanderet — til Hæren eller Flaaden — og medens han var borte blev hans Kone ham utro. 1714 fik **H. Hf.** Gaarden med Afgifts-frihed de to derpaa følgende Aar. Hans ældre Datter: **Maren**, d. 6—3—1730 g. m. Hsmd. **N. Rasmusen** i Sundbylille; hans yngre Børn: **Sidse**, d. 25—2—1714; **Kirsten**, d. 12—6—1718. Dette Aar kom han fra Gaarden, men blev boende, vel som Jndf. i Byen. **Jnger**, d. 16—3—1721; **Maren**, d. 24—6—1724; **D.**, d. 16—2—1727. **H. Svendsen** paa Magleholmgård fik denne Gaard 1718, men ved denne Tid er den forsvunden og dens Jord lagt under de andre 8 Gaarde i Byen.

Nr. 10 var 1660, da **H. P.** havde den, brost-
 jældig for 16 Rd.; til at rette paa Gaardens Brøst
 blev givet 1 Pund Rug til 10 Rd. og en rød Kvie
 til 6 Rd. De anførte Priser ere meget høje for den
 Tid, men Svenskerne, som i to Aar havde haft Landet
 inde, havde i den Grad plyndret og udsuget det, at
 mange Byer laa ganske øde, og Mangel, især paa
 Levnetsmidler, har jo gjort dyr Tid. Til Gaarden
 var dog s. A. saaet 6 Tdr. Rug og 6 Tdr. Byg,
 og i Landgilde havde den ydet 25 Skpr. Rug og 12
 Skpr. Byg. 1664 var det en hel Gaard og en Dting
 med 10 Tdr. $5\frac{1}{2}$ Skp. Hartkorn. Der findes ingen
 anden at have været Fæstere paa den end ovennævnte
H. P., som senest findes paa den 1664. Ved 1686
 stod den øde og den Del af Gaardens Jord, som ikke
 var tillagt Morten Nj. Degn i Udesundby, var indrebet
 — den Tids Landmaaling — under Ringløbjerg- og
 Bjbjerggaard.

Huse i Sundbylille.

1663 havde Byen kun to Huse; af hvert gaves
 aarlig i Skat 3 Mk.

Nr. 1. beboedes da af N. D., nogen Tid efter
 at Samuel Nj. Skræder, maaste Salomon Nj., som
 havde Gaarden Nr. 9, derefter af Oluf Jørgensen,
 som endnu havde det Aar 1700, da han var 60 Aar;
 han havde 3 Sønner, de to yngre og den 3die 4 Aar.
 1701 fik P. P. Huset sammen med Oluf. 1718 var
 Huset 4 Fag stort og da havde Oluf Oluffen Sigger
 det, og d. 10—3—1719 fæstede L. Jørgensen det
 halve af Huset — 2 Fag Hus, som vel var en 6 A.

dybt, var et lille Rum for en Familie, som muligens tillige havde Gris og Faar — for $\frac{2}{3}$ Rd. 1735 afstod V. Jørgensen Huset til P. Pj., som fæstede det for 4 Rd.

Nr. 2. havde Tonnes Skræder 1663, efter ham fik Morten Jf. det, som havde det endnu ved 1700, men 1701 fik V. Mf. det; 1718 havde N. Mf. og og Laurits Jørgensen det, og da var det 9 Fag stort.

H. Svendsen, som en kort Tid havde Magleholmsgaard, byggede, eller indrettede i Kesterne af Bygningerne af Gaarden Nr. 10 sig et tredje Hus; han havde det endnu 1716 og fik Skattefrihed for d. A. Da det blev bygget blev det lagt ind under Hjorthøjgaard. D. 12—9—1727 fæstede N. Pj. 3 Fag Hus, som han selv havde bygget paa Gadejorden — altsaa det 4de Hus i Byen —; d. 14—9—1728 fæstede D. Jf. et halvt Hus paa 3 Fag, som N. Gudmanzen afstod ham, og gav i Tæfte 1 Rd. 2 Mk. Fra 1756 til 1769 var der 5 Huse i Byen, som beboedes af: A. Svendsen, V. Jørgensen, Svend Hf., P. Willadsen og Oluf Jf. Foruden disse havde Byen faaet en Smedje, af hvilken alle Byens Gaardmænd gav 1 Mk. i Skat aarlig; 1774 havde Byen 9 Huse, hvoraf 5 — og 5 Gaarde — hørte til Hjortlunde Sogn og 4 Huse — og 3 Gaarde — hørte til Udesundby Sogn. 1796 havde Byen ogsaa 9 Huse.

Højtolen i Sundbylille.

En højere Bondeestole — den første i Danmark — oprettedes den 1ste Juni 1841 her i Sognet, ved en hæderlig og ihærdig Iver af cand. phil. Niels

Holger Callesen — nu Lærer i Sigerslevøster —, Redaktør Vosbein i Hillerød, Brødrene Fjergen og Rasmus Petersen, Gaardejere i Hjørlande, med flere. Først lejede man Hus til Skolen og dens første og eneste Lærer, forannævnte N. H. Callesen, hos Hsmd. H. Willumsen i Sundbylille, hvor Skolens Virksomhed begyndte d. 5. Novbr. 1841. De foranførte Mænd med Grmd. P. Granberg, Grmd. H. Fjergensens Enke Johanne Jensdatter i Hjørlande, Willum Larsen, Grmd. i Store Korbæk, Grmd. Anders Hansen i Bonderup og Grmd. og Dyrlæge Jens Petersen i Dypesundby paatog sig, En for Alle og Alle for En, at sørge for Skolens Fornødenheder og tilsikrede Læreren følgende Lon: fri Bolig og Brændsel, 20 Rd. om Maanedens og Extrabetaling for hver Elev, der søgte Skolen over 10 Elever. Ved Læreren's Iver og Interessen her i Egnen for Oplysning, gjorde Skolen god Fremgang og havde i sin bedste Flor 20 Elever, og der forbandtes med den en Haandgjernings-skole for unge Kvinder. Man fik derfor snart ved Aktier, og en Gave af 400 Rd. af Kong Christian den 8de, samlet Midler til derfor at kjøbe en Parcel, stor omtrent 6 Tdr. Land, paa Sundbylille Mark, paa hvilken man fik bygget et godt Hus med rummelige Lokaler, saavel til Skolen som til Lærerbolig. Denne selvstændige højere Bøndeskole blev højtidelig indviet d. 18. Oktbr. 1844 og virkede til Gavn og Glæde for en videre Kredts i 4 Aar, men saa kom Krigen 1848. Egnens fleste og bedste Kræfter til Landbrugets Tjeneste maatte forlade Hjemmet, for at

værne Fædrelandet; Mangel paa Arbejdskraft gjorde, at alle Skolens Elever maatte forlade denne, for at hjælpe ved Algerbruget hjemme. Saaledes standsedes Skolens Virksomhed, og dens Lærer, som ikke vilde nyde Løn uden at yde Arbejde, søgte og fik Sigerslev-østers offentlige Skole og har i den virket hidtil med Flid og Dygtighed..

Den højere Bøndeskoles Virksomhed var standset af Krigen, den mistede sin dygtige og nidkjære Lærer og sin varme Talsmand, Redaktør Vosbein, som døde faa Dage efter et Fald paa Gaden i Kjøbenhavn.

Alle disse Tab var den for ung til at bære; den kom ikke siden i Virksomhed, hvorfor Bygningen med Jord solgtes til privat Ejendom. Dens Tilblivelse er dog et smukt Vidnesbyrd om det aandelige Liv, der dengang rørte sig her i Egnen og især her i Sognet.

Hagerup By

ligger paa Syd siden af sin Bymark ved Hagerup Sø. Grunden til, at Byen saaledes ligger paa en Udkant af sin Mark, er vel den, at Byen i Tidernes Løb er voget op om den Borg, det Herresæde, som laa paa Hagerup Dre, hvor Hofgaarden — nu Stensbjerggaard — laa indenfor Kæsterne af Borgens Volde, lige til Udskiftningen. Af gamle Dokumenter har Meddelelsen fremdraget følgende om Borgens Hagerup Dros Ejere:

Bed 1170 gav Skjaln Hvides Datter Magge, efter sin Mand's Død, sig som Nonne i St. Marie

— Frue — Kloster i Roskilde og gav til Sorø Kloster sin Del af Hagerup Dre, „og den øvrige Del af denne Skov“, som Sune, Skjalm Hvides fjerde Søn, besad, købte Erkebiskop Absalon og skjænkede Klosteret i Sorø den lovmæssigt til evindelig Ejendom. Udtrykket „den øvrige Del af denne Skov“ tyder paa, at Hagerup den Gang har været omgivet af Skov, vel mest imod Nord. Man er ikke sikker paa, om det her nævnte Hagerup Dre laa heri Sognet eller i Petersborg Sogn ved Sorø; men da Skjalm Hvide, saavel som hans Forfædre og Efterkommere, ejede meget Gods heri Egnen, saa kan dette Hagerup Dre ligesaa rimeligt være det her i Hagerup.

1387, d. 15. Aug., tilstod Brodrene Andreas Pj. af Svanholm og Johan Pj. af Hagerup — vort Hagerup her — at være skyldig til Ja Villejen 30 Mark Sølv i Colust Vægt i Sterling eller Grot fra Tours eller Vybske, alle gode og gjæve, og 20 Mark Sølv i lovmæssig og jæv Solomint, som skulde betales til næste Thorilds Herredsting for Marie Himmelfart — d. 15. Aug. —. Johan Pj. har vel, uagtet han gjorde dette store Laan eller maaske fordi han gjorde det, ikke kunnet holde sig ved Gaarden, thi saa Ar efter, viser det Efterfølgende, at Hagerup havde en anden Ejer.

D. 28. Febr. 1395 afstod Voetius Borse Bæbner af Hagerup til ærlige Knappen — Adelsmænd — Bog Paris og Henning Paris, alt sit Gods i Udlejre i Hjørlande-Herred, som Gyncelin, Gynzefins Søn, af Falkendale — som nok laa i Ishøj paa Kjøbenhavns

Ant — havde solgt ham. Væbneren — Adelsmanden — Boetius Borse, har maaske anlagt Borses Torp — Baastrup. Jep Mikkelsen i Hagerup og Fru Thala Id., — maaske en Datter af Teus Rosengaard, se Stamtavlen's andet Led — kjøber 1462 af Fru Virgite Booidesdatter al den Met, hun har med ham til Gregome.

1473 sælger Morten Mf. af Beldringe — en Herregaard i Sydsjælland — til Jep Mikkelsen af Hagerup i Hjørlande Sogn, og hans Arvinger, al den Met, som ham af Arv tilfalder, efter hans Faders og Moders Død af Hagerup.

1492 funderede Jep Mikkelsen og Fru Thala Id. et Vikarie til Severin Dj. ved St. Olai Kirke i Roskilde og lagde dertil en Sædegaard i Hagerup og en Gaard i Sundbylille. 1495 følger Christiern Mf. til fornævnte Jep Mikkelsen al den Arv og Met, som ham kunde tilfalde i Hagerup i Hjørlande Sogn, nemlig 9 Pund Korn og 6 Skilling Grot og sin Gaard i Sundbylille. 1 Pund Rug var 3 Tdr., 1 Pund Byg 4 Tdr., og 1 Pund Havre var 6 Tdr. 4 Skpr., 6 Skpr. gif til 1 Tde. Kort efter er Jep Mikkelsen død, da en Borger, Jep Sf., i Helsingør giver et Afkaldsbrev til hans Enke, Fru Thala Id. De nævnte Morten og Christiern Mf. synes at have været Søner af en Anders, som har ejet Hagerup før Jep Mikkelsen.

1546 havde Jens Tøj Rosengaard Hagerupgaard. D. 26. April d. A. var han med flere, med til at tage Syn over Abrahamstrup — nu Jægerspris —

og kaldes en af „Kongens Hoffinde“. Han nævnes som Rannik i Roskilde 1514, 1525 og 1556. Under Herredagen i Kjøbenhavn 1532 dræbte han d. 14. April sin egen Broder Tjorgen, dengang Lensmand paa Havelsegaard, som i 1529—30 havde været forlenet med Gjørsløv i Stevns Herred. Drabet medførte sikkert flere Ulemper for ham; thi endnu i 1546 var Sagen ikke endelig afgjort. I dette Aar lod nemlig Iver Nielsen Lunge baade ham og Broderen Claus Rosengaard, ligeledes Rannik i Roskilde, indstævne til Herredagen i Kjøbenhavn, fordi Jens havde slaaet Broderen Tjorgen ihjel og ikke havde samme Sag aftalt. Hvilket Udfald denne DrabsSag imidlertid fik, og om den var forsætlig eller af Vaade, kjendes ikke. Hans Arvinger havde 1567 Herlighedsretten til den lille Stov, som horte til „Kirkegaarden“ i Skjenslø. Da Jens Tey Rosengaard synes at have været den sidste Adelsmand paa Hofgaarden i Hagerup og flere af hans Familie har havt Bopæl her i Egnen, saa vedfojes Familiens, hidtil utrykte, Stamtafle (se S. 328—329).

1562 giver Margrete Arenfeld — se Stamtaflens 5te Led — Kong Frederik d. Anden Brev paa noget Gods i Hagerup og Skjenslø i Hjørlande Sogn.

Bjens Gaarde:

Nr. 1, Hofgaarden

— det oprindelige Herresæde, nu den udlyttede Steensbjerggaard, hvilket Navn den fik ved Udfikstningen efter den Vaffe, den ligger paa, hvor der før laa en Gravhøj, kaldet Steenshøj —. Den stod 1660 øde og dens

Agre laa ubefaaede. J. Cf., som havde den før og under Krigen 1658—59, var død eller rømt fra den.

Børn: Christoffer, d. i Juni 1656; Sidsel, d. i Febr. 1659. 1664 havde Gaarden 16 Tdr. 5 $\frac{1}{2}$ Skp. Hartk., var en hel Gaard, dens Vandgilde var 2 Bund Rug, 2 Bund Byg, 4 Tdr. Havre, 1 Sam, 1 Gaas og 4 Høns.

Da det ikke var hundrede Aar siden der boede Abelsfolk — J. Rosengaard — paa den og den endnu var større end de andre Gaarde i Byen, saa havde den ved denne Tid endnu lidt mere, end blot Navnet Hofgaard, af sin fordums Storhed tilbage.

H. Henriksen havde Gaarden ved denne Tid. Børn: Maren, d. i Novbr. 1664; Bodil, d. i Marts 1667, † i Juli s. A.; J., d. i Septbr. 1668; D., d. i Dec. 1670; Adser, d. 23—3—1676, Fdd.: Mads Andresen ved Færgen — ved Frederiksfund —; Bodil, d. 22—1—1682, † i Aug. 1686, Fdd.: Maren H. Adserfens ved Frederiksfund. H. Henriksen † „paa Hofgaarden“ d. 24. Jan. 1684, 54 Aar, „meget hastig uden at blive beredt“ af Præsten —.

H. Lauridsen fik Gaarden efter ham, men havde den kun et Aar, saa fik H. Cf. den. Han havde før haft Gaarden Nr. 3, var en Søn af C. Af. paa Gaarden Nr. 2 og var født der i Juni 1662. D. 24. Juni 1687 blev han som Ungk. og Grmd. i Hagerup g. m. sin Stedsøsters Datter, Maren Jepsdatter, i sin Stedfaders, store J. Hf., Gaard i Hagerup. Børn: H., d. 10—2—1689, Fdd.: Sognefoged N. Cf. i Oppefundby; Maren, d. 25—3—1702, † s. A.; Maren,

d. 28—5—1705 og d. 2—6—1726 g. m. Grund. P. Pj. i Pastrup; Sidfel, f. ved 1693 og d. 22—7—1714 g. m. N. Pj. i Sierstev Øster.

Mandkønnet paa Gaarden Aar 1700 var H. Cf., hans Søn H., Karlen A. Mf., 44 Aar og Drengen H. Hf., 15 Aar; da havde Gaarden 20 Tdr. $2\frac{2}{3}$ Tjdf. Hartf.; 1716 havde den 15 Tdr. 3 Skpr. 1718 havde den 59 Fag Hus, paa hvilke der var gjort Udsættelser for 8 Rd.; Besætningen paa den var 10 Heste, 4 Stude, 6 Køer, 8 Ungkvæg og 10 Faar; dens Udsæd 11 Tdr. Rug, 14 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre; den havde Græsning til 8 Heste og 8 Køer eller Stude; dens Hofslæt gav 12 Læs godt og 6 Læs jlet Hø og hele Byen ydede pr. Tde. Hartf. 4 Rd. 5 Lpd. Hø og 8 Lpd. Halm til Rytterhold.

H. Cf. Kone, Maren Tepsdatter, † i Dec. 1720, 57 Aar og 1 Ug. gl., og han i April 1728, 66 Aar. Fra 1717 havde han Gaarden sammen med sin Søn H. Hf., som jæstede den d. 14—9—1728 — den havde nu kun 30 Fag Hus —, og blev g. m. Kirsten, H. Mf. Datter i Hørup. Børn: H., d. 17—10—1728; Maren, d. 8—10—1730; H., d. 14—9—1732, Fdd.: A. Cf. fra Skjælbæksgaard i Skjentelshø og Sognefoged Jørgen Arildsens Kone Dorte fra Græse, † som Barn; H., d. 30—6—1734. D. 12—3—1738 døde H. Hf. og hans Enke Kirsten blev d. 7—6—f. A. g. m. Ungk. Bent Pj., Søn af P. Pj. i Hørup, som fik Hofgaarden med hende. Børn: Karen, d. 26—3—1739; han er fort efter flyttet til Hørup, hvor hans Kone døde, og d. 18—10—1743 blev han igjen

g. m. P. Uf. Datter Johanne paa Gaarden Haspeholm i Sundbylille. Son af Jørgen Uf. paa Holmegaard i Skjenslø, **J. Jørgensen**, kom saa til Gaarden og blev, i Juni 1741, g. m. Mette Ud., „begge af Hagerup“. Hun var Datter af C. Uf. paa Maglehojgaard i Skjenslø. Børn: Maren, d. 8—4—1742; Johanne, d. 5—1—1744, † 2 Ug. gl.; Jørgen, d. 7—2—1745, han kom til Sierstev Vester; Johanne, d. 12—2—1747, i Septbr. 1773 g. m. L. Jørgensen i Uggeløse; Anne, d. 30—3—1749, † i Maj s. A.; P., d. 5—7—1750; Ingeborg, d. 13—12—1752 og d. 8—10—1775 g. m. Ungf. **J. Jørgensen** fra Svedstrup, som fik Gaarden med hende; P., d. 25—4—1755, † i Dec. s. A.; P., d. 21—11—1756, † i Marts 1765; Anne, d. 3—4—1760 og d. 6—12—1782 g. m. Ungf. og Grmd. D. Nj. i Udlejre. J. Jørgensen den ældre † i Juli 1775, 62 Aar. Hans Kone, almindelig kaldet Mette Hovgaard — efter Navnet paa Gaarden — var, efter de Tidens Begreb om Rigdom, meget rig. Hun havde sine Penge i et $\frac{3}{4}$ □ M. stort Skrin, som hun gemte hos sig i Scenen, og havde smaa Poser, hvori hun maakte Pengene; døde paa Gaarden i April 1799, 84 Aar.

J. Jørgensen den yngre var en Son af Jørgen Uf. i Svedstrup og hans Moder var fra Bakkgaard i Sperrestrup. Børn: J., d. 8—6—1777, Fdd.: hans Farbrødre, P. Jørgensen fra Bero, L. Jørgensen fra Uggeløse og Sognefoged C. Jørgensen fra Udlejre; Anne, d. 1—4—1779; Jørgen, d. 12—8—1781,

blev Hsmd. i Steenløse. J. Jørgensen † 1784 og hans Enke 1785 g. m. Ungk. P. H. fra Sundbylille, som blev Gaardens Ejer. Børn: Tvillingerne H. og P., d. 18—8—1788, P. † 24—2—1790. H. H. Enke havde Gaarden 1830 og ikke længe efter fik H. P. den. Han var Son af P. G. paa Ellisgaard, først g., m. en Datter af J. N. paa Bannerhøjgaard i Jordhøj og senere med en Datter af Grmd., Sognefoged og Landstingsmand P. H. i Udejundby. Han og denne hans Enke havde en Tid Paastrupgaard, som hun folgte og boer nu her paa Gaarden, der efter Udskiftningen og efter at den blev udslyttet, fik Navnet Steensbjerggaard, iftedetfor at den før kaldtes Hofgaarden.

Nr. 2, **Elles- eller Ellisgaard,**

ligger vestlig i Byen og har faaet Navn efter det Ellekrat, som voxede i Kjæret, der omgav Gaarden imod Nord og Ost.

C. N. finde vi 1651 som Gaardens Jæster. 1660 havde denne Gaard lidt Skade for 10 Rd., til hvis Afhjælpning blev givet en forstjernet Stud til 10 Rd. D. N. var Gaardens Udsæd $2\frac{1}{2}$ Bund Rug og 3 Bund Byg og dens Landgilde 2 Bund Rug og 1 Bund Byg. 1664 var det en $\frac{3}{4}$ Gaard, den havde 11 Tdr. $2\frac{1}{2}$ Skp. Hartk.; dens Udsæd var 15 Skpr. Rug, 15 Skpr. Byg og 4 Tdr. Havre; dens Landgilde-Bydelse var 1 Bund 7 Skpr. Rug, 1 Bund 9 Skpr. Byg, 4 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 4 Høns; dens Høavl gav 6 Læs Hø. J. Marts 1653 døde C. N. Kone, Kirsten Jøsdatter; kort efter blev han

igjen g. m. Karen, som var lidt over 15 Aar og han var 42 Aar. Børn: Kirsten, d. 4—4—1655; A., d. i Dec. 1657, † 3 Ug. gl.; A., d. 1—12—1658, „voris Bededag“; Margrete, d. i Marts 1661, † 22 Ug. gl.; S., d. i Juni 1662, Fdd.: P. Af. fra Sundbylille og Møller P. Df. i Høve Mølle; Johanne, d. i Oktbr. 1664, Fdd.: Karen P. Møllers fra Høve Mølle, d. 24—5—1685 g. m. Grmd. N. Cf. paa Bakkegaard i Sperrestrup; Margrete, f. i Foraaret 1667, † 4 Ug. gl.; Karen, d. i Febr. 1668. C. Af. † i Juni 1668, 57 Aar og hans Enke Karen 1669 g. m. N. Pj. Thur, som fik Gaarden med hende. Børn: Karen, d. i Novbr. 1669, † 11 Ug. gl., Fdd.: Bent Df. fra Hegnstrup ved Gundsømagle, D. og Poul Bentsen fra Gundsømagle og A. Pj. fra Græsegaard; C., d. i Dec. 1670, † i Marts 1687; Karen, d. 17—8—1673 og d. 19—6—1685 g. m. Grmd. i Nørre-Herlov, Jacob Af., Søn af A. Pj. paa Tungegaarden i Skjenkelfo; P., d. 6—2—1676. N. Pj. Thur † i Jan. 1680, 52 Aar, hans Enke tredje Gang, d. 21—11—f. A., g. m. gamle og store J. Hf., som fik Gaarden med hende og var Vice-Kirkeværge for Hjørlande Kirke. Han † i Maj 1689, 35 Aar og hun i Nov. 1697, 58³/₄ Aar. De havde ingen Børn, men Sønnen med hendes anden Mand, P. Af. Thur, fik Gaarden efter dem. Han blev i Jan. 1698 g. m. Johanne Hd., Grmd. S. Df. Datter paa Øster-Paastrup, Børn: Karen, d. 2—7—1699; Sophie, d. 20—10—1702; N., d. i Dec. 1703; Mette, d. 14—11—1706 og d. 6—11—1729 g. m. S. P., som

Stamtable over

Jens Rosengaard, g. m. Karen Pedersdatter Jernhøj

Margrete? Karen g. m. Jens Brostrup til Tommerup 1628

Tese Rosengaard var Erkefoged i Roskilde (nævnes 1451, 1463 og 1468), tillige Kongl. Kantstær (1456, 1469), døde 1476 begr. i Roskilde Domkirke.

Tes Jansen Rosengaard (Thess wdi skawm 1497), de roskildske Biskops Lensmand, Lensmand paa Gjorslev i Stevns; døde rimeligvis 1519. G. m. Alhed Urne af Dr. Jørgen Urne til Søgaard og Fru Sidse Krumstrup; hun døde paa Farum Domkirke 16de i. R.

Jens Tes Rosengaard til Hagerup, Rannit i Roskilde fra 1514, døde i Roskilde 11. April 1561. G. m. Margrethe Arenfeld, Datter af Landsdommer og senere Rigsstatter Niels Denriisen til Gundsved og Fru Margrethe Silde; begge begravne i Roskilde Domkirke.

Jørgen Rosengaard aff wayn 1527, var først Rodermarst hos Bisk. Lave Urne, sit 1527 Farum Hovedgaard med Tilliggende samt Havelle Hovedgaard og Gods i Strø og Skjævinge; 1529 blev han forlenet med Gjorslev, som han havde et Aarstid; 14. April 1532 dræbt af Broderen Jens og begravet i Hæde Kirke i Kjøbenhavn.

Jens Rosengaard, død 1583, Søndag efter Kyndemisc, ugift, blev ugift, paa Næs-tøfte; begravet i Ringsted.

Niels Rosen-gaard, død ugift, blev ugift, paa Næs-tøfte; begravet i Ringsted.

Christoffer Rosen-gaard til Verluf-strup, 1581 Hoffinde og Lensmand over Idde og Marke, Skibroder i Norge, 1585 Hovedmand paa Kjøbenhavns Slot, og 1589 paa Ravnshøj Slot; døde 17. Maj 1593 paa Verlufstrup, ugift, som Slagten's sidste Mand; begr. i Roskilde Domkirke.

Margrethe til Verluf-strup, døde samme Sted 30. Dec. 1601, begravet i Roskilde Domkirke.

Thale til Verluf-strup, døde samme Sted 30. Maj 1612, begr. i Roskilde Domkirke.

Familien Rosengaard.

Datter af Dr. Peder Nielsen og Fru Karen Stave.

Tes Rosengaard af Lørkeby (død muligst 1421). (Gaarden i Lørkeby Sogn kaldes endnu Rosengaard, men om den har givet Familien Navn eller omvendt, vides ikke). G. m. Thale, vistnok Datter af Landsdommer Jens Svihov; begge begravne i Ringsted.

Birgitte, g. m. Claus Daa.

Thale, g. m. Jep Mittelsen.

Johannes eller Jens Tes Rosengaard til Farum 1472, 1497. G.?

Karen, g. m. Erik Nielsen (Korsfeld) til Brattørv.

Jens Farum fra 1496 til 1512, derefter Soster til Biskop Lave Urne, Datter af Rarts 1544 og begr. i Roskilde

En Datter g. m. Jens Povelsen (Grib) i Borreby (hvis Naaden var en Jbstal).

Nester Claus Rosengaard til Taagerød, Rannit i Roskilde, døde 17. April 1570 paa Taagerød, begr. i Roskilde Domkirke. G. m. Margrethe Stave, Datter af Rands Stave til Skildstrup og Fru Ellen Silde; hun døde 3. Februar 1593, begr. i Videmart Kirke.

Karen døde 1555. April 1519 g. m. Niels Vincentz Lunge, død paa Selsø 23. Apr. 1552, 67 Aar gl., begr. i Sandby Kirke paa Laaland.

Anna † 1544 dom. oculi, ugift, begr. i Roskilde Domt.

Alhed g. m. Laurids Grubbe til Alsted.

Alhed Rosengaard til Taagerød, død efter 1600. G. m. Hartvig Olesen, død 2. April 1565; begge begravne i Videmart Kirke.

havde det halve af Gaarden, men saa fik den hele; *N.*, d. 2—3—1711; *H.*, d. 17—1—1717. 1686 blev Gaardens Hartk. sat til 18 Tdr. 4 Skpr. 2 Fjdt. Mandkjønnet paa Gaarden var Aar 1700: *P. M.* Thur, 25 Aar, hans Karl, *D. Mortensen*, 45 Aar, og hans Dreng, *Bent Mortensen*, 14 Aar. 1716 havde Gaarden 15 Tdr. Hartk. 1718 havde Gaarden 45 Fag Hus, hvorpaa der var udsat Mangler for 12 Rd., Befætningen var 8 Heste, 3 Stude, 5 Koer, 7 Ungkvæg og 15 Saar.

N. P. Thur † i Febr. 1731 og hans Enke, *Josephanne* d. 17—1—1734 g. m. *D. Jørgensen*, som en kort Tid ved 1702 havde Gaarden Disdal i Hjørulunde, men vel nu var Indf.

Thurs Svigerføn, *H. P.*, fæstede Gaarden d. 19. Sept. 1729 og gav den ualmindelig store Indfæstning 13 Rd. 2 Mk. Han var en Son af Grmd. paa Hjørulundegaard, Sognefoged *P. Jacobsen*, og født der paa Gaarden 1706. Børn: *P.*; d. 3—9—1730; *Josephanne*, d. 10—4—1732 og d. 15—11—1752 g. m. Ungk. *H. Nilausen* fra Hjørlose — se Gaarden *Nr. 3* —; *Jungeborg*, d. 13—3—1735 og d. 20—10—1754 g. m. Grmd. og Enkemand *N. Jf.* paa Øster-Paastrup. † i Oktbr. 1761; *H.*, d. 25—11—1736, † i Aug. 1737; *P.*, d. 31—8—1738, † 1763; *Anna*, d. 23—7—1741 og i Oktbr. 1768 g. m. Enkemand *E. M.* paa Aalebæksgaard i Skjentelso; *Karen*, d. 8—9—1743 og i Oktbr. 1771 g. m. Ungk. **Evend Mogenssen**, som havde tjent hendes Fader i mange Aar og fik Gaarden efter ham. *H. P.*, hvis Brødre, *N. P.*,

var Kromand i Liunge og N. Pfs. Grnd. i Mørdrup, † d. 26—3—1784 og hans Kone † d. 28—10—1789.

Svend Mogensens Fader, Mogens Svendsen, var Hjulmand, Hsmd. i Skjenkelsø og Lille Norbæk og tilfjeldt Grnd. i Store Norbæk. Svend Mogensens Børn: P., d. 10—4—1774 og d. 16—2—1799 g. m. Grnd. L. Af. Datter Maren paa Bygaard i Sperrestrup; N., d. 17—1—1779, blev d. 15—5—1802, efter Kongebrev, g. m. Enken Ellen, L. Af. ældste Datter paa Bygaard, og fik med hende Haspeholmgaard i Sundbylille; H., d. 14—9—1783, skulde været g. m. en Enke paa den Gaard i Sierstev-Dster, som grænser op til Vester-Manderupgaard i Slangerup Sogn, og blev ved hende Fader til Maren, g. m. Møller N. Madsen paa Ladegaards-Møllen, og til Mads Hs., som fik den vestligste Udflyttergaard i Herlov — Kjeldsholms Gaard (den tilhørte senere en Kjeldsholm). Maren, d. 7—5—1786 og g. m. P. Cf. — se Aalebæksgaard i Skjenkelsø —. Han overtog Ellisgaard d. 19. Febr. 1810 efter sin Svigerfader, Svend Mogensen, for to hundrede Rd. og Undertag, der, foruden 2 Stuer og Kjøkken, var i Penge sat til 88 Rd., men repræsenterede den Gang en tre Gange saa høj Sum. P. Cf. Børn: C., med sin første Kone, d. i Febr. 1806, fik Barmedalgaard i Sundbylille; H., f. d. 2—7—1812 — se Stensbjerggaard —; Sidse, f. 13—5—1816, g. m. Svend Af. Søn og Afbg. fra Mittebjerggaard i Sundbylille; hun lignede sine Forfædre baade i ualmindelig Størrelse og Godmodighed. Hans yngste Søn P. Pfs. var Fodgarder og blev g. m. en Datter af H.

Jørgensen, Ejer af Dildalgaard i Hjørlande. Da han fik Gaarden efter sin Fader, var Tilstanden ikke god paa den, men han bragte det til en saadan Velstand, som man vist ingensinde tidligere havde kjendt der, og opbyggede hele Gaarden meget smukt. Kort efter at de havde mistet deres eneste Barn, Karen — i Foraaret 1871 —, en sjelden vakker Pige, lys i Aand og god i Sind, folgte han Gaarden til **H. Andresen**, Son af Sognesoged og Gaardejer N. Andresen i Villerød, som blev g. m. hans Kones Broderdatter Johanne paa Dildalgaard, og kjøbte et Afbyggersted fra Sogaard i Hjørlande. Hans gode Wabe til at forskjønne sit Hjem jernægter sig heller ikke her.

H. Andresen afhændede igjen Gaarden, 115 Tdr. Land og 12 Tdr. Hartk., med fuldstændig Besætning og Inventarium, til Restaurator **N. Jensen** paa Frederiksberg for 102,300 Kr.

Nr. 3, **Sagerupgaard,**

ligger inde i Byen øst for Ellisgaard. Den var ved 1660 delt i to Dele, betegnede med Nr. 3 og Nr. 4, eller ogsaa var hele Bymarken fordelt paa 4 Gaarden.

I Krigen 1658 og 59 havde Gaardens Bygninger taget Skade for 30 Rd., da havde **Søren Hf.** og **Zacharias Hf.** den, hvilke til Gaardens Tilstandsættelse gav 2 Pund Rug til en Værdi af 20 Rd. og en sort Hejt til 10 Rd. 1660 var i Gaardens Agre faaet 2½ Pund Rug og 2 Pund Byg og ydet i Landgilde 2 Pund ½ Stp. Rug og 12 Stpr. Byg. Krigsbogholder **Matias Gas** havde hele Byen i Pant, han brugte selv denne Gaard, og i Forening med **C. Af.**

paa Nr. 1 ogjaa Gaarden Nr. 4. Efter dem havde **N. Pj. Enke** Nr. 4, som forsvinder af alle gamle Protokoller efter 1664, efter hvilken Tid man kun finder de tre nuværende Gaarde i Byen. Matias Haa, der ellers boede i sin Gaard i Rosengaarden i Kjøbenhavn, som Brygger H. Lefvesen havde efter ham, opholdt sig ved denne Tid af og til — vel mest om Sommeren — her paa Gaarden, hvilket bl. a. kan ses af, at hans Kone og Datter, Marie Matilde, — senere g. m. Stiftsfriver Claus Toft — flere Gange have været Faddere i Hjørlande Kirke. 1664 havde Gaarden 11 Tdr. 2½ Skp. Hartk., var 2 Tjerding og 1 Ottendedel Gaard, dens Udsæd var 15 Tdr. Rug, 15 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre; dens Høavl gav 6 Læs Hø; i Vandgilde ydede den 1 Pund 7 Skpr. Rug, 1 Pund 9 Skpr. Byg, 4 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns. **N. Nj.** havde Gaarden 1673; **H. Gf.** havde den 1681, da han, d. 10—4—d. A., fik døbt en Søn **L.**, men 1684 var han Jndf. i Hjørlande. Ved denne Tid fik **lille J. Hf.** den og blev d. 1—1—1686, som Grmd. i Hagerup, g. m. L. Postis Datter Ane fra Norre Herløv. Han var en Søn af H. Nj. paa Mittebjerggaard i Sundbylille; han og hans Broder **L.** synes i 1686 og 87 skiftevis at have boet i Sundbylille og Hagerup; saaledes fødtes i denne Tid **L. Hf.** Datter Anna i Hagerup og han kaldtes da Grmd. der — ofte havde ogsaa to Mænd i Forening en Gaard —, og i Septbr. 1687 fødtes **lille J. Hf.** Søn **L.** her. Han og hans Kone vare til Skrifte Torsdagen d. 10. Septbr., hun barslede Natten efter,

fik Sakramentet d. 11te om Morgenen Kl. 5 og døde Kl. 9, 22 Mar gl., efter sin førstefødte Son. Den 22—7—1688 blev lille J. Hf. igjen g. m. „sin Søsterdatter“, Margrete Jbsdatter. Børn: Virgitte, d. 20—10—1689 og d. 1—8—1708 g. m. Ormd. og Enkemand P. Af. i Dvinderup; H., d. i Jan. 1692. Han blev gift i Stro, men kunde ikke forliges med sin Kone, tog derfor igjen hjem til sine Forældre, hvor han døde og blev begravet d. 2—8—1719. Hans Kone vilde ikke engang følge ham til Jorden. Tvillingebrødrene P. og J., d. 19—9—1697. P. kom senere til Hørup og blev nok Fader til den Bent P., som ved Giftermaal fik Hofgaarden; J. blev d. 21—6—1722 g. m. Sognesoged i Hjørlande P. Jakobsens Datter Maren og fik Gaarden efter Faderen. Anna. d. 13—4—1702; N., d. 20—7—1704; Jakob, d. 14—4—1709.

Mar 1700 havde Gaarden 18 Tdr. 4 Skpr. 2 Tjdf. Hartk. og dens mandlige Befolkning var Manden, J. Hf., hans Sonner L. 10, H. 8, J. 2 $\frac{1}{2}$ og P. 2 $\frac{1}{2}$, samt Mandens Broder P. Hf., „som holder Gaard med ham“ og er 42 Aar. 1716 var Gaardens Hartk. 14 Tdr. 2 Skpr. 2 Tjdf. og 1718 havde den 66 Fag Hus, paa hvilke var udsat Mangler for 10 Rd.; dens Besætning var 10 Heste, 4 Stude, 4 Køer, 6 Ungkvæg og 16 Faar; dens Græsning, Høslæt og Tørvefjær som paa Nr. 1. Til Rytterhold ydede den 5 Lpd. Hø og 8 Lpd. 13 Pd. Halm. Der tilføjes f. A. den Bemærkning om hele Byen: „Disse trende Gaarde

temmelig — gode — i deres Agerdyrking, men ifkuu, som det meste af Sognet, maadelig Græsengang“.

Lille J. Hj. † 26—1—1718, 55 Aar, og hans Enke, Margrete Jbsdatter, blev igjen, d. 1—3—1722, g. m. Grnd. og Entemand J. Pj. i Lystrup. Efter sin Moder sit Sønnen J. Jf. Gaarden, hans Kone var Maren Pbd. Børn: Maren, d. 2—5—1723, Fdd.: Kromand N. Pj. fra Liunge og N. Jf. fra Lystrup, † 18—11—1725; Ellen, d. i Dec. 1724, † 2—7—1725; Ingeborg, d. 18—4—1726; J., d. 15—9—1728, Fdd.: J. Pj. og Anna Fd. fra Lystrup. Efter denne Sønns Fødsel flyttede J. Jf. til Maglehojgaard i Skjenkelsø — se denne Gaard — og L. Cf., fæster paa sidstnævnte Gaard, fæstede Gaarden her d. 19. Septbr. 1729, med 66 Fag Hus for 13 Rd. 2 Mk. Børn med sin første Kone, Ane Fd.: H., d. 12—10—1732, † 2—8—1737; K., d. 3—10—1734, † i Marts 1747; Maren, d. 3—3—1737, † i April 1744; H., d. 10—5—1739, † 9 Dage gl.; H., d. 19—4—1740; J., d. 31—5—1744, † i Marts 1751.

Den 7 Dec. 1742 søgte hans Fader, C. Lf., Amtmanden om Hjælp til sit og Kones Underhold for ej at sulte ihjel, da de havde saa knapt et Undertag og saa vanskeligt kunde saa det af deres Søn; d. 16. Decbr. j. A. resolveredes, at Sønnen skulde give sine Forældre Undertag og dog svare sin Fattigskat. Man mindes, at han gav en efter Tidsforholdene meget stor Indfæstningssum, hvorfor Gaardens Tilstand maa have været meget god, da han fæstede den.

I Decbr. 1744 døde hans Kone Ane Hd., 36 Aar 6 Md. 2 Ug. gl.; han blev fort efter igjen g. m. Mette Nilausdatter, maaske en Søster til H. Nilausen, som blev hans Eftermand paa Gaarden. Børn: N., d. i Febr. 1746, † 3 Ug. gl.; Anna, d. i April 1748, Fdd.: Sidse Ed. og P. Esj. — Mandens Sødskende —, † i Maj 1753; K., d. i Oktbr. 1749, † 3 Ug. gl.; Karen. d. i Novbr. 1750, † 2 Md. gl.; Karen, d. i Jan 1752; Anne, d. i Novbr. 1754, Fdd.: L. Tygeesen fra Gjørlose og P. Nj. fra Uvelse, † 3 Ug. gl.

I Oktbr. 1753 blev L. Esj. tiltalt af Amtmanden for sit flette Forhold til sin Kone Mette. Ved denne Tid forlod han Gaarden, boede, som det synes, nogen Tid derefter i Hagerup og senere i Gjørlose.

H. Nilausen fra Gjørlose blev d. 15—11—1752 g. m. Johanne Hd., Datter af Grmd. H. Bj. paa Ellisgaard, boede fra denne Tid i Hagerup og fik Gaarden her efter L. Esj. Børn: N., d. i Juni 1756; L., d. 23—11—1758, † kort efter; L., d. i Decbr. 1759; Ingeborg, d. 13—4—1762 og d. 12—6—1785 g. m. Grmd. paa Bjørnsholmgaard i Hjørlande H. Simonsen, † i Dec. 1789; N., d. 6—1—1765, blev nok g. m. Susanne Mogensdatter i Hagerup; Kirsten, d. 29—9—1768; Johanne, d. 16—12—1770 g. m. Brændevinsbrænder i Slangerup N. Esj., Søn af Sognefoged C. Nj. i Kollerød. Han boede først i nuværende Kjøbmand Mørchs Gaard i Kongensgade, senere paa Torvet syd for Kirken og blev saa Grmd. i Bentstrup i Alshnderup Sogn. Anne, d.

23—5—1774 og d. 8—1—1800 g. m. Ungf. og Grmd. N. Af. i Vadstrup, som blev findsøvag; senere blev hun g. m. Afbg. Tørgen Enevoldsen, der drafnede i en Brønd.

H. Nilausen † d. 15—7—1787 og hans Enke igjen, d. 2—5—1788, g. m. L. Af. i Hagerup, som fik Gaarden med hende; hun † i Jan. 1795 og han allerede, d. 27—3 f. A., atter g. m. Zerie Pd., Datter af Grmd. P. Torbensen paa Hjorthøjgaard i Sundbylille. Børn: J., d. 26—1—1801; P., d. 11—3—1804 og A., d. 28—6—1810. L. Af. † d. 23—4—1813 og d. 9—7 f. A. hans Enke Zerie g. m. Ungf. L. Cf. fra Gjørløse. Det er rimeligt, at denne L. Cf. er en Sønneson af sin Navne, som havde Gaarden for H. Nilausen. Børn: L., d. 24—5—1814. Zerie † d. 6—1—1822 og L. Cf. igjen g. m. Bente Pd. fra Gjørløse — Søster til N. P. Kone Johanne paa Bygaard i Sperrestrup — Hans Børn med hende var det tredje Kuld; efter hans Død giftede Bente sig med Grmd. og Enkemand L. Bredefen. Han bragte Børn til Gaarden af sit første Egtestab og blev ved Bente Fader til en Son, og jaaledes var der dengang fem Kuld Børn paa Gaarden.

H. P. paa Steensbjerggaard — forhen Hofgaard — kjøbte Hagerupgaard af L. Bredefen og overlod den til sin ældste Son, N. P. H., som blev g. m. Grmd. Andres D. Datter i Gjørløse. Efter nogle Mars Forløb folgte han Gaarden til sin Nabo, P. P. paa Ellisgaard, og fik sin Svigerfaders Gaard i Gjørløse. P. P. folgte den igjen til sin Søstersøn

N. Svendsen, som atter folgte den til **J. B. Beidjer** fra Slangerup, der nu er dens Ejer.

Huse i Hagerup.

1664 havde Byen to Huse, som havde i Tæfte af **J. Madsen** og **J. Knudsen**, der hver i aarlig Skat ydede 2 Mk.; 1679 havde Byen kun et Hus, af hvilket **Søren Skræder** svarede 2 Mk. aarlig; 1686 havde **J. Madsen** Huset, som 1694 kaldtes et Hølyhus; 1700 havde **D. Turesen** det, hvis Son **Ture Df.** tjente hos **Grmd. Christoffer Df.** i Skjenkelso. **D. Turesen** var en fort Tid **Grmd.** i Sundbylille og senere **Grmd.** i Hjørlande. I Skatte-, Jorde- og Matrikelsbøger v. a. efter 1686 nævnes ingen Huse i Hagerup. Af de tre ved Udskiftningen udlagde Huslodder er kun en i Husmands Eje, de to andre ere kjøbt af Gaardejerne der i Byen og inddragne under deres Gaardes Driift.

Paastrup By.

I Slutningen af det 14de Aarhundrede boede, som anført, **Bæbner** — **Adelsmand** — **Doctius Borje** paa Hofgaarden i Hagerup. Han ejede Hagerup med mere Gods her i Egnen, hvoraaf han folgte noget i Udlejre 1395. Det er sandsynligt, at han har anlagt en Torp i Nærheden af sin Hofgaard, Hagetorp Dre — nu Hagerup —, som har faaet Navn efter ham, **Borjestorp**, og da alle Stednavne i Tidernes Løb ere blevne mere eller mindre forandrede, saa er **Borjestorp** vel ogsaa bleven til **Paastrup**. Er denne Slutning rigtig, saa er **Paastrup** den yngste By i Sognet; **Hagerup**, **Sperrestrup** og **Sundbylille** ere noget ældre,

maaffe fra det 12te Aarhundrede eller fra en endnu ældre Tid, hvorimod Hjørlundes og Skjensløvs Alder naar langt op i den forhistoriske Tid og sikkert, saavel som Ublejre og Slagsluude, hører til de ældste Byer i Nordjælland.

En Fæster havde hele Byen — begge Gaarde — til 1687, da der efter den Tid kom en Fæster paa hver Gaard; Ofter Paastrup fik Nr. 1 og Bester Paastrup Nr. 2. I Slutningen af forrige Aarhundrede, da Livsfæsterne vare blevne Arvesfæstere, eller rettere Selvejere, bleve Gaardene igjen samlede under en Ejer. Til 1718 vare begge Gaarde, der ellers horte til Arngodsset, lagte til Underhold for Skovrideren i Hjørlunde: det er, han nod alt, hvad der ydedes af dem.

P. H. og Kone Kirsten B. havde Gaardene 1634. Born: A., f. 1634; Bodil, f. 1636 og Vitzert, f. 1643; alle tre døde af Pesten 1654.

P. H. † 1655 eller 56 og sidstnævnte Aar blev hans Enke igjen g. m. Svend B. i Gjørlose. Hun synes at have været P. H. anden Kone, da J. B. som fik Gaardene først i April 1655, vistnok var hans Son.

1660 var der til Byen saaet 3 B. Rug og 3½ B. Byg og i Landgilde ydede den f. A. 2½ B. Rug og 28 Skpr. Byg; ved denne Tid var den pantsat til en P. Joliner eller Jolmer. 1664 var Byens Hartk. 22 Tdr. 3 Skpr.; dens Udsæd var 24 Tdr. Rug, 24 Tdr. Byg og 5 Tdr. Havre og dens Høavl gav 9 Læs. Det Jordareal, som dengang horte til Byen, synes at

have været større end det den nu har. Dens Landgilde hvedes med 1 Pd. 6 Skpr. Rug, 1 Pd. 8 Skpr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns.

J. Pj. var først g. m. Enken Jnger, inden han kom til Gaarden; hun stjænkede ham nok ingen Børn, men bragte ham to Stedsønner Søren og D. Ds. og Steddatteren Bodil, som i Foraaret 1664 blev g. m. J. Nj. fra Uvelse. I Juni 1667 døde J. Pj. Kone Jnger, 62 Aar. I Jan. 1665 fødte Bodil Pd. i Paastrup — formodentlig en Tjenestepige — en vægte Datter, hvorom Præsten har anført i Kirkebogen: „Da Moderen ikke kunde give fornøjelig Efterretning om Barnefaderen skal hun til Frederiksborg Slot og der af Ridesfogden antages til hvis Bekjendelse“, og det blev paalagt J. Pj. at føre hende derved.

S. A. som J. Pj. var bleven Enkemand blev han i Novbr. g. m. Kirsten Pd. Børn: P., d. i Juli 1669; Maren, d. 5—3—1671, †, tilligemed sin Søster Sidse, i Oktbr. 1678; Jnger, d. i Aug. 1672, † j. A.; Kirsten, d. 7—9—1673; L., d. 21—11—1675; Maren, d. 30—6—1678; H., d. 14—9—1679, Fdd.: Jakob Slagter, N. Manuel og Kjøbmd. Ebbe Jf. fra Slangerup; Jnger, d. 23—4—1682; Bente, d. 11—3—1684. J. Pj. Kone Kirsten † d. 17—3—1685, 36 Aar, efter at hun Dagen forud var bleven beredt, og han d. 15—4 j. A., 68 Aar. Nu stode Gaardene øde i omtrent to Aar og saa kom der en Tæster paa hver af dem.

Nr. 1, Øster Baastrup.

fit **H. Vj.**, f. 1643 og Kone Karen Michelsdatter, f. 1646. Børn: Michel, d. 12—8—1687; N., f. 1689; L., f. 1690, Fdd.: Skovrideren og Kone, Præstens Søsterdatter Margrete Torstens og Carsten Jaksen, alle fra Hjørlande. 1686 bleve Gaardene satte til nyt Hartf. 16 Tdr. 2 Skvr., men „efter Kongelig Til-ladelse“ blev Hartfornet Aar 1700 forhøjet til 20 Td. D. A. var Mandfjønnet paa Gaarden: **H. Vj.**, hans to Sønner N. og L., hans Tjenestekarl N. D., 24 Aar og Tjenestebødre N. Hs., 16 Aar.

3 Juli 1714 døde **H. Vj.** og d. 2. Jan. Aaret efter blev hans Søn **Michel Hj.**, som nu fit Gaarden, g. m. Ellen Vd., Datter af **B. Hs.** paa Tungegaarden i Skjentelso. Børn: Bodil, d. 4—4—1717 og d. 17—6—1736 g. m. Simon Hs. paa Bjorneholmgård i Hjørlande; **H.**, d. 30—40—1718; Karen, d. 14—1—1720, i Jan. 1744 g. m. Hjulmand A. Vj. i Hjørlande; **B.**, d. 7—12—1721; **L.**, d. 3—3—1723; **Mette**, d. 10—12—1724; **Kirsten**, d. 5—10—1727.

1718 fit denne Gaard Nr. 2, havde 8 Tdr. 1 Skp. Hartf., 45 Fag Hus, som var i god Stand; Besætningen paa den var 7 Heste, 1 Stud, 4 Køer, 2 Ungkvæg, 11 Faar; dens Udsæd var 8 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre; den havde Græsning til 6 Heste og 6 Stude eller Køer; dens Høavl gav 10 Læs godt og 6 Læs slet Hø, den havde godt Torvestkvar og ydede til Rytterhold 32 Rd. 12 Sk. og 3 Læs 4½ Lpd. Halm.

D. 8—5—1722 blev Michel Hf. Moder begravet, 75 Aar 8 Md. 2 Ug. gl., og han † 23—10—1733. D. 10—10—1734 blev hans Enke Ellen igjen g. m. Ungf. N. Hf. fra Vonderup, Broder til P. Hf. i Horup og S. Hf. i Bero. Han fæstede Gaarden s. A. med 45 Fag Hus og en aarlig Landgilbeafgift af 8 Rd. 3 Sk., for 10 Sldl. Hans Kone døde i Juli 1754, 65 Aar, og d. 20—10 s. A. blev han igjen g. m. Ingeborg Pd., Datter af Grmd. paa Ellisgaard i Fagerup S. Hf. 1768 i Juli blev N. Hf. Søster Ellen fra Paastrup g. m. Ungf. S. Hf. N. Hf. Børn: S., d. 26—10—1755, fik Dildalgaard i Hjør- lunde; Ellen, d. 8—1—1758, blev g. m. N. Evendsen paa Søgaard i Hjør- lunde; Inger, d. 27—12—1759, forit g. m. Hæmd. og Skræder Soren Hf. — fra Dildalgaard —, som boede ost for Hjør- lunde Stole, senere med Grmd. P. Hf. paa Kjærsgaard i Dlitytte, hendes Sødskendebarn.

I Oktbr. 1761 døde hans Kone Ingeborg hen- ved 27 Aar gl., og han, d. 2—12 s. A., tredie Gang g. m. Bodil Pd., Datter af Grmd. unge P. Df. paa Kalebækgaard i Skjentelso. N. Hf. † i April 1763, 51 Aar 2 Md. 1 Ug. gl.; i Novbr 1764 blev Bodil igjen g. m. N. Hf., Søn af gamle S. Hf. paa Selv- lystgaard i Hjør- lunde; hun † sidst i Aaret 1781, og han igjen d. 12—2—1782 g. m. Kne Margrete Dd. af Paastrup, med hvem han heller ingen Børn havde. Hun † i Juli 1799, 51 Aar. gl., og han i sit 62de Aar tredie Gang g. m. den 22aarige Maren Pd., Datter af Grmd. P. Mortensen paa Rabogaarden,

som han fik med hende, og saaledes blev nu de to Gaarde igjen samlede under en Ejer. . U. Lf., † i April 1802; han har holdt Dagbog fra 1786—1801: over Vejrforholdene; naar hans Kæer kælvede; over en utrolig Mængde Rejser og Hoveiarbejder, som medtog mindst de halve Dage af Aaret, med at kjøre „Konge-rejser“ med Tømmer og Sten til offentlige Bygninger, især til Faarholm, kjøre for Embedsmænd, kjøre Skatte-korn, kjøre Bildt til Kjøbenhavn, Gjødning ved Frederiksborg Ladegaard, rense Damme og flytte Halm der, kjøre Jagtrejser og give Folk til Klappjagter, ofte 10, ja flere Dage være med Kjøretojer og Folk paa Baararbejde paa 2 à 3 Mil fraliggende Landeveje — Hovedlandevejene bleve regulerede, indgroftede og beslagte med Græs ved den Tid —; hjælpe By- og Sognemænd, f. Ex. „d. 1. April 1787 plojede vi for Michel Simonjen i Skjenkelsø“ — det var da hans Gaard var brændt —; d. 7. Maj kjorte vi Høve til Hillerød for ham; d. 14. Juni klinede vi for P. W. i Hjørlande; d. 4. Juli klinede vi for Michel Simonjen i Skjenkelsø — U. Lf. Sodsøkendebarne —; d. 26. April kjorte vi Sten til „Bilet“ — et Hus ved Frederiksjunds Færge —; d. 8. Juli paa Dyrholmene at flaa Græs som sædvanlig, og der blev oprevet — Hø — i 6 Dage; d. 22. Juli mødte vi der for at kjøre Hø med to Vogne, d. 29. fik vi indkjørt Hø; flere Gange i denne Sommer har Hr. Bager taxeret Jord her — i Anledning af Jordens Udskiftning —; d. 7. Aug. var Commissionen her for at udskifte

Gaarden tilligemed Jorden, d. 8. begyndte vi at høste og fik indhøstet d. 28 — Aug. 1787 —; d. 13. 8 Læs og d. 26. 8 Læs Grus til Hjørlande Bro; d. 31. var den høje Commission ude at efterse „Udslytten“ paa Frederiksborg Amt; d. 3. Sept. blev vore Lodder afdelte af Siver i Slangerup — han har ved Udslytningen opmaalt og tegnet Kort over de fleste Gaardlodder her i Sognet —; d. 6. fjorte vi Møg fra Møddingen paa Ustykke Hofmark og rensede Mølleaarer; d. 22. Decbr. befom Tingmanden — i Hjørlande — sin Julerente tilligemed 8 Sk. 1790, d. 9. Maj, betalt Udbengjæld til Fogden med 1 Rd. 1 Mk.; d. 13. Juli befom Degnen sit Michelsbrod; d. 24. Sept. betalt Tiendepenge til Provsten — Møller — i Hjørlande med 9 Mk. 9 Sk., Gaasen iberegnet; d. 28. Decbr. befom Tingmanden sin Julerente. 1792, d. 27. Febr. betalt 5 Rd. for Hjørlande Soes Kor; d. 26. Septbr. betalt Tiendepenge til Provsten, 1 Rd. „ Mk. 12 Sk. 1793, d. 24. Febr. betalt 2 Mk. 4 Sk. for Degnens Julerente; d. 24. April om Aftenen Kl. 11 brændte det i N. Ns. Gaard i Borup, „en forkræffelig Skade“; d. 14. Septbr. blev der istiftet efter min Moder — paa Selvlystgaard i Hjørlande —. 1794, d. 12. Marts, betalt 6 Rd. som godvillig Hjælp til Slottets — Christiansborg — Opbyggelse i Kjøbenhavn; d. 12. Aug. betalt 9 Rd. 2 Mk. til Præsten for sin Tiende. 1799, d. 9. April fjort Brænde til den ny Skole i Skjenkelsø; fjort Stolper til Skjenkelsø Skole — til Udhuset. En af hans aarlige Udgifter er Mestermands Penge, 4 Sk., som betaltes til Tingmanden.

Mestermanden var dengang Skarpretteren, han udførte alle haarde Straffe, og Kafferen, som habdes i enhver Kjøbstad, var hans Medhjælper. De vare uærlige, bleve skyede af andre Mennesker; i Kroer og andre offentlige Steder havde de deres Sæde for sig selv, nærved Døren, og det ansaas for en stor Ulykke, naar et andet Menneske af Vanvare sad i det; de havde ogsaa deres eget Drickekar, som almindelig hang paa Bjælken over deres Sæde, for at ingen anden skulde komme til Skade at drikke af det.

Efter at N. V. havde faaet samlet Paastrup, byggede han en, efter Datiden ualmindelig stor og smuk Stuelænge — den nordre — med Jernrætværk udenfor Døren. En Smed i Slangerup havde talt med ham om at gemme sine Penge hos ham, det skal ikke have været nogen ringe Sum, og kom en Aften til Gaarden med Pengene, som han lagde i en Pose paa Gjærdet udenfor Gaarden, da han først vilde se om N. V. var ene hjemme; dette var Tilfældet og de sad en Stund og talte sammen. Da de saa gik ud for at tage Pengene ind, vare disse borte og blev ikke siden bragte til Beje. Magtet N. V. — † 30—3—1802 — var tre Gange gift, blev han dog ikke Fader til egne Børn, og hans unge Enke giftede sig allerede igjen, d. 4—5—1802, med Ungk. og Møllersvend paa Have Mølle J. H., som var en Søn af Sognefoged og Grnd. paa Rudebjerggaard i Søsund S. V. De bleve viede hjemme paa den bedste Gaard Paastrup, som han fik med hende. Børn: Karen, d. 8—1—1804 og d. 16—5—1823 g. m.

fit Sødskendebarn, N. Pj., som fit Sorisgaard i Hjør-
lunde; A., f. 22—6—1806 og d. 24—6—1831 ogjaa
g. m. fit Sødskendebarn Ane Vd. fra Sandhøjgaard i
Skjentelsø. Han fit Gaarden efter sine Forældre, af
hvilke Faderen, som var f. i Sofum d. 23—5—1777,
dode d. 27—3—1836 og Moderen d. 2—10—1847.

A. Pj. og Kone forbedrede meget deres Stilling
ved Flid, Tarvelighed og et kjerligt Samliv. Den
20—10—1857 solgte han Gaarden med en Del Bo-
skab og Besætning til H. Pj. paa Steensbjerggaard i
Hagerup for 47,000 Rd. Rm. og kjøbte Bjornsholm-
gaard i Hjørlande, hvilken hans ældste Son senere
fit. Efter H. Pj. Død solgte hans Enke Gaarden til
dens nuværende Ejer, **Jakobsen**, som er fra Slagelse-
Egnen.

Nr. 2, Vester Paastrup.

P. Pj., maaske ogsaa en Son af den forrige
Fæster, som havde begge Gaardene, kom til Gaarden
1687 med Kone Cathrine Enevoldsdatter og Son H.,
f. 1685 og † i Decbr. 1712. Han var f. 1645 og
hans Kone 1658, og han var Broder til N. Pj. paa
Ejendalgaard i Hjørlande og til J. Pj., som forit
boede i Grønholt, senere i Sorup ved Fredensborg.
Børn: Dorte, d. 3—3—1689 og d. 1—10—1713
g. m. Grmd. J. Af. i Store Nørbæk; Anne, d.
10—4—1692, i Juni 1718 g. m. Ungk. P. Af.,
bojiddende i Lille Nørbæk; P., d. 10—5—1695 og
d. 2—6—1726 g. m. Karen Vd., Datter af Grmd.
H. Cf. paa Hofgaarden i Hagerup og fit Gaarden
efter Faderen; Sidse, d. i Juli 1698 og i Juni

1724 g. m. Ungf. J. Oj., bosiddende i Store Korbæk; N., d. 28—8—1701.

1686 havde Møller i Have Mølle Ditlev Frantsens Enke Dorte Jord af Paastrup Mark med Hartk. 7 Skpr. 3 Td. 1 Alb.; 1700 var den hele mandlige Befolkning paa Gaarden: Manden P. Pj. og hans to Sønner H. og P.; 1718 havde Gaarden 45 Fag Hus og dens Besætning bestod af 6 Heste, 2 Stude, 4 Koev, 4 Ungkvæg og 8 Saar.

Unge P. Pj. har vel faaet Gaarden 1726, da han blev gift, og hans Fader blev da kaldt gamle P. Pj., dennes Kone Catrine døde d. 20—10—1733 og han er maaske flyttet til en af sine Døtre, da hans Dødsfald ikke er anført i Kirkebogen. Unge P. Pj. Børn: Maren, d. 18—5—1727, † 5 Dage gl.; H., d. 30—5—1828; Sorgen, d. 31—7—1729, † paa Gaarden hos Stedfaderen i April 1748. Unge P. Pj. † i Febr. 1731, og d. 10—6 f. A. blev hans Enke igjen g. m. P. Af., Son af A. Simonsen paa Selvnstgaard i Hjørlande. Han fæstede ogsaa Gaarden i A. med 45 Fag Hus for 20 Rd. Denne store Indfæstning viser, at den afdøde Fæster havde holdt Gaarden i meget god Stand. Børn — P. Af. blev Fader til 13 —: Maren, d. 21—12—1732 og d. 26—6—1750 g. m. Grnd. H. L. paa Damgaarden i Sperrestrup; H., d. 9—1—1736, fik Gjellestensaagaard ved Møllehøj i Udlejre; A., d. 16—7—1838; P., d. 23—8—1739, † 9 Ug. gl.; Hente, d. 13—11—1740 og d. 30—9—1760 g. m. A. Pj., Enkemand og Grnd. paa nuværende gl. P. Pj. Gaard i Oppe-

sundby. P. Af. Kone Karen † i Marts 1744 og Aaret efter blev han igjen g. m. Bodil Dd., Datter af D. Hj. paa Ornebjerggaard i Udlejre. Børn: P., d. 14—10—1746, † i Novbr. f. A.; P., d. 4—10—1747, fik Stagsagergaard i Svedstrup, hans Søn H. Pj. fik et Afbyggersted paa Udlejre Mark og blev g. m. Sidse, en bekjendt Kone, som fjorte om og handlede med Smør; Bodil, d. 15—3—1750, † f. A.; K., d. 3—4—1752, fik Strogaard, forhen en kongelig Jagtgaard med 14 Tdr. Hartk., som laa paa Skovfogedlodden i Strogaards Vang i Allhunderup Sogn, som han folgte — den er forlængst nedbrudt — og kjøbte igjen en Gaard i Stro; L., d. 26—5—1754, blev Hsmd. i Hjorsunde, var som saadan siudsforvirret og gif støjende omkring i Byen under Navnet Profeten; Karen, d. 18—12—1757, † f. M.: Elisabet, d. 18—2—1759, g. m. D. Sørensen paa Svanholmgaard i Udlejre, hun var hans anden Kone; med sin første Kone Karen havde han faaet Gaarden; D., d. 1—11—1761. P. Af. † i Dec. 1765 og i Oktbr. Aaret efter blev hans Enke Bodil g. m. Ungf. P. Bentsen, Søn af Bent Pj. i Hørup, som en kort Tid havde Hofgaarden i Hagerup. Børn: Kirsten, d. i Foraaret 1767; hun blev forannævnte D. Sørensens tredje Kone og Mormoder til P. Pj. paa den dobbelte Gaard i Oppesundby; P., d. 18—9—1768; Sidse, d. 19—8—1770. Da han kort efter fik sin Svigerfaders — Ornebjerg — Gaard i Udlejre, aiftod han, mod Pengevederlag, Bester-Baastrup til P. Mortensen, som var født paa Bonnievadgaard i

Lystrup i Aug. 1746, hvilken Gaard hans Fader Morten Lj. havde faaet ved at ægte Karen Pd., Enke efter Sognefoged og Lægsmand L. Nj. Morten Lj. var yngste Søn af gamle L. Lj. paa Damgaarden i Sperrestrup; ved anden Gang at gifte sig, d. 18—2—1752, med Maren Pd., fik han Højlundegaard i Uvelse.

P. Mortensen blev i Dec. 1771 g. m. Sidse Id., som tjente i Hørlunde Præstegaard og var en Datter af Grmd. J. Nj. i Slagslunde, paa nuværende Søren Jorgensens Gaard. Børn: Karen, d. 25—10—1772, † i Jan. 1784; Maren, d. 9—6—1776, g. m. A. Li. — se Øster Paastrup —; Inger, d. 17—11—1782, † 1805. P. Mortensens Kone Sidse Id. † d. 1—6—1806, 72 Aar og han † af Kræft i Anfjiget d. 18—2—1815. Han var en munter Mand og havde, som næsten alle i den Tid, sin tilvante Ed, som var: „Fanden gale i dei og mei, ja'e jeg“. Som foransført bleve Gaardene faulede, da hans Datter blev g. m. A. Li.

Huse i Paastrup

findes ingen Sted anført, som hørende til Byen; dog blev der ved Udskiftningen udlagt to Husløbder paa Paastrup Mark, men disse ere forlængst af Gaardens Ejere kjøbt fra de Huse, der laa paa dem og lagte ind under Gaardenes Drift.

Ligesom Sognet var forud med Hensyn til Oprettelse af en Højskole, saaledes var det ogsaa forrest i Rækken med Stiftelsen af en **Læseforening**, som denne Forenings ældste Protokol udviser, hvis Titel er:

„Forteegnelse over Hjørlande Sogns Laanebogsamling ved adskillige Sognemænds frivillige Bidrag oprettet i Januarii 1806 af P. Solling.“ Den begynde med en Bogsamling af 63 Bøger, og Nr. 1 i Forteegnelsen over disse er Mallings „Store og gode Handlinger“. De øvrige ere for Storstedelen Vejledning i Kristendoms Kundskab, i Naturvidenskab, i Agerbrugslære, i Historie og Opdragelse m. m., og som det synes i det Hele af et sundt og godt Indhold. Foreningen har nok levet et kraftigt Liv saalænge P. Solling var Præst her, og havde, da han 1818 forlod Sognet, henved 200 Nummere; efter denne Tid henjygnede den indtil d. 1. Febr. 1836, da Student Callejen — den senere Forstander for Højskolen i Sundbylille — i Forening med flere Mænd i Sognet, navnlig Pastor Gade og Jørgen Peterien paa Selvløjtgaard — bragte fornyet Liv i den. Siden den Tid har den stadig været i Virksomhed og sikkert hjulpet meget til Oplysningens Fremme her i Sognet. At dens Bestyrere, af Mangel paa tilstrækkelig Kjendskab til Bogverdenen, ikke altid har forsynet den med passende gode Bærter og oftest ikke brugt den bedste Økonomi, ere Mangler, som den stadig stigende Oplysning med Tiden vil afhjælpe. Til Bekvemmelighed for dem, som ere i Læseforeningen, er dennes Bogsamling delt i 3 Afdelinger, hvilke hver har sit eget Bogskab, og hvert Skab stationeres saaledes, at Udlaan deraf volder Medlemmerne mindst mulig Ulejlighed.

Kilder,

som ere benyttede ved Udarbejdelsen af dette Værk:

Sidtil ikke trykte:

Gamle Folks Beretninger om Fortidens Personer og Tilstande heri Sognet.

Gamle Dokumenter og andre Optegnelser, som nogle af Sognets Beboere have opbevaret; Kirkebøgerne fra Sognene Hjørlande, Slangerup, Uvelse — den ældste fra 1637 —, Uggeløse, Liunge, Slagslunde, Gandløse, Elstykke, Snodstrup, Oppejundby, Udejundby — med Frederiksjund — Græse og Tjæreby.

Kirkeregnskabsbøgerne for Slagslunde — fra 1603 —, Uggeløse og Udejundby Kirker — de to sidste hver fra 1605.

En Embedsbog i Hjørlande Præstearkiv fra 1775; en do. i Slangerup Præstearkiv med Breve til Bysfogden i Slangerup, fra 1755 til 1771.

Af Frederiksborg Amtstues Arkiv:

Frederiksborg Amts Matrikelbog af 16. Febr. 1664; en Bog, hvori de anførtes, som stode til Rest med Statter og Afgifter og de som fik Afslag i eller Estergivelse af disse Byrder, fra 1678 til 1698; samme Amts nye Matrifeltagt af 1686; en Bog med Landgildetagt, sat for hver Bonde i Amtet, d. 30. Aug. 1687, d. 1. Maj 1695, d. 1. Maj 1696 og 1699.

Landgildeafflag for Hjørlande Sogns Beboere, fra 1696 til 1717.

En Mandtalsliste for Frederiksborg Amt og Birk, fra Oktbr. 1700, hvori „antegnet Mandtjøn“ af Amtsfjorvalter Kai v. Ahlesfeldt, Birkefoged Anders Nielsen og Birkeskriver Ole Madjen.

En mindre jylbig Mandtalsliste for 1716 og 1717.

En Fæsteprotokol fra 1697 til 1738.

En Krigsskatts Fordebog fra 1718.

En Kwitteringsbog fra 1752 til 1769 og en Fordebog fra 1796.

Af Frederiksborg Amtshuses Arkiv:

Kopibøger fra 1631 til 1689.

Do. over fgl. Anordninger og Resolutioner fra 19. April 1678 til i Marts 1696; en Tordebog fra 1. Maj 1679.

Koncepter til udgaaede Breve fra 1711 til 1717.

Do. fra 1718 til 1736.

Do. fra 1718 til 1721.

Kopibøger fra 1. Jan. 1725 til 10. Novbr. 1742, og fra 1742 til 1750.

Af Matrikelkontorets Arkiv i Kjøbenhavn:

Hjørlande Sogns Modelbog fra 1694.

Om Familien Rosengaard, Optegnelser af N. Thijet og N. Petersen.

Af Gehejme-Arkivet i Kjøbenhavn:

Uddrag af Arkivjager fra det 15de, 16de og 17de Aarh.

Af det store kongl. Bibliothek:

Uddrag af Etatsraad J. Jessens Samlinger af Vidrag til Frederiksborg Amts Historie — samlede omkring 1730 — i den Kallste Manuskriptsamling Nr. 48, Fol. P. 1.

Af trykte Kilder:

Fr. Suhms Danmarks Historie.

Danske Magazin.

Danske Diplomer og Breve fra det 14de, 15de og 16de Aarhundrede, udgivne af C. Molbech og N. M. Petersen.

C. Gjesfings Jubel-Lærere.

Det Sjællandske Keresi af D. G. Zvergius.

Supplement til den Danske Atlas, anden og tredie Tome af Hans de Hoffman.

Trykfejl.

Side	5	Lin.	13	f. o.:	Ballegaard's, læs: Damgaard's.
"	6	"	11	f. o.:	Huuslebjerg, læs: Haslebjerg.
"	16	"	1	f. o.:	Sovbrødene, læs: Stovbrødene.
"	26	"	1	f. o.:	Sørne, læs: Søren.
"	31	"	7	f. n.:	1754, læs: 1744.
"	44	"	1	f. o.:	1618, læs: 1681.
"	48	"	15	f. n.:	1799, læs: 1399.
"	93	"	5	f. o.:	1677, læs: 1655.
"	94	"	10	f. o.:	efter „Kirkebonden“ sættes ,
"	106	"	1	f. o.:	deres, læs: dens.
"	115	"	7	f. n.:	A. Simonsen, læs: Simon Af.
"	121	"	15	f. n.:	østen, læs: vesten.
"	121	"	14	f. n.:	øst, læs: vest.
"	163	"	8	f. o.:	Halvedys, læs: Kalvedys.
"	196	"	4	f. o.:	Søbjerggaard, læs: Siebjerggaard.
"	196	"	15	f. o.:	Høstald, læs: Kofstald.
"	203	"	2	f. n.:	Budes, læs: Buchs.
"	260	"	11	f. n.:	Masen, læs: Maren.
"	268	"	6	f. o.:	i sin Tid, læs: i den seneste Tid.
"	347	"	4	f. n.:	1838, læs: 1738.

